6
7-c
6

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
6 A
4

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

EXERCITATIONES
RHETORICÆ

In Orationes

TITI LIVII

Patavini.

PATAVII,

M. DC. XCIV.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Lectori.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Hanc in Livii conciones Diatribam, rem perutilem iis, qui ſtylo etiam immorari voluerint in tanti Scriptoris parte procul dubio potiſſima, in qua aliquantò auguſtiùs diſſerens ſermone humano, ad oraculorum penè reſponſa accedere non immeritò judicatur, adeò nimirùm ut alibi ſplendidus, ac magnificus ita hìc verborum parcus, ſententiarum dives, & multò verbis, quàm ſenſu reſtrictior, atque conciſior eſt, debes, ſtudioſe lector, candido, cultoque Viro M. Ant. Feraccio: qui & propter exercitatum ingenium ſolet in hac politiori litteratura benè conari, & pro-

pter

Digitized by Google

pter ſingularem animi probitatem, quæ conatus fuerit, impartiri libenter. Reliqua, quæ hoc libro continentur, qualiacunque ſint, eò certè ſpectant, ut nihil in opere, tua cauſa ſuſcepto, prætermiſſum intelligas, quo ſtudium tuum juvari poſſet. Vale.

Digitized by Google

EX DECADIS PRIMÆ LIB. I.

ORATIONIS I.

Metii Fuſetii ad Tullum Hoſtilium

ARGUMENTUM.

MOrtuo in caſtris Clælio Albanorum Rege, ſuffectus in ejus locum Dictator Metius hac Oratione Tullo Hoſtilio prælium diſſuaſit, obtinuitque, ut Horatiis, & Curiatiis tergeminis Fratribus fata utriuſque Populi committerentur.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri modeſti*, *&* *ſimplicis*.

Tres habet hæc Oratio partes, *Inſinuationem*, *Contentionem*, *&* *Concluſionem*.

INJURIAS] *Inſinuatio* ſumpta à *cauſis* belli tùm ſimulata, tùm vera, ſibique conciliat benevolentiam, virum ſe candidum, & modeſtum exhibens, *ex Ariſt. lib. 2. cap. 4. tex. 26. & 34.*

INJURIAS, ET] Simulata cauſa, quòd ſcilicet excurſiones ubique fecerint, & contra fœdus negaverint reſtituere, quæ repetebantur.

SED SI VERA] Belli vera cauſa, cupido imperii, quam candidè exponit, quod ſubſequitur: *neque rectè* modeſtiam denotat.

ILLUD TE] *Contentio* hujuſmodi *Syllogiſmo* continetur ab *Adiunctis*.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

6
7-c
6

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
6 A
4

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

EXERCITATIONES RHETORICÆ

In Orationes

TITI LIVII

Patavini.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PATAVII,

M. DC. XCIV.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

Digitized by Google

Lectori.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

HAnc in Livii conciones Diatribam, rem perutilem iis, qui ſtylo etiam immorari voluerint in tanti Scriptoris parte procul dubio potiſſima, in qua aliquantò auguſtiùs diſſerens ſermone humano, ad oraculorum penè reſponſa accedere non immeritò judicatur, adeò nimirùm ut alibi ſplendidus, ac magnificus ita hìc verborum parcus, ſententiarum dives, & multò verbis, quàm ſenſu reſtrictior, atque conciſior eſt, debes, ſtudioſe lector, candido, cultoque Viro M. Ant. Feraccio: qui & propter exercitatum ingenium ſolet in hac politiori litteratura benè conari, & pro-

pter

Digitized by Google

EX

DECADIS PRIMÆ

LIB. I.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ORATIONIS I.

Metii Fuſetii ad Tullum Hoſtilium

ARGUMENTUM.

MOrtuo in caſtris Clælio Albanorum Rege, ſuffectus in ejus locum Dictator Metius hac Oratione Tullo Hoſtilio prælium diſſuaſit, obtinuitque, ut Horatiis, & Curiatiis tergeminis Fratribus fata utriuſque Populi committerentur.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri modeſti*, *&* *ſimplicis*.

Tres habet hæc Oratio partes, *Inſinuationem*, *Contentionem*, *&* *Concluſionem*.

INJURIAS] *Inſinuatio* ſumpta à *cauſis* belli tùm ſimulata, tùm vera, ſibique conciliat benevolentiam, virum ſe candidum, & modeſtum exhibens, *ex Ariſt. lib. 2. cap. 4. tex. 26. & 34.*

INJURIAS, ET] Simulata cauſa, quòd ſcilicet excurſiones ubique fecerint, & contra fœdus negaverint reſtituere, quæ repetebantur.

SED SI VERA] Belli vera cauſa, cupido imperii, quam candidè exponit, quod ſubſequitur: *neque rectè* modeſtiam denotat.

ILLUD TE] *Contentio* hujuſmodi *Syllogiſmo* continetur ab *Adjunctis*.

Digitized by Google

Prælium eſt periculoſum iis, quibus commu-nis, vicinus, & potens hoſtis imminet;

Sed nobis utriſque Hetruſci imminent vi-cini, & potentes Hoſtes.

Ergo periculoſum eſt prælium, adeòque in-termittendum.

Propoſitionem omittit, quippe minimè du-biam ex *Ariſt. lib. 1. cap. 6. tex. 78., & lib. 2. c. 5. tex. 41. & 45.*

Aſſumptionem etiam breviter attingit, neque enim Tullus negare poterat, Hetruſcos & vici-nos hoſtes, & potentes eſſe.

MEMOR ESTO] Admonet Tullum, ut me-minerit, fore Hetruſcos prælii ſpectatores, ut utroſque deinde feſſos opprimant.

ITAQUE] Concludit, cùm utile ſit rem præ-lio non committere, ineundam eſſe aliquam viam, qua ſine multo ſanguine uter utri po-pulo imperet, decernatur.

SENTENTIÆ.

Cupido imperii cognatos vicinoſque Popu-los facilè ad arma ſtimulat.

Magna pacis colendæ neceſſitas eſt, ubi per-iculum commune.

ORATIONIS II.

M. Horatii ad Populum

ARGUMENTUM.

M. Horatium, quòd ſororem interfeciſſet, Perduellionis à Duumviris damnatum, & ad Populum provocantem Pater defendit, precibuſque, & lacrymis, ut abſolveretur, impe-travit.

Loci communes à *Comparatione*, & ab *Ad-junctis*.

Mo-

Digitized by Google

Motus, *Miſericordia*. Mores *Pii Patris*, & *de filiò ſólíciti*.

Oratio brevis eſt, & nullum habet *Exordium*; nam & recens ex Curiatiis relata victoria ſatis ad *Benevolentiam* valebat, & ipſa per ſe magnitudo rei *Attentos* faciebat. *Ariſt.lib.3.c.14.t.*101.

HUNCCINE] Cùm filiam jure interfectam aſſerere Pater non poſſet, ad *Miſericordiam* confugit; & quia miſerrimum eſt inde malum contingere, unde bonum provenire oportebat, *ex Ariſt.l.2.cap.*8. *t.*89. indignum eſſe ait, Juvenem tanta ornatum victoria morte damnari: *ex Ariſt. l.2.c.9.tex.93.*

QUOD VIX] A *Comparatione* oſtendit indignitatem rei hoc modo:

Albani hoſtes vix hoc ferrent;
Ergo vos multò minus.

I LICTOR] Per hypotypoſim proponit quaſi ante oculos cruciatus, & ſupplicium; cùm enim imminentia mala ad *Miſericordiam* moveant, *Ariſt. ibid. tex.* 92. eò majorem vim habent, ſi quaſi præſentia videantur; idque facit per comparationem contrariorum, ut ea fortuna indignus appareat.

I, CAPUT OBNUBE] Hæc, ſicut etiam antecedentia, ipſa verba ſunt, quibus utebantur Duumviri, ſi quem damnarent; ut videre eſt apud *Cic. Orat. pro C. Rabirio*.

VERBERA VEL] Probat ab *adjunctis* loci eſſe indignum ea pœna, tali ratione: Tàm intra, quàm extra Pomœrium pulcherrima habet monumenta virtutis.

Ego utroque in locò, indignum eſt, de eo ſupplicium ſumi.

Explicat *Antecedens* per diſtributionem, quòd intra Pomœrium ſpolia, extra Pomœrium ſepulchra ſint Curiatiorum, quibus ille interfectis Patriæ Imperium pepererat, & è ſervitute liberaverat.

Intra Illa Pila] Pila Horatia dicebantur, unde relata ex Curiatiis ſpolia pendebant. *Dionyſius lib.* 1.

Pomœrium autem locus erat circa murum Urbis, regionibus certis determinatus, qui inaugurato conſecrabatur.

ORATIONIS III.

Tulli Hoſtilii ad Milites

Argumentum.

Tullus Hoſtilius vocata militum concione Metium Fufetium accuſat, quòd in prælio contra Fidenates, & Vejentes prodidiſſet Romanos, itemque exponit, quo genere ſupplicii in eum uti velit.

Loci communes à *Cauſis*, à *Comparatione*, & à *Contrariis*.

Motus, *Odium*, & *indignatio*. Mōres *viri gravis*, & *prudentis*.

In quatuor partes hæc oratio dividi poteſt, *Exordium*, *Narrationem*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

Romani] *Exorditur* à parta victoria, quam amplificat ex magnitudine periculi; ſibique benevolos facit milites, quorum virtutem laudat, & odium in Metium concitat illius periculi auctorem; *ex Ariſt. l.* 2. *c.* 4. *t.* 24. *&* 27.

Nam, ne vos] *Narratio*, in qua breviter exponit, Albanos perfidè egiſſe, docetque rationem ſui conſilii; quo ſe oſtendat providum eſſe, & prudentem Imperatorem. *Ex Ariſt. l.* 3. *c.* 16. *tex.* 128.

Nec ea] *Contentionis* duæ ſunt partes; in prima probat, Albanos non peccaſſe, hoc *Syllogiſmo* ſumpto à *Cauſa finali*:

Illi non peccarunt, qui ſeceſſerunt à prælio,

liò, ut ſuò Duci parerent.

Sed Albani inſcii proditionis ſeceſſerunt à prælio Ducem ſequuti.

Ergo non peccarunt.

Propoſitionem confirmat à *comparatione* parium; idem enim, inquit, vos Romani feciſſetis, ſi agmen aliò vertiſſem, nec vos quiſquam propterea jure proditores appellaret.

METIUS] Altera eſt *contentionis* pars, qua culpam omnem transfert in Metium, eumque unum proditorem fuiſſe oſtendit, proindeque dignum ultimo ſupplicio tali ratione: Qui ſocios contra fœdus, & jusjurandum prodit, dignus eſt morte; Metius nos prodere voluit contra,&c. Ergo.

Propoſitio latet in pulcherrima illa ſententia: *Audeat deinde* innuens à *contrariis*, puniendum eſſe, qui talia admittat.

Aſſumptio manifeſtè habetur expreſſa per Figuram Repetitionem, qua tria Metii peccata recenſentur. 1. ſeceſſio ad Montes. 2. bellum illius conſilio excitatum. 3. violatio fœderis; nec temerè primo loco ponit, quod magis notum, magiſque præſens erat.

QUOD BONUM] Concludit, exponens quid jam ſtatuerit tùm de Albanis, tùm de Metio; illos ſcilicet traducendos eſſe Romam, & civitate donandos, hujus corpus in pœnam proditionis paſſim eſſe diſtrahendum.

QUOD BONUM] Formula Romanis uſitata, cùm precarentur feliciter ſibi evenire, quæ agenda ſuſciperent.

POPULUM OMNEM] Prima pars *Concluſionis* de Albanis traducendis Romam; cùmque ſuprà eos à culpa immunes fuiſſe dixerit, hîc negare videtur, hujuſmodi conſilium moleſtiam Albanis afferre poſſe, tùm quòd promittat, illos fore participes civitatis, Senatus, & Reip. tùm quòd conveniens dicat eſ-

ſe, redire in unum, qui ex uno in duos populos diviſi fuerant.

METI FUFETI] Altera pars concl. comprehendit ſupplicium Metii, qua probat, puniendum eſſe genere ſupplicii ſuprà allato, & quidem indignum eſſe *Miſericordia*, ſic ab *Antecedentibus*:

In eum lenis eſſe non debeo, qui eſt inſanabilis; Ex *Ariſt.* l. 2. c. 3. t. 16.

Talis eſt Metius. Ergo.

Oſtendit enim Metius, neſcire ſe fœdera ſervare, cùm illud vix cum Romanis ictum ſtatim violavit.

UT IGITUR] Convenire Metio illud ſupplicium probat à *pari*; ut qui animum inter hoſtes, & Romanos habuit ancipitem, & neutris totus adhæſit, illius etiam corpus laceretur, & diſtrahatur in partes.

SENTENTIÆ.

Major, & periculoſior dimicatio eſt cum perfidis ſociis, quàm cum hoſtibus.

Audebit quidvis alius, niſi in ſceleratos inſigne mortalibus documentum detur.

ORATIONIS IV.

Lucretiæ ad Cognatos

ARGUMENTUM.

LUcretia per vim ſtuprum paſſa à S. Tarquinio, rem ſuis aperit, & ad ultionem hortatur.

Loci communes ab *Effectis*, & à *Cauſis*.

Mores *Matronæ caſtæ*, *& injuria affectæ*.

Motus, *Ira*, & *indignatio*.

Quatuor, eæque breviſſimæ, ſunt hujus Ora-

Digitized by Google

Orationis partes: queritur de injuria; ſe à culpa immunem facit; obteſtatur virum, & amicos, ne patiantur inultam; & conſilium moriendi patefacit.

MINIME] Amplificat ab *Effectis* injuriam ſibi à Tarquinio illatam:

Omnia eripit mulieri, qui ejus pudicitiam violat;

Me violavit Tarquinius.

Ergo omnia ſimul eripuit, adeòque maxima affecit injuria.

Propoſitio pulcherrima ſententia continetur, *Aßumptio* habetur iis verbis: *Veſtigia &c.*

CÆTERUM] Secunda pars, qua ſe excuſat hoc *Syllogiſmo* à *Cauſis*:

Ille non peccat, qui non conſentit;

Ego non conſenſi. Ergo non peccavi.

Patet *propoſitio*; *Aſſumptio* probatur ab effectis.

Si conſenſiſſem, non ultrò mori vellem;

Sed ultrò volo mori. Ergo.

SED DATE] Tertio loco ad Ultionem hortatur, amplificans ab *adjunctis* magnitudinem injuriæ, quòd hoſpitem violaverit, quòd vim adhibuerit, quòd voluptatem utrique peſtiferam perceperit. *Ariſt. lib.* 2. *cap.* 2. *t.* 12.

VOS VIDERITIS] Ultimò exponit, quid de ſe ipſa ſtatuerit, redditque cauſam, cur, etiamſi non peccaverit, mori tamen velit; ne ſcilicet, ſi ego vixero violata per vim, habeant impudicæ mulieres, quo ſe excuſent.

SENTENTIÆ.

Nihil ſalvum eſt mulieri amiſſa pudicitia.

Ex Dec. 1. Lib. 2.

ORATIONIS V.

Bruti ad Collatinum

ARGUMEUTUM.

PUlſis Tarquiniis, ex eadem gente Collatinus obtinuit Conſulatum, quem proinde Brutus hortatur hac ratione, ut ſe magiſtratu abdicet, & eat ſpontè in exilium, quo Populum omni ſuſpicione liberet.

Loci communes ab *Adjunctis*, & à *Cauſis*.

Motus, Timor. *Mores probi Civis, & de libertate ſoliciti*.

Hoc uno *Syllogiſmo* res agitur:

Nemo, à quo periculum libertati ſit, Romæ eſſe debet, & Imperium obtinere.

A te, Collatine, periculum eſt Liberati.

Ergo neque Romæ, neque cum imperio eſſe debes.

NEMINEM] *Propoſitionem* confirmat allato Populi jusjurando, quod aſſerit ſumma ope, & omninò tuendum eſſe.

INVITUM SE] Antequam *Aſſumptionem* probet, duo præmittit, quibus *Benevolentiam* ſibi conciliat, & invitum ſe hoc dicere, quòd amicus ſit Collatino, neque dicturum, niſi cogeret Patriæ amor; quorum alterum patet ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 4. *t.* 33. alterum *ex eodem l.* 1. *c.* 7.

NON CREDERE] Probatur *Aſſumptio*, imminere ſcilicet periculum libertati à Collatino, ab *Adjunctis* Populi ſibi metuentis, donec ille fuerit in Urbe. *Ariſt. l.* 2. *c.* 5. *t.* 41. Generis, quòd ex Genere Tarquiniorum ſit; Nominis, quia & ipſe Tarquinius vocabatur; Digni-

Dignitatis, quòd eſſet in Imperio.

ID OFFICERE] Obeſſe dicit Reip. non ſolùm quòd in imperio ſit Collatinus; ſed etiam quòd in Civitate; utrumque enim comprehendit.

HUNC TU] *Concludit*, ſuadens non tantùm abdicationem Magiſtratus, ſed etiam exilium; cùmque ſuperiùs oſtenderit, ad conſervandam libertatem hoc eſſe neceſſarium, nunc hortatur, ut ſua voluntate id præſtet, & argumentatur ab *honeſto* hoc modo: *Ex Ariſt. l.* 1. *c.* 9. *tex.* 151.

Sublatum è civitate Regnum tuum eſt beneficium;

Sed ſi Tu ex regio Tarquiniorum genere fueris in Civitate, non omninò ſublatum eſt Regnum.

Ergo, ut tuum abſolvas Beneficium, civitate cedas neceſſe eſt. Deinde ab Utili.

RES TUAS] Quòd ſi ſponte abiret, habiturus erat omnia, quæ poſſidebat; quaſi minitari vellet amiſſionem bonorum, ſi judicium Populi expectaret. *Ariſt. l.* 1. *cap.* 6. *t.* 72.

AMICUS ABI] A *neceſſariò*, fore, ut quàm primùm eum Populus abire jubeat, qui cum gente Tarquinia Regnum abiturum Roma putabat, ideòque ſatius eſſe id ſponte, & amico animo ſuſcipere, quod evitari non poterat.

SENTENTIÆ.

Non ferendum in Repub. unde periculum ſit libertati.

Digitized by Google

Valerii Conſulis ad Populum

Argumentum.

P. Valerius Conſul, quòd in Velia ædificaret domum alto, & munito loco, venit in ſuſpicionem regni affectati, de quo crimine ſe hac oratione apud Populum expurgavit.

Loci communes à *Repugnantibus*.

Motus, *verecundia*, & *indignatio* ob ſuſpicionem. Mores *viri integri* & *prudentis*.

Exordium nullum eſt; cùm enim Hiſtoricus extra concionem admoneat, multa dicta fuiſſe à Valerio, dolente maximè, vocari ſe in crimen, & *Invidiam* per duplicem comparationem tùm Bruti à ſimili, qui matura gloria, necdum ſe vertente in *Invidiam*, occubuerat, tùm Proditorum à *diſſimili*, quibus ipſe libertatis aſſertor aſſimilari videbatur, hæc valent vice *exordii* ad excitandam in ſe populi *Miſericordiam*, adeòque amorem, quaſi illi immeritò pateretur; *ex Ariſt. l. 2. c. 8. t. 92.*

Nunquamne] Statim igitur purgare incipit ſe de objecto crimine, & primùm à *Repugnantibus* hoc modo: *Ariſt. lib. 3. c. 14. tex. 103.*

In eum non cadit ſuſpicio affectati regni, qui civis eſt integerrimus, & inimicus Tyrannidis.

Talis ego ſum. Ergo in me non cadit.

Nunquamne] *Propoſitio Syllogiſmi* generalis.

Ego me] *Aſſumptio* indignationem habet, ideòque per iteratas interrogationes profertur. *Ariſt. lib. 2. c. 9. tex. 101.*

Tam levi momento] hoc eſt, adeòne facili

cili negotio mea apud vos fama lædi poteſt?

NON OBSTABUNT] Alia ratione à *Repugnantibus* ita diſputat de *Cauſa* ipſa ſuſpicionis:

Non ideò ædificavi in Velia, quòd regnum affectarem, ſi paratus ſum Ædes illas demoliri, & infra collem ædificare; *Ariſt. l. 3. c. 15. tex. 115.*

Sed ita res ſe habet. Ergo.

Propoſitio reticetur, *Aſſumptionem* autem explicat, declarans palam omnibus, quid facturus ſit.

IN VELIA] *Epiphonema*, pudorem ſimul, & *indignationem* exhibens, quaſi ipſe ſit indignus, ut eo in loco habitet, in quo paſſim reliqui omnes; *Ariſt. l. 2. c. 6. t. 66., & c. 9. t. 97.*

SENTENTIÆ.

Spectata virtus procul eſſe debet à ſuſpicione.

Levi momento boni viri fama apud plebem pendet.

Qui ſim, quàm ubi ſim, magis refert.

ORATIONIS VII.

Coriolani ad Patres

ARGUMENTUM.

CUm ad levandam caritatem annonæ magna vis frumenti ex Sicilia advecta eſſet, Martius Coriolanus Patres hortatus eſt, ne priùs daretur Plebi frumentum, quàm illa jura cederet per ſeceſſionem extorta: hinc exilium Coriolano.

Loci communes à *contrariis*, à *comparatione*, & ab *Adjunctis*.

Mo-

Motus, *Indignatio*. Mores *viri Nobilis*.

Duplici ex capite contendit, non eſſe dandum frumentum Plebi, niſi reddant ſua jura Patribus; tùm quia per vim, & injuriam eadem extorſit, tùm quia Plebs cauſa erat caritatis.

Primus *Syllogiſmus* ab iniquo ſic procedit:

Ut habeant frumentum, reddere debent, quod contra æquitatem tenent;

Sed contra æquitatem ea ſibi jura arrogarunt per vim.

Ergo iis cedant, ut frumentum habeant.

SI ANNONAM] *Concluſio Syllogiſmi*.

CUR EGO] *Aſſumptio*, & quamvis de ſe loquatur, omnes tamen Optimates comprehendit; ad *indignationem* excitandam crebris utitur interrogationibus.

CUR EGO] Prima *interrogatio* à *Contrariis*; Iniquum eſt, Viros nobiles quaſi ſub jugum miſſos, & iniquis conditionibus redemptos ferre plebeios Magiſtr. & viliſſimi hominis potentiam.

EGONE] Secunda *interrogatio* ab *Adjunctis* temporis. Nunc poſſumus his nos indignitatibus liberare, cùm anteà excuſaret neceſſitas.

TARQUINIUM] Tertia *interrogatio* à *Comparatione*. Iniquum eſt parere Sicinio, qui parere Tarquinio recuſarunt.

Alter *Syllogiſmus* à *Cauſa* ita procedit:

Jure premitur Caritate, qui cauſa eſt Caritatis;

Sed Plebs cauſa eſt Caritatis Annonæ, Ergo.

Propoſitio manifeſta eſt; cùmque miſereamur eorum, qui injuſtè calamitate premuntur, ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 8. *t.* 92. indignus eſt *miſericordia*, qui ſui auctor eſt infortunii.

SECEDAT NUNC] *Aſſumptio* per conceſſionem expreſſa plenam indignationis, & acerbitatis.

Au-

Audeo dicere] *Concludit*, ſi Plebs caritate Annonæ prematur, fore, ut ſe ad cultum Agrorum convertat, quos anteà coli prohibuerat, ſcilicet calamitate feroces cæterùm Plebis animos domari.

ORATIONIS VIII.

Tullii ad Coſſ. Romanos

Argumentum.

Tullius Princeps Volſcorum Conſules hortatur, ut Volſcos ludis prohibeant, quærens belli cauſam contra Romanos; & inde atrox bellum ortum eſt.

Loci communes à *Cauſis*, & ab *Adjunctis*.
Motus, *Timor*. Mores *Viri ſimulatò prudentis*, & *integri*.

Hæc brevis Oratio tres habet partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

Invitus] *Exordium*, quo removet à ſe malevolentiæ ſuſpicionem, cùm & invitus de ſuis Civibus diceret, & non admiſſa ab iis facinora criminaretur, ſed curaret, ne admitterentur. *Ariſt. l. 2. c. 4. t. 26. & 29.*

Nimio] Sequitur *Contentio*, quæ tali Syllogiſmo continetur à *Cauſis*:

Ab iis cavere debent Romani, qui volunt, & poſſunt lædere.
Sed Volſci & volunt, & poſſunt lædere. Ergo.

Propoſitio habetur ex *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 41.*

Nimio] Probat primam partem *Aſſumptionis*, velle Volſcos Romanis injuriam facere ex bellis anteà ſæpè geſtis, & ex mobilitate ingenii. *Ariſt. l. 1. c. 12. t. 222.*

Magna hic nunc] Probatur altera *Aſſumptionis* pars ab *Adjunctis* multitudinis Volſcorum, & ludi publici, cujus ſpectaculum ma-

magis reddat incautos. *Ariſt. l.* 1. *c.* 12. *t.* 223.

MEMINI] Idem etiam confirmat exemplo Sabinorum, ubi malitiosè Sabinis tribuit, quod Romanorum facinus fuit.

HORRET ANIMUS] *Concluſio* ipſius *Aſſumptionis*; probabile eſt enim, ii, qui volunt, & poſſunt lædere, fore ut lædant. Syllogiſmi autem *Concluſio* non exprimitur ad evitandam calumniæ ſuſpicionem.

HÆC NOSTRA] Ultimò ſibi Amorem, & Fidem conciliat; Amorem utpote non tantùm de ſua, ſed etiam de Romanorum ſalute ſolicitus. *Ex Ariſt. l.* 2. *c.* 4. *t.* 22. Fidem, quippe qui Roma non abiret, niſi periculum immineret.

ORATIONIS IX.

Tullii ad ſuos

ARGUMENTUM.

JUſſos abire Roma Volſcos, adeòque ira inflammatos hac Oratione Tullius ad bellum contra Romanos concitavit.

Loci communes à *Comparatione*, ab *Adjunctis*, & à *Conſequentibus*.

Motus, *Ira*. Mores *Viri Magnanimi*, & de *Patriæ* gloria *ſoliciti*.

Tota hæc Oratio *uno Syllogiſmo* comprehenditur:

Ulciſci debemus eos, qui nos ignominia afficiunt.

Romani nos ignominia affecere. Ergo eos ulciſci debemus.

Propoſitio pendet ex dictis ab *Ariſt. l.* 2. *c.* 2. *t.* 8. & 9.

VETERES] *Aſſumptio* amplificata primùm à *Comparatione*; oſtendit enim hanc eſſe maxi-

maximam contumeliam præ cæteris anteà acceptis. *Ariſt. l. 1. c. 14. tex. 256.*

AN NON] Proſequitur deinde ab *Adjunctis* perſonarum, quæ Volſcos ignominia affectos viderunt: Ait autem, *traductos per ora hominum*, hoc eſt, ab omnibus deriſos contumelioſè.

QUID QUI VOS] Tertiò amplificat *Aſſumptionem* à *Conſequentibus*; qui enim factum noverunt, & cauſam ignorant, putabunt, inquit, vos alicujus ſceleris fuiſſe conſcios.

QUID DEINDE] Tandem ab *adjunctis profectionis*, quam ita maturare coacti ſunt, ut fugæ potiùs, quàm profectionis ſpeciem habuerit.

BELLUM VOBIS] *Concluſio Syllogiſmi*, debemus igitur ulciſci, qui nos primi læſerunt. *Ariſt. l. 1. c. 14. t. 255.*

ORATIONIS X.

Veturiæ ad Filium

ARGUMENTUM.

VEturia cum filio Coriolano expoſtulat Romana mœnia obſidente, & illi perſuadet omittere Patriæ communis oppugnationem.

Loci communes ab *effectis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Matronæ gravis, quæ Mater ſit*.

Duas habet partes, *Exordium*, & *Contentionem*.

SINE, PRIUS] Excitat in Exordio *Miſericordiam* tùm reſpectu ſui, quæ ferè captiva videri poſſit, tùm reſpectu filii, quem exulem poſteà & hoſtem videat; nam cùm ſit Mater, nihil opus eſt Benevolentia. *Ariſt. l. 2. c. 8. t. 86.*

Sequitur *Contentio*, in qua Filium hortatur, ut deſiſtat ab oppugnanda Patria in gratiam Patriæ, Matris, & Liberorum.

Potuisti] Hoc utitur argumento ab amore Patriæ.

Impium eſt oppugnare Patriam, quæ nos genuit, & in qua ſunt domus, penates. Talis eſt tibi Roma. Ergo.

Ergo ego] Alterum argumentum à ſe ipſa hoc modo:

Pati non debes, me omnium miſerrimam eſſe.

Sed tua cauſa miſerrima omnium ſum. Ergo.

Et *Aſſumptionem* probat ab Effectis, quia niſi Coriolanum peperiſſem, inquit, mihi, & Patriæ certa eſſet libertas.

Sed ego] Acerbiſſima conſolatio, qua ſe dicit neque deterius quidquam pati poſſe, & hæc ſibi quàm primùm finem habitura; & ultimò parvulos liberos oſtendit, quibus in communi calamitate aut mors, aut ſervitus immineat. *Ariſt. l. 2. c. 8. t. 89.*

Sententiæ.

Nemo bonus populatur terram, quæ eum genuit, & aluit.

Ex Dec. 1. Lib. 3.

Orationis XI.

Fabii ad Tribunos

Argumentum.

Terentillo Trib. Pleb. Legem promulgante adverſus Imperium Conſulare; cùm uterque Conſul abeſſet, Q. Fabius Præfectus Urbis Tribunos reliquos hortatur, ut rem uſque

que ad adventum Conſulum differri curent.

Loci communes à *Cauſis*, & à *Comparatione*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri prudentis*.

Hujuſmodi Orationis *Syllogiſmus* talis eſt:

Illud impedire debetis, quod nobis eſt miſerum, vobis invidioſum;

Sed Legem hanc ferri abſentibus Conſulibus nobis miſerum, vobis invidioſum eſt.

Ergo impedire hoc debetis.

VOS CÆTERI] *Propoſitio* confirmata à *Cauſa* finali Tribunatus.

NOBIS MISERUM] *Aſſumptio ſyllogiſmi*, & deſertam Remp. dicit, hoc eſt præſidio Conſulum ſpoliatam.

AGITE CUM] *Concluſio* manifeſtè expreſſa.

NE ÆQUI] *Confirmatio Aſſumptionis* à *Comparatione* hoc modo.

Facere non debent Tribuni, quod hoſtes non fecerunt:

Sed mortuis anno priore Coſſ. bello non inſtitere;

Ergo neque Tribuni inſtare debent Legi Coſſ. abſentibus, adeòque ſi inſtiterint, nobis quidem miſerum, illis autem invidioſum erit facere id, quod hoſtes non fecere. *Ariſt. l. 2. c. 4. t. 37.*

ORATIONIS XII.

Valerii ad Populum

ARGUMENTUM.

SErvi, & exules occupaverant Capitolium duce Herdonio Sabino; cùmque contra eos haberi delectum Tribuni impedirent, P. Valerius Conſul hac oratione in eoſdem invectus eſt, populoque ſuaſit, ut arma caperet.

Loci

Digitized by Google

Loci communes à *Repugnantibus*, & ab *Adjunctis*.

Motus, *Indignatio*, & *Metus*. Mores *boni Civis*, & *Religioſi*.

In tres partes dividitur, Exordium, Contentionem, & Concluſionem.

QUID HOC] Exorditur increpans Tribunos, qui Reip. perniciem inopportuna illa contentione intentarent. *Tàm felix Ariſt. l. 2. c. 9. t. 98.*

Duplici deinde utitur in Contentione Argumento, quorum primum ſic ſe habet:

Deos ſaltem vobis conſervare debetis. *Ex Ariſt. l. 2. c. 5. t. 50.*

Sed ii obſidentur in Capitolio; ſervate igitur, arma capientes.

SI VOS VOBIS] *Propoſitio ſyllogiſmi*.

JUPITER] *Aſſumptio*, & appellat Penates publicos; quia univerſæ Civitatis, non privati alicujus, Dii erant Penates.

Alter *Syllogiſmus* ſic conficitur à *Repugnantibus*.

Illa malè adminiſtratur Reſp., in quam cùm hoſtes ingruunt, non arma capiuntur, ſed Senatus, & Comitia habentur.

Sed nunc hoſtes ingruunt, & non modò non arma capimus, ſed etiam Senatus, & Comitia quaſi pacis tempore habentur. Ergo

HÆC VOBIS] *Concluſio ſyllogiſmi* per interrogationem probata.

TANTUM HOSTIUM] *Aſſumptionis* prima pars ab *Adjunctis* loci amplificata.

COMITIA INTERIM] Altera pars *Aſſumptionis*, Comitia habentur, cùm arma ſumenda forent. Dicit autem Comitia eſſe in foro, quaſi ad Legem contra conſulare imperium ferendam conveniſſent, & ad reſiſtendum Legi

gi Senatus interea haberetur.

Romule pater] Convertitur ad Romulum, eumque cùm precatur, ſeque pollicetur primùm affuturum, alios etiam excitat, tùm reverentia Patris Romuli, tùm exemplo ſuo.

Ab his iisdem] Hiſtoria habetur in primo Libro; Sabini enim Tatio Duce Tarpejam arcem occupaverant.

ORATIONIS XIII.

L. Quintii Cincinnati adverſus Tribunos

ARGUMENTUM.

PErturbantes Remp. Tribunos Pleb., maximèque A. Virginium acriter hiſce verbis objurgat L. Q. Cincinnatus Conſul, ut eos averteret à Lege ferenda.

Loci communes ab *Effectis*, à *Conſequentibus*, à *Comparatione*, & à *Diſſimili*.

Motus, *Ira*, & *Pudor*. Mores *Viri gravis*, & *vehementis*.

Duas habet hæc Oratio partes, prima quidem invectivam in Tribunos continet: in ſecunda profitetur, ſe velle Plebem à Comitiis ad bellum traducere; cùmque vi, & imperio uti ſtatuerit, nullum adhibet ad captandam Benevolentiam Exordium. *Ex Ariſt. l. 3. c. 13. Text. 93.*

Quoad primam partem hujuſmodi ſyllogiſmus habetur ab *Effectis*:

Ii ſunt objurgandi, qui malè merentur de Rep., & Religione.

Tribuni peſſimè meriti ſunt de Rep., & Religione. Ergo.

Propoſitio manifeſta eſt.

Aſſumptio probatur per partes, & in primis à *Comparatione* majorum ſic:

Plus

Digitized by Google

Plus nocuere Tribuni Reip., quàm hoſtes. Ergo.

Secundò ſic à *Conſequentibus*:

Tribunorum culpa Plebs trucidata fuiſſet, niſi Thuſculani auxilio veniſſent.

Ergo peſſimè de Rep. meriti ſunt.

Tertiò tali ratione à *Comparatione* minorum.

Cuilibet ex Plebe laboranti auxilium ferendum eſt. Ergo Diis multò magis. Ergo qui Diis auxilium ferri prohibuerunt, malè de Religione meriti ſunt.

AULUS ILLE] *Concluſio* majoris ſyllogiſmi, neque ſolùm objurgatione, ſed ultimo etiam ſupplicio dignos eſſe dicit.

HERDONIUS SI] Prima probatio *Aſſumptionis*, qua contendit majus fuiſſe Tribunorum ſcelus in Remp. quàm hoſtium.

ET VOS] Repetitio ſuperioris *Concluſionis* probata per Interrogationem invidiæ, & indignationis plenam. *Ex Ariſt. l.* 1. *c.* 14. *tex.* 256.

PUDET DEORUM] Secunda probatio *Aſſumptionis*, quam amplificat ab Adjunctis loci, & Perſonarum. *l.* 2. *c.* 6. *t.* 65.

ET QUI ANTE] *A diſſimili* oſtendit indignitatem rei.

HOC EST TRIBUNI] Vos ſcilicet, qui ad auxilium Plebi ferendum creati eſtis, eam Hoſti trucidandam objeciſtis, neque tantum malum evaſiſſet, niſi armati Romam Thuſculani veniſſent. *l.* 2. *c.* 9. *tex.* 89.

SCILICET SI QUIS] Tertia probatio *Aſſumptionis*; exprobrat autem Tribunis, quòd Plebem à cætero quaſi Populo ſeparent in perniciem Civitatis, cùm univerſa Reſp. tribus ordinibus contineatur, Senatus, Equitum, & Plebis.

JUPITER OPTIMUS] Altera *Comparationis* pars. Si plebeio homini, Jovi multò magis.

ET HI POSTULANT] *Concluſio* hujus Argu-

gumenti, quæ majorem vim habet à Titulo Tribunorum, quòd cùm Sacroſancti ipſi dicerentur, Deos Sanctos eſſe non putarent.

Abſoluta reprehenſione adverſus Tribunos ſuſcepta, aperit in ſecunda parte ſuæ mentis ſententiam, quidque jam decreverit facere, declarat.

AT ENIM] Aſſerit nullo modo ſe pati velle, Legem Terentillam perferri, additque rationem à congruo, quia non decebat tantis obrutos ſceleribus Legum eſſe latores.

TUM HERCULE] Mortuo Valerio, lex tamen Reip. pernicioſa lata non eſt: ſi me conſule tuleritis, dicendum erit, creari me Conſulem pernicioſius Reip. fuiſſe, quàm illum alterum mori.

JAM PRIMUM] Denunciat Expeditionem in Hoſtes, propoſito periculo, ſi captum Capitolium intellexiſſent, antequam reciperetur. *Lib.* 1. *cap.* 12. *t.* 213.

SENTENTIÆ.

Magis ſupplicio dignus eſt ſeditioſus Civis, quàm Hoſtis.

Sanctus non eſt, qui Deum neque Sacrum, neque Sanctum putat.

Multi bellantes magis, quàm pacati propitium Deum habent.

ORATIONIS XIV.

Cincinnati ad Senatum

ARGUMENTUM.

FActum fuerat Sen. Conſultum, ne continuarentur Magiſtratus, & iidem Tribuni reficerentur: creatis à Plebe iiſdem Tribunis, Sena-

Digitized by Google

Senatum etiam eundem Cincinnatum Conſulem deſignantem ipſe reprehendit.

Loci communes à *Comparatione*, & à *Contrariis*.

Motus, *Verecundia*. Mores *Viri conſtantis*.

Dividi poteſt Oratio in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

MIRER SI] In *Exordio*, ut Patres ſtatim reprehendat, cauſam affert, cur Plebs parvi faciat decreta Senatus, quia nimirùm ipſi eadem elevant, & nullius momenti eſſe docent.

QUIPPE QUIA] Contendit, abſurdum eſſe, Patres velle æquè ſe temerè gerere, ac Plebs, idque probat quadruplici ratione.

TANQUAM] Prima ratio, quia non ideò Senatus plus poterit in Civitate, quia plus habebit licentiæ.

LEVIUS ENIM] Secunda ratio à *Comparatione*.

Magis peccat qui ſua, quàm qui aliorum decreta violat. *Ariſt. lib.* 1. *c.* 14. *t.* 251.

Ergo vos magis peccatis, quàm Plebs.

IMITEMINI] Tertiò à *Contrariis*: Prudens non debet illum imitari, qui eſt ſine conſilio; Senatus prudens eſt, Plebs inconſulta. Ergo non debet.

Propoſitio reticetur. *Aſſumptio* verò, & *Concluſio* ſimul habetur in conceſſione illa Ironica.

ET QUI EXEMPLO] Ultimò tandem ſic ab officio Senatus:

Vos exemplo eſſe debetis, ut alii rectè agant.

Ergo ad aliorum exemplum non debetis peccare. *L.* 2. *c.* 6. *t.* 68.

NEC ME] Suam voluntatem patefacit, eoſque fruſtrà laborare oſtendit, cùm ipſe ad reſiſtendum paratus ſit.

TE VERO] Per Apoſtrophem concludit hortan-

tando collegam, ne ſui rationem habeat in comitiis conſularibus, qua una ratione ait ſuam gloriam augeri poſſe, & invidiam ex continuato Magiſtratu levari. *l.* 2. *c.* 10. *t.* 106.

Univerſa porrò hæc Oratio variis, pulcherrimiſque ſententiis ſcatet, unde nil opus eſt, aliquot ſo lummodò decerpere.

ORATIONIS XV.

Icilii ad Appium Decemvirum de ſponſa Virginia

ARGUMENTUM.

APpius Claudius ſententiam tulerat contra libertatem Virginiæ, cujus ille captus erat amore; ſuperveniens Julius Virginiæ ſponſus Appium alloquitur.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Confidentia*. Mores *pii*, *&* *ſoliciti ſponſi*.

Partes Orationis tres ſunt.

FERRO] *Exorditur* à violentia, & libidine Appii, ut in eum odium Populi concitet. *Lib.* 2. *c.* 4. *t.* 37.

VIRGINEM EGO] Appio multa exprobrat, nimiam potentiam, Tyrannidem, & libidinem, quòd civium ſponſas violare auderet. *L.* 2. *c.* 6. *t.* 73.

NON SI TRIBUNITIUM] Decemviri ea lege creati fuerant, ut nullus alius Magiſtratus Romæ eſſet, & ne ad Populum quidem ab iis provocatio daretur; quod ipſum invidioſum erat.

HUIC SI VIS] Minitatur vim, ſi cum Virginia vi agatur.

POSTULO APPI] *Concluſio*, qua Appium hortatur, ne quidquam temerè decernat, &

Digitized by Google

expectari Patrem jubeat; ſe intereà profitetur conſtantem fore in vindicanda libertate Puellæ. *Lib. 2. c. 5. t. 55.*

SI HUJUS] Hoc eſt, ſi Pater permiſerit manere in ſervitute filiam, donec judicium proferatur, ei conditionem illius quærendam eſſe, ſervane ſit, an libera.

SENTENTIÆ.

Tribunatus, & Provocatio duæ arces tuendæ libertatis.

Omnium maximè pudicitia in tuto eſſe debet.

Virum fortem vita potiùs deſeret, quàm fides.

ORATIONIS XVI.

Seniorum ex Patribus de abrogando Decemviratu

ARGUMENTUM.

FActa in Sacrum montem Plebis ſeceſſione, quidam ex ſenioribus Patres hortantur, ut Decemviratum abrogent, & fieri Ttibunos Pleb. patiantur.

Loci communes à *Conſequentibus*, ab *adjunctis*, & ab *Antecedentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *Virorum prudentum*, & *Patriæ amantium*.

Nihil opus erat *Exordio*, nam res ipſa & attentionem, & benevolentiam conciliabat. *L. 3. c. 14. t. 3.* adeòque ſola contentio pertractatur, cujus duæ ſunt partes.

QUID EXPECTABITIS] Prima Pars *Contentionis* ita primùm à *Conſequentibus* probatur: Non eſt ferendum ruere omnia, ac deflagrare.

Sed

Digitized by Google

Sed niſi Decemviri Magiſtratum deponent, ruent omnia, & deflagrabunt. *L.* 2. *c.* 5. *t.* 50. *&* 51. Ergo.

Tota hæc *ratiocinatio* uno tantùm Epicheremate comprehenditur.

Quod antea] Per Apoſtrophem ad Decemviros ita ab *adjunctis:*

Illud eſt abrogandum Imperium, quod maxima eſt cum turpitudine conjunctum.

Sed Decemviratus talis eſt. Ergo.

Et probat *Aſſumptionem*, quia turpe eſt, in ea civitate imperium obtinere, in qua nulli ferè ſint cives, quibus jus dicatur.

Amplexi tenetis] Hoc eſt, per vim retinetis contra reliquorum Civium voluntatem.

Sequitur deinde ab imminenti periculo Argumentum:

Non debetis cum occaſu Urbis finire imperium.

Sed Urbis occaſus vel à Plebe irata, vel ab hoſtibus imminet. Ergo.

Quid si hostes] *Aſſumptio* per interrogationes.

Occasune] *Propoſitio Major*.

In altera *Contentionis* parte ut neceſſaria probatur creatio Tribunorum Plebis, cùmque hæc haberi non poſſet, niſi poſt abrogationem Decemviratus, ut patet ex ſupradictis, ideò utrumque per adverbium *atqui* conjungitur.

Syllogiſmus talis eſt:

Neceſſariò admittendi ſunt Tribuni Plebis.

Ergo fruſtrà repugnamus. *L.* 1. *c.* 4. *t.* 43.

Quidam enim in odium Tribunitiæ poteſtatis Decemviratum tuebantur.

Atqui aut] Dilemma, quo probatur *antecedens*, cùm illud alterum omnes fateantur,

 ſine

ſine Plebe nullam eſſe poſſe civitatem.

NOVAM, INEXPER] Confirmatur Dilemma ab *Antecedentibus* .

Antequam guſtaſſent dulcedinem Tribunatus, tamen vi, & ſeceſſione obtinuerunt.

Ergo jam percepta illius dulcedine vehementiùs in eo recuperando contendent.

PRÆSERTIM CUM] Alia affertur ratio à *Cauſa* finali hoc modo:

Crearunt Tribunos, ut ſe ab Optimatum Imperiis defenderent.

Sed nunc imperia noſtra multò ſunt acerbiora. Ergo.

ORATIONIS XVII.

Legatorum ſenatus ad Plebem

ARGUMENTUM.

POſtulante Plebe tùm reſtitui ſibi tribunatum, & Provocationem, tùm dedi Decemviros igni cremandos, probant alterum ut æquum, alterum ut omninò iniquum Legati Patrum rejiciunt.

Loci communes à *Repugnantibus*, à *Contrariis*, & ab *effectis*.

Motus, *Lenitas*. Mores *Civium moderatorum*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

QUÆ CONSILII] Laudant ab initio, & approbant poſtulata, quæ attingebant Provocationem, Tribunatum, & Veniam ſeceſſionis; eaque jure, ac prudenter peti dicunt, quæ libertatis præſidia ſunt.

IRÆ VESTRÆ] *Contentio* adverſus poſtulatum de Decemviris, quòd Ira magis, quàm conſi-

Digitized by Google

cònſilium expreſſerat, & quatuòr cònſtat rationibus.

QUIPPE QUI] Primò à *Repugnantibus*;

Qui crudelitatem oderunt, non debent eſſe crudeles.

Vos crudelitatem odiſtis. Ergò.

ET PRIUS PENE] Secundò à *Contrariis*:

Qui nondum eſt liber, non debet in alios dominari.

Vos nondum penè eſtis liberi. Ergò.

NUMQUAMNE]Tertiò *ab effectis*.

Id non eſt ferendum, quod ſtatum civitatis perturbat.

Crebra civium ſupplicia perturbant civitatis ſtatum. Ergo.

SCUTO] Quartò *à congruo*; ſatis eſſe videlicet, ſi Plebs immunis fuerit ab injuriis, Patres inferre non præſumpſerint. *Lib.* 2. *c.* 3. *t.* 17.

SI QUANDO] *Concluſio* habet permiſſionem judicia in ſingulos exercendi per leges, ubi libertatem recuperaverint.

SENTENTIÆ.

Iræ magis ignoſcendum eſt, quàm indulgendum.

Sæpè odio crudelitatis in crudelitatem ruimus.

Plebi ſcuto magis, quàm gladio opus eſt.

Satis eſt humilis, qui jure æquo in civitate vivit.

Qui non infert, nec pati injuriam debet.

Digitized by Google

ORATIONIS XVIII.

Legatorum ad Plebem Romanam

ARGUMENTUM.

JUſſis Decemviris abdicare ſe Magiſtratu, mittuntur à Patribus Legati ad Plebem, qui eidem reditum in Urbem hac oratione ſuadent.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Virorum gravium*.

Tria præſtant, 1. hortantur redire in Patriam. 2. ſervare in Urbe eam Modeſtiam, quam in ſeceſſione retinuerint. 3. creare in Monte Aventino Tribunos Plebis.

QUOD BONUM] Prima pars cum formula precationis Romanis uſitata.

*S*ED QUA HIC] Altera pars de retinenda modeſtia, quam cùm ſervaverint, ubi rerum omnium egebant, multò magis Romæ ſervanda erat.

IBI FELICI LOCO] Optimum ajunt eſſe creari in eo loco Tribunos Plebis, ubi primùm inſtituta eſt Tribunitia poteſtas.

PONTIFEX MAXIMUS] Qui nimirum more Majorum deficientibus reliquis Magiſtratibus, tributa comitia habere ſolebat.

ORATIONIS XIX.

Virginii adverſus Appium

ARGUMENTUM.

A. Virginius apud Populum Appium accuſat, quòd tempore Decemviratus Filiæ Virginiæ ſecundum libertatem vindicias non dediſſet contra Leges.

Loci

Digitized by Google

Loci communes ab *effectis*.

Motus, *Ira*. Mores *viri Moderati*.

ORATIO] Duas aſſignat cauſas, cur longa oratione uti nolit in exaggeranda Appii crudelitate: prima eſt:

Ea dicendo perſequi non debeo, quæ minimè dubia ſunt.

Appii crudelitas minimè eſt dubia. Ergo.

ORATIO] *Propoſitio* Major.

ITAQUE NEQUE] *Aſſumptio* comprobata ab effectis.

NEC ISTUM] Altera cauſa, cur tacere velit, ne ſe Appius impudentem præbeat hoc modo:

Ille impudens eſt, qui negat ea, quæ vera ſunt.

Sed ſi ego accuſavero, Appius ſe defendet, negando, quæ veriſſima ſunt.

Ergo ſi accuſavero, ille ſe per impudentiam defendet.

OMNIUM] *Accuſatio* duplex tùm eorum, quæ impiè, & nefariè geſſerat in Decemviratu per præteritionem ironicam, tùm rei malè judicatæ, quòd contra Leges dare vindicias ſecundum libertatem negaſſet. Negaverat enim, Virginiam manere in Libertate, donec illius judicium abſolveretur. *Lib.* 1. *c.* 2. *t.* 12.

SENTENTIA.

Oratio rebus dubiis inventa eſt.

ORATIONIS XX.

Horatii Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

HOratius Conſul contra Sabinos caſtra habens, audita Valerii collegæ victoria, hac oratione Milites ad pugnam exſtimulat.

Digitized by Google

Loci communes à *comparatione*.

Motus, *Æmulatio*. Mores *Ducis obſequentis militibus*.

Exemplo Militum, qui ſub Valerio proſperè in Algido pugnaverant, ſuos excitat, hac ratione, à *comparatione*: Non minus fortes vos eſſe debetis, quàm Valerii milites.

Sed illi ſtrenuè pugnarunt. Ergò.

Propoſitio pendet ex dictis ab *Ariſt. l. 2. c. 11. t. 116.*

QUEMADMODUM] *Aſſumptio* Syllogiſmi.

QUOD AD ME] Ut ſibi benevolum exercitum faciat, ait, ſe ad utrumque paratum eſſe, ſive trahi bellum, ſive maturè perfici velint.

SENTENTIA.

Conſilio Ducis, & virtute militum victoria paratur.

ORATIONIS XXI.

Q. Capitolini ad Populum diſcordem

ARGUMENTUM.

CApta occaſione diſcordiæ, quæ Patres inter, & Plebem Romæ vigebat, Æqui Volſcique populabundi ad mœnia uſque acceſſere. Quamobrem Conſul Q. Capitolinus de reconcilianda concordia armiſque capeſcendis hanc habuit Orationem.

Loci communes à *Cauſis*, ab *effectis*, & *ſimili*.

Motus, *Pudor*, & *Metus*. Mores *Civis de Rep. ſoliciti*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

ETSI MIHI] *Exorditur* à magnitudine igno-

ignominiæ, quam amplificat ab *Adjunctis*, perſonarum, ex eo maximè, quòd ſe conſule illata ſit, qui omnes hoſtium injurias ſemper fortiter ultus fuerit. *Lib.2.c.6.t.3.*

HANC EGO] Adeò magnam eſſe ait, ut, ſi eam prævidiſſet, mortem voluntariam quarto conſulatui prævertiſſet; ſi alia fuga honoris non eſſet, hoc eſt ſi alia via evitare honorem illum non potuiſſet. Addit autem rationem, quia glorioſior illi mors futura erat poſt geſtum tertium conſulatum.

QUEM TANDEM] Ut propius ad cauſam accedat, quærit, quis in culpa fuerit tantæ acceptæ ignominiæ, & ad captandam *Benevolentiam* neque apertè Plebem incuſat, *L.* 2. *c.* 3. *tex.* 2. neque illi pœnam aliquam, niſi Pœnitentiam ominatur.

NON ILLI] Cùm ſuprà Plebi culpam attribuendam innuerit, in *contentione* primùm probat, hanc hoſtibus natam Confidentiam ex civilibus diſcordiis. *L.* 2. *c.* 5. *tex.* 60. hujuſmodi Syllogiſmo à *Cauſis*:

> Confidentiam hoſtibus dedit aut eorum virtus, aut veſtra ignavia, aut diſcordia.
> Non eorum virtus, neque veſtra ignavia. Ergo veſtræ diſcordiæ.

Propoſitio patet ex ſufficienti diſtributione cauſarum; *Aſſumptio* ab *Antecedentibus* confirmatur.

NON ILLI] *Aſſumptio*.

QUIPPE TOTIES] Confirmatio *Aßumptionis*.

DISCORDIA ORDINUM] *Concluſio* Syllogiſmi neque Patritios à culpa excludit, ne malevolo in Plebem animo loqui videatur.

His præmiſſis, quatruplici ex capite probat, redintegrandam eſſe Pacem. 1. quòd contendendi nulla adſit juſta cauſa. 2. quòd diſcordia pernicioſa ſit Reip. 3. quòd omnibus etiam

Digitized by Google

privatim damnum importet; 4. quòd neceſſariò capienda ſint arma. Primus igitur Syllogiſmus ita ab Effectis:

Plebs non habet juſtam cauſam contendendi cum Patribus, ſi nihil illi ab his denegatum fuerit; *Lib.* 2. *c.* 4. *t.* 23. Sed nihil Patres Plebi denegarunt. Ergo.

PROH DEUM FIDEM] *Aſſumptio* ab enumeratione omnium, quæ Plebs obtinuerat, figuris illuſtrata.

CONSULES FACERE] Non quòd ex Plebe Conſules creati fuerint, ſed quia ex Patritiis duo maximè Populares Valerius, & Horatius ſtatim poſt ſeceſſionem conſules facti ſunt in gratiam Plebis.

SCITA PLEBIS] Legem Horatiam innuit Centuriatis Comitiis latam, ut quod tributim Plebs juſſiſſet, Populum teneret.

QUI FINIS ERIT] *Concluſio* conſequens ex dictis; cùm nos omnia cedentes tamquam victi quieſcamus, vos etiam omnia conſequuti, adeòque nullam habentes juſtam querelam, deberis quieſcere.

Arguit ſecundo loco tali ratione: Id tollendũ, quod eſt Reipub. perniciosum. *Lib.* 1. *c.* 6. *t.* 69.

Diſcordiæ perniciosæ ſunt Reip. Ergo.

Et confirmatur ab *Effectis*; vim inferri Patritiis, agros uri, hoſtes mœnibus impunè inſultare, ſunt detrimento Reip.

Sed hæc omnia ex diſcordiis proficiſcuntur. Ergo.

SATISNE EST] *Propoſitio* ſecundi Syllogiſmi, pulcherrimis figuris Conceſſione, Ironia, & Hypotypoſi adornata.

AT ENIM] *Aſſumptio* ejuſdem Syllogiſmi; per diſcordias enim ait rem communem loco eſſe pejore.

Tertio à privata *utilitate*, hujuſmodi Syllogiſmo a *contrariis*:

Vos

Vos privatis veſtris commodis conſulere debetis;

Sed res veſtræ privatæ diſcordiis augentur, bello imminuntur.

Ergo bellum ſuſcipere, diſcordias deponere debetis.

QUID TANDEM] Prima pars *Aſſumptionis*, & vocantur in invidiam Tribuni, qui Plebi neque utiles eſſent, & plurima incommoda importarent. *Ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 23.*

A QUIBUS SEMPER] hoc eſt, mala, quæ ex his diſcordiis dimanant, alieno auxilio, & virtute repellatis; alludit autem ad Tuſculanos, qui auxilio venerant contra Herdonium Capitolium occupantem.

AT HERCULES] Altera pars *Aſſumptionis*, quæ plurima habet commoda ex bello, & imperio Conſulari; quibus opponit præſens damnum ex hoſtili incurſione: *nunc oneratum*.

Ultimo argumentatur ab neceſſitate belli, tali ratione:

Bellum geri non poteſt, niſi depoſitis diſcordiis;

Sed bellum neceſſarium eſt. Ergo deponendæ diſcordiæ.

Propoſitio certa eſt, quia Tribuni per diſcordias delectum haberi non ſinebant.

HÆRETE] *Aßumptio* cum invidioſa conceſſione, eamque amplificat à ſimili;

Quia biennio antè ire in Algidum recuſaſtis, nunc ante portas eſt bellum.

Ergo ſi neque nunc exibitis, intra mœnia quàm primùm erit. Ergo

MULTIPLEX BELLUM] Tùm quia non ſolùm de gloria, ſed etiam de Patria, & libertate dimicare cogemur, tùm quia multi alii hoſtes inſurgent, videntes nos deſides manere domi. *Ariſt. l. 1. c. 12. t. 223.*

Sequitur *Concluſio*, in qua tria præſtat; ſibi

Digitized by Google

benevolentiam conciliat, dicenti, quod è Rep. ſit; Tribunis invidiam, quòd ſuis tantùm privatis commodis inſerviant; tandem hortatur ad arma capienda ſpe certæ victoriæ propoſita.

HIS EGO GRATIORA] Idem etiam ſæpè facit Demoſthenes in Philipp. & ſummam vim habet ad conciliandam benevolentiam.

SUA CAUSA LOQUITUR] Qui ſcilicet in dicendo privatis ſuis commodis ſtudet, nihilque eſt de Rep. ſolicitus.

NISI FORTE] In Tribunos invehitur, quos aſſerit ſua cauſa omnia agere; non in gratiam Plebis, ut ſimulant. Et hoc odium concitat. *Lib. 2. c. 4. tex. 26.*

NEC IN OTIO] Vos enim per novas diſcordias ſemper magis in dies ſtimulantes, ne otio quidem frui ſinunt.

MALÆ REI, QUAM] Turbas, & ſeditiones excitant, quæ res malæ ſunt.

QUARUM RERUM] Tertia pars *Concluſionis*.

SENTENTIÆ.

Diſcordia Ordinum venenum eſt Urbis.

Iniquum eſt victos æquiore animo quieſcere, quàm victores.

Sæpè ex brevi otio multiplex bellum oritur.

Qui apud Multitudinem ſua cauſa loquitur, gratior eſt eo, cujus mens nihil præter publicum commodum videt.

Digitized by Google

Ex Dec. I. Lib. 4.

ORATIONIS XXII.

C. Canuleji Tribuni ad Plebem

ARGUMENTUM.

C. Canulejus Tribunus Plebis duas Leges promulgaverat, alteram de connubio Patrum, & Plebis, alteram de Conſulatu etiam à Plebeiis obtinendo; quas cùm Patres reprobarent, ita in eos Canulejus vocata ad concionem Plebe invectus eſt.

Loci communes ab *Effectis*, à *Comparatione*, à *ſimili*, & à *Cauſis*.

Motus, *Indignatio*. Mores *viri Popularis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

QUANTOPERE] Oſtendit in Exordio, maximo in contemptu Plebem haberi à Patritiis, ut eos odio, & pari malevolentia dignos faciat; utitur autem hoc Syllogiſmo ab Effectis. *L. 2. c. 2. tex. 9.*

Illi maximè contemnuntur, quorum juſta poſtulata adhibitis minis rejiciuntur.

Sed nos juſta petimus, & à Patritiis vi, & minis rejicimur.

Ergo maximè ab iis contemnimur.

QUANTOPERE VOS] *Concluſio* Syllogiſmi.

QUIBUS QUID ALIUD] *Aſſumptionis* prima pars, quæ primùm genericè probatur hoc modo: Æquum eſt, vos nobiſcum agere, ut cum civibus ejuſdem Patriæ.

Sed hoc habent noſtra poſtulata. Ergo juſta ſunt.

ALTERA] Singillatim ad utramque Legem deſcendit, & primùm quoad Connubium à com-

comparatione ſic: Externis datur Connubium. Ergo juſtum eſt dari etiam nobis.

Nos QUIDEM] Rurſus à *comparatione Majorum*: Data eſt civitas hoſtibus.

Sed Civitas plus eſt, quàm Connubium.

Ergo juſtum eſt, dari nobis Connubium.

ALTERA NIHIL] De Conſulatu Plebeiis dando probat eſſe juſtum poſtulatum, hoc modo:

Juſtè repetimus, quod noſtrum eſt. Sed libera habemus ſuffragia.

Ergo juſtè repetimus facultatem ea dandi, cui lubet.

QUID TANDEM EST] Altera pars *Aſſumptionis*.

SI POPULO ROM.] Utrumque ſimul pertractat, oſtenditque Patritios malevolos eſſe Plebi, quòd æquè indignantur dari Plebeio conſulatum, quaſi ſervo, aut Libertino daretur; *ex Ariſt lib.* 2. *c.* 9. *tex.* 101.

ECQUID SENTITIS] Repetitio ejuſdem *Concluſionis*, cum acerbitate maxima, & invidia.

HOSTIBUS ETIAM VICTIS] Hoſtibus Sabinis Civitatem Romulus dedit, Hoſtilius Albanis, quibuſdam ex Latinis Populis Ancus. *Liv. L.* 1.

QUIN ETIAM] Incipit *Contentio*, cujus duæ ſunt partes, in quarum prima agitur de Conſulatu à Plebe obtinendo; in altera de connubio. Proponit igitur ſententiam Patrum, qui non ſolùm indignabantur, ſed etiam nefas eſſe dicebant, Conſulem Plebeium fieri; eoſque refutat tali ratione à *Comparatione Parium*, & *minorum*:

Majores noſtri dederunt Regnum Advenis, Conſulatum Peregrinis;

Sed Conſules ſunt loco Regum, & minus dedecet dari Conſulatum Plebeio, quàm Peregrino. Ergo & nos poſſumus creare Conſulem Plebeium, ſi dignus fuerit.

OB-

Digitized by Google

OBSECRO VOS] Prima pars *Aſſumptionis*.

EN UNQUAM CREDITIS] *Propoſitionis* prima pars amplificata Exemplis Numæ, C. Tarquinii, S. Tullii, & T. Tatii.

ERGO DUM NULLUM] Et tamen his Regibus benè adminiſtratum eſt Imperium; & inde fit tranſitus ad ſecundam partem.

CLAUDIAM CERTE] Altera pars *Propoſitionis*.

EX PEREGRINO NE] *Aſſumptionis* ſecunda pars, ubi Interrogatio vim habet negationis.

UTRUM TANDEM] *Complexio* Syllogiſmi illuſtrata à *Contrariis*, cùm Decemviri Patritii fuerint, Reges illi novi homines.

SI NON AD FASTOS]Publicos enim faſtos Patritii ſervabant, & nondum cœpti fuerant creari ex Plebe Pontifices.

POPULI JUSSU] Primis temporibus poſt electionem Populi auctoritas Patrum intercedebat, poſteà verò è contra inſtitutum eſt, ut primùm patres auctores fierent, deinde Populus juberet.

PATRE NULLO] Hoc eſt incerto; Livius tamen *lib.* I. putat Serv. Tullium non fuiſſe natum matre ſerva, & Patrem ejus facit virum in Urbe Corniculo principem.

NOVIS HOMINIBUS] Dicebantur novi homines, quorum Majores ad honores non pervenerant, quales etiam fuerunt Marius, & Cicero.

Hinc tranſit ad alterum, quod objiciebant Patritii, inuſitatum in Rep. eſſe, ex Plebe Conſulem creari, cui reſpondet per *Inductionem* hoc ſyllogiſmo à ſimili:

Non eſt abſurdum innovare aliquid in ea Urbe, in qua multa alia innovata ſunt.

Sed multa Romæ nova inſtituta ſunt. Ergo.

AT

Digitized by Google

AT ENIM] Patrum objectio.

QUID POSTEA] Antequam ad argumentum accedat, præmittit neceſſitatem aliqua ſemper innovandi, quæ utilia viſa fuerint, in nova maximè Urbe, *Ex Ariſt. l. 1. c. 11. tex.* 199.

PONTIFICES] *Aſſumptio* Syllogiſmi.

ÆDILES] hoc eſt Plebeii, nam Curules creati ſunt multis poſt annis, L. Sextio primo ex Plebe Conſule. *Liv. lib. 7.*

QUÆSTORES] Duos ab initio creatos Quæſtores alii Rege Hoſtilio dicunt, alii cum Plutarcho Conſule Valerio Poplicola.

HOC IPSUM, NE] Legem Decemviralem de non miſcendis Connubiis inter Patres, & Plebem ultimò affert, ut invidioſa *Comparatione* Patritiorum malevolentiam deſignet; tranſit autem ad alteram *Contentionis* partem, legemque de Connubiis à Decemviris latam iniquam eſſe probat à *Cauſa* finali:

Lex in Plebis contumeliam lata eſt iniqua, & abroganda.

Lex Decemviralis de connubiis lata eſt in contumeliam Plebis.

Ergo eſt iniqua, & abroganda.

AN ESSE ULLA] *Aſſumptio*, & ad excitandam invidiam diremptio illa Connubiorum exilium vocatur, & relegatio. Confirmatur autem à remotione alterius cauſæ, quæ ab optimatibus aſſignabatur, hoc modo:

Ea Lex lata eſt vel in contumeliam Plebis, vel ne ſociaretur ſanguis.

Sed fruſtrà lege cavetur ſocietas ſanguinis. Ergo in contumeliam.

NE AFFINITATIBUS] *Propoſitio* quoad ſecundam partem, adeòque cauſa per Patritios allata.

QUID HOC SI] *Aſſumptio* ex eo confirmata, quòd privato conſilio impedire Patres poterant

terant cum Plebe connubia, nec Plebs unquam coegiſſet. Ubi exprobrat etiam quibuſdam ex Patribus adventitiam, non ingenitam nobilitatem.

CUR ENIM NON] Alia ratione à ſimili eadem *Aſſumptio* illuſtratur:

Ne ſit connubium divitibus, & pauperibus, non lege cavetur, ſed privatum conſilium ſatis eſt.

Ergo ſine lege ſatis impediretur connubium Patrum, & Plebis privato conſilio.

QUOD PRIVATORUM] *Complexio* Syllogiſmi.

Amplificat deinde contumeliam Plebi à Patribus illatam à *Conſequentibus* hoc Syllogiſmo: Sancire, ne communia Plebs cum Patribus habeat Iter, Convivium, Forum, contumelioſum eſt. Sed eandem refert contumeliam Lex de Connubio. Ergo contumelioſa eſt Plebi.

CUR NON SANCITIS] *Propoſitio* per interrogationem expreſſa indignationis plenam. *Ex Ariſt. l.* 2. *c.* 6. *t.*66.

QUID ENIM] *Aſſumptio*, ejuſque approbatio, quia cùm liberi ſequantur Patrem, neque nati ex Plebeia deſinent eſſe ex Patritiis, neque filii Matris Patritiæ,& Plebeii Patris generis conditionem mutabant.

NEC QUOD NOS]*Concludit*; maxima ergo contumelia nos afficitis, ſi rejiciatis nos modò petentes,ut hominum,ut civium numero ſimus.

DENIQUE UTRUM] Redarguit inſolentiam Patrum, qui minitabantur ſe per vim effecturos, *l.* 1. *c.* 11. *t.* 188. ne Leges illæ promulgarentur, hoc argumento à jure Populi:

Iniquus eſt, qui quempiam impedit, ne utatur jure ſuo.

Sed jus eſt Pop. Rom., ut ſi velit, legem jubeat. Ergo,

QUID

Digitized by Google

QUID SI NON] Ne periculum certaminis detineret Plebem, probat nunquam fore, ut ad vim, & arma Optimates veniant, tùm quia bis anteà eadem minitati, haud tamen perfecerant, tùm quia Plebs firmior erat, & plus valebat.

ITAQUE] Ultima Orationis pars, *Concluſio*, qua per Apoſtrophem ad Conſules ſe ſtatuiſſe declarat, aut haberi delectum permittere, ſi Leges promulgari ipſi ſinant; aut, ſi contrà nitantur, impedire, ne quiſpiam militiæ nomen daret.

SENTENTIÆ.

Res etiam novæ inſtitui debent, ſi utiles Reip. ſint.

Nemo Plebeius vim affert Patritiæ Virgini: Patritiorum iſta libido eſt.

Patrem ſequuntur Liberi.

Raró quæ pars firmior eſt, eadem eſt etiam modeſtior.

ORATIONIS XXIII.

Vectii Meſſii Volſcorum Regis ad Milites

ARGUMENTUM.

VOlſcos in pugna adverſus Romanos in fugam verſos Rex eorum Vectius Meſſius ad ſtrenuè pugnandum hac Oratione hortatus eſt.

Loci communes à *Repugnantibus*.

Motus, *Verecundia*, & *Confidentia*. Mores *Viri imperterriti*.

Nullo utitur *Exordio*, utpote in re ſubita; in Contentione autem milites duplici argumento ad ſtrenuè pugnandum hor-

Digitized by Google

hortatur à *turpi*, & *neceſſario*.

Hic præbituri] Primò igitur ſic à *Repugnantibus*: Non decet viros armatos, & qui bellum intulerunt, inultos mori. *Ariſt. c. 9. l. 1. t.* 190.

Vos eſtis armati, & bellum intuliſtis. Ergo.

Hic præbituri] *Complexio* ſyllogiſmi.

Quid igitur] *Aſſumptio*.

Alterum Argumentum ab evidentia periculi ſic procedit:

Tum fortiter pugnandum eſt, cùm nulla alia ſalutis ſpes eſt.

Sed vobis nulla alia eſt ſpes ſalutis; *c. 9. l. 1. t.* 147. Ergo.

Quid hic] *Aſſumptio*. Quid, inquit, circumventis undique ah hoſtibus ſpei eſt?

An deum] Approbatio *Aſſumptionis*; non enim vobis Deus auxilio venerit, niſi veſtra vos virtus tueatur.

Ferro via] Ad erumpendum per medios hoſtes hortatur exemplo ſui ipſius, qua una ratione redire poſſunt in Patriam. *lib.* 2. *c.* 5. *t.* 58.

Non murus] *Concluſio*, qua, ne penitùs omnem ſpem abjiciant, admonet, viros armatos eſſe, qui impedirent, quos proinde, cùm & ipſi armati eſſent, timere non debebant. *l.* 2. *c.* 5. *tex.* 59.

Virtute pares] Alia ratione confidentes milites facit, quòd hoſtes ſola Virtus firmaret, ſuos & virtus, & neceſſitas.

Sententiæ.

In otio tumultuoſi, in bello ſæpè ſegnes ſunt.

Neceſſitas ultimum, ac maximum telum eſt.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS XXIV.

Marc. Æmilii ad Milites

ARGUMENTUM.

HOſtes facibus armatos cùm Romanus miles timeret in pugna cum Fidenatibus admiſſa, ita Dictator Marc. Æmilius eos excitare conatus eſt.

Loci communes ab *Adjunctis*, & ab *Antecedentibus*.

Motus, *Pudor*. Mores *prudentis Imperatoris*.

Triplici ratione dubios milites, & illa inuſitata acie territos confirmat, & ad pugnam inflammat; quòd turpe ſit hoſti cedere, ut ſe parta ſua, & majorum virtute gloria dignos præbeant, & ut ulciſcantur injurias.

FUMONE] Primò igitur ſic ab *Adjunctis*, ubi etiam adeſt pulcherrima *Allegoria*.

Turpe eſt timere hoſtes inermes, & ſolis armatos facibus; *l.* 2. *c.* 5. *t.* 40.

Talis eſt hoſtium acies. Ergo turpe eſt eos fortiter non repellere.

AGITE NOMINIS] Secundò ſic ab *Antecedentibus*:

Majores veſtri, & vos ipſi ſemper in omnibus bellis ſtrenui extitiſtis.

Ergo & nunc fortes eſſe debetis. *Ariſt. l.* 2. *c.* 11. *t.* 116.

ET SUIS FLAMMIS] Commemorat beneficia Fidenatibus à Rom. Rep. collata, ut majori contra eos odio inflammentur, quippe ingratos. *l.* 2. *c.* 7. *t.* 65.

LEGATORUM] Ultimò ab acceptis injuriis, tali ratione:

Eos ulciſci debemus, qui nos maximis

injuriis affecere. *Ariſt. c.11. l.1. t.226.* Sed Fidenates maximis nos affecere injuriis. Ergo.

Legatorum] Legati Romani Fidenis interfecti fuerant non hoc in bello, ſed tempore primæ defectionis, & jam pœnas dederant, capta Urbe à Q. Servilio Dictatore.

ORATIONIS XXV.

C. Julii Tribuni ad S. Tempanium

Argumentum.

Re malè geſta contra Volſcos Sempronio Conſule, redeuntem ex prælio S. Tempanium Decurionem Equitum, cujus virtute pugna redintegrata fuerat, C. Julius Tribunus ita alloquitur.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Indignatio*. Mores *hominis ſeditioſi*.

Tres habet hæc *Interrogatio* partes; prima comprehendit ea, quæ pugnam præceſſere, ſecunda quidquid in ipſo certamine geſtum fuerat, tertia pugnæ eventum reſpicit.

Sex. Tempani] Quærit, num Sempronius Conſul in prælio ineundo functus fuerit boni Conſulis officio; maximè verò quoad tempus pugnæ opportunum, & in firmanda ſubſidiis acie. Ut plurimum autem Triarii collocabantur in ſubſidiis, qui poſt aciem nixi genibus ſubſidebant.

Et tu ne ipse] Quærit ſecundo locò, cùm Tempanius pugnam reſtituerit, an id fecerit juſſu Conſulis, & an ille excluſis Equitibus opem ullam tulerit; utrumque enim, quippe Dux exercitus, præſtare debuerat.

Postero denique] Tertio interrogat de pugnæ eventu; 1. an ipſe cum Equitibus

ſine

Digitized by Google

ſine ullo præſidio ſola ſua virtute evaſerit; 2. an Conſul caſtra, & ſaucios deſeruerit; 3. ipſine vicerint, an hoſtes.

DESERTUS SIT] Hæc eſt acerbiſſima omnium Interrogatio, qua perſtringit Sempronium, quaſi ipſe fortiſſimos milites, & optimè de Rep. meritos, hoſtibus prodiderit, nullo miſſo præſidio.

ORATIONIS XXVI.

Sextii Tribuni Pl. contra P. Poſtumium

ARGUMENTUM.

P. Poſtumium Tribunum Militum malum minitantem militibus apud iratam Plebem Sextius Tribunus Pl. objurgat, & ad deferendos honores Plebeiis hortatur Populum.

Loci communes ab *Effectis*.

Motus, *Indignatio*. Mores *Viri Popularis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

AUDITIS] *Exorditur* à ſuperbia Poſtumii, qui liberis Civibus ea minitatus fuerat, quæ propria ſervorum erant ſupplicia; & indignantem per ſe Plebem deterrima comparatione magis accendit. *l.* 2. *c.* 3. *t.* 16.

TAMEN HÆC] Tranſit ad contentionem, in qua coarguit Plebem ipſam demandantem honores Patritiis, non Plebeiis, hoc ſyllogiſmo:

Ii ſunt redarguendi, qui honores mandant malè merentibus, non benemeritis.

Sed vos honores mandatis malè de vobis meritis Patritiis, non optimè meritis ex Plebe. Ergo.

TA-

TAMEN HÆC] *Aſſumptio*, quæ maximum habet Tribunorum Pl. beneficium, Colonias deducentium in gratiam Plebis, repugnantibus Patritiis.

QUI VOS URBE] Urbe dicit donatos, non Civitate; nam qui mittebantur in Colonias, Urbem, & tecta mutabant, jus Romanæ Civitatis retinebant.

INCIPITE DEMUM] Ab *Effectis* idem exaggerat, quòd pauci idcircò ſint Plebis Patroni, quia nulla habent certaminum præmia propoſita, & in eorum poteſtate conſtituta, qui Plebi adverſantur.

INGEMUISTIS] *Concluſio*, qua negat eſſe, cur doleant de ſuperbo illo Poſtumii dicto, cùm indignatione multò majori dignum ſit, præferri malum Plebi minitantes iis, qui bene Plebi facere ſtudent.

JAM SI SUFFRAGIUM] Voce dabatur ſuffragium, cœptum eſt autem dari ſuffragium tabellis anno Urbis 615.

HANC] Non tàm Poſtumium, quàm Patritios Poſtumio ſimiles eo loco deſignat; ſuperbia enim commune erat Patribus vitium.

Ex Dec. I. Lib. 5.

ORATIONIS XXVII.

Ap. Claudii ad Plebem

ARGUMENTUM.

CUm quererentur Tribuni Plebis, continuari ad Vejios bellum, & milites in hibernaculis contineri, Ap. Claudius vocata Plebis concione, ut utrumque utile Reipubl. fore oſtenderet, hanc habuit orationem.

Loci communes ab *Effectis*, à *Conſequentibus*,

tibus, & à *Comparatione*.

Motus, *Timor*, & *Indignatio*. Mores *viri prudentis*, *deque Patria ſoliciti*.

Dividitur hæc oratio in quatuor partes, *Exordium*, *Propoſitionem*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

SI UNQUAM] *Benevolentiam* Patribus in *Exordio* conciliat, quippe optimè de Plebe meritis. *l.2.cap.4.tex.23.* & malevolentiam Tribunorum exagitat, qui omnia non Plebis, ſed ſua cauſa faciant, quod ſuprà & Cincinnatus exprobraverat; idque oſtendit tali ratione: Ille ſua, non Plebis cauſa ſeditioſus eſt, qui concordiam odit. Sed Tribuni oderunt concordiam ordinum. Ergo.

Propoſitio patet, ſicut enim bellum propter pacem, ita etiam diſcordiæ propter unam concordiam excitari ſolent.

SI UNQUAM] *Complexio*.

AN EST QUISQUAM] Approbatio *Aſſumptionis*, quòd tribuni repugnaſſent anno ſuperiore Patribus decernentibus dari militibus de publico ſtipendium, ut hoc munere Plebem delinirent.

QUID ILLOS] *Aſſumptio* cum invidioſa ſimilitudine.

UTRUM ENIM] Per Apoſtrophem ad Tribunos idem ferè Argumentum proſequitur itidem ab *Effectis*: ſi Vobis cauſa Plebis cordi eſt, non debet eſſe moleſtum conferri à Patribus beneficia in Plebem, ut ejus obſequium ſibi concilient.

Sed hoc vobis maximè moleſtum eſt. Ergo.

Cùm *Aſſumptio* manifeſta ſit, probatur *Propoſitio* à *Diſſimili*, quia non eodem modo agere debent cum Plebe Tribuni, ac Domini cum ſervis ſuis, & hoc ad invidiam. *l.2. cap. 9. tex. 95.*

QUANTO TANDEM] *Propoſitio* Syllogiſmi.

QUÆ

Digitized by Google

QUÆ SI PERPETUA] Alia approbatio *Propoſitionis* à *Conſequentibus*.

ATQUI EGO] *Propoſitio* totius orationis, qua duo ſibi probanda aſſumit; 1. non eſſe recuſanda hybernacula ab iis, qui ſtipendium de publico accipiant. 2. oppugnationem Vejorum utilem, & neceſſariam eſſe Reip.

Quoad primam igitur *Contentionis* partem, eam unico probat Syllogiſmo ab *æquo*.

Opera, & emolumentum non ſine proportione eſſe debent.

Sed aliquid novi commodi vobis adjectum eſt.

Ergo & opera augeri debet.

QUAM ORATIONEM] Oſtendit, ſe maxime cauſæ confidere, quam juſtam, & honeſtam eſſe vel ipſe exercitus, cujus hoc intereſt, ex Adverſariorum Orationibus conjiciat.

NEGABANT] Epicherema, quo univerſa ratiocinatio egregiè comprehenditur.

NUSQUAM] *Propoſitio* Syllogiſmi.

MOLESTE] *Aſſumptio*.

ÆQUO IGITUR] *Complexio*, qua duo concludit, tùm protrahendum eſſe tempus militiæ, quia novum commodum Miles è Rep. percipit, tùm annuam debere eſſe militiam, quia & annuum accipit ſtipendium.

AN SI AD CALCULOS] Hoc eſt, ſi te Reſp. vocet ad ineundam accepti, & expenſi rationem; ſicut etiam dicimus vocare ad calculos amicitiam.

In ſecunda parte probat, expugnandos eſſe Vejos, 1. quia id poſtulat dignitas Pop. Rom. 2. quia illa expugnatio utilis eſt Reip., 3. quia ad augendam militarem diſciplinam plurimum valebit.

A dignitate ſic arguit: Indignum eſt ſemel ſuſceptum bellum non perfici, *l.2.c.6.t.65*.

Sed jam bellum cum Vejentibus ſuſcepimus, nec perfici poteſt, niſi captis Vejis.

 Ergo

Digitized by Google

Ergò perfici debet per Urbis oppugnationem.

INVITUS] *Excuſatio*, quòd ad Cives tanquàm ad Mercenarios verba habeat, adeòque tranſitus ad alteram partem.

AUT NON SUSCIPI] *Propoſitio*.

PERFICIETUR AUTEM] *Aſſumptio* quoad ſecundam partem, prima enim non eget probatione, & evidens eſt.

DECEM QUONDAM] *Propoſitionis* approbatio ab exemplo Græcorum.

OPPUGNATIONEM ANNUAM] Camillus Dictator decem annos obſeſſos Vejos cepit, ſed Appius ad erigendos Plebis animos, ſpe facilis expugnationis, annuam dicit futuram.

SCILICET QUIA] Eamdem *propoſitionem* confirmat à *Cauſis* belli:

Illud bellum perficiendum eſt, cujus ſuſcipiendi graviſſimæ cauſæ fuerunt;

Sed hujus belli ſuſcipiendi cauſæ graviſſimæ fuerunt. Ergo.

SCILICET QUIA] *Aſſumptio* per Ironiam expreſſa.

SEPTIES] Enumerat injurias omnes à Vejentibus illatas. *l. 2. c. 2. t. 12.*

CUM HIS MOLLITER] *Complexio* hujus Syllogiſmi.

Oſtendit deinde, Vejorum Oppugnationem utilem fore Reip. hac ratione à *Conſequentibus*: Perniciosum eſt Reip. vaſtari civium agros, diſſipari maximum, & ſummo cum labore inſtructum apparatum, cum univerſa Hetruria bellum gerere. Sed hæc omnia non evitari poſſunt, niſi continuata Vejorum oppugnatione.

Ergo perniciosum eſt Reip. illam oppugnationem non continuari. Ergo.

OPERIBUS INGENTIBUS] Prima Pars *Aſſum-*

Aſſumptionis; nunc enim obſeſſa acriter urbe erumpere ad prædandum non poſſunt: at ſi reducimus exercitum, ubi in ſuis Agris incultis, & vaſtatis nihil invenerint, noſtros populabuntur.

QUID? ILLUD] Alterum *Aſſumptionis* membrum, quòd maximus apparatus ad expugnandos Vejos jam inſtructus de integro ad æſtatem reficiendus ſit, ſi nunc reducatur exercitus. Tribunos autem accuſat utpote parùm militum commodis conſulentes, quibus & anteà dandum ſtipendium negaverint, nunc duplicari laborem velint. *l*. 2. *c*. 2. *t*. 12.

QUID VINEAS] Vineæ inſtrumentum erat bellicùm, quo tecti milites propius ad hoſtium mœnia accedebant; teſtudo verò erat machina bellica, qua utebantur ad muros ſubvertendos.

QUID? PERICULIS] Tertia pars de bello ab Hetruria imminente; quamvis enim nunc Hetruſci ſint irati Vejentibus, quòd Regem creaver nt, reconciliari tamen poſſunt; vel alia legatione miſſa, vel mutata Reip. forma. *l*. 1. *c*. 6. *t*. 78.

SI LAXAMENTUM] hoc eſt, ſi ab obſidione tantiſper receſſerimus.

VIDETE QUOT RES] Omnia illa tria ſimul repetit, quæ neceſſariò futura in perniciem Reip. contendit, ſi diſſolvatur obſidio.

HÆC SUNT, TRIBUNI] *Complexio* totius Argumenti, qua Tribunos auctores facit tantorum malorum, pulcherrima uſus ſimilitudine.

FORTITER PASSUS] Qui ſe efficacibus, adeòque ſalutaribus remediis curari paſſus ſuerit.

SI MEDIUS FIDIUS] Ultimò probat, ad diſciplinam militarem plurimum intereſſe continuari etiam per hiemem oppugnationem,

Quæ In Omni] *Aſſumptio*; additque ſpem facilis expugnationis Vejorum, niſi impedimento fuerint Tribuni, ex quo nimirum tranſitum facit ad Perorationem.

An Est Quicquam] In *Peroratione* Tribunos reprehendit, quòd per ſeditionem conentur deterrere Plebem ab Urbis expugnatione; idque exaggerat quatuor rationibus, & imprimis ex eo, quòd nihil gratius Vejentibus hoſtibus futurum ſit. *Ariſt. l.* 1. *c.* 6. *tex.* 77.

At Hercule] Secundò à *comparatione* parium:

Hoſtes inultos ſeditionis auctores non ferrent.

Ergo nos impunè eos perferre turpe eſt.

Fustuarium] Tertiò à *comparatione* minorum tali pacto:

Qui ſigna relinquit, fuſte plectitur. *l.* 2. *cap.* 6. *tex.* 65.

Sed hortari univerſum exercitum, ut ſigna deſerat, multò majus peccatum eſt. *l.* 1. *c.* 14. *t.* 255. Ergo non impunè ferendum.

Reliquum Est] Quartò ab evidenti periculo, ne corrupta ſeditionibus Civitate, ipſa etiam caſtra corrumpantur, & Ducibus parere milites recuſent, quod Patriæ pernicioſiſſimum foret.

Sententiæ.

Servis nihil rei eſſe debet cum alienis hominibus.

Nuſquam nec opera ſine emolumento, nec emolumentum fermè ſine impenſa opera eſt.

Labor, voluptaſque, diſſimillima natura ſocietate quadam inter ſe naturali ſunt juncta.

Digitized by Google

Ille laude dignus Rex eſt, qui obſtare Regnum ſuum ſaluti Civium nolit.

Perſeverantia in omni quidem genere militiæ, maximè tamen in obſidendis Urbibus neceſſaria eſt.

Urbes etiam inexpugnabiles, fame, ſitique tempus ipſum expugnat.

ORATIONIS XXVIII.

P. Licinii ad Populum

ARGUMENTUM.

P. Licinius Calvus delatum ſibi Tribunatum Militarem, ut Filio potiùs deferant, Populum hac Oratione precatur.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Amor*. Mores *pii Patris*.

Tria præſtat in hac Oratione, 1. laudat conſilium Populi de reficiendis iis Tribunis, qui alia vice eumdem Magiſtratum geſſiſſent; 2. ſe ipſe excuſat; 3. pro filio preces adhibet.

OMEN CONCORDIÆ] Prima pars, qua duplici ex capite probat optimum eſſe, eoſdem reficere Tribunos, qui ſecum nonnullis antè annis creati fuiſſent; tùm quia id ad concordiam maximè valet; tùm quia experientia meliores facti ſunt. *l. 2. c. ult. t. 67.*

ME JAM NON] Excuſat ſe tanquam minimè idoneum ratione ætatis ad ſummum imperium adminiſtrandum. *l. 2. c. 13. t. 134. & 135.*

EN VOBIS] Filium ſuum Populo commendat, eum laudando, utpote ſui effigiem, ſuaque inſtitutum diſciplina, precibus præterea pro eodem adjectis.

OMEN CONCORDIÆ] Cùm enim Licinius primus ex Plebe creatus eſt Tribunus Militum, maximè viguit inter omnes ordines concordia.

SEN-

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Concordia res eſt in rebus maximè adverſis utilis.

Omnes Magiſtratus uſu meliores fiunt.

ORATIONIS XXIX.

Furii Camilli ad Pædagogum Faliſcorum

ARGUMENTUM.

M. Furius Camillus cùm obſideret Falerios, Ludi Magiſtro, qui pueros nobiles Faliſcorum in ejus manus per proditionem tradiderat, ita reſpondit.

Loci communes à *Cauſis*, & à *Comparatione*.

Motus, *Odium*. Mores *Viri juſti*, & *innocentis*.

Tres habet partes, *Inſinuationem*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

NON AD SIMILEM] Deteſtatur ſceleſtum hominem Romanis innocenti Populo, & Camillo juſtiſſimo Imperatori ſceleſtum munus offerentem.

NOBIS CUM] Contendit, impium eſſe Magiſtri facinus, primò à jure naturæ, & belli, quod proinde non debeant Romani approbare, tali ratione:

Iniquum eſt violare jura naturæ, & belli; *l. 1. c. 13. t. 237.*

Sed tuum accipientes munus utrumque jus violamus. Ergo.

Probatur autem *Aſſumptio*, quia cum hoſtibus etiam, adeòque cum Faliſcis ingenita à natura ſocietas perſeverabat, & bellum juſtè, non proditoriè gerendum eſt.

ARMA HABEMUS] Idem probat à *Cauſa* belli hoc modo:

Arma ſumpſimus adverſus armatos, qui nos injuſtè læſerunt; *l. 1. c. 12. t. 228.*
Sed hi pueri neque armati ſunt, neque nos læſerunt. Ergo.

ARMA HABEMUS] *Aſſumptio* per Comparationem approbata; ſi enim pueris parcimus, etiam captis Urbibus, quantò magis in bello gerendo?

SED ADVERSUS] *Propoſitio* ſyllogiſmi.

EOS TU] *Concluſio*, qua & Magiſtrum magis, quàm Faliſcos peccaſſe innuit, & ſe profitetur ea victoria uti velle, quæ virtute parta ſit.

QUANTUM IN TE FUIT] Decreverat enim Camillus, non ſolùm illius oblata recuſare, sed eum etiam Faliſcis puniendum dedere.

SENTENTIÆ.

Societas, quam ingeneravit natura, etiam cum hoſtibus eſt.
Sunt & belli, ſicut pacis jura, juſtèque ea geri debent.
Pueris, etiam captis Urbibus, parcitur.

ORATIONIS XXX.

Faliſcorum ad Rom. Patres

ARGUMENTUM.

FAliſci juſtitiam, & fidem Imperatoris mirati, Legatos Romam miſerunt, qui ad Senatum introducti, ſe, ſuaque omnia his verbis dediderunt.

Loci communes nulli ſunt.
Motus, *Lenitas*. Mores *moderati hominis*, & *minimè ingrati*.

PA-

Patres conſcripti] Deditio, & laus Romanorum, tùm quòd vincere æquitate ſoleant, *lib.* 2. *cap.* 4. *tex.* 27. tùm etiam quòd victi ſub eorum imperio longè meliùs vivant, quàm ſuis Legibus.

Eventu] Cauſa deditionis; quia Faliſci fide tanta, ac juſtitia Ducis provocati non potuerant facere, quin ſe ultrò Romanis dederent. *lib.* 1. *c.* 6. *tex.* 82.

Mittere] Hortantur Senatum, ut mittant, qui Urbem in deditionem accipiant, ſimulque pollicentur, ſe fideles Pop. Rom. ſemper futuros.

Sententiæ.

Victoriæ, quæ parta æquitate fuerit, nec Deus, nec homo quiſquam invidet.

Victori pulcherrimum eſt, ſub ejus imperio meliùs victos vivere, quàm ſuis legibus.

Juſtus Imperator fidem in bello, quàm præſentem victoriam mavult.

ORATIONIS XXXI.

Furii Camilli Exulis ad Ardeates

Argumentum.

M. Furius Camillus cùm Ardeæ exularet, Ardeates hac Oratione hortatur, ut captis armis palantes per agros Gallos, & incautos aggrediantur.

Loci communes ab *Adjunctis*, & à *Diſſimili*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Viri* in *bello verſati*.

Tres habet partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

ARDEATES] In *Exordio* duo facit; nam ſibi imprimis *benevolentiam* conciliat, veterem commemorans Amicitiam, & beneficium, quo in Civitatem eum receperant; deinde excuſationem adhibet, cur ipſe novus Civis cùm ſit, & à ſuis in exilium pulſus, venire tamen in concionem audeat, & ad Populum verba facere; cujus novi conſilii in cauſa eſſe ait periculum commune.

Tripliciter autem probat in Contentione, ſumenda eſſe arma, hoſteſque invadendos. 1. quia Dux adeſt optimus. 2. ut referant gratiam beneficiorum, quæ à Romanis acceperant. 3. quia facilis victoria eſt.

ET QUANDO] Primum Argumentum ita ſe habet:

> Ille optimus Dux eſt, in quo & egregia ineſt voluntas, & ſcientia rei militaris. Talis eſt Camillus. Ergo Optimus Dux. Ergo &c.

Aſſumptio confirmatur, quia Populo de ſe benemerito gratiam cupit referre, & uſque ad illud tempus bello fuerat invictus. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 28.

VOBIS AUTEM] Secundò, quia ſi Ardeates in Gallos arma ſumant, non ſolùm rem gratam Romanis facient, à quibus tot beneficiis cumulati ſunt, ſed etiam ſuæ ipſi Patriæ gloriæ erunt, cùm omnium communes hoſtes Galli ſint.

QUÆ EFFUSO] Tertium, quoad victoriæ facilitatem hoc ſyllogiſmo probat ab *Adjunctis*: Facilis eſt victoria contra hoſtes imbelles, & incautos; *l.* 2. *c.* 5. *t.* 56.

> Galli ſunt imbelles, & incauti. Ergo de illis facilis eſt victoria.

ARGUMENTO SIT] Approbatio *Aſſumptionis* quoad primam partem à *Diſſimili*.

CIBO VINOQUE] *Aſumptionis* ſecunda

pars,

pars, eoſque incautos oſtendit tùm ob ingenitam genti ferociam, tùm quòd augeant confidentiam ſecundæ res. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 59.

Si vobis] *Concluſio*, qua eodem ferè ſenſu uſus etiam eſt T. Quinctius Capitolinus Lib. 3. ad erigendos eorum Animos, oblata ſpe certæ victoriæ.

Galliam fieri] hoc eſt, in Gallorum poteſtatem venire.

Prima vigilia] Vigiliæ dicebantur Excubiæ nocturnæ, quarum diviſio erat in quaterna horarum ſpatia, ita ut, ſi diei æqualis nox eſſet, quælibet vigilia trium horarum ſpatium comprehenderet.

SENTENTIÆ.

Periculum commune cogit, quòd quiſque poſſit in re trepida præſidii in medium cònferre.

Multi bello invicti, in pace ab ingratis civibus pulſi ſunt.

Barbari ab ſecundis rebus magis etiam ſolito incauti ſunt.

ORATIONIS XXXII.

M. Furii Camilli ad Pop. Romanum

Argumentum.

REferentibus ad Plebem Tribunis, ut quando Romam incenderant Galli, omnes Vejos tranſmigrarent, repugnavit hac Oratione Camillus.

Loci communes ab *Antecedentibus*, & *Conſequentibus*, à *Comparatione*, & à *Contrariis*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri prudentis*, & *Religioſi*.

Digitized by Google

Dividitur Oratio in tres partes, *Exordium Contentionem*, & *Perorationem*.

Adeo mihi] Oſtendit in *Exordio*, quantam ſibi moleſtiam diſcordiæ Civiles afferant, ut earum auctores Tribunos reprehendat, & mite ſibi, ac pacatum ingenium eſſe videatur; ex *Ariſt. lib.* 2. *c.* 4. *tex.* 26.

Non si me] Etiamſi Decreto Senatus, Lege Populus revocaſſet, tamen non rediiſſem; utrumque enim neceſſarium erat, ut quiſpiam jure ab exilio revocaretur, & utrumque in reſtituendo Camillo ſervatum eſt.

Et nunc quiescere] *Attentos* facit, quippe de Patria loquuturus. *l.* 3. *c.* 14. *t.* 104.

Camillo etiam] Nefas erat Camillo illi deeſſe Patriæ, quam ipſe recuperaſſet, ſuumque beneficium tueri utcumque debebat.

Quid enim] Hinc tranſit ad *Contentionem*, & ut oſtendat, Camillo Urbis reparatori Patriam deſerere nefas eſſe, ita à *Contrariis* argumentatur, cæteros etiam comprehendens:

Nefas eſt, plus damni Reip. contingere victoribus Romanis, quàm Gallis.
Sed ſi deſerimus Patriam, plus illi damni nos victores inferimus, quàm Galli intulerunt.
Ergo nefas eſt, nos Patriam deſerere.

Equidem] Cùm præcipua ratio deterrendi Romanos à tranſmigratione, ſit ipſa Religio, præmittit hic, divinum cultum nunc potiſſimum non eſſe negligendum; ac deinde tali utitur ſyllogiſmo ab *Antecedentibus*:

Omnia ſemper proſpera evenerunt ſequentibus Deos, adverſa ſpernentibus.
At Deos ſpernimus, ſi urbem deſerimus.
Ergo deſerentibus Patriam evenient adverſa.

Intuemini] *Propoſitio*.

Jam omnium] *Propoſitionis* approbatio,

qua

qua res omnes adverſas, & ſecundas, quibus uſi fuerant Romani in bellis contra Vejentes, & Gallos, Religionibus attribuit ſeu ſpretis, ſeu ritè peractis.

MONITU DEORUM] Ab Oraculo Delphico juſſi ſunt aquam ex lacu Albano emittere in obſidione Vejorum. *lib.* 5.

NUM ANTE] Tria memorat, quibus Deos offenſos bello Gallico oſtendit, ſpretam vocem Deorum, quam de Gallorum adventu M. Cædicius Plebeius ſe audiviſſe nunciaverat; pugnam contra jus Gentium ad Cluſſium commiſſam cum Gallis à Fabiis Legatis; nullum ſupplicium ſumptum de Fabiis, ſicut poſtulaverant Galli.

IN PONDERE AURI] Cùm enim Romani dare Gallis deberent ex fœdere mille pondo auri, ut ſe ab obſidione liberarent, allata ab his pondera iniqua, & additus à Breno ponderi gladius, contra fœdus, & fidem.

HÆC CULTI] *Aſſumptio* Syllogiſmi.

URBEM AUSPIC.] Ejuſdem approbatio, quòd nimirum & Urbs auſpicatò eſſet condita, & omnia loca religionum plena, ut deſeri nequeant ſine contemptu Deorum.

QUAM PAR] Proſequitur idem Argumentum à *Comparatione* Minorum, hoc modo:

Turpius eſt publica ſacra deſerere, quàm privata.

Sed in bello C. Fabius ſacrum ſuæ gentis non intermiſit.

Ergo turpe eſſet nos deſerere in pace ſacra publica, & ſolemnia.

FORSITAN] Cùm ſuprà oſtenderit, turpe eſſe ſacra publica deſerere, nunc probat deſeri ſacra publica, ſi tranſmigraverint Vejos, hoc dilemmate: Ne deſerantur aut Vejis ea faciemus, aut mittemus qui Romæ faciant. Sed

neutrum fieri poteſt. Ergo deſeruntur, ſi Vejos tranſmigramus.

Et ne omnia] Prima pars *Aſſumptionis*, quòd Vejis fieri nequeant, approbata exemplo Epuli Jovis, quod in Capitolio fieri oportebat, ignis Veſtalis, Palladii, Ancilium, quæ in alium locum transferre nefas ſit.

Quædam vetustiora] Cætera enim ferè omnia Numa inſtituerat, Palladium, & virgines Veſtales, Sacerdotium Alba oriundum, dicuntur Sacra urbe vetuſtiora.

Et videt] Probat nefas eſſe transferri Vejos Romanorum Sacra à *Diſſimili*; quòd Majores religioſum putaverint ſacra quædam transferri Romam ex hoſtium urbibus.

Recordamini] Idem confirmat ab *Antecedentibus*, hac ratione:

Nefas eſt ea Sacra transferre Vejos, quæ tanta cum diligentia inſtaurata ſunt Romæ.

Sed modò inſtauravimus Romæ hæc Sacra. Ergo nefas eſt, &c.

Modo quæ res] *Aſſumptio*, qua multa enumerantur vel inſtituta, vel inſtaurata ante, & poſt Gallicum bellum.

Quid horum] *Propoſitionis* approbatio, fruſtraneus enim labor eſt, ea diligenter curare, quæ deinde neceſſe ſit deſerere.

de Sacris] Illuſtrat eamdem *Aßumptionem*, quæ ſuprà habetur, quoad utramque partem; nam exemplum de Veſtalibus probat Sacra non eſſe transferenda Vejos; de Flamine Diali, nefas eſſe eum Romam mittere ad peragenda Sacra, de Comitiis, utrumque tùm mutare locum auſpicatum, tùm convenire Populum in Urbem Romam tanto cum incommodo propter comitia.

Quæ rem militarem] Omnis Magiſtratus creabatur quidem Comitiis vel Centuria-

turiatis, vel Tributis, non obtinebat autem imperium, niſi per Curiata Comitia.

A remotione Cauſæ arguit ſic, non eſſe transmigrandum Vejos:

Si qua ratio eſſet transmigrandi, maximè quia Urbs incenſa, & vaſtata eſt.

Sed hæc ratio nulla eſt. Ergo.

SED RES IPSA] *Propoſitio*.

HANC AUTEM] *Aſſumptionis* approbatio, quia etiam ante adventum Gallorum Tribuni hanc Legem promulgare voluerunt; non ergo quia incenſa ſit Urbs, ideò nunc Legem promulgant.

ET VIDETE] Confirmatur eadem *Aſſumptio* à *Contrariis*:

Ea non eſt juſta cauſa transmigrandi, quæ debet eſſe cauſa manendi.

Sed vaſtatio Urbis debet eſſe cauſa manendi. Ergo non.

EGO CONTRA] *Aſſumptio* hujus Syllogiſmi.

QUIPPE TUM] Illuſtratur *Aſſumptio* à *Conſequentibus*, quòd id gloriæ Gallis futurum ſit, quaſi nos coacti transmigraverimus, quòdque periculum evidens ſit, ne nobis diſcedentibus, hoſtes Galli, aut Volſci Urbem occupent, & Romani fiant.

HÆC SCELERA] Redarguit pigritiam Populi, quòd idcircò transmigrare Veios velit, ne rurſus Urbem ædificet, multis de cauſis.

SI TOTA URBE] Primum à *turpi*; turpe enim eſt exulatum publicè ire, potiùs quàm ſibi nova tecta ædificare, præcipuè, cùm ſatius eſſet in caſis ritu paſtorum habitare, quàm illud pati.

MAJORES NOSTRI] Deinde à *Comparatione*; Majores noſtri Urbem condiderunt inter paludes, & Silvas, nos incolumi Arce, ſtantibus Templis Deorum, non eamdem ædificabimus?

QUID

QUID TANDEM] Poſteà à *Simili*; an ſi Vejis idem caſu incendium ortum fuerit, aliam rurſus Urbem nobis quæremus?

ADEO NIHIL] Ultimò à *Cauſa*, quia caritas Patriæ reſpicere debet ſolum ipſum, & terram, non ſolam ſuperficiem illius.

EQUIDEM FATEBOR] Hanc ultimam rationem confirmat exemplo ſui ipſius, qui exilii tempore ea maximè cogitatione commovebatur, quòd collibus, campis, Tyberi, & Patria regione careret.

NON SINE CAUSA] ab *Adjunctis* denique oſtendit, non eſſe deſerendam Urbem Romam: Ea Urbs non eſt deſerenda, quæ opportuniſſimo loco ſita eſt.

Sed Urbs Roma talis eſt. Ergo.

INTER DUO MARIA] Tyrrhenum ſcilicet, & Adriaticum.

QUÒD CUM ITA SIT] Extrema orationis pars *Peroratio*, qua concludit, non eſſe transmigrandum Vejos, cùm Dii terrarum Imperium decreverint Capitolio; quod duplici oſtenditur argumento.

HIC VESTE] Et quia oratio, quæ ad religiones pertinebat, movebat maximè Populum, ideò in fine Veſtam, Ancilia, & Deos rurſus commemorat.

SENTENTIÆ.

Omnia proſperè eveniunt ſequentibus Deos, adverſa ſpernentibus.

In caſis ritu paſtorum ſatius eſt inter ſacra, & penates habitare, quàm exulatum publicè ire.

Solum Patriæ, & terra, quam matrem appellamus, cordi nobis eſſe debet, non autem in ſuperficie, tigniſque caritas Patriæ pendere.

Nulla ratio eſt expertis alia experiri velle.

Digitized by Google

Etiamſi Virtus tranſire aliò poſſit, fortuna loci transferri ſemper non poteſt.

ORATIONIS XXXIII.

M. Furii Camilli ad trepidos Milites

ARGUMENTUM.

ROmanos Milites hoſtium multitudine territos M. Furius hac oratione ad ſtrenuè pugnandum inflammat.

Loci communes ab *Adjunctis*, & ab *Antecedentibus*.

Motus, *Pudor*, & *Confidentia*. Mores *egregii Ducis*.

QUÆ TRISTITIA] Brevis inſinuatio, qua milites reprehendit vano, & inſolito timore correptos.

HOSTEM] Unico utitur argumento ab *Adjunctis* ad eos excitandos, quod ita ſe habet:

Ubi iidem ſunt Dux, exercitus, & hoſtis, idem belli exitus ſperandus eſt.

Sed iidem omnes ſumus.

Ergo idem belli exitus, hoc eſt victoria ſperanda eſt.

HOSTIS QUID] *Aſſumptio* ab *Antecedentibus* comprobata.

AN ME, QUOD] Probat, etiamſi Dictator non ſit, ut in ſuperioribus bellis fuerat, eumdem tamen ſe Camillum eſſe, & vanum illud Dictaturæ nomen neque animos ſibi unquam feciſſe dicit, neque profuiſſe ad evitandum exilium.

ET CUM EADEM] Complexio, qua ſuis victoriam certam auguratur, exemplo rerum anteà geſtarum. *l. 2. c. 5. t. 57.*

SEN-

SENTENTIÆ.

Hoſtes fortibus Viris perpetua materia ſunt virtutis, & gloriæ.
Sapienti viro animos ſumma imperia non faciunt.

ORATIONIS XXXIV.

A. Cornelii Coſſi Dictatoris ad Milites

ARGUMENTUM.

Cornelius Coſſus Dictator contra Volſcos dictus, cæſis ritè hoſtiis prælium initurus, ita ſuos milites adhortatur.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Confidentia*. Mores *prudentis Imperatoris*.

Duas habet hæc brevis Oratio partes, *Exordium*, & *Contentionem*, ubi ſuum de ratione ineundæ pugnæ conſilium militibus aperit.

NOSTRA] In *Exordio* confidentes ſuos facit, non enim falſa nuntiare Deorum Vates poterant, qui hoſtiis inſpectis victoriam promiſerant.

ITAQUE] Adhortatio ipſa, quæ triplex eſt; imprimis jubet omittere pila, & gladiis pugnare; deinde ut conſiſtant admonet, & ſtabili gradu adventantes hoſtes excipiant; tertiò præcipit Magiſtro Equitum, ut, cœpta jam pugna, tum demùm cum equitatu hoſtes adoriatur.

ET CUM IMPARIBUS] Quamvis multò major hoſtium eſſet multitudo, impares tamen Romanis erant tùm ſpe, tùm virtute. *l.*2. *c.* 5. *t.* 59.

UBI ILLA VANA] Vana dicit eſſe miſſilia,

lia, quia levia tantùm vulnera infligebant, & nullius ferè momenti erant ad reportandam victoriam.

QUI SECUNDIS AVIBUS] hoc eſt bono omine, & auſpicio, quòd ſæpè ab avibus ſumere auguria ſolerent.

ORATIONIS XXXV.

A. Cornelii Coſſi Dictatoris ad M. Manlium

ARGUMENTUM.

M. Manlium Plebis animos ad ſeditionem concitantem falſis pollicitationibus ita Cornelius Coſſus Dictator interrogat.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Confidentia*. Mores *viri moderati*.

Tria hîc facit Dictator; confidit, interrogat, & minatur.

UTINAM MIHI] Summam oſtendit hac de re confidentiam, ut malevolentiam, & invidiam occultati theſauri à ſe, & Patribus averteret.

SPEM FACTAM] Proponit crimen, quod Patribus Manlius objecerat, hortaturque, ut rei indicium prodat.

FIDE INCOLUMI] Si enim ex theſauris Gallicis creditum ſolviſſent, fides creditoribus data incolumis, & inviolata ſtetiſſet.

ET ISTOS] Patres nimirum inſtar Draconum publicos theſauros ſervantes à cuſtodia removeas, & occultam illam prædam in medium proferas.

QUOD NISI FACIS] Concludit minitando carcerem, niſi pareat.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS XXXVI.

M. Manlii ad Dictatorem Cornelium

ARGUMENTUM.

INterrogatus à Dictatore Manlius de theſauris Gallicis, quos ipſe occultari à Patribus dixerat, ita reſpondit.

Loci communes ab *Antecedentibus*.

Motus, *Ira*. Mores *Viri ſeditioſi*.

Duas habet partes, in quarum prima iram Plebis in Patres concitat, in altera reſpondet iis, quæ Dictator interrogaverat.

OFFENDIT TE] Prima pars, in qua redarguit Patres, tùm quia Plebem ſibi non conciliarent beneficiis, cùm poſſent, tùm quia uſuris eam premerent. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 23.

ADDICTOSQUE DUCI] Hoc eſt Debitores tradi creditoribus, ut in eos vitæ, & necis poteſtatem haberent, quod eſt addicere.

SORTEM ALIAM] Aliam conditionem, ut tantumdem de prima pecunia dematur, quantum uſuris numeravimus.

AT ENIM] Secunda pars, & ad primum, quòd ſolus ea faceret, reſpondet ab *Antecedentibus* hoc modo:

Qui ſolus defendit Capitolium, ſolus poteſt opitulari Civibus.

Ego ſolus Capitolium defendi. Ergo.

NAM QUOD] Ad alterum de theſauris Gallicis artificiosè reſpondet, non cogendo alios ut indicent, ſed Patres, ut proferant, quod injuſtè retineant.

SENTENTIÆ.

Divites ex eo, quod affluit ſuis opibus, ſuſ-

ſuſtineant neceſſitates aliorum. Fruſtrà quærimus, quæ ſcimus.

ORATIONIS XXXVII.

M. Manlii ad Plebem

ARGUMENTUM.

M. Manlius eductus ex carcere Plebem in Patres concitat, deque tollendis Magiſtratibus ſuam ſententiam proponit.

Loci communes ab *Antecedentibus*.

Motus, *Pudor*, & *Confidentia*. Mores *Viri Popularis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

QUOUSQUE] *Exordium*, quo Pudorem, & Confidentiam movet; multi enim ipſi cùm eſſent, paucos tamen timebant, & utitur comparatione minorum. *l. 2. c. 6. t. 65.*

AUDENDUM EST] *Contentio*, hortaturque, ne ſinguli pereant, ut omnes ſimul Patres aggrediantur, & à Rep. tollant Magiſtratus.

QUOUSQUE ME] depellit *Confidentiam*, quam de Duce Manlio Populus habebat, tùm ab *Antecedentibus*, quia & alia vice in carcerem ductus fuerat; tùm ab *Exemplis* Caſſii, & Mælii.

DII PORHIBEBUNT] Prolepſis de auxilio Deorum. *l. 2. c. 5. t. 60.*

SED NUNQUAM] Reſponſio ad prolepſim, quòd illis auxilio Dii veniant, qui promptè ſuas partes obeunt.

TUM PARVUS] Redarguit Plebem, quippe nimis timidam; fortis enim cùm eſſet in exteros, & imperium quæreret, ipſum tamen Patribus cedebat, & ſolùm de conditionibus, qui-

quibus imperari ſibi vellet, aliquandò certabat. *l. 2. c. 6. t. 76.*

TAMEN] Plebem rursùs Confidentem facit, qui enim omnia uſque ad illud tempus obtinuerant, facilè impetraturi erant quod novum peterent. *l. 2. c. 5. t. 57.*

QUAM QUI RESISTERENT] Tribunos Plebis innuit, quos impetrare multò difficilius fuiſſe ait, quàm nunc alium quempiam, qui imperet ipſis Patribus, ſed priùs tollendos eſſe Magiſtratus contendit.

PROINDE] *Peroratio*, qua hortatur, ut vim adhibere, & ſe uti patrono velint, ubi etiam de Regno mentionem videtur facere. *Ariſt. l. 3. c. 14. t. 166.*

SENTENTIÆ.

Vires ſuas ne belluæ quidem ignorant.
Dii numquam propter homines de Cœlo deſcendunt.
Minore negotio qui imperet imponimus, quàm qui reſiſtant imperantibus.
Quo magis inſigni imperii, honoriſve nomine noſtrum appellamus Ducem, eo utimur potentiore.

ORATIONIS XXXVIII.

Legatorum Tuſculanorum in Senatu

ARGUMENTUM.

TUſculani Oratores, ut ſuaſerat Camillus, Romam miſſi ad pacem petendam, hoſpitaliter vocati cauſam ſuam ita egerunt.
Loci communes à *Contrariis*.
Motus, *Miſericordia*. Mores *Modeſtiam præſeferunt*.

QUI-

Digitized by Google

QUIBUS BELLUM] Bellum deprecantur hoc imprimis ſyllogiſmo à *Contrariis*: Iis non ſunt arma inferenda, quibus ſunt omnia pacifica.

Sed apud nos omnia pacifica ſunt. Ergo.

Probant autem *Aſſumptionem* exponentes rationem, qua Romanis legionibus occurrerunt, & Beneficium Camilli, qui eo motus argumento nihil egerat hoſtile.

PACEM QUAM] *Complexio* ſyllogiſmi; ſi enim nos pacem habemus, & vos nobiſcum pacificè agere debetis.

IN NOS] Se potiùs inermes velle perire dicunt, quàm armatos, eaque ratione movent Miſericordiam. *Lib. 2. c. 8. t. 92.*

QUOD AD] Crimina fateri videntur, quia negare non poterant, ſe tamen pœnitentia defendunt, & clementia Victorum.

SENTENTIÆ.

Oculis magis, quàm auribus credendum.
Re victa rebus, verbis confutare nihil attinet.

ORATIONIS XXXIX.

Camilli Dictatoris ad Plebem

ARGUMENTUM.

CUm Tribuni Plebis Licinius, & Sextius interceſſionem Collegarum non admitterent, Camillus Dictator in hunc modum interceſſionem apud Plebem defendit.

Loci communes à *Diverſis*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri gravis*.

QUANDOQUIDEM] Redarguit Plebem inter-

terceſſionem per vim non admittentem, quam per vim obtinuerat; locus eſt à *diverſis*. Se Dictatorem deinde pollicetur affuturum Interceſſioni, ut videatur creatus Dictator Plebis tantùm cauſa, non univerſæ Reip.

ITAQUE] Quia inuſitatum erat, Patritios Magiſtratus miſceri concilio Plebis, conditionem addit, ſe quoque nihil acturum, ſi Tribuni pareant Collegarum interceſſioni.

VIM TRIBUNITIAM DISSOLVI] Tota enim vis Tribunitiæ poteſtatis interceſſione potiſſimùm continebatur.

ORATIONIS XL.

Ap. Claudii ad Plebem contra Tribunos

ARGUMENTUM.

Licinium, & Sextium Tribunos Plebis novas Leges quoquomodo promulgantes coarguit hac Oratione Ap. Claudius.

Loci communes à *Contrariis*, & ab *Effectis*.

Motus, *Invidia*. Mores *hominis ſeveri*, & *concitati*.

Dividitur in quatuor partes, *Exordium*, *Propoſitionem*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

NEQUE NOVUM] *Exordium*, quo à ſe, ſuaque gente ſiniſtram removet ſuſpicionem, duoque ait ſibi objici, & nimiam in Patres benevolentiam, & malevolentiam in Plebem; quorum alterum fatetur, ſeque propterea hominem gratum oſtendit: alterum negat hoc ſyllogiſmo à *Contrariis*: *Ariſt. Lib. 3. c. 14. t. 103., & 104.*

Is, cui Reſp. cordi eſt, Plebem lædere non poteſt.

Claudię genti Reſp. cordi eſt maximè. Ergo.

NISI QUÆ] Probatio *Propoſitionis*, quia eadem ſunt Plebis commoda, & Reip. univerſæ.

AN HOC] *Propoſitio*, additque cauſam impulſivam, inſolentiam ſcilicet Tribunorum, quæ ſtomachum faciat cuilibet etiam ex Plebe.

SUB CONDITIONE] Univerſa *Contentio* hoc ſyllogiſmo continetur: Illud poſtulatum eſt rejiciendum, quod eſt indignum, impium, & noxium Reip.,

Sed poſtulatum Tribunorum eſt hujuſmodi. Ergo rejiciendum.

QUID EST] Prima ratio indignitatis, quòd honorem rejiciant ſine adjuncta mercede.

SED QUÆ] Altera ratio, quòd merces ipſa, quam petunt, injuſta ſit; petebant enim accipi ſine diſcrimine Rogationes, quas ferebant, ſive bonæ eſſent, ſive malæ. Quod iniquum oſtendit pulcherrima ſimilitudine, & per proſopopœjas invidioſas; deinde quia ſi hæc Patritii proponerent, certè rejicerent. *Ariſt. l.* 1. *c.* 13. *t.* 238.

QUID?] Tertia ratio indignitatis, quòd ſuffragiorum libertas tollatur, ſi neceſſario alter Conſulum Plebeius eſſe debeat; ubi invidiosè L. Sextium cum M. Furio comparat.

HOCCINE EST] Quarta ratio, quod ita non partem, ſed omninò eripiant honores Patribus.

QUID SEQUITUR] Quinta, quòd Plebeii Magiſtratus obtinebunt lege, non ſuffragio, occaſione, non virtute; puta, ſi unus tantum Plebeius petat, non poterit non creari vi Legis.

QUIS EST HODIE] Ultimò, quia cuilibet indigno hac ratione via patebit ad Magiſtratus.

DE INDIGNITATE] Probat idem etiam

D eſſe

Digitized by Google

eſſe impium ab *Effectis* hoc modo:

Impium eſt turbare Auſpicia.

Sed turbantur Auſpicia, ſi Plebeiis deferatur Conſulatus. Ergo.

AUSPICIIS HANC] Approbatio *Propoſitionis*.

PENES QUOS] Approbatio *Aſſumptionis* deſumpta ab auctoritate majorum, & permiſſionibus ironicis.

SEXTIUS, ET] Tertium membrum attingit, & poſtulatum Tribunorum pernicioſum etiam Reip. oſtendit, quia per legem Agrariam ſolitudo fiebat in agris, pulſis dominis, per alteram de ære alieno tollebatur Fides, utrumque autem perniciem Reip. affert.

OMNIUM] Brevis *Peroratio*, qua repetens ſummam diſſuaſionis Deos precatur, ut deliberationem tàm gravem fortunare velint. *Ariſt. l. 3. c. 14. t. 167*,

SENTENTIÆ.

Quod pro univerſa Rep. fit, nunquam eſt adverſum Plebi, tanquam aliam Urbem incolenti.

Non ſemper fit contra utilitatem noſtram, quod eſt contra voluntatem.

Res potiùs, quàm auctor, ſpectanda eſt.

Virtute, non occaſione honores petendi ſunt.

Cum Fide omnis humana ſocietas tollitur.

Ex

Digitized by Google

Ex Dec. 1. Lib. 7.

ORATIONIS XLI.

S. Tullii ad Dictatorem de ineunda pugna

ARGUMENTUM.

DIctatorem Sulpitium cunctatione utentem adverſus Gallos hoſtes, ſpe certa victoriæ, Servius Tullius ad ineundam pugnam his verbis hortatur.

Loci communes à *Comparatione*, & à *Cauſis*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Viri fortis*, & *gloriæ cupidi*.

Tres habet partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

SCILICET] *Exordium*, quo ad avertendam contumaciæ, & ſeditionis ſuſpicionem, cauſam refert, cur ad dicendum accedat. *c.* 14. *l.* 3. *t.* 103.

EQUIDEM] *Contentio*, cujus primum Argumentum ſic ſe habet:

Si malè pugnatum eſſet, tamen facultas pugnandi danda foret.

Sed non malè pugnatum eſt, & omnia ſunt integra.

Ergo multò magis danda eſt.

EQUIDEM] *Propoſitio*.

UT NOS VIRTUTE] *Propoſitionis* approbatio à *Cauſa* finali, quam exemplo Allienſis pugnæ confirmat.

NOBIS] *Aſſumptio*.

QUAMQUAM DE] Secundo loco arguit à *turpi* tali ratione:

Turpe eſt militibus eludi ab hoſtibus, & malè apud Ducem audiri. *l.* 2. *c.* 2. *t.* 12.

Digitized by Google

Sed utrumque nobis ex mora, & otiõ contingit. Ergo.

QUOD ENIM] *Aſſumptionis* approbatio quoad alteram partem per dilemma; vel enim tu de nobis, vel nos de te dubitamus; at nos de te fortiſſimo Duce dubitare non poſſumus. Ergo tu de nobis.

SIN AUTEM] Quoniam ſuſpicabantur, juſſiſſe Patres bellum differri, ideò per Prolepſim exponit conſilium militum, quod erat: ſi bello ſit opus, acriter ſe pugnaturos, ſi propter otium trahatur, Romam ſe redire velle.

HÆC DICTA] *Peroratio*, qua ſpe Triumphi propoſita Dictatorem ad ſignum pugnæ dandum hortatur.

SENTENTIÆ.

Virtute culpa corrigitur, & memoria flagitii aboletur nova gloria.

Sicut Patres, ita & Plebs ſua habet conſilia.

ORATIONIS XLII.

Popilii Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

Milites cum Gallis pugnantes, & diuturno prælio feſſos Popilius Conſul, qui vulnere accepto ceſſerat parumper ex acie, ad pugnam abſolvendam hortatur.

Loci communes ab *Adjunctis*, & à *Conſequentibus*.

Motus, *Spes victoriæ*. Mores *Ducis magnanimi*.

QUID STAS] Triplici utitur argumento. Pri-

Primum ducitur ab hoſtium immanitate, Romanis enim mortales erant cum Gallis inimicitiæ.

Propuliſtis] Alterum à felici pugnæ initio per comparationem majorum; fecimus, quod erat difficilius, & è caſtris, montibuſque depulimus. Ergo & per campos facilè cædere poterimus. *l. 1. c. 12. t. 222., & 224.*

Nolite] Ab evidenti periculo, ne hoſtes fugiant, ſi ipſi eoſdem perſequi cunctentur.

SENTENTIA.

In acie hauriendus, aut dandus eſt ſanguis.

ORATIONIS XLIII.

Campanorum in Senatu

ARGUMENTUM.

Campani armis Samnitium vexati, miſſis Romam Legatis, amicitiam, & auxilia ab Senatu petunt hac habita Oratione.

Loci communes ab *Effectis*, à *Contrariis*, & à *Conſequentibus*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Supplicum*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Perorationem*.

Populus] Sumitur Exordium à confutatione duplicis objectionis ad exemplum illius, quo uſi ſunt Corcyræi adverſus Corinthios apud Thucyd.

Quam si] Prima Objectio, quòd non anteà ſecundis rebus amicitiam Romanorum petierint; ad quod reſpondent, eò firmiorem futuram, quippe majori partam beneficio. *l. 2. c. 4. t. 23. & 36.*

Digitized by Google

Neque hercule] Altera objectio, quòd Romanis amicitia, & ſocietas ſit cum Samnitibus, cui ſatisfaciunt allata formula, & fine fœderis petitioni ſuæ non repugnantibus.

In *Contentione* hujuſmodi extat Argumentum:

Ea cauſa eſt ſuſcipienda, quæ utilis, & honeſta eſt, & facilè expediri poteſt.
Cauſa noſtra talis eſt. Ergo.

Campani] Oſtenditur utilitas ab amplitudine Urbis, & opportunitate loci; erant enim à tergo Æquis, & Volſcis æternis Romanorum hoſtibus.

Acerbum] Deinde à *contrario*, ſic:

Illud eſt utile Romanis, cujus Contrarium eſt maximè perniciosum; *l.* 1. *c.* 6. *t.* 77.
Sed non recipi Campanos in Romanorum amicitiam eſt maximè Rom. pernicioſum. Ergo recipi utile.

Confirmatur *Aſſumptio*, quia Campani ſi rejicerentur à Romanis, ſtatim in hoſtium poteſtatem veniſſent, quo nihil Urbi Romæ pernicioſius eſt.

Omnibus quidem] Honeſtas hoc ſyllogiſmo continetur:

Honeſtum eſt iis opem ferre, qui & aliis indigentibus opem tulerunt, *l.* 2. *c.* 4. *t.* 23. & neceſſitate ad arma compulſi ſunt.
Tales ſunt Campani. Ergo iis opem ferre honeſtum eſt.

Nec enim] *Aſſumptionis* approbatio quoad ſecundam partem; cùm enim non contenti duplici de nobis relata victoria, & agrorum populatione Capuam ipſam petant, oſtendunt, ſe non ira, quòd Sidicinis opem tulerimus, ſed cupiditate imperii bellum gerere, idemque ſe facturos fuiſſe, etiamſi quieti fuiſ-

ſe-

Digitized by Google

ſemus; atque adeò ultima nos neceſſitas ad bellum traxit.

NON LOQUOR] Bellum prædicant ut minimè periculoſum, idque amplificant per comparationem commodorum, quæ ex eo maxima conſecutura ſunt.

ANNUITE] *Peroratio*, quæ univerſalem Concluſionem habet, & per Hypotypoſim repræſentatur Urbs Capua valdè ſolicita de iſtius Legationis eventu, quò major excitetur Miſericordia. *l. 2. c. 8. t. 92.*

SENTENTIÆ.

Juſta cauſa amicitiæ eſt, velle eum nobis amicum eſſe, qui nos appetit.

Fortuna afflicta magnificè loqui prohibet.

ORATIONIS XLIV.

Valerii ad Milites

ARGUMENTUM.

CUm Romani adverſus Samnites arma pro Campanis ſumpſiſſent, Imperator Valerius milites ad egregiè pugnandum hortatur.

Loci communes ab *Adjunctis*, à *Comparatione*, & *Antecedentibus*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Ducis prudentis*, & *fortis*.

Duplici ex capite confidentes ſuos milites facit, tùm reſpectu hoſtium, tùm reſpectu ſui ipſius. *L. 2. c. 5. t. 58., & 59.*

NE NOVUM] Hoſtium potentiam infirmat à loco, quia quò magis abſunt ab urbe Roma, eò magis imbelles ſunt; Campanos qui-

Digitized by Google

dem magis fluere luxu, non magis tamen fortes eſſe Samnites.

QUID AUTEM] A *Comparatione*, quòd Samnites duas tantùm referant de Campanis victorias, tot Romani triumphos, tot gentes domitas. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 57.

CUM GLORIA]. Reſpectu Ducis, hoc eſt ſui ipſius, qui non tàm magnificè dicere, quàm facere fortiter poſſit.

NON FACTIONIBUS] Probat id ab *Antecedentibus*, quia non clientelis, & gratia, ſed virtute ſibi tres Conſulatus pepererat.

FUIT CUM] Quod confirmatur per Prolepſim; cùm enim promiſcuè Patritiis, & Plebeiis Conſulatus pateat, non ampliùs, ut anteà, ſplendor Patritii generis illum honorem parabat, ſed ſola Virtus.

NON SI MIHI] *Benevolentiam* etiam militum ſibi conciliat tùm ex ſuo cognomine, qui propter virtutem Corvinus dictus fuerat, tùm ex antiquo Familiæ Publicolarum cognomento, ſeque non minus Plebis ſtudioſum oſtendit. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25., *&* 29.

NUNC QUOD] Ultimò ad alacriter pugnandum inflammat, ut de integro ad eum uſque diem Populo novum triumphum reportent.

SENTENTIÆ.

Multi magis nimio luxu, molliticque ſua, quàm vi hoſtium vincuntur.

Dux non tantùm dicta ſua, ſed & facta militem ſequi velit.

Honores non tàm generis, quàm virtutis præmia eſſe debent.

Quibus artibus petitur Magiſtratus, iiſdem geritur.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS XLV.

P. Decii ad Milites

ARGUMENTUM.

CUm neglexiſſent *Samnites* occaſionem delendi Romanum Exercitum, P. Decius rem Centurionibus primùm, deinde Militibus aperit, & ad ſtrenuè erumpendum hortatur.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Viri ſolertis*.

QUÆNAM] Cum Centurionibus agit, quibus inertiam hoſtium declarat, ſuumque conſilium.

HOC SILENTIUM] Milites alloquitur, omnibuſque denunciat, ut ſilentium ſervent, quod cùm eſſet inuſitatum, attentos etiam faciebat. *l.* 7. *c.* 14. *t.* 104.

NUNC QUÆ] Eruptionem ſuadet tali pacto:

Illud agere debemus, quod honeſtum, facile, & neceſſarium eſt.

Sed erumpere hac nocte per medios hoſtes honeſtum eſt, facile, & neceſſarium. Ergo erumpendum eſt hac ipſa nocte.

NON FUGA] *Honeſtas*, decet enim ſe ſua virtute ſervare eos, qui ſua virtute alios ſervaverint.

CUM EO HOSTE] *Facilitas*, quòd cum hoſte ſocorde res eſſet, quem cùm eluſiſſent vigilantem, multò facilius eſſet ſopitum fallere. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 59.

IMO NECESSE EST] *Neceſſitas*, quia evadendi nulla erat alia ratio; ſi enim remanſiſſent, fames manebat; ſi proximam lucem

expectaſſent, certa, & inevitabilis obſidio; & ſecunda vigilia nullum magis aptum ad erumpendum tempus.

ME MODO] *Concluſio*, qua milites hortatur, ut ſe Ducem ſequi velint, meliora ſperantes.

SENTENTIÆ.

Inſcitia belli, vel pigritia eſt, occaſione data non uti.
Invia virtuti nulla eſt via.

ORATIONIS XLVI.

Valerii Dictatoris ad Milites ſeditioſos.

ARGUMENTUM.

Milites Romani, qui erant in Campania, duce T. Quinctio Romam pergunt Patriæ arma inferentes, quos ita dehortatur à pugna Valerius Dictator, qui ipſis armatus occurrerat.

Loci communes à *Cauſis* & *Diſſimilibus*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri Concordiam amantis*.

Tres habet partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

DEOS IMMORTALES] *Exordium* ducit à ſua perſona, cui nihil carius, & magis in votis eſſe ait, quàm concordiam. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 26.

QUOD DEOS] Prima ratio diſſuadendæ pugnæ ſumitur à pietate Patriæ, quam quiſque vereri, & colere debet.

EGO SUM] Altera à ſuis in milites beneficiis, contra quem proinde ferre arma impium ſit. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 23.

QUAM TRIBUNI] Fuerat Tribunus militum,

Digitized by Google

tum, camdemque hîc ſententiam repetit, quam ſuprà habet in oratione ad Milites.

ERGO EGO] Tertia ratio ab Exemplo ſui ipſius, qui prior pugnare nolit.

INDUCITE] Ab exemplis diſſimilibus, quòd priores diſſenſiones minus culpæ, & offenſionis habuerunt.

T. QUINCTI] *Peroratio*, qua per Apoſtrophen ſeditioſorum ducem hortatur, ut ſe à reliquis ſejungat, vel paci conſulat; æquas deinde pacis conditiones pollicetur.

SENTENTIÆ.

Honeſtius eſt fugere, tergumque civi dare, quàm pugnare contra Patriam.
Iniquis conditionibus ſtare melius eſt, quàm impias inter ſe manus conſerere.

Ex Dec. 1. Lib. 8.

ORATIONIS XLVII.

Annii Setini ad ſuos Latinos

ARGUMENTUM.

ANnius Setinus Latinos hortatur, ut ea lege pacem cum Romanis facerent, ſi alterum Conſulem Latinum paterentur fieri.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Ira*. Mores *Civis libertatem amantis*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

QUAMQUAM] *Exordium*, quo monet, ſtatuendum imprimis eſſe, quid agere opus ſit, antequam de reſponſo dando Romanis deli-

Digitized by Google

berent; nam ſcienti quid agere debeat, oratio in promptu eſt.

NAM SI NUNC] Arguit ab honeſto, & facili; honeſtatem autem rei amplificat exprobrando ſervitutem, quam loco fœderis patiantur; ubi comparatio eſt cum Samnitibus, & ironica mimeſis Romanorum imperantium, & Latinorum parentium. Deinde utitur contentione officiorum, & fructus, & invidioſa prolepſi, qua populares ignaviæ accuſat, quòd nunc amplum putandum ſit, quod olim vile fuerat.

ATQUI] Facilitatem oſtendit à tempore opportuno, ubi ex quibuſdam ſignis, ſeu anteactis, & à teſtimoniis hoſtium imbecillitatem conjicit. *l. 2. c. 5. t. 59.*

USURPATE] Peroratio complectitur ſummam ſuaſionis, utque ſuis animos faciat, ſe conſtantem fore pollicetur.

SENTENTIÆ.

Facile eſt, explicatis conſiliis, accommodare rebus Verba.

Ubi pars virium, ibi & imperii pars eſſe debet.

Modeſtia nonnumquam ex virium conſcientia naſcitur.

ORATIONIS XLVIII.

Annii ad Romanos Patres.

ARGUMENTUM.

IDem Annius in Senatu Romano magna cum arrogantia Latinorum poſtulata proponit.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Mo-

Digitized by Google

Motus, *Pudor*, & *Metus*. Mores *viri audacis*.

Tempus erat] Quo metum Romanis incutiat, adeòque impetret, quæ velit, Latinorum potentiam extollit ab *Adjunctis*, *lib*. 2. *cap*. 5. *tex*. 43.

Sed quoniam] Exponit Patribus Latinorum poſtulata de Conſule, de Senatu, de Rep. deque ſede imperii, & Modeſtiam præſefert, quòd conditiones æquas proponant, dum bello rem exequi poterant.

Sententiæ.

Dandum eſt aliquid conſanguinati.
Ubi vires æquæ, & Pax æqua eſſe debet.

ORATIONIS XLIX.

T. Manlii Conſulis ad Latinos.

Argumentum.

Cum arroganter Latinorum poſtulata expoſuiſſet Annius in Senatu, iratus Conſul Manlius ita reſpondit.

Loci communes ab *Adjunctis*.
Motus, *Ira*. Mores *viri Conſtantis*.

Duabus de cauſis contendit, rejicienda eſſe Latinorum poſtulata, tùm quia turpitudinem afferunt, tùm quia indigni ſunt ii, qui poſtulant.

Audi] Ita igitur primùm ab *Adjunctis*:

Turpe eſt, Jovem *quaſi captum* in ſuo Templo *augurato* videre Senatum, & Conſules *peregrinos*. Ergo.

Hæc sine] Exprobrat Latinis rupta fœdera, & Cladis ad Regillum memoriam obliteratam, ut oſtendat indignos, quorum poſtulata recipiantur.

Adeo] Concludit per Epiphonema.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS L.

Manlii ad Filium

ARGUMENTUM.

CONtra edictum Manlii Conſulis T. Manlius filius extra ordinem laceſſitus pugnaverat, quem ita Pater objurgat.

Loci communes à *Conſequentibus*.

Motus, *Metus*. Mores *Severi Ducis*.

Unicum eſt Argumentum, quod hoc Dilemmate continetur:

Tua culpa, Fili, aut mihi in Remp. peccandum eſt, aut in te ſæviendum. Sed illud pati non debeo. Ergo te cogor punire.

QUANDOQUIDEM] Ipſum *Dilemma*, & affert rationem, quare ipſius culpa, quia nimirum extra ordinem contra edictum pugnaverit.

TRISTE] Ad duas objectiones, quòd Filium à Patre morte plecti triſte ſit exemplum, *l.* 2. *c.* 8. *t.* 90. quòdque Filius indignus tali morte ſit, reſpondet, neceſſarium eſſe hoc ita fieri, ut Diſciplina Militaris inviolata in poſterum ab aliis ſervetur.

SENTENTIÆ.

Diſciplina res ſtat militaris.

Nos potiùs noſtro delicto plectamur, quàm Reſp. magno ſuo damno noſtra peccata luat.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS LI.

Camilli ad Patres de Latinis

ARGUMENTUM.

LAtio omni ſubacto, Camillus de pœna, aut venia incolarum conſultationem Senatui proponit, in partem ipſe mitiorem inclinans.

Loci communes à *Conſequentibus*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *viri Moderati*.

Partes quatuor ſunt, *Exordium*, *Propoſitio*, *Contentio*, & *Peroratio*.

PATRES] *Exordium* ſumitur à narratione rei feliciter geſtæ. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25.

RELIQUA] *Propoſitio* duos habet agendi modos, ſeverè, & clementer, cùm utrumque ſit in Romanorum poteſtate.

VULTIS CRUDELITER] Si crudeliter agere velint, ait licere omne Latium evertere, additque rationem, qua diſſuadeat; in deditos enim, & eos, qui commodo futuri erant Reip., ſævire non debebant. *l.* 2. *c.* 3. *t.* 16.

VULTIS EXEMPLO] Alteram partem de venia danda ſuadet ab utilitate, & gloria, quæ inde ſperari poterat. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 28.

SED MATURATO] In *Peroratione* hortatur primùm ut maturent, quòd præſens rerum ſtatus moram non ferat; deinde ſuum erga Senatum ſtudium indicat.

SENTENTIÆ.

In ſumma poteſtate quanto plus licet, tantò minus cupiendum eſt.

Materiam creſcendi per ſummam gloriam Clementia ſuppeditat.

Id

Id firmiſſimum imperium eſt, quo obedientes gaudent.

ORATIONIS LII.

Papirii Dictatoris ad Magiſtrum Equitum

ARGUMENTUM.

Q. Fabium Magiſtrum Equitum, qui abſente auſpiciorum cauſa Dictatore, & contra ejus edictum pugnaverat, his objurgat Dictator Papirius interrogationibus.

Loci communes à *Comparatione*.

Motus, *Timor*. Mores *irati Judicis*.

Hujus orationis Argumentum tale eſt, quod quibuſdam Interrogationibus continetur. Dignus eſt pœna Magiſter Equitum, qui contra edictum Dictatoris, & incertis auſpiciis pugnavit.

Sed Mag. Equitum Q. Fabius contra edictum Dictatoris, & incertis auſpiciis pugnavit. Ergo dignus eſt pœna.

QUÆRO DE TE] *Propoſitionis* approbatio quoad primam partem à *Comparatione* Majorum ſic: Parent Dictatori Conſules, & Prætores. Ergo parere debet etiam Mag. Equitum.

ITEMQUE] Secunda interrogatio, quæ oſtendit, fuiſſe incerta auſpicia, & cùm ea Religione impediretur Dictator, non fuiſſe Magiſtrum Equitum ab eadem liberum, & ſolutum.

SED QUID] Amplificat, quod ſuperiùs dixerat; Debuiſſes nihil agere, etiamſi tacitus abiiſſem: ergo multò magis cùm vetuerim, & hæc eſt prior pars *Aſſumptionis*.

QUOMODO] Eamdem *Aſſumptionem* repetit cum vehementi Interrogatione.

AD HÆC] Jubet reſponderi ad has interroga-

rogationes, ſimulque Lictorem vocat. *lib.* 2. *cap.* 5. *tex.* 40.

SENTENTIÆ.

Major laus eſt, Magiſtratui, & legibus parere, quàm hoſtem vincere.

Nihil Deo dubio agendum eſt.

ORATIONIS LIII.

Papirii Dictatoris ad Populum

ARGUMENTUM.

POpulo Romano, & Tribunis Fabii ſupplicium deprecantibus, Dictator his tandem verbis Fabium ipſum in gratiam recipit.

Loci communes nulli ſunt.

Motus, *Reverentia*. Mores *viri tenacis veteris Diſciplinæ*.

BENE HABET] Prima pars ad Populum ſpectat, cui de diſciplina, & imperio ſervato gratulatur, ſicque rationem ſuæ ſeveritatis aſſignat.

NON NOVÆ] Conditiones affert, quibus Fabio gratiam facere velit, ſcilicet non jus ejus, ſed preces populi attendens, quæ una ratio eſt mutati conſilii.

VIVE] Altera pars ad ipſum Fabium dirigitur, quem de culpa admiſſa caſtigat, populo condonat, monetque, ut iſto periculo cautiùs deinde agere diſcat, & pati legitima imperia.

SENTENTIÆ.

Legibus ſemel impunè violatis, victa eſt imperii majeſtas.

Reip. nihil majus præſtiteris, quàm ſi diſcas bello, ac pace legitima imperia ferre poſſe.

Ex

Digitized by Google

Ex Dec. 1. Lib. 9.

ORATIONIS LIV.

Cl. Pontii Samnitium Ducis

ARGUMENTUM.

CUm Samnites miſſis Legatis pacem tamen impetrare non potuiſſent à Romanis, Claudius Pontius ita ſuos Populares alloquitur.

Loci communes ab *Antecedentibus*, & ab *Adjunctis*.

Motus, *Indignatio*, & *Confidentia*. Mores *viri Magnanimi*.

Ad benè ſperandum ſuos hortatur ex *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 59.* hoc Syllogiſmo:

Ab iis bellum ſuſcipiendum eſt, qui propitios habituri ſunt Deos.

Sed nos propitios Deos habebimus.

Ergo ſuſcipere bellum contra Romanos debemus.

Minor probatur; quia jam Deos pœna noſtra ſatis placavimus; quia Dii ſuperbos ulciſcuntur, adeòque Romanos; quia cùm neceſſarium nobis ſit bellum, juſtum etiam futurum eſt, & pium. *l. 2. c. 5. t. 60.*

NE NIHIL] Prima pars, qua contendit, Deos jam ſatis expiatos eſſe, quamvis homines expiari nequeant.

QUID ENIM] Altera pars de ſuperbia Romanorum, quæ ſic ſe habet:

Dii vindices ſunt ſuperbiæ:

At maximè in nos ſuperbi Romani ſunt.

Ergo.

QUID ENIM] *Aſſumptionis* approbatio; nos enim rejiciunt, licet iis in omnibus ſatisfece-

fecerimus. *lib.* 2. *cap.* 4. *tex.* 26.

Quod si] *Complexio* argumenti.

Justum est] Tertia pars eſt de juſtitia belli, hoc modo:

Illud bellum eſt juſtum, quod eſt neceſſarium.

Hoc bellum nobis neceſſarium eſt. Ergo juſtum.

Proinde] *Complexio*, & *Propoſitio* ipſa univerſalis.

Sententiæ.

Juſtum eſt bellum, quibus eſt neceſſarium.

Rerum humanarum maximum momentum eſt, quàm propitiò, quàm adverſo res quælibet agatur Deo.

Orationis LV.

L. Lentuli ad Conſules de Deditione

Argumentum.

Clauſo inter ſaltus Rom. Exercitu; iniquas hoſtium conditiones accipiendas ſuadet L. Lentulus.

Loci communes à *Conſequentibus*, & à *Diſſimili*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *pietatis* in *Patriam*.

In tres partes dividitur, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

Patrem meum] Ducit *Exordium* ab exemplo Patris ſui, qui auctor fuerat redimendæ à Gallis Patriæ, cùm non ita evidens eſſet neceſſitas, proindeque concludit per *Comparationem*, ſimile conſilium nunc multò ma-

gis eſſe eligendum, ubi non alia aderat evadendi via.

Neceſſitatem deinde conſilii ita oſtendit:

Patriam quoquo modo ſervare debemus. *l. 2. c. 4. t. 25.*

Sed non alia ratione ſervari poteſt. Ergo.

EQUIDEM] Ut ſuaſionem liberet à ſuſpicione ignaviæ, ſe promptum offert ad mortem ipſam pro Patria ſubeundam.

SED HIC] Confirmatur *Aſſumptio*, quia iis Legionibus pereuntibus, Patria ipſa perit; idque patet tùm ex *Conſequentibus*, quòd Urbis tecta nullum defenſorem habitura ſint, ſi ipſi perierint; tùm à *Diſſimili*, quòd non ut in bello Gallico alius exercitus parari poſſit.

AT FOEDA] *Complexio* ipſa per *Prolepſim*; facienda eſt igitur deditio quamvis ignominioſa, utpote neceſſaria ſervandæ Patriæ.

SUBEATUR] *Peroratio*, qua repetit argumenta ſuprà allata ex neceſſitate, quæ ſuperari non poſſit, & *Exemplo* pari Gallorum *l. 3. c. 19. t. 167. & 168.*

SENTENTIÆ.

Mors pro Patria præclara eſt.

Temerarium eſt ad mortem ruere velle, cùm non habes quod morte tua ſerves.

Patriam tàm ignominia, quàm morte noſtra ſervare debemus.

ORA-

ORATIONIS LVI.

Poſtumii in Senatu

ARGUMENTUM.

SP. Poſtumius à Conſule juſſus de pace Caudina ſuum conſilium aperire in Senatu, ita loquitur.

Loci communes nulli ſunt.

Mores, *Miſericordia*. Mores *Viri ſinceri*.

Partes ſunt quatuor.

HAUD SUM] *Exordium* habet ingenuam confeſſionem admiſſæ culpæ. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 34.

EGO TAMEN] *Propoſitio*, qua ſuam dicit ſe omittere defenſionem, & conſilio ſuo ſe patefacturum, deditionem factam à ſe non ſui, ſed Reip. cauſa, qua ipſa re dignum ſe miſericordia exhibet. *L.* 2. *c.* 8. *t.* 91.

QUA TAMEN] Exponit hîc, ſponſione à ſe facta Populum non teneri.

DEDAMUR] Deinde hortatur Patres, ut auctores ſponſionis dedere velint, ut exolvatur Populus religione.

INTEREA] Tertiò de bello inſtaurando verba facit.

VOS DII] *Peroratio*, qua per Apoſtrophen ad Deos ominatur felicitatem Conſulibus, qui bellum illud geſturi ſint.

SENTENTIÆ.

Excuſatio rei malè geſtæ, non eſt difficilis apud haud ignaros fortunarum humanarum.

Digitized by Google

ORATIONIS LVII.

Poſtumii ad Populum contra Tribunos

ARGUMENTUM.

LIvius, & Metellus Tribuni Plebis, quòd & ipſi dedi deberent, deditioni intercedebant; contra quos ita Poſtumius ad Populum.

Loci communes à *Cauſis*.

Motus, *Amor*, & *Spes*. Mores *Viri juſti*, & *conſtantis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

INTEREA] In *Exordio benevolum* ſibi Populum facit, quippe viro conſtanti. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25. *&* 35. & malevolentiam in Tribunos excitat, quippe Patriæ pernicioſos. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 23.

UT INTERCALATÆ] Quòd deditionem interceſſione diſtulerint, in præmium dilationis in Comitio puniantur ſtatim.

NAM QUOD] Fidem Tribunis hac in re non habendam contendit, quòd intercederent cauſa ſui, non Reip.

Deinde utitur tali ſyllogiſmo:

Quod injuſſu Populi factum eſt, Populum non tenet.

Hæc ſponſio de pace, facta eſt injuſſu Populi. Ergo.

NEQUE EGO] *Propoſitio* confirmatur imprimis, quia ſponſiones eos tantùm obligant, qui ſpoponderunt.

AN SI] Alia ratione ab *Abſurdo* ſic:

Si hæc teneret, etiam teneretur Populus, ſi ſpopondiſſemus deditionem urbis, creationem Regum.

Sed

Sed hoc nemo unquam dixerit. Ergo neque illud.

ATQUI NON] *Propoſitio* probatur; rerum enim, quæ ſpondentur, indignitas vinculum non levat, & ſi tenetur in uno, tenetur in omnibus.

ET NE ILLUD] Per *prolepſin* reſpondet Objectioni adverſariorum dicentium, ideò teneri ſponſione populum, quòd à Conſulibus ſponſio facta ſit; idque ex ipſorum hoſtium teſtimonio refutat.

NEC A ME] Deos ait ademiſſe hoſtibus mentem, ut contenti ſponſione Magiſtratuum, juſſu Populi, & Senatus Decreto firmari eamdem neglexerint, quod facere commode potuiſſent. Hac autem ratione *Confidentes* Cives facit, quaſi Deos jam habeant faventes. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 60.

QUID ENIM] *Aſſumptio* primi ſyllogiſmi, quòd neque Populus quidquam ſpoponderit, neque ſpondere alios juſſerit.

NIHIL ERGO] *Complexio*, quæ talis eſt. Ergo Populus non tenetur ea ſponſione, ſed nos tantùm, qui ſponſionis auctores fuimus.

QUOD AD] Conſultationem de Tribunorum deditione pertinere ad Populum dicit.

NOS INTERIM] *Peroratio* habet Apoſtrophen ad Collegam Veturium, qua eum hortatur, ut hunc caſum ſecum conſtanter ferat.

SENTENTIÆ.

Sponſio neminem præter ſponſorem obligat.

Fruſtrà ſpondes, quod non eſt arbitrii tui.

Humana conſilia divina neceſſitate ſuperantur.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS LVIII.

C. Pontii ad Fecialem Romanum

ARGUMENTUM.

DEditionem per Fecialem Romanum factam ſe negat accipere Pontius Samnitium Imperator, graviterque expoſtulat ob fœdus violatum.

Loci communes ab *Effectis*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri gravis*, & *ingenui*.

QUIN TU] Poſtumium in principio excuſat, qui fidem præſtet, quantum in ipſo eſt; Populo autem Romano perfidiam exprobrat hoc modo:

Perfidi ſunt Romani, ſi neque Legiones reſtituunt, neque pacem ſervant.

Sed horum neutrum faciunt. Ergo.

POPULUM ROM.] *Propoſitio* amplificata per Rhetoricam Permiſſionem.

NUMQUAMNE] *Aſſumptio*, quæ aliis Romanorum fraudibus confirmatur in Porſenam, & in Gallos.

HOC FIDE] *Complexio* per Communicationem, & Apoſtrophen ad Fecialem cum inſtanti Interrogatione.

EGO VERO] Rejicit Deditícios, & Romanorum in rebus ad Deos ſpectantibus luſionem acerbè caſtigat, deditoſque abire jubet, quò velint, Videas *Ariſt. l. 2. c. 6. t.* 65.

SENTENTIÆ.

Fraus perſtringit, non diſſolvit perfidiam.

Callidi homines ſemper aliquam juris ſpeciem fraudi imponunt.

ORA-

ORATIONIS LIX.

Q. Fabii Dictatoris ad ſuos

ARGUMENTUM.

FAbius Dictator in bello contra Samnites, ſuos milites hortatur, ut deſertis, incenſiſque Caſtris in hoſtes erumpant.

Loci communes ab *Adjunctis*.

Motus, *Spes victoriæ*. Mores *Ducis providi*.

Talis eſt Syllogiſmus à *neceſſario*: *l.* 1. *c.* 4. *t.* 43.

Ubi adeſt Commeatus inopia, decernendum eſt prælio.

Sed nos inopia Commeatus premimur.

Ergo prælium committendum eſt.

LOCIS ANGUSTIS] *Aſſumptio*, & inopiæ cauſam aſſignat locorum anguſtias.

ITAQUE] *Propoſitio*, ad quam confirmandam addit non aliunde, quàm ex pugna gloriam eſſe petendam.

FERTE] Loco *Complexionis* exponit, quid fieri velit, & incenſorum Caſtrorum damna ait compenſanda hoſtium præda.

SENTENTIA.

Armis munimenta, non munimentis arma tuta eſſe debent.

Digitized by Google

ORATIONIS LX.

C. Menenii Dictatoris

ARGUMENTUM.

FActi quidam ambitus Rei Menenium Dictatorem inſimulaverant ejuſdem criminis, quo ſe ita purgat Menenius.

Loci communes ab *Antecedentibus*.

Motus, *Indignatio*. Mores *Viri innocentis*.

Tres ſunt partes.

ET OMNES] *Exorditur* à ſua innocentia, quam manifeſtam eſſe dicit tùm ex vita anteacta, tùm ex honore ſummo ſibi delato ad id munus obeundum, quod virum innocentem poſtulabat. *l.* 3. *c.* 14. *t.* 103.

SED QUONIAM] Innocentem ſe oſtendit à conſilio inimicorum, qui cùm alia multa fruſtrà tentaſſent ad evadendum Judicium, tandem Judicem ipſum Reum facere conati ſunt; ſeque proinde ad abdicandum promptum exhibet, quò res certior fiat. *l.* 1. *c.* 6. *t.* 82.

VOS QUÆSO] *Concluſio* Orationis.

SENTENTIA.

Præſtat innocentia, quàm majeſtate honoris tutum criminibus eſſe.

ORATIONIS LXI.

Sempronii Tribuni in Appium Claudium

ARGUMENTUM.

P. Sempronius Tribunus Plebis Ap. Claudium accuſat violati juris in Cenſura diutiùs obtinenda contra Leges.

Lo-

Loci communes à *Comparatione*, & ab *Effectis*.

Motus, *Ira*, & *Odium*. Mores *Viri modeſti*, & *juſtitiam amantis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

EN QUIRITES] *Exordium* ſumitur ab odio Claudiæ gentis, quo Pop. Rom. multis in rebus Majores Appii proſecuti ſunt, otio, & commodo Plebis ſemper infeſti. *Ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 37.*

ALTERO ANNO SE IPSE] Cùm ipſe haberet Comitia.

DUO EXERCITUS] Alter, qui ex Caſtris venerat; alter ex Plebe.

ITANE] *Contentio*; cùm enim Appius Cenſor recuſaret poſt annum cum dimidio ſe abdicare Cenſura, quòd diceret, legem Æmiliam, quæ jubebat ſeſquiannuam eſſe Cenſuram, eos tantùm tenuiſſe Cenſores, ſub quibus lata eſt, reliquos continuare poſſe Magiſtratum per quinquennium, ut lege XII. Tabularum præſcriptum erat; ita contrà arguit: Quod per centum jam annos alii fecerunt, tu quoque facere debes.

Sed per centum jam annos alii habuere ſeſquiannuam Cenſuram. Ergo.

ITANE] *Propoſitio*.

QUIA HANC] Per *prolepſin* confirmatur eadem *Propoſitio*, quia Lex Æmilia poſterior abrogat antiquam XII. Tabularum.

AN HOC] Hujuſmodi Epicheremate tale continetur Dilemma:

Vel dicis populum lege Æmilia non teneri, vel cùm Populus teneatur, te tamen non teneri.

Utrumque eſt abſurdum. Ergo.

TENUIT] Per *comparationem* deinde ab *Exemplis* Furii, & Geganii Cenſorum, qui

Legis Auctorem ærarium fecerant, tanto exarſerant in eum odio; & Plautii Collegæ, & Interregis, ac Dictatoris, qui ſe ſuo tempore Magiſtratibus ſpontè abdicabant.

ÆRARIUM] Illum fieri dicebant, quem Cenſores Tribu moviſſent.

QUEM TU REGEM] Comparationis cum Collega *invidiam* auget hoc modo alia *Comparatione*:

Turpe eſſet, ſi quis Rex ſacrificulus creatus diceret ſe creatum, ut optimo jure Romæ Rex ſit, non tantùm Sacrificiorum.

Ergo eſt etiam turpe, Te creatum Cenſorem velle contra Leges, tuoque arbitrio Cenſuram gerere.

NOLO EGO] *Complexio* primi ſyllogiſmi.

TRIENNIUM] Amplificat ſuperbiam Appii per *Dilemma*.

Aut ſolus Cenſor eris, aut Collegam ſubrogabis.

Utrumque eſt turpe. Ergo.

HOC QUIDEM] Approbatio *Aſſumptionis* quoad primam partem.

QUEM NE IN] Probat non eſſe ſubrogandum Collegam à *Comparatione Majorum*:

In demortui Cenſoris locum non poteſt alter ſubrogari.

Ergo neque in locum illius, qui ſe Magiſtratu abdicavit.

POENITET] Probatur *Antecedens* ex calamitatibus, quæ Reip. accidebant, cùm illud fieret; nam ſub ipſo Claudio gens Potitia extincta eſt, & anteà ſub Papirio Roma capta eſt à Gallis. De Potitiis autem vide Liv. lib. 1.

EGO TE] *Peroratio*, qua ſuperbiæ Appii ſuam modeſtiam opponit *l.* 2. *c.* 4. *t.* 26. & niſi paruerit, carcerem minatur; additque rationem, quia ſolus gerere Cenſuram non poterat,

rat, cum differrentur Comitia ex Majorum inſtituto, ſi iiſdem Comitiis duo ſimul creari non potuiſſent.

SENTENTIÆ.

Boni Civis eſt, æquo, & pari jure cum aliis vivere.

Ubi duæ Leges contrariæ ſunt, antiquæ derogat nova.

Sunt quos nec Lex, nec pudor coercet.

Ex Dec. 1. Lib. x.

ORATIONIS LXII.

Decii Conſulis pro Sacerdotio Plebeio

ARGUMENTUM.

TRibuni Plebis legem promulgaverant, ut ex Plebe etiam allegerentur Augures, & Pontifices, quam ita ſuadet Decius contra alterum Conſulem Ap. Claudium.

Loci communes ab *Antecedentibus*, & à *Comparatione*.

Motus, *Odium*. Mores *viri pro communi libertate pugnantis*.

Partes ſunt tres.

Exordium autem ſumit à narratione rerum piè, ac utiliter à Patre, & aliis Plebeiis pro Rep. geſtarum; ubi pulcherrima adeſt hypotypoſis Patris Decii ſe devoventis.

QUOD CUM ITA] Ita igitur primùm ab *Antecedentibus*:

Qui Conſulatum, Cenſuram, Triumphum obtinuerunt, poſſunt etiam Pontificatum obtinere.

Plebeii ea omnia jam ſæpè obtinuere. Ergo.

QUID AUTEM] Deinde ſic à *Præjudiciis*.
Decemviri Sacris faciundis Plebeii etiam ſunt.
Ergo & alia Sacerdotia conferri poſſunt Plebi.

SABINUM] Tertiò à *Comparatione*.
Majus eſt recipi in numerum Patritiorum, quàm Sacerdotum.
Sed Claudius Sabinus advena receptus eſt in numerum Patritiorum.
Ergo & nos Plebeii Cives Romani creari Pontifices poſſumus.

MULTA NOBISCUM] Auget vim Comparationis, quòd jam Plebeii tot Magiſtratuum inſignibus ornati ſint, quod ſuprà etiam dixit.

L. SEXTIUS[Reſpondet ad id, quod Appius objiciebat, Auſpicia eſſe tantùm apud Patritios, idque triplici ratione infirmat, 1. quia idem objectum fuerat Plebeiis etiam in aliis Magiſtratibus obtinendis. 2. quia reipſà apparuerat, imperium & auſpicium non minus eſſe in Plebeiis proſperum, quàm in Patritiis. 3. quia & Patritii non ſemper tales fuerunt, ſed ſimul ac inſignes numerare Majores potuerunt, quod etiam Plebeii facturi ſunt.

NIHIL EST] *Peroratio*, qua Patritiorum arrogantiam deridet, Plebemque hortatur, ut Legem jubeat. *l.* 2. *c.* 2. *t.* 9.

SENTENTIÆ.

Deus Perſonam non curat, ſed gratus ei eſt, quicumque caſtè, & religiosè eum colit.
Non de cœlo demittuntur magni nominis Viri, ſed virtute fiunt.

EX

Digitized by Google

EX
DECADIS TERTIÆ
LIB. I.

ORATIONIS LXIII.

Annonis in Carthaginienſium Senatu

ARGUMENTUM.

CUm ageretur in Senatu Carthaginienſium, an eſſet in Hiſpaniam mittendus Annibal ad exercitum, necne, ſic Anno diſſuadit.

Loci communes *à Cauſis* & à *Conſequentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *providi Senatoris*.

Tria præſtat, 1. proponit ſententiam. 2. eam probat quoad utramque partem. 3. concludit quid agendum ſit.

ET ÆQUUM] Sententia Annonis ambigua, qua & aſſentire videbatur Aſdrubali, & ab eodem diſſentire.

FLOREM ÆTATIS] Ita explicat primam partem *à Cauſa finali*, quæ cùm ſit turpis, maximam etiam affert Adverſariis turpitudinem.

Jure à Filio repetitur, quod ereptum eſt à Patre.

Sed Pater Amilcar eripuit pudicitiam Aſdrubali.

Ergo Aſdrubal jure eam repetit à filio Annibale.

NOS TAMEN] Altera Sententiæ pars, quam primò confirmat *à diverſis*:

Rudes Adoleſcentes militiæ aſſuefacere debemus.

Digitized by Google

Ergo non libidini Imperatorum.

An hoc] Secundo ſic *à Conſequentibus*.

Si Annibalem dimittimus, illi regnum; nobis ſervitutem acceleramus.

Ergo non eſt dimittendus.

Ego istum] Concludit retinendum eſſe domi Juvenem, ut ſub Legibus & Magiſtratibus regios Spiritus deponat, & Civiles aſſumat; aitque eſſe cavendum à maximis calamitatibus, quas illius ambitio Reip. importare poterat, ex *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 42.*

Sententiæ.

Turpe eſt Juventutem pro militari rudimento aſſuefacere libidini Imperatorum.

Timendum, ne parvus ignis incendium ingens exſuſcitet.

Orationis LXIV.

Annonis in Senatu Carthaginienſium

Argumentum.

Cum Romanorum Legati deditionem Annibalis peterent, qui contra fœdera Saguntum obſideret, & ut ſua Saguntinis redderentur, Anno eorum poſtulata defendit.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *à Comparatione*, & *à Conſequentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *boni Senatoris*.

Tres habet hæc Oratio partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

Per deos] *Exordium*, in quo ad conciliandam benevolentiam providum ſe, & amantem Reip. civem oſtendit, ex *Ariſt. l. 2. c. 4. t. 21.*

Ju-

Digitized by Google

JUVENEM] Arguit Patres, qui Juveni ambitioſo arma dederint, ſibique ipſi talem, ac tantam perniciem intulerint.

SAGUNTUM] *Contentio*, quæ tali Syllogſmo continetur.

Niſi admittitis poſtulata Legatorum, bellum eſt gerendum cum Romanis.

Sed hoc bellum certam noſtræ Reip. perniciem afferet.

Ergo admittenda ſunt Legatorum poſtulata. *Ariſt. l.* 2. *c.* 5. *t.* 40.

SAGUNTUM NOSTRI] *Aſſumptio*, quam probat *ab Antecedentibus*:

Rupta à nobis fœdera primo bello Dii ulti ſunt.

Ergo & hoc ſecundo ulciſcentur. *lib.* 1. *c.* 12. *t.* 224.

UTRUM HOSTEM] Deinde, quia jam experti ſunt Pœni, qua uterque Populus fortuna in bello utatur, pariter *ab Antecedentibus*.

LEGATOS] *Prolepſis*, quaſi amicè idcircò Romani de injuriis expoſtulent, quod arma Pœnorum timeant; ſimulque cùm *Prolepſin* proponit, injuriæ magnitudinem amplificat ex *Ariſt. l.* 1. *c.* 14.

QUO LENIUS] Reſponſio ad *Prolepſin*.

ÆGATES INSULAS] Sequitur approbatio *Aſſumptionis* ex iis, quæ priore bello minus feliciter evenere Carthaginienſibus.

NEC PUER HIC] Et eamdem confirmat à *Comparatione*:

Ea tunc paſſi ſumus ſub Almicare viro, & ſummo Duce.

Ergo majora imminent ſub Annibale puero, & imperito.

CARTHAGINI NUNC] *Propoſitio* primi Syllogiſmi, quacum ſimul illuſtratur *Aſſumptio*.

DEBEMUS ERGO] *Prolepſis* de deditione

E 5 Anni-

Annibalis, cui tamen ſatisfacit, oſtendens, illam eſſem Reip. non ſolùm utilem, ſed etiam neceſſariam, quòd neceſſe ſit eum extra imperii fines aſportare, etiamſi id Romani non peterent.

Ego autem] *Concluſio*, quæ tria ſuæmet Sententiæ capita exponit.

Sententiæ.

Qui Legatos ſeu Sociorum, ſeu hoſtium non admittit, jus gentium tollit.

Quò ſegniùs incipiunt, eò perſeverantiùs hoſtes ſæviunt.

ORATIONIS LXV.

Alorci ad Saguntinos

Argumentum.

ALorcus miles Annibalis exponit Saguntinis pacis conditiones, quas Alcon Civis Saguntinus referre non audebat.

Loci communes *à Cauſis*, & *à Conſequentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *viri probi*.

Tria peragit Alorcus, 1. duas cauſas aſſignat ſui in Urbem adventus; 2. pacis conditiones proponit; 3. eaſdem ſuadet.

Si civis vester] Cauſa prima veniendi in Urbem, quòd Alcon redire recuſaverat; alioquin neque annuente Annibale, ut Orator, neque invito, ut transfuga adveniſſet. Simul eos modeſtè per dubitationem coarguit, quòd ſine periculo vera dici non poſſint.

Vestra autem] Altera cauſa ſui adventus, ut ſervet Saguntinos, quam ſic oſtendit: Hùc adveni, cùm nulla vobis jam reliqua ſpes eſt.

Ergo

Ergo veni cauſa veſtra, non ut Annibali rem gratam facerem.

Cujus ita] Antequam proponat iniquas pacis conditiones, cogitare jubet, ſe victos eſſe, ut beneficium potiùs eſſe putent, ſi qua relinquantur, quàm injuriam, ſi multa amittant; idem habet Cic. pro Dejotaro.

Urbem vobis] Conditiones Pacis.

Hæc victor] Prima ratio, qua probat, Pacem etiam iniquam non eſſe rejiciendam, talis eſt *à Cauſa Efficiente*:

Ii, quorum nulla ſpes, omnia velle debent, quæ victor velit.

Vos nullam ſpem habetis, & victor Annibal hanc Pacem offert.

Ergo eam vos, licet iniquam, recuſare non debetis.

Equidem] Secundò ſperare ſe ait fore, ut ex his aliquid remittat Annibal, ſi ſe ejus clementiæ permittant.

Sed hæc] Tertiò *à Conſequentibus* tali ratione.

Pax hujuſmodi levius malum eſt, quàm trucidari vos, conjuges, liberoſque veſtros in ſervitutem trahi.

Sed hæc Uobis contingent, niſi Pacem admittatis. Ergo. ex *Ariſt. l.* 1. *c.* 7. *t.* 92. & *l.* 2. *c.* 5. *t.* 40.

Sententiæ.

Peſſimi ſunt ii, apud quos periculum eſt vera referentibus.

Multa, quamquam ſint gravia, atque acerba, fortuna noſtra nobis ſuadet.

Digitized by Google

ORATIONIS LXVI.

Senatoris Carthaginienſis ad Legatos Romanos

ARGUMENTUM.

QUærentibus in Senatu Carthaginienſium Romanis Legatis, an publico conſilio Saguntum oppugnatum ſit, ita Princeps quidam reſpondit.

Loci communes ab *Antecedentibus*, & *à Comparatione*.

Motus, *Ira*. Mores *viri prudentis*.

Tria pariter facit, 1. Interrogationem Legatorum reprehendit, 2. probat, oppugnationem Sagunti non fuiſſe contra fœdera, 3. Concludit.

VANA ROMANI] Fruſtrà interrogare Romanos oſtendit, publicone conſilio oppugnatum fuerit Saguntum, exemplo primæ Legationis, ubi hac de re itidem fruſtrà quæſiverant.

CÆTERUM]Hanc ſecundam prima Legatione reipſa aſperiorem eſſe probat; quia illa Annibalem inſimulabant, hac omnes Carthaginienſes.

EGO AUTEM] Iniquam eſſe hanc diſceptationem contendit, feceritne id privato conſilio, an publico Annibal: de hoc enim quærere Carthaginienſes debent, quippe in ſuum Civem, non autem Romani.

ITAQUE] Deſcendit ad alteram partem, & repetens Interrogationem Legatorum, cui non expreſsè ſatisfacit, probat Sagunti oppugnationem non fuiſſe contra fœdera, quia de iis nihil cautum fuerat in fœdere, quod ictum fuerat à Luctatio Conſule.

AT ENIM] Quod objiciebatur de fœdere

Aſdru-

Digitized by Google

Aſdrubalis, diluit hac ratione *a pari:* Non magis nos noſtra fœdera, quàm veſtra vos tenent.

Sed vos non tenuit fœdus à Luctatio ictum vobis inſciis.

Ergo neque nos Aſdrubalis fœdus tenet, quod nobis inſciis ictum eſt. ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 2. *t.* 11. *&* 12.

PROINDE] *Concluſio* plena indignationis, qua hortatur Legatos, ut apertè bellum denuntient, cujus denuntiandi vanas cauſas prætendant; & utitur verbo *parturio*, quaſi velint Romani bellum omninò cum Carthaginienſibus gerere, ſed quodammodo dubitent commoti rei ipſius injuſtitia.

SENTENTIA.

Legatio quò verbis lenior, re ſæpè aſperior eſt.

ORATIONIS LXVII.

Annibalis ad Hiſpanos Milites.

ARGUMENTUM.

ANnibal conſilium ſuum de ſuſcipiendo maximo bello Hiſpanis militibus aperit, & ad ſuos inviſendos quemlibet dimittit.

Loci communes *ab Effectis*.

Motus, *Gratia*. Mores *providi Ducis*.

CREDO EGO] Neceſſitatem ſuſcipiendi externi belli proponit hoc *Dilemmate* : Aut dimittendi ſunt exercitus, aut externum bellum ſuſcipiendum. At exercitus dimittendi non ſunt. Ergo bellum, &c.

PACATIS] *Propoſitionis* approbatio.

AUT FINIENDAM] Ipſa *Propoſitio*; non enim

Digitized by Google

enim attingit *Aſſumptionem*, cùm certum eſſet & ipſi imperium non deponere, & militibus ſtipendiis, cæteriſque militiæ emolumentis non privari.

Ita enim] Deinde *ab Effectis* utile futurum bellum oſtendens, ita arguit: Utile futurum eſt hoc bellum Hiſpaniæ gentibus. Ergo ſuſcipiendum.

Victoriæ bonis] Cùm enim multi mecum futuri ſint Hiſpani milites, Hiſpania ipſa erit particeps prædæ, & gloriæ, quæ meam victoriam conſequentur.

Itaque] Dat ſingulis facultatem, ut ad ſuos inviſendos proficiſcantur, addito commeatu, ut eos ſibi conciliet; & adeſſe jubet primo vere, oblata ſpe maximæ tùm prædæ, tùm gloriæ.

ORATIONIS LXVIII.

Annibalis ad Milites

Argumentum.

Metuentes difficillimum per Alpes iter milites ita Annibal caſtigat, & adhortatur.

Loci communes *ab Antecedentibus*, & *à Comparatione*.

Motus, *Confidentia*. Mores *viri impavidi*.

Mirari se] Eos, qui ſemper victores fuerint, qui Hiſpaniam omnem ſubegerint, qui ab ultimis terris bellum Romanis moverint, poſt emenſam maximam itineris partem, ſuperato Pyreneo ſaltu, trajecto Rhodano, Gallis victis, imprudenter ait Alpes timere, quæ Italiam dividunt. *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 57.*

Quid aliud Alpes] Oſtendit non eſſe invia ſuis militibus ea loca, quæ incolas habeant,

beant, & per quæ tranſierint Gallorum, & ingentia Italorum agmina, comfirmatque *à Comparatione* tali pacto:

Circa Saguntum per octo menſes tantum periculi, & laboris exhauſtum eſt.

Ergo multò majora toleranda, ut Romam capiamus.

CEPISSE QUONDAM] Inflammat ultimò milites exemplo Gallorum, qui vicerant Italiam, & Romam, adeòque concludit & à ſuo exercitu eadem poſſe vinci, qui toties Gallos ipſos victores ſuperaverint.

SENTENTIÆ.

Nullæ terræ Cœlum contingunt, nec inexuperabiles ſunt humano generi.

Romam orbis terrarum caput petentibus nihil arduum, atque aſperum videri debet.

ORATIONIS LXIX.

Cn. Scipionis ad Milites

ARGUMENTUM.

CN. Scipio pugnaturus cum Annibale militum ſuorum animos hac oratione inflammat.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *ab Adjunctis*, *à Cauſis*, *à Conſequentibus*. Motus, *Æmulatio*, & *Confidentia*. Mores *fortis*, & *cauti Ducis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

SI EUM EXERCITUM] In *exordio* rationem affert, cur apud eos verba faciat, quia ſcilicet novi exercitus novus ipſe Imperator

rator ſit. Commemorans ea, quæ feliciter cum veteranorum exercitu geſſerat contra Annibalem, *Æmulationem* movet ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 11. *t.* 114.

Meis auspiciis] Legatus enim Conſulis Frater erat, Legati autem omnia gerere dicebantur non ſuis, ſed Imperatoris auſpiciis.

Senatus populusque] Utriuſque mentionem facit, quòd Senatus Hiſpaniam provinciam cum eo exercitu decreverat, Populus lege Curiata, ſicut in reliquis fieri ſolebat, Imperium dederat.

Ne genus] *Contentionis* primum Argumentum ſumitur *ab Antecedentibus*:

Ii vincent, qui ſemper anteà vicerunt.
Nos anteà ſemper vicimus Pœnos. Ergo & nunc vincemus.

Propoſitio conſtat ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 5. *t.* 57.

Erit igitur] *Complexio*.

Nec nunc] Quia Confidentiæ ſuorum militum obſtabat audacia hoſtium, qui ſe ad pugnam parabant, oſtendit ex neceſſitate nunc accedere ad pugnandum, qui exercitu incolumi pugnam detrectaverant.

At enim] *Prolepſis*, quaſi pauci quidem ſint, ſed vigentes animis, & corporibus, adeòque jure audaces, & confidentes. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 59.

Effigies imo] Reſponſio ad *Prolepſin*, tali ratione *ab Adjunctis*;

Ii non vigent animis, & corporibus, qui fame, frigore, &c. fracti, & debilitati ſunt, & equos habent claudos, & debiles.
Tales ſunt Pœni. Ergo.

Aſſumptio habetur pulcherrimè amplificata.

Sed ita] Cùm ſuprà oſtenderit penè victos

ctos in Alpium tranſitu Pœnos, hoc idem nunc illuſtrat *à Cauſis:*

Ii imprimis ulciſci debent, qui primi violati ſunt.

Dii cuſtodes fœderum primi violati ſunt.

Ergo primi Dii ulciſci debuerunt Pœnos in tranſitu Alpium.

NON VEREOR] Ab exemplo ſui ipſius milites inflammat, ſeque confidentem demonſtrat ita *ab Antecedentibus: l.2.c.5. tex.55.& 57.*

Ille certam victoriam ſperat, qui ſponte, & prompte ad pugnam accedit.

Sed ego ſponte, & prompte Pœnis occurro. Ergo.

LICUIT MIHI] Docet ſponte ſe pugnam inire cum Pœnis, quòd commiſſum ſibi in Hiſpania bellum cum Aſdrubale multò minùs periculoſum huic cum Annibale poſtpoſuerit.

TAMEN CUM] Promptitudo ineundi certaminis.

HUIC TIMENDO] *Complexio*, & per Ironiam timendum hoſtem appellat, quem ſibi minimè terribilem declaraverat.

EXPERIRI JUVAT] Aſſignat rationem, quare ipſe exercitum, & Ducem Pœnorum contemnat *ab Antecedentibus:*

Illi contemptui eſſe debent, quorum majores fœdè victi ſunt. *l.2.c.11. tex.116.*

Sed tùm Pœni, tùm Pater Annibalis victi ſunt à nobis.

Ergo & exercitus, & Dux Pœnorum contemnendi ſunt.

EXPERIRI JUVAT] *Propoſitionis* approbatio, non eſſe veriſimile, fore nunc fortes Carthaginienſes, qui primo bello ſe turpiter vinci paſſi ſunt; & dubitationi ironicæ ipſa quoque *Aſſumptio* annexa eſt.

DOMUM CERTE] Multò enim magis nos movet

movet victus Pater, quàm Patria victa, & patrem Annibalis victum variè amplificat, quò magis contemnendum probet, ex *Ariſt. l. 2. c. 5. tex. 57.*

AN VECTIGALES] Vectigalem Pop. Rom. Annibalem vocat, quia Carthaginienſes ſtipendium pendere Romanis coacti fuerant.

ITAQUE VOS] *Iram* movet non modò quia tot acceptis beneficiis adeò iniquum bellum ingrati Pœni ſuſciperent, ſed etiam quia victoribus victi ultrò inferrent arma, ut habetur in principio hujus Libri; & hæc omnia ſumpta *ex Ariſt. l. 2. c. 2. tex.* 11. *&* 12.

ATQUE UTINAM] Ultimò arguit *à neceſſitate* tali ratione:

Ii fortiter pugnare debent, qui pro ſalute Patriæ, & ſuorum pugnant.

Sed nos pro ſalute Patriæ, conjugum, & filiorum pugnamus.

Ergo ſtrenuè pugnandum.

NON DE POSSESSIONE] *Aſſumptio* ſumpta *à diſſimili*.

NEC EST ALIUS] approbatio *Aſſumptionis*, quòd neque alius exercitus, neque aliæ Alpes ſuperandæ ſuperſint.

HIC EST] *Complexio* Argumenti.

UNUSQUIQUE] Eadem *Aſſumptio*, quam loco univerſalis *concluſionis* repetit, & per Hypotypoſin quaſi ante oculos militum ponit tùm Patriam, tùm conjuges, liberoſque, de quorum ſalute agebatur.

SENTENTIÆ.

Novo Imperatori apud novos milites aliquid dicendum eſt.

Fœdifragi cum Deo, & hominibus bella gerunt.

Ultimum ſuppliciorum humanorum eſt fames.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS LXX.

Annibalis ad ſuos Milites

ARGUMENTUM.

IPſe etiam Annibal admonitum priùs exercitum de pugnandi neceſſitate per ſpectaculi cujuſdam imaginem, hac deinde oratione accendit.

Loci communes *ab Adjunctis*, *ab Effectis*, à *Comparatione*, & *Cauſis*.

Motus, *Ira*, & *Confidentia*. Mores *magnanimi Ducis*.

Tres ſunt partes, *Inſinuatio*, *Contentio*, & *Concluſio*.

SI QUEM ANIMUM] In *Exordio Æmulationem* Scipio, & *Confidentiam* movet, Annibal victoriæ neceſſitatem proponit, hoc ſyllogiſmo:

Ii aut vincere, aut mori debent, quibus, niſi vincant, extrema pati neceſſe eſt.

Sed vos, niſi vincatis, extrema patiamini neceſſe eſt. Ergo.

PROPOSITIO] conſtat ex Spectaculo anteà exhibito, in quo non vincentium magis, quàm benè morientium fortuna laudabatur.

SI QUEM] *Inſinuatio*, qua victoriam ſuis Militibus pollicetur, ſi hac propoſita neceſſitate fortiter pugnent.

NEQUE ENIM] *Aſſumptio*.

AC NESCIO] *Aſſumptionis* approbatio, & *ab Adjunctis* utriuſque Maris, inferi ſcilicet, & ſuperi, Padi fluminis, & Alpium, ſingula *per Comparationem Minorum* amplificans, nullum aliud effugium patere oſtendit.

HIC NOBIS] *Complexio* argumenti.

Et

Et eadem fortuna] Alia ratio *ab Effectis* tali pacto:

Ea pugna fortiter ineunda eſt, ex qua maxima præmia dependent.

Sed ex hac cum Romanis pugna maxima præmia dependent. Ergo.

Si Siciliam] *Aſſumptionis* approbatio ab enumeratione eorum, quæ hac victoria conſecuturi erant.

In hanc] *Complexio*.

Satis adhuc] *Propoſitio* illuſtrata *à Comparatione* Minorum:

Fortiter in Hiſpania pugnaſtis, cùm nulla ferè eſſent præmia victoriæ.

Ergo eò nunc magis, quò majora ſunt ea, quæ conſequemini.

Nec quam magni] Tertiò arguit *à facili*, & *comparationibus* utitur.

Sæpe et contemptus] Prima *Comparatio*.

Sæpè & contemptus hoſtis vicit, & Magni Reges victi ſunt perlevi momento.

Ergo & nos licet contempti vincere, & Romani licet celebres vinci poterunt.

Nam dempto] Secunda *Comparatio* Militum inter ſe:

Milites veterani, & victores ſuperabant Tirones, & aliàs victos.

Vos & veterani, & victores, Romani tirones, & à Gallis victi ſunt.

Ergo vos facili negotio eos ſuperabitis.

Propoſitio pendet ex *Ariſt. lib.* 2. *c.* 5. *t.* 59.

Ut viginti] Prima pars *Aſſumptionis*, quam probat ex militia viginti annorum proſperè geſta, & ex victis in itinere ferociſſimis Hiſpaniæ, & Galliæ populis, locus eſt *ab Antecedentibus*.

Pugnabitis] Altera pars, quam confirmat *ab Adjunctis*, quòd exercitus Romanorum

rum tiro ſit, & paulò antè cæſus à Gallis multò, quàm Carthaginienſes inferioribus, & novum habeat Imperatorem.

AN ME IN] Tertia *Comparatio* Ducum;

Dux in bello educatus, & ſæpè victor præferendus eſt Tironi, & ſuimet exercitus Deſertori. Ergo Annibal Scipioni.

CUM SEMESTRI] Semeſtrem Ducem Scipionem appellat, quia poſt initum Conſulatum ſex ferè Menſes elapſi fuerant; deſertorem autem, quia veterem exercitum cum fratre in Hiſpaniam miſerat, ſe huic novo Imperatorem præbuerat.

CUI SI QUIS] Proſequitur idem Argumentum, & eo etiam nomine ſe præferendum Scipioni oſtendit, quòd ſui ipſius Virtus nota jam ſit militibus, militum ſibi; at neque Scipio ſuos, neque Romani Scipionem noverint.

QUOCUMQUE] Quarta *Comparatio*: Ille vincet, qui virtute præſtat.

Nos virtute præſtamus. Ergo.

Simul etiam ſubjicit cauſas, propter quas egregiè pugnare debeant, ſocii ut ſe fideles, & fortes exhibeant, Pœni, ut Patriam, ſequeipſi ulciſcantur. *l.* 2. *c.* 5. *tex.* 46.

INFERIMUS] Quinta, & ultima *Comparatio*:

Major eſt ſpes, & animus inferentis vim, quàm arcentis.

Nos inferimus bellum. Ergo.

Quod manifeſtè patet ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 5. *tex.* 61.

ACCENDIT PRÆTEREA] *Ira*, & *odio* dignos Romanos oſtendit, quippe crudeles, & ſuperbos; Crudeles, quia propter oppugnationem Sagunti ſe Ducem, ſuoſque Milites ad ſup-

Digitized by Google

plicium depopoſcerant, ſuperbos, quia ſibi rerum omnium arbitrium arrogaverant, ubi notanda eſt pulcherrima Proſopopœja. *Ariſt. lib. 2. c. 2. tex.* 11.

Ad Iberum] Creſcit indignitas; non enim ſolùm tranſire Iberum prohibent, ſed etiam oppugnare Urbem, quæ trans Iberum non ſit.

Transcendet] Argumentum *ex neceſſitate* deſumptum, utpote maximi ponderis, ultimò rursùs amplificat tali ratione:

Ii fortiter pugnare debent, qui, niſi vincant, omnia amittunt.

Nobis nihil reliquum eſt, niſi vincamus. Ergo.

Probat *Aſſumptionem*, quia cùm Romani poſt ereptas Siciliam, & Sardiniam, Hiſpaniam etiam, & Africam Conſulibus decreviſſent Provincias, Pœnis nulla erat reliqua regio, niſi quas armis tenuiſſent.

Illis timidis] Confirmat eamdem *Aſſumptionem* à *Diſſimili*.

Romani timidè pugnare poſſunt, quia tutum receptum habent.

Ergo nos fortiter, quibus nullus patet receptus.

Si hoc bene] Concludit, Carthaginienſes fore ſine controverſia victores, ſi quam neceſſaria victoria ſit, benè noverint; cùm nihil magis animos hominum inflammet, quàm ultima neceſſitas.

Sententiæ.

Sæpè & contemptus hoſtis cruentum certamen edidit, & inclyti populi, Regeſque perlevi momento victi ſunt.

Major ſpes, majorque animus eſt inferentis vim, quàm arcentis.

Illis

Illis neceſſe eſt fortibus viris eſſe, qui victi non habent, quò ſe recipiant.

Nullum incitamentum ad vincendum homini à Diis immortalibus acrius datum eſt, quàm neceſſitas.

ORATIONIS LXXI.

Sempronii Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

OB rem benè geſtam cum prædatoribus Annibalis Sempronius ferocior factus prælium apud milites urget, quod Scipio alter Conſul diſſuadebat.

Loci communes *ab Adjunctis*, & à *Comparatione*.

Motus, *Ira*. Mores *hominis nimiùm ferocis*.

Partes quatuor ſunt, *Exordium*, *Propoſitio*, *Confirmatio*, & *Concluſio*.

GAUDIO EFFERRI] Milites ſibi conciliat per laudem ſui ipſius, & calumniam Collegæ. Se laudat, quòd vicerit, & quòd equeſtri prælio vicerit; carpit Collegam, quòd victus fuerit, & quòd inde timidus eſſe cœperit.

SED NON ESSE] *Propoſitio*, non oportere timidos eſſe victores milites, *l.* 2. *c.* 5. *t.* 41. quamvis timeat Scipio æger animo magis, quàm corpore.

QUID ENIM] *Confirmatio*, cujus primum Argumentum *ab Adiunctis* eſt hujuſmodi: Nulla moræ cauſa eſt. Ergo pugnandum.

Probat *Antecedens*, cùm neque alii Conſules, neque alii exercitus expectandi ſint, jamque in Italiam hoſtes pervenerint.

NON SICILIAM] Sic deinde *à Comparatione*.

Pu-

Digitized by Google

Pugnandum eſſet, ſi de Sicilia, aut de Hiſpania ageretur.
Sed de Italia, & Patria agitur. Ergo multò magis pugnandum.

Non enim ferendum ait, ſolo patrio pelli Romanos à Pœnis, quibus victis Siciliam, & Sardiniam ademerint, ex *Ariſt. l. 2. c. 2. t. 11.*

QUANTUM] *Concluſio*, qua rei indignitatem maximè amplificat à *contrariis*, & *adjunctis*.

SENTENTIÆ.

Qui animo magis, quàm corpore æger eſt, aciem, & tela horret.
Cum ægro non eſt ſeneſcendum.

Ex Dec. 3. Lib. 2.

ORATIONIS LXXII.

C. Flaminii de prælio non differendo

ARGUMENTUM.

CUm cæteri differendum cum Annibale prælium cenſerent, Flaminius Conſul iratus ita morantes increpat.

Loci communes *à Conſequentibus*.
Motus, *Pudor*. Mores *Viri audacis*.

QUIN IMO] Reſponſio ironica ad ſalutare conſilium de dilatione prælii.

ANNIBAL] Turpe illud eſſe conſilium oſtendit *à Conſequentibus*.

Turpe eſt Annibalem vaſtare omnia, & Romam pervenire.
Sed hæc contingent, niſi pugnemus. &c.

NEC ANTE] hoc eſt, non antè hinc moveri

verimus, quàm in extremum ſalutis diſcrimen adductam Patriam videamus, ut bello Gallico, ex *Ariſt.lib.2.c.6.tex.65*.

ORATIONIS LXXIII.

Minutii Rufi ad Milites

ARGUMENTUM.

FAbium Dictatorem cunctando rem Romanam reſtituentem Minutius Magiſter Equitum apud Exercitum coarguit.

Loci communes *ab Adjunctis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Æmulatio*. Mores *hominis ferocis*.

Duo præſtat, rei indignitatem amplificat, ac deinde concludit.

SPECTATUM NE] Per figuram Communicationem turpe ait eſſe non ferre auxilium ſociis, & civibus, quod ita oſtendit à *Cauſa finali*;

Turpe eſt, præſidia in finitimos parata dirui ab exteris hoſtibus.

Sed Coloniam contra Samnites deductam hoſtis Pœnus advena affligit.

Ergo id ferre Romanis turpe eſt.

TANTUM] Deinde duplici utitur *Comparatione minorum*, quarum prima ita ſe habet; Majores noſtri turpe ſibi eſſe duxerunt, vagari præter Italiæ oram Claſſes Punicas.

Ergo nobis turpius, Mauros, & Numidas vaſtare ipſam Italiam.

QUI MODO] Altera *Comparatio*; Sagunti oppugnationem ferre non potuimus. Ergo multo minus obſidionem Romanæ Coloniæ ferre debemus.

FUMUS EX] Hypotypoſis, qua villas incenſas, & vaſtatos agros militibus ob oculos

ponit, quò magis turpem probet Fabii cunctationem.

SI HOC MODO] Arguit ab *Exemplis diſſimilibus*, tali pacto:

Camillus, Papirius, & Luctatius celeritate ſalutem, & victorias Patriæ pepererunt. Ergo nos cunctatione Patriam perdemus. *Ariſt. l.* 2.*c.*11.*t.*110.

UNICUS IN REBUS] Ironia, & novum Camillum Fabium vocat creatum Dictatorem, ut Romam tot afflictam calamitatibus ſervaret, quaſi omnium optimum, quem tamen Camillo omninò diſſimilem facit.

QUO DIE DICTATOREM] Non enim à Magiſtratu, ſed à Populo Patribus auctoribus dictus eſt Dictator Camillus.

STULTITIA EST] Concludit, ducendos eſſe ad pugnam milites, ut ſuorum Majorum exemplo Imperium virtute augeant. *l.* 2. *c.* 11. *t.* 116.

SENTENTIÆ.

Stultitia eſt, ſedendo, aut votis debellari credere poſſe.

Audendo, agendoque Reſp. creſcit, non iis ſenſibus, & conſiliis, quæ timidi cauta vocant.

ORATIONIS LXXIV.

Fabii Dictatoriis ad Magiſtrum Equitum

ARGUMENTUM.

FAbius antequam Romam ſacrorum cauſa proficiſceretur, ita Magiſtrum Equitum hortatur, ne ſe abſente cum hoſte confligeret.

UT PLUS] Primò argumento utitur *à Cauſis*, quia vir prudens debet conſilio magis, quàm fortunæ confidere, plurimum autem in præliis dominatur fortuna.

ET SE] Satius eſſe imitari Fabium, quàm Sempronium, & Flaminium; quorum ferocia in ultimum diſcrimen Remp. adduxerat.

NE NIHIL ACTUM] Probat ſe plurimum juviſſe non pugnando Remp. à *ſimili*; nam & medici in quibuſdam morbis quiete magis, quàm aliis remediis proficiunt.

HAUD PARVAM] Deinde *ab Effectis*, quia vinci ſolitis pro magno beneficio eſſe ſolet deſiiſſe vinci. Omnia ſunt Sententiis referta.

ORATIONIS LXXV.

Aceducis Hiſpani ad Boſtarem Pœnum

ARGUMENTUM.

ACedux Hiſpanus, ut Romanos ſibi eo beneficio conciliaret, ſuaſit Boſtari Pœnorum Duci, ut ſibi traderet Hiſpanorum obſides ſuis reſtituendos.

Loci communes *à Conſequentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *viri callidi*.

Tria facit, Metum enim incutit, proponit Conſilium, ſeque illius Miniſtrum offert.

METUM] Excitat in Boſtare timorem, ne Hiſpani ad Romanos deſciſcerent, qui cis Iberum jam caſtra haberent, ex *Ariſt. lib. 2. cap. 5. tex. 40.*

ITAQUE] Aperit Conſilium conciliandi Hiſpanorum animos novo aliquo beneficio, ut ſcilicet reſtituat ſingulis ſuos Obſides. Id omnibus, & ſingulis fore gratum oſtendit, quòd quilibet ſit fidelis in eos, quos ſuæmet

Digitized by Google

fidei fidentes videt. *lib. 2. cap. 5. tex. 56.*

Miniſterium] Hujuſce rei miniſterium ſibi depoſcit, & pollicetur, ſe rem ſuapte natura gratam benignè ſingulos alloquendo magis gratam facturum.

Sententiæ.

Quos metus non tenet, beneficio, & gratia devinciendi ſunt.

Habita fides ipſam plerumque obligat fidem.

Unuſquiſque opera impenſa conſilium adjuvet ſuum.

Orationis LXXVI.

Metelli Tribuni ad Populum

Argumentum.

M. Metellus Tribunus Plebis Fabii cunctationem accuſat apud Populum, & de æquando Dictatoris, & Magiſtri Equitum jure mentionem facit.

Loci communes *ab Enumeratione, & à Conſequentibus.*

Motus, *Ira.* Mores *viri ſeditioſi.*

Tres ſunt partes, *Propoſitio, Confirmatio, & Concluſio.*

Id enimuero] Duo reprehendit in Fabio, tùm quod ipſe non pugnaverit, tum quòd proſperam Minutii cum Annibale pugnam carperet. Hoc tamen omittit, & illud alterum pergit arguere è *Cauſa finali*, quaſi ideò Fabius nolit cum Annibale pugnare, ut ſolus, & diù imperet.

Quippe consulum] Probat primam partem *ab Enumeratione* Magiſtratuum, quorum

rum nullus erat cum imperio in Italia. Ergo ſolus imperat.

ITAQUE] Probat ſecundam partem imprimis *ab Effectis*:

Sociorum agros patitur impunè devaſtari ab hoſtibus.

Ergo non vult cum hoſte pugnare, ut diutiùs imperet.

TANDEM UT] Deinde idem oſtendit *à Conſequentibus*:

Ut ipſe diſceſſit ab exercitu, proſperè Magiſt. Equitum pugnavit.

Ergo Fabius ex ambitione pugnam recuſavit.

QUAS OB RES] *Concluſio*, quæ tria continet, 1. minas de abrogando Q. Fabii imperio, 2. mentionem de æquando jure Dictatoris, & Magiſtr. Equitum, 3. neceſſitatem Fabio impoſitam creandi Conſulem in locum Flaminii, qui in acie ad Traſymenum ceciderat.

SENTENTIA.

Qui præſens obſtat rei benè gerendæ, abſens benè geſtæ obſtabit.

ORATIONIS LXXVII.

Minutii ad ſuos Milites, & ad Fabium

ARGUMENTUM.

Minutius, ejuſque milites ab Annibale circumventi ſervantur beneficio Fabii, qui auxilio venerat; proindeque idem Minutius beneficium apud milites prædicat, ipſique Fabio gratias agit.

Motus, *Gratia*. Mores *Viri grati, & candidi.*

Digitized by Google

Sæpe ego] Hortatur milites, ut ſe Fabii imperio ſubmittant hoc argumento: Qui neſcit ipſe conſulere, quod in rem ſit, debet alteri parere.

Nos neſcimus conſulere quid in rem ſit.
Ergo debemus Fabio, quippe prudentiori, parere.

Propoſitio manifeſta eſt deſumpta ex Heſiodo; *Aſſumptio* jam patebat ex eventu prælii.

Ad prætorium] Secundò hortatur, ut cùm ipſe Fabium Parentis nomine ſalutaſſet, ſui quoque Fabianos milites Patronos appellarent; tùm quòd hoc requireret acceptum beneficium, tùm ut gratorum laudem aſſequerentur.

Parentibus] In altera Orationis parte tria præſtat. 1. Cauſam aſſignat, cur Parentem eum appellaverit, nimirum quòd ſibi tantùm à Parentibus, à Fabio ſibi, & ſuis vita data fuerat. 2. renuntiat Plebiſcito, quod ſibi ſit oneri, & ſub imperium Dictatoris redit. 3. petit, ſe, & legiones ſuas benignè recipi. *Ariſt. l.2. c.7. tex.80.*

Sententiæ.

Qui nec ipſe conſulere, nec alteri parere ſcit, homo extremi ingenii eſt.
Non exigua eſt grati animi gloria.

Orationis LXXVIII.

Herennii Tribuni contra Patres

Argumentum.

Creandum eſſe Conſulem Plebeium hominem contra Senatus voluntatem contendit

dit Herennius, per inſectationem eorum, quæ fiebant à Patribus.

Loci communes *ab Effectis*.

Motus, *Odium*. Mores *Viri popularis*.

Hoc uno ſyllogiſmo ab Utili tota Oratio continetur:

Utile eſt Reip. vinci, ac pelli Annibalem ex Italia.

Sed Nobiles, ut diù imperent, nolunt vincere.

Ergo Plebeius homo creandus Conſul, qui velit vincere.

Ab hominibus] *Aſſumptio*, ubi per conjecturam adductum etiam hoſtem à nobilibus in Italiam calumniatur.

Cum quatuor] *Aſſumptionis* approbatiō *ab Effectis*, quòd tùm Dictator, tùm Conſules debellare potuerint, niſi voluntas defuiſſet.

Id foedus] *Complexio* particularis hujus probationis.

Nec finem] *Complexio* ſyllogiſmi univerſalis.

Nam plebeios] Reſpondet cuidam *Prolepſi* de Nobilibus Plebeiis, quos ait conſentire cum Patritiis; nobiles autem Plebeii dicuntur illi, quorum Majores, cùm ex Plebe eſſent, Magiſtratus in Rep. obtinuerant.

Cui non id] Confirmat reſponſionem illam pariter *ab Effectis*, à quæſito Interregno, ut in eorum poteſtate Comitia forent; nam ſi nobiles plebeii non aſſentirent cæteris, reſiſterent his Patritiorum conatibus.

Consulatum unum] Repetitio ejuſdem *Complexionis* de Conſulatu dando homini plebeio, & novo, cujus Majores non aliàs fuerint in Magiſtratu.

SENTENTIÆ.

Novi homines Plebem contemnunt, ex quo contemni deſinunt à Nobilibus.
Ille verè dignus eſt laude, qui vincere, quàm diù imperare malit.

ORATIONIS LXXIX.

Q. Fabii ad L. Æmilium

ARGUMENTUM.

L. Æmilium Conſulem ad exercitum proficiſcentem, ut reſiſtat Collegæ temeritati, & celeribus conſiliis tuta præponat, ita hortatur Q. Fabius.

Loci communes *ab Adjunctis*, à *Comparatione*, & à *Contrariis*,
Motus, *Timor*. Mores *Viri prudentis*, & *ſoliciti*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

SI AUT COLLEGAM] *Exorditur* à *Cauſa* dicendi, tali ratione; *l.* 5. *c.* 114. *t.* 102.

Si ambo aut boni, aut mali eſſetis, nihil dicerem.
Sed alter malus, tu bonus es Conſul.
Ergo aliquid tibi dicendum eſt.

SI AUT] *Propoſitio*.

NAM ET DUO] *Propoſitionis* approbatio.

NUNC ET] *Aſſumptio* cum *Complexione* conjuncta.

QUEM VIDEO] Ut perſuadeat Paulo reſiſtere temeritati Collegæ, ait ipſum fruſtrà bonum Conſulem futurum, ſi ſinat alterum malè rem gerere, quia Reſp. claudicaret; cùm enim eadem ſit utriuſque poteſtas, eadem futu-

futura erat auctoritas & bonis Pauli conſiliis, & malis Collegæ Varronis.

ERRAS] Contendit majori Conſtantia reſiſtendum eſſe Varroni, quàm Annibali à *Comparatione Minorum*.

OMINIS ETIAM[Arguit à *Cauſa*: Maximæ temeritati reſiſtendum eſt.

Maxima eſt Varronis temeritas. Ergo debes illi reſiſtere.

Aſſumptionem probat per *Comparationem* Flaminii Conſulis; nam ſi Varro inter Togatos adeò temerè loquitur, multò magis inter armatos.

ATQUI SI] *Propoſitionem* confirmat, quia ſi temerè bellum geratur, maxima Reip. clades imminet, ex *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 41., & 44.*

ADVERSUS UNUM] Hoc eſt, apud te unum gloriandi tempus non eſt; & cùm ſuprà probaverit ſuamet auctoritate in hoc bello maximè Reip. officere temeritatem, nunc idem oſtendit eventu, & ratione.

IN ITALIAM] Argumentum ſumitur à *Contrariis*: Differre bellum maximè nobis eſt utile, hoſtibus pernicioſum. Ergo illud temerè gerere, hoſtibus utile, nobis pernicioſum.

Probatur *Antecedens ab Adjunctis*, hoc pacto:

Illis eſt utile differre bellum, quibus omnia adſunt belli ſubſidia, & pernicioſum, quibus deſunt omnia.

Nobis omnia belli ſubſidia adſunt, deſunt hoſtibus. Ergo. *ex Ariſt. l. 1. c. 6. t. 77.*

DUBITAS ERGO] *Complexio* ſyllogiſmi *ab Adjunctis*.

QUAMDIU] Deinde idem probat ab *Eventu*, quem ſuprà ſtultorum Magiſtrum appellavit; quia ſi cætera mutentur, non benè

arguimus ab *Eventu*, ſed eamdem belli hujus rationem fuiſſe, & futuram contendit. Sic igitur argumentatur:

Ego, & Conſules cunctando rem benè geſſimus.

Ergo tu quoque cunctando rem benè geres.

QUAMDIU] Exemplum affert ſuiipſius, qui trahendo bellum coegerat Annibalem multum certare pro vili, & inopi Caſtello, quaſi pro Patriæ mœnibus pugnaret.

SED ADVERSUS TE] Sit hæc, inquit, apud te jactantia de me ipſo; utere exemplo Conſulum, qui proximi fuerunt.

HÆC UNA] Utriuſque argumenti *Complexio*, & differre bellum utile eſſe Reip., & ut differatur, reſiſtendum eſſe temeritati Varronis.

RESISTES AUTEM] Reſpondet *Prolepſi* de rumoribus Vulgi, quos ait Sapienti Viro contemnendos eſſe, tùm quia vera gloria naſcitur ex gloriæ contemptu, tùm quia majus eſt, timeri ab hoſte ſapiente, quàm à ſtultis civibus laudari.

A VERITATE] Quæ juſtè, & ſapienter geruntur, poſſunt quidem veritatis teſtimonio deſtitui, tolli verò, & extingui nequaquam.

NEC EGO] *Concluſio*, qua præſcribit quid agendum omninò ſit, omnia ſcilicet ut agat ex rationis, & prudentiæ præſcripto.

SENTENTIÆ.

Vir bonus ſponte ſua omnia è Rep. fide ſua facit.

Eventus ſtultorum magiſter eſt.

Gloriam qui ſpernit, veram habet.

Melius eſt timeri à ſapienti hoſte, quàm laudari à ſtultis Civibus.

Feſtinatio improvida, & cæca eſt.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS LXXX.

P. Sempronii ad Commilitones.

ARGUMENTUM.

OBſeſſos poſt Cannenſem Cladem Romanos milites P.Sempronius hortatur, ut facto cuneo per medios hoſtes evadant.

Loci Communes *ab Adjunctis*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri fortis*.

CAPI ERGO] Talis eſt hujuſce Orationis *ſyllogiſmus*.

Neceſſaria eſt eruptio, ſi manſio in Caſtris turpis ſit.

Sed manere in Caſtris turpe nobis eſt.

Ergo.

CAPI ERGO] Probat *Aſſumptionem ab Adjunctis*, quòd turpe ſit Romanis ab avaro, & crudeli hoſte contumelioſè tractari, dum intereà Latinis honor haberetur, ex *Ariſt. lib. 2. cap. 6. tex. 68.*

NON VOS] *A diſſimili Exemplo* Romanorum, qui cum Æmilio Conſule fortiter pugnantes occubuerant in acie, ne venirent in hoſtium poteſtatem.

SED ANTEQUAM] Eruptionem ſuadet *à facili*:

Ferro, atque audacia iter fit etiam per confertos hoſtes.

Ergo multò magis per laxum, atque incompoſitum hoſtium agmen.

SENTENTIÆ.

Illud maximè turpe, ſi ex tua contumelia, & miſeria alteri honos quæratur.

Vir fortis mavult benè mori, quàm turpiter vivere.

Ferro, atque audacia iter fit per quamvis confertos hoſtes.

ORATIONIS LXXXI.

M. Junii in Senatu de redimendis Captivis

ARGUMENTUM.

Cum Annibal Captivis Romanis redimendi ſe copiam feciſſet, ex decem ob id Romam miſſis, ita M. Junius Captivorum cauſam agit.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *à Comparatione*, *à Conſequentibus*, *&* *ab Adjunctis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *hominis miſeri*, & *ſupplicis*.

Quatuor ſunt partes, *Inſinuatio*, *Propoſitio*, *Contentio*, & *Peroratio*.

NEMO] *Inſinuatio* ſumpta ex ſevera Majorum diſciplina in non redimendis Captivis, *ex Val. l. 2. c. 7.*

CÆTERUM] *Propoſitio* cum occupatione *Arrogantiæ*, Captos poſt Cannenſem Cladem dignos eſſe, qui redimantur.

NON ENIM] Id probat *ab Antecedentibus* tali ratione:

Qui fortes in acie, & caſtrorum defenſione compulſi neceſſitate ſe dediderunt, digni ſunt, qui redimantur; *l. 2. c. 8. t. 91. 92.*

Nos fortiter pugnavimus, & vallum defendimus, & neceſſariò venimus in hoſtium poteſtatem. Ergo redimendi ſumus.

MAJORES NOSTROS] Secundò *à Comparatione*:

Ma-

Digitized by Google

Major eſt Cannenſis Clades, quàm illatæ à Gallis, & à Pyrrho.
Sed Majores noſtri à Gallis ſe ipſi, à Pyrrho captivos redemerunt.
Ergo nos multò magis redimendi ſumus.

ASPERRIMOS] Nam Pyrrho pacem offerenti reſponderant, ſe tum demùm pacem facturos, cùm Pyrrhus ex Italia exceſſiſſet.

SUNT ETIAM] Non omnes ait ex acie in caſtra fugiſſe, ſed quoſdam omni culpa vacare, relictos præſidio Caſtrorum à Conſulibus.

HAUD EQUIDEM] Tertiò itidem *à Comparatione*:
Eadem eſt condicio noſtra, & eorum, qui Venuſiam, & Canuſium pervenere.
Sed horum opera utimini.
Ergo & nos redimere debetis, ut Reip. operam navare poſſimus.

HAUD EQUIDEM] *Occupatio*, ne ſuis Commilitonibus invidere videatur.

NE ILLI QUIDEM] *Propoſitionis* approbatio, nam & illi ex acie fugerunt, & ſola pedum pernicitate ſervati ſunt.

QUAM VENUSIÆ] Qui enim cum Conſule fugerant, Venuſiam, qui cum Sempronio eruptionem fecerant, Canuſium pervenerant.

DELECTUM] Quartò *ab utili*, *& facili*:
Prætextatos, & ſervos ad militiam vocatis.
Ergo operam noſtram contemnere non debetis, quos minori pretio redimere poteſtis.

NAM SI] *Complexio* illuſtratur.

ILLUD ETIAM] *Peroratio*, in qua Patres ad Miſericordiam conatur flectere *l.* 3. *c.* 19. *t.* 166. & imprimis *ab Adjunctis* hoc modo:

Ii Miſericordia digni ſunt, qui acerbiſſima captivitate premuntur, *l. 2. c. 8. t. 92.*

Nos tales ſumus. Ergo.

SI VIDEATIS] Cùm ſuprà à perſona hoſtis arguerit, nunc per figuram hypotypoſim vincula, & ſquallorem captivorum quaſi ob oculos ponit, ut magis *Miſericordiam* moveat, *ex Ariſt. lib. 2. c. 8. tex. 92.*

INTUERI] Confirmat illud idem *à Comparatione:*

Magis miſeri ſunt, qui ſunt in vinculis, quàm eorumdem Cognati.

Sed hos videtis ſolicitos, & lacrymantes.

Ergo multò infelicior erit ipſorum Captivorum condicio.

SI MEDIUS FIDIUS] Oſtendit ſe de fama eſſe ſolicitum, adeòque probum virum exhibet, quò majori dignus videatur *Miſericordia*, *ex Ariſt. loco citato.*

SUUM QUISQUE] Hoc eſt unuſquiſque aliquo modo eſt de bona ſui exiſtimatione ſolicitus.

SENTENTIÆ.

Venia danda eſt Neceſſitati.

Pluris facienda fama, quàm vita.

In bello pernicitatis pedum, & curſus nullum præmium eſt.

ORATIONIS LXXXII.

T. Manlii in Senatu redemptionem diſſuadentis

ARGUMENTUM.

CUm Oratio pro redimendis Captivis habita quoſdam ex Patribus moviſſet, roga-

gatus ſententiam T. Manlius ita rem diſſuaſit.

Loci communes *à Cauſis*, *à Comparatione*, & *ab Effectis*.

Motus, *Odium*. Mores *ſeveri Senatoris*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Epilogum*.

SI TANTUMMODO] *Exordium* ſumit *à cauſa*, cur prolixè reſpondeat tali ratione; Si tantùm redimi ſe poſtulaſſent, breviter reſpondiſſem, non eſſe redimendos.

Sed inſectati ſunt etiam eos, qui ex prælio Venuſium, & Canuſium pervenere.

Ergo ad eorum inſectationem prolixè reſpondere debeo.

ATQUE UTINAM] Primum etiam *Contentionis* Argumentum ſumitur *à Cauſis*:

Ii ſunt indigni qui redimantur, qui ſua culpa capti ſunt.

Vos non ex neceſſitate, ſed veſtra culpa capti eſtis. Ergo.

Propoſitio patet ex *Ariſt. l. 2. c. 8. tex.* 92. *Aſſumptionem* probat *ab Adjunctis*, quia facilè erumpere potuiſſent, feſſis hoſtibus, & propter victoriam incompoſitis.

ET SEPTENA] Quam *Aſſumptionis* approbationem confirmat *à Comparatione* majorum: Septena hominum millia erupiſſent etiam per confertos hoſtes.

Ergo multò magis per incompoſitos, & laxos hoſtium ordines.

NEQUE ENIM] *Complexio Aſſumptionis Probationi* reſpondens.

NOCTE PROPE] *Aßumptionem* primi argumenti rursùs probat teſtimonio Sempronii, ſua ſcilicet culpa eos captos fuiſſe.

SICUT AVORUM] Secundò indignos Miſericordia oſtendit, quippe ignavos, *ex Ariſt. loco citato* à comparatione: Ignaviæ arguendi eſſetis etiam, ſi actum fuiſſet de gloria.

Ergo

Ergo multò magis, cùm de ſalute veſtra ageretur.

SICUT AVORUM] Probatio *Antecedentis* ab Exemplis Decii, & Calpurnii, ubi præthereà pulcherrima adeſt Proſopopœja.

SI HOC] *Complexio*, quæ ex prædicta probatione oritur.

DUCEM SE] Actum fuiſſe de ipſorum ſalute, non de gloria oſtendit, & per vehementem Interrogationem, *Complexionem* attingit, eos proinde ignaviſſimos fuiſſe, quibus ut ſervarentur defuerit animus.

QUINQUAGINTA] In eorum ignaviam ſic præthereà invehitur:

Ignaviſſimus eſt, qui ſummæ Virtutis exemplo non movetur.

Vos exemplum non movit tot Civium circa vos pro Patria cæſorum.

Ergo ignaviſſimi eſtis, adeòque indigni miſericordia.

ET LIBERI] Idem confirmat *ab Effectis* tali pacto:

Ignavi ſunt, qui Captivi deſiderant, quod liberi prodiderunt, & hoſti parent turpia ſuadenti, non Civi utilia, & honeſtà.

Vos tales eſtis. Ergo.

Aſſumptio amplificatur *à diverſis*.

QUAM EGO] Hactenùs ut ignavos, nunc ut ſceleratos contendit, non eſſe redimendos, & ſcelus probat ita *ab Effectis*:

Scelus eſt obſtare aliorum virtuti, & caſtra prodere ſine neceſſitate.

Vos utrumque feciſtis. Ergo eſtis ſcelerati. Ergo non redimendi.

NON ENIM] *Aſſumptionis* prima pars.

HOS CIVES] *Complexio* argumenti, quod latet, non eſſe redimendos.

EX MILLIBUS] Ad amplificandum eorum ſcelus repetit argumentum in principio allatum,

po-

potuiſſe erumpere, ſi voluiſſent; & ad augendam invidiam tria memorat, 1. duabus ferè legionibus idcircò Remp. carere; 2. neminem iis obſtitiſſe, ne erumperent; 3. invidere eos aliorum, qui eruperint, incolumitati, & gloriæ.

VIGINTI MILLIA] Nam Canuſii cum Terentio Conſule ad duodecim millia armatorum erant, ut ex Capitibus præcedentibus patet.

AT ENIM] Altera pars *Aſſumptionis*, quam à *diverſis* amplificat.

ANTE SECUNDAM HORAM] Diem Romani conſtituebant ab ortu ſolis uſque ad occaſum, adeòque pro diverſa ratione temporum majus, minuſque temporis ſpatium horæ continebant; quod adhuc ſervatur in quibuſdam regionibus.

VOS REDIMAM] *Epilogus*, & breviter ſummam facit Orationis, ſuamque ſententiam affert per ironicam *comparationem imparium*.

SENTENTIÆ.

Arrogans oratio miſeris nocet.
Cui ad ſe ipſum ſervandum animus non eſt, is nec pro patria quicquam auſit.
Quem ſummæ virtutis exempla non movent, nihil unquam movebit.

Ex Dec. 3. Lib. 3.

ORATIONIS LXXXIII.

Paculli Calavii ad Campanos de Senatu.

ARGUMENTUM.

PAcullus Calavius princeps inter Campanos, ut Senatum ſervaret, & ſibi obnoxium faceret, apud infenſam maximè Senatui Plebem ita locutus eſt.

Loci

Loci communes *ab Enumeratione*.

Motus, *Amor*. Mores *Viri popularis*.

QUOD SÆPE] Exponit facilem occaſionem Senatus puniendi, quem ipſe clauſum tenebat.

NEC QUICQUAM] Admonet, ne quid temerè agatur, de ſingulorum capite ſtatuendum eſſe;& priuſquã veteres Senatores interficiantur, novos eligi oportere, quod probat tali ratione:

Aut Regem, aut Senatum habere debetis.

Non Regem. Ergo Senatum.

CITARI] Aſſignat rationem, qua de unoquoque ſupplicium ſumendum ſit, ut anteà quoque expoſuit.

SENTENTIÆ.

Nihil raptim, & temerè agendum eſt.

Unuſquiſque potiorem ira ſalutem, atque utilitatem ſuam habere debet.

Senatus unum eſt liberæ Civitatis conſilium.

ORATIONIS LXXXIV.

Varronis ad Legatos Campanos

ARGUMENTUM.

LEgatos Campanorum pollicentes omnia; quæ ad bellum opus eſſent, hortatur Varro, ut bellum pro Romanis contra Annibalem ſuſcipiant.

Loci communes *ab Enumeratione*, *ab Antecedentibus*, *ab Adjunctis*.

Motus, *Gratia*, & *Miſericordia*. Mores *Viri omnia deſperantis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

MOREM] In *Exordio* miſericordiam movet,

vet, ex *Ariſt.l.2.c.8.t.89.* amplificando Cladem ad Cannas acceptam per enumerationem eorum omnium, quibus ad bellum gerendum neceſſariis ſpoliati ſunt.

ITAQUE] *Complexio* eſt argumenti, quod ſic ſe habet:

Ii, quibus omnia deſunt, non juvandi ſunt, ſed defendendi.

Nobis omnia erepta ſunt in pugna Cannenſi.

Ergo defendendi omninò à vobis, non juvandi ſumus.

VENIAT] Quod ut promptè faciant, ita argumentatur *ab Antecedentibus*:

Defendere debetis eos, qui vos defenderunt, & ornarunt; *lib. 1. cap. 9. tex. 161.*

Nos & defendimus, & ornavimus Campanos.

Ergo Campani parem nobis gratiam referre debent.

SED ETIAM SIDICINUM]Emphaſin habent ea Verba, ut (quæ prima *Aſſumptionis* pars eſt) in maximo rerum diſcrimine conſtitutos tunc fuiſſe Campanos oſtendat, qui ſibi etiam à Sidicinis timerent, ignobili, & parva civitate, juxta *Ariſt. lib.2. cap.7. tex.80.*

ADJICITE] Secunda pars *Aſſumptionis*, quæ continet beneficia à Romanis collata in Campanos poſt initam ſocietatem.

NON CUM SAMNITE]Sequitur argumentum *ab Adjunctis*, hoc modo:

Hoſtis crudelitas maximè timenda eſt.

Sed hoſtis eſt Pœnus barbarus, & crudelis.

Ergo maximè timendus, adeòque contra eum bellum ſuſcipiendum.

POENUS HOSTIS] *Aſſumptionem* explicat, & hoſtes oſtendit maximè eſſe barbaros, quippe ne Africæ quidem indigenas, cùm ſub Dione

done ex Phœnicia venerint; crudelitatem deinde etiam amplificat.

HOS INFANDIS] *Complexio* illuſtrata *ab Effectis*.

PULCHRUM] Arguit *ab honeſto*.

TRIGINTA] *A facili*.

QUI SI] *Concludit*, ſi rem adeò honeſtam, & per ſe non difficilem aggrediantur, fore, ut victoria Annibalis nulla ſit.

SENTENTIÆ.

Pulchrum eſt benè meritis ſociis opitulari.

Contra communem hoſtem etiam communibus armis pugnandum.

ORATIONIS LXXXV.

Calavii ad Perollam filium

ARGUMENTUM.

PErollam meditantem poſt convivium interficere Annibalem hac oratione Calavius Pater deterrere conatur à nimium audaci conſilio.

Loci communes *à Conſequentibus*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri maximè ſoliciti*.

PER EGO TE] Sic igitur *à turpi* eum à cogitato facinore deterret:

Non debet filius ante oculos Patris facere, & pati infanda.

Sed ſi hoc peragis, facies, & patieris infanda omnia. Ergo.

PER EGO TE] *Propoſitio* Syllogiſmi.

PAUCÆ HORÆ] *Aſſumptionis* prima pars, quam amplificat *ab Adjunctis*, à fide ſcilicet data, à religione, & pietate.

TER-

TERTIUS CAMPANORUM] Nam ipſe cum Patre, & Jubellio ſoli ex Campanis adhibiti fuerant convivio.

SED SI NIHIL] *Aſſumptionis* pars altera *à Conſequentibus*, quam per *Adjuncta* tùm Annibalis, tùm militum ita exaggerat:

Qui ſolus aggreditur ſummum Ducem, & ſuorum præſidio munitum, ruit in certam perniciem.
Summus, & terribilis Dux eſt Annibal, & habet ſuorum præſidium.
Ergo ſi ſolus aggrederis, te certiſſimo exponis periculo.

Propoſitio patet *ex Ariſt. lib. 2. cap. 5. tex.* 48. *Aſſumptionem* multis urget Interrogationibus.

ET SI ALIA] Hoc tandem *dilemmate* utramque *Aſſumptionis* partem confirmat:

Meum pectus opponam pro Annibale;
Sed ſi me interficias, facies infanda, ſi cedas, eadem patieris.
Ergo aut facies, aut patieris infanda.

DETERRERI] *Complexio* ſuperioris argumenti quoad utramque partem.

SENTENTIÆ.

Perditiſſimus eſt, qui facere, & pati omnia infanda velit.
Hoſpitalis menſa Sancta habenda.

ORATIONIS LXXXVI.

Perollæ Patri reſpondentis.

Motus, *Pudor*. Mores *amantis Patriæ Viri*.

EGO QUIDEM] In prima parte obedientiam Patri pollicetur, ut quando pius in Patriam fortiter agendo eſſe non poteſt, ſit parendo pius in Patrem.

TUAM]

TUAM] Secunda pars habet exprobrationem Patris.

O PATRIA] Exolvit in tertia parte, quod pollicitus fuerat, gladiumque à ſe projicit, non ut hoſti parcat, ſed ut pareat Patri.

ORATIONIS LXXXVII.

Annonis in Senatu Carthaginienſi

ARGUMENTUM.

ADverſus Himilconis increpationem propter victorias Annibalis ita ſe Anno defendit, ut ne nunc quidem bellum probet, nec commeatum Annibali mittendum cenſeat.

Loci communes *à Repugnantibus*, *Adjunctis*, *& Antecedentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *prudentis*, & *gravis Senatoris*.

Dividitur in quatuor partes, *Exordium*, *Propoſitionem*, *Contentionem*, & *Epilogum*.

TACUISSEM] *Exordium* ſumit *à cauſa dicendi*:

Ne communem lætitiam turbarem, tacuiſſem, niſi interrogaſſet Himilco.

Sed interrogat. Ergo tacere non debeo.

SI RETICEAM] Dat rationem, cur interrogatus reſpondere debeat, ne ſcilicet aut propter ſuperbiam adverſarii increpationem ægrè tuliſſe videatur, aut ſervilem in modum alienæ invitus ſubſcripſiſſe ſententiæ.

RESPONDEAM] *Propoſitio* bipartita, bellum enim, bellique auctorem incuſat, & pacem ſuadet.

ITAQUE] Ad pacem hortatur, quòd æquis conditionibus eam hoc tempore habituri ſint, quippe poſt victoriam; idque ſi negligant, adjicit *metum* futuri mali. *Ariſt. l.2. c.5. tex.41.*

Digitized by Google

JAM LÆTA SUNT] Ipſæ, inquit, res belli proſperè geſtæ lætæ per ſe ſunt Annibalis ſatellitibus, non quia pacem æquiorem dare poſſint.

QUÆ TAMEN] Bellum autem, bellique auctorem ita primùm *à Repugnantibus* arguit: Qui eget militum, pecuniæ, & commeatuum, non eſt victor.

Sed hujuſmodi rerum omnium ſe egere fatetur Annibal.

Non ergo victor eſt.

ET NE OMNIA] Ita deinde *ab Adjunctis*:

Nullus ex Latinis populus defecit, nemo Romanus transfugit, & nulla fit mentio pacis.

Ergo benè adhuc Romani ſperant, adeòque bellum eſt integrum.

Antecedens proponit interrogando Adverſarium.

QUAM VARIA] Jam bellum non ſolùm adhuc integrum, ſed etiam periculoſum oſtendit *ab Antecedentibus*, tali ratione;

Priore bello ſæpè vicimus, & tandem victi fuimus.

Ergo etiam nunc licet Victores vinci poſſumus.

QUOD SI] Tum verò quæ pacis ſpes eſſe debeat per *Epicherema* proponit:

Qui victus non dat pacem, victor minus dabit.

Romani victi pacem non dant. Ergo victores multò minus.

Omnia videntur *ex Ariſt. deſumpta lib.* 2. *cap.* 5. *tex.* 50.

EGO] *Concludit* tùm de pace referri oportere, tùm nihil ex iis, quæ poſtulabat, Annibali eſſe mittenda.

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

In dicenda ſententia cave, ne aut ſuperbus, aut obnoxius videaris.

Fortuna belli varia eſt.

Bonus Civis neque eſſe debet alienæ libertatis oblitus, neque ſuæ.

ORATIONIS LXXXVIII.

Marcelli ad L. Bantium

ARGUMENTUM.

L. Bantium Nolanum defectionem Patriæ meditantem ita ſibi, & Romanis Marcellus Prætor conciliat.

Motus, *Amor*. Mores *humani Principis*.

MULTUS] Laudat Juvenem à Romanorum teſtimonio, & à rebus maximè ad Cannas geſtis; excuſat autem ſuam uſque ad illud tempus ignorantiam, quòd ea Nolani per invidiam reticuerint, unde ſibi benevolum facit, *ex Ariſt. l.2.c.4 t.27*.

ITAQUE] Horratur, ut pergat de Romana Rep. bene mereri, pollicitus honores omnes, & præmia.

SENTENTIA.

Magna virtus obſcura eſſe non poteſt.

ORATIONIS LXXXIX.

Legatorum Samnitium ad Annibalem

ARGUMENTUM.

LEgati Samnitium injurias ſibi à Marcello illatas apud Annibalem hac oratione querun-

runtur, & petunt auxilium.

Loci communes *ab Adjunctis*, *ab Antecedentibus*, & *à Comparatione*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *ſupplicum*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Concluſionem*.

Hostes] *Benevolentiam* ſibi conciliant Annibalis tùm ex odio in Romanos, tùm ex amore in ipſum Annibalem, cujus virtutem maximè prædicant. *l.3.c.14.t.*98.

At hercule] In *Contentione* duo faciunt, & mala ſua exaggerant, & præſidium petunt. Sic autem primò *ab Adjunctis*:

Turpe eſt, ſocios Annibalis eo victore, & præſente vexari ab hoſtibus.

Sed nos te victore, & præſente à Marcello affligimur. Ergo.

Ad unum modo ictum] Hoc eſt, ad Cannas quidem potuiſſe te vincere, ſed ea parta victoria elanguiſſe, neque abſolvere poſſe bellum.

Per centum] Secundò à rebus geſtis, victoriiſque ex Romano Populo relatis:

Turpe eſt Samnitibus, vexari ab iis, quibuſcum per tot annos bellum proſperè aliquando geſſerunt.

Sed cum Romanis per multos annos bellum geſſimus, & aliquando vicimus.

Ergo turpe eſt, nunc nos ab iis ita vexari.

Nisi quòd] Reſpondent cuidam *prolepſi* de Pyrrho, & affirmant, non ſibi magis à Pyrrho auxilium latum fuiſſe, quàm à ſe Pyrrho.

Quæ aspera] Tertiò *a Comparatione* præteritarum cladium:

Turpe eſt, eos, quos anteà magni exercitus, & Duces vexabant, vinci nunc à parva, & incompoſita militum manu.

Sed nos anteà magni exercitus, magnique

Duces bellò petebant, nunc autem parva, & incompoſita manus affligit. Ergo.

QUÆ ASPERA] *Complexio*.

MAGNI] *Aſſumptio* illuſtrata *ab Adjunctis*.

ANTE EXPLORATO] Prudentes enim Duces, antequam popularentur hoſtium agros, exploratores præmittebant, & aliam aciem in ſubſidiis locabant, ut auxilio eſſet populatoribus, & in populando à ſignis diſcedere milites non ſinebant. Omnia ferè deſumpta *ex Ariſt. lib.* 2. *c*.8.*tex*.89.

CAUSA AUTEM] Altera *Contentionis* pars eſt petitio Præſidii, quam confirmant *ab honeſto*, tùm quia defendere ſocios Annibal tenetur, tùm quia ipſi ſunt ſine præſidio Juventutis, quæ ſub Annibale militabat.

NEC TE] Deinde *à facili*;

A quo cæſæ ſunt tot legiones, pauci prædatores facilè vinci poterunt.

Tu multas legiones ad Cannas occidiſti. Ergo.

QUAMVIS VANA] Vana erat ſpes prædæ, vel quòd nihil amplius prædæ ſupereſſet poſt multorum menſium vaſtationem, vel quòd omnia Samnites in oppida, & loca munita transtuliſſent.

PRÆSIDIUMQUE] *Ab Utili*, non enim tantùm nobis auxilium tuleris, ſed etiam Nolæ præſidium ademeris, ſi populatores interfeceris.

SI MODO] *Concluſionis* loco eſt repetitio Argumenti; quod primò innuerant, debere Annibalem ſuoſmet ſocios tueri.

SENTENTIÆ.

Non virtus magis, & fortuna, quàm comitas, & benignitas hoſtes conciliat.

Quos

Quos, ut ſocios haberes, dignos duxiſti, haud indignos judices, quos in fidem receptos tuearis.

ORATIONIS XC.

Annonis ad Nolanos Principes

ARGUMENTUM.

SEnatores Nolanos ad colloquium evocatos hortatur Anno, ut Romanorum ſocietati amicitiam Annibalis præponant.

Loci communes *ab Antecedentibus*, & *Conſequentibus*.

QUÆ SI PARIA] Arguit primò à ſuperbia Romanorum, & benignitate Annibalis per *Comparationem diſſimilium*.

SI AMBO] Deinde à rebus anteà geſtis.

IPSORUM] *A metu*, ne Nola, ſicut Nuceria, caperetur, & diriperetur crudeliter à militibus.

NOLLE] A ſpe præmiorum, ſi Marcellum, ſeque ipſi dedant Annibali.

ORATIONIS XCI.

Annibalis ad Milites ſegniùs pugnantes

ARGUMENTUM.

POEnos ad Nolam ſegniùs adverſus Marcellum pugnantes ita Dux Annibal objurgat, & inflammat.

Loci communes *ab Antecedentibus*.

Motus, *Verecundia*. Mores *boni Ducis*.

Tota adhortatio hoc uno Syllogiſmo continetur, *ab Antecedentibus*:

Turpe eſt, victorem toties Exercitum à

Digitized by Google

paucis vinci militibus, *l.2.c.5.t.65.* & qui Romæ minitabantur, non poſſe expugnare Nolam.

Vos toties magnos exercitus viciſtis, & Romam vos poſſe expugnare jactabatis, Ergo.

ARMA] *Propoſitio* increpationis, quòd luxuria Campana emarcuerint, qua de re paulò antè Marcellus ad ſuos.

LEGATINE] *Complexio* cum *Aſſumptione* conjuncta.

UBI ILLE] Eadem *Complexio* eodem modo per Interrogationes probata, ut vim majorem haberet.

ROMAM] Altera pars *Aſſumptionis* de Romanæ Urbis expugnatione, & Nolam facili negotio expugnari poſſe oſtendit *ab Adjunctis*.

HINC VOS] *Concluſio* prædæ opimæ ſpem facit.

SENTENTIÆ.

Luxuria marcet Virtus.

Qui Lingua fortes ſunt, multa temerè jactitant.

Ex Dec. 3. Lib. 4.

ORATIONIS XCII.

Q. Fabii ad Populum de Conſulibus creandis

ARGUMENTUM.

CUm prærogativa Juniorum Conſules dixiſſet T. Otacilium, & M. Æmilium, Q. Fabius Conſul eos non eſſe idoneos gerendo

rendo bellò cum verſatiſſimò hoſte còntendit, adeòque alios creari debere.

Loci communes à *Comparatione*, *ab Adjunctis*, *&* *Antecedentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *viri prudentis*, *&* *de Rep. ſoliciti*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, *&* *Peroratio*.

SI AUT PACEM] In *Exordio* facit *attentos*, cùm exponit quantum ſit bellum, quod cum Duce prudentiſſimo geritur, juxta *Ariſt. l.3.c.14.t.104.* ſicque concludit *ab Adjunctis*: Summo Duci hoſtium ſummus Imperator eſt opponendus. Summus Dux eſt Annibal. Ergo.

SI AUT] *Propoſitionis* approbatio *à Contrariis*.

SED CUM] *Aſſumptio* cum *Complexione* conjuncta, per quam abſolvit *Exordium*, addita proſopopœja ſuffragia dantium.

HOC ANNO] In principio *Contentionis* eamdem *Propoſitionem* ſuprà allatam probat *à Comparatione Minorum*, tali pacto:

In ſingularibus certaminibus par Adverſarius provocanti quæritur.

Ergo etiam Imperatori hoſtium pares virtute Duces quæri debent.

Sed nominati Conſules pares Annibali non ſunt.

Ergo alios creare oportet.

HOC ANNO] *Antecedens* illuſtratur exemplis Claudii, Manlii, & Valerii.

QUEMADMODUM] *Complexio*.

CUM QUI EST] Confirmatur hæc ipſa *Complexio ab Adjunctis*:

Tum maximè ſummus Dux eſt creandus, cùm annua tantùm poteſtas, & circumſcripta datur contra perpetuum, & nullis obnoxium legibus Imperatorem.

 Tales

Tales ſunt noſtri Duces adverſus Annibalem. Ergo.

Propoſitio ſola amplificatur, nam cæteræ omittuntur ut manifeſtæ.

QUONIAM] *Aſſumptio*, eos ſcilicet, qui nominati eſſent, non fore Duces pares Annibali; & de Æmilio quidem, quia cùm eſſet Flamen Quirini, non poterat à Sacris diſcedere, de Otacilio verò ſic probat *ab Antecedentibus*:

Qui rei minimi negotii gerendæ impar fuit, multò magis erit impar gerendo bello contra Annibalem.

Talis eſt Otacilius. Ergo omninò impar tanto bello gerendo.

OTACILIUS] Præmittit affinitatem ſuam cum Otacilio, ut oſtendat, ſe non privata aliqua ſimultate moveri, ſed Reip. tantùm cauſa, contra ſuorum dignitatem.

QUILIBET] *Propoſitionis* approbatio à *ſimili*.

IN MINORE] *Aſſumptio*, quam amplificat ab enumeratione eorum, quæ mandata fuerant Otacilio Claſſis Præfecto, quorum nihil peregerat anno ſuperiore, utiturque aptiſſimè figura *Conceſſione*.

SI CONSUL] Ita deinde *à Comparatione majoris*:

Si Conſul eſſes, non deberes moleſtè ferre Dictatorem dici.

Ergo minus indignari debes, ſi Conſul non fias.

SI CONSUL] *Antecedens*.

MAGIS] *Antecedentis* approbatio *ab utili* per allegoriam bajulorum.

EGO] In *Peroratione* hortatur populum, ut meliores Conſules creent, habita ratione belli, quod gerebatur, & cladium imperitia quorundam acceptarum, quo modo timorem excitat

excitat *ex Ariſt. lib. 2. c. 5. tex. 53.*

Prærogativæ favor] Cùm per omnes xxxv. Tribus eſſent diſtributæ Centuriæ in ſuffragiis ferendis, ſortiebantur imprimis Tribus, cui prærogativa contingeret, deinde altera ſtatim ſortitio fiebat, cuinam Centuriæ illius Tribus ex omnibus quinque Claſſibus ſors ferendi primo loco ſuffragii obveniret; & illa dicebatur Tribus Prærogativa, ut paſſim apud auctores.

Sententiæ.

Ut milites pares hoſti, ita Duci hoſtium parem Imperatorem quæramus.

Ille ſummus eſt Imperator, qui nullis neque temporis, neque juris anguſtiis incluſus eſt.

Bonus Civis potiorem habet privatis neceſſitudinibus Remp.

Quilibet nautarum, vectorumque tranquillo mari gubernare poteſt.

Noſtra ipſorum intereſt, non imponi cervicibus noſtris onus, ſub quo concidamus.

ORATIONIS XCIII.

Apollonidis Syracuſani ad ſuos Cives

Argumentum.

Syracuſanos poſt necem Tyranni partim Romanis, partim Carthaginienſibus faventes hortatur Apollonides, ut alterutram ſocietatem unanimes eligant, & Romanam Punicæ præponant.

Loci communes *ab Effectis*, & *Antecedentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *prudentis Viri*.

Digitized by Google

NEC SPEM] Hanc affert in principio *propoſitionem*, ſtatuendum eſſe Syracuſanis, utrum ſalvi eſſe, an perire omnes velint, quam ſic probat *ab Effectis*: Aut ſimul omnes alterutram ſocietatem eligere debetis: aut diſcordes partim Carthaginienſibus, partim Romanis favere.

Sed ſi primum facitis, omnes ſalvi eſtis, ſi alterum, omnes peribitis.

Ergo ſtatuere debetis, utrum perire, an ſalvi eſſe velitis.

SI ENIM] Prima pars *Aſſumptionis*, nam *Propoſitio* ſatis per ſe patet, cùm nihil detur medium.

SI ALIA] *Aßumptionis* ſecunda pars approbata *ab Adjunctis*, *ex Ariſt. l. 2. c. 5. t. 40.*

ITAQUE] Subſumit deinde: Sed perire certè non vultis.

Ergo ut ſalvi ſitis, idem omnes ſentire debetis.

UTRA SOCIETAS] Nunc tranſit ad alteram partem *Orationis*, & utilius Syracuſanis eſſe contendit Romanam ſocietatem præeligere, 1. quia ſatius imitari prudentiam Hieronis, qui cum Romanis, quàm temeritatem Hieronymi, qui cum Pœnis ſenſerat.

VEL QUINQUAGINTA] 2. quia per tot annos feliciter experti fuerant Romanorum amicitiam, Pœnorum autem ſocietas nunc ipſis erat incognita, anteà experti fuerant infidelem; utrumque *ab Antecedentibus*.

ESSE ETIAM] 3. tandem ita *ab Effectis*:

Utilius eſt nobis differri bellum, quàm ſtatim geri.

Sed Punica ſocietas ſtatim bellum affert cum Romanis, Romana aut nullum cum Pœnis, aut non ſtatim.

Ergo utilior nobis eſt Romana ſocietas, quàm Punica.

SEN-

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Ut idem omnes in Rep. ſentiant, ſumma vi agendum eſt.

Amicitia feliciter per multos annos experta incognitæ præferenda eſt.

Melius eſt differri bellum, quàm ſtatim geri.

ORATIONIS XCIV.

L. Pinarii ad Milites de perfidia Ennenſium

ARGUMENTUM.

CUm Ennenſes, ut & reliqui ferè Siciliæ populi, defectionem ab Romanis cogitarent, peterentque propterea ſibi reddi claves Arcis, Pinarius milites hortatur, ut ſigno dato populum in Concione trucident.

Loci communes *à Cauſis*.

Motus, *Confidentia*, & *Metus*. Mores *vigilantis Ducis*.

Tres ſunt partes, 1. exponit periculum, 2. ut præoccupent hortatur, 3. explicat de hac re ſuum conſilium, & concludit.

CREDO EGO] Fraudem, quæ in aliis Civitatibus Præſidia Romana oppreſſerat, ait ſuos Milites effugiſſe Deûm benignitate, & ſuamet ipſorum virtute.

UTINAM] Sed cùm manifeſta fraus caveri non poſſit, oſtendit eò jam rem deductam eſſe, ut vim aut facere, aut pati debeant, quòd Ennenſes peterent Claves, ut præſidium trucidarent, augetque periculum, nocte una tantùm intermedia, *ex Ariſt. l. 2. c. 5. t. 40.*

ORTA LUCE] Ita igitur, ut præoccupent, propoſita neceſſitate, hortatur:

Aut Vos ab Oppidanis, aut à vobis Oppidani cras trucidabuntur.
Sed illud pati non debetis. Ergo.

ORTA LUCE] *Propoſitionis* approbatio.

ITAQUE] Ipſa *Propoſitio* ex approbatione per modum *Complexionis* prolata.

NEC PRÆOCCUPATI] Ut magis ad opus inflammet, oſtendit in præoccupando victoriam conſiſtere, ſive milites, ſive Oppidani præoccupent.

INTENTI] Exponit ordinem ſervandum in Ennenſium cæde.

VOS CERES] Per Apoſtrophen ad Deos factum, utpote neceſſarium excuſat, in eo enim Oppido dicebatur rapta Proſerpina.

PLURIBUS] *Confidentes* ultimò facit, tùm quia armati inermes aggrediebantur, tùm quia haud procul erat Conſul, futurus auxilio; idque *ex Ariſt. l. 2. c. 5. t. 61.*

SENTENTIÆ.

Nihil magis, quàm Vigilantia, belli tempore neceſſarium eſt.

Optandum, ut omne vitæ tempus nec patiendo infanda, nec faciendo traduci poſſit.

Vitandæ, non inferendæ fraudis cauſa, vim adhibere licet.

Ex

Digitized by Google

Ex Dec. 3. Lib. 5.

ORATIONIS XCV.

Supplicum Militum ad M. Marcellum

ARGUMENTUM.

RELiquiæ Cannenſis Cladis relegatæ in Siciliam, ne ante finitum bellum reportarentur in Italiam, apud M. Marcellum per Legatos pœnam deprecantur.

Loci communes *à Comparatione*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Supplicum*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

CONSULEM] In *Exordio* ſibi Marcellum benevolum faciunt, quòd de illius benignitate optimam ſemper opinionem habuerint, ſuamque ipſi in Siculo bello navare operam Reip. deſideraverint, exemplo eorum, qui capti fuerant à Pyrrho; *ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 29.*

QUAMQUAM] In *contentione* duo faciunt, purgant culpam, & pœnam deprecantur, præmiſſa Apoſtrophe ad Senatum, & ad ipſum M. Marcellum, cujus Imperatorias artes laudant. Ad purgandum igitur crimen, hoc imprimis argumento utuntur *à Comparatione parium*:

Ad Cannas non minor fuit culpa Ducum, quàm militum.
Sed Duces omni culpa liberati ſunt.
Ergo nos milites immeritò culpæ arguimur.

SI NON DEUM] *Propoſitio* per figuram *Communicationem* expreſſa ad vitandam *Invidiam*,

EQUIDEM] *Aſſumptio* illuſtrata *ab Effectis*, ab honoribus ſcilicet in Conſulem, & principes viros collatis poſt pugnam Cannenſem; deſignant autem Sempronium, Ap. Claudium, Fabium, & Scipionem.

AN VOBIS] *Complexio per Contraria*, ut ſe dignos *Miſericordia* probarent, quippe indignos ea fortuna, *Ariſt. lib.* 2. *c.* 8. *t.* 92.

UTIQUE MORITUROS] Hoc eſt, ad certam mortem miſiſtis, impoſita conditione, ut neceſſariò mori deberent.

Deinde ſic à *Comparatione Majorum* argumentantur:

> Major fuit eorum culpa, qui ad Aliam, & Furcas Caudinas victi ſunt, quàm noſtra, qui ad Cannas pugnavimus.
>
> Sed illi culpam omnem delere ſua virtute potuerunt.
>
> Ergo nobis etiam hæc venia danda eſt.

AD ALIAM] *Propoſitionis* approbatio quoad primam partem.

TAMEN] *Aſſumptio*.

CANNENSEM] Altera pars *Comparationis*, qua *Propoſitio* confirmatur, exercitum ad Cannas egregiè, & uſque ad extremum pugnaſſe.

CUM CAPTIVIS] Tertiò arguunt à teſtimonio ipſorum Patrum; nam cùm ageretur de redimendis Captivis, T. Manlius laudaverat eos, qui ex acie fugiſſent incolumes, ut ex illius Oratione conſtat, quam ſuprà expoſui.

NUNC DETERIORE] Quartò à *Comparatione* Captivorum, tali ratione:

> Captivi majori digni ſunt pœna, quàm nos.
>
> Sed Captivos Majores noſtri minori pœna affecerunt, quàm nos à vobis nunc afficimur. Ergo hæc immeritò patimur.

NUNC

NUNC] *Aſſumptio.*

QUIPPE] Ejus approbatio *ab Effectis*, quòd ad Captivos pertinet.

NOS QUIBUS] Approbatio tùm *Propoſitionis*, ubi ſuam culpam elevant, tùm etiam alterius partis *Aſſumptionis*, cùm ſuam pœnam amplificant.

NEQUE IGNOMINIÆ] Pœnam igitur ſecundo loco deprecantur, cùmque levia per modeſtiam petunt, non finem ſcilicet ignominiæ, ne dum præmium aliquod, ſed ſolùm ut detur pugnandi locus, eò ſibi majorem benevolentiam conciliant. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25. Quamobrem ſic *ab Adjunctis* ſuam illam juſtiſſimam petitionem exponunt:

Cùm maximum bellum urget, omnium promiſcuè opera uti debet Reſp.
Sed maximum in Sicilia bellum eſt.
Ergo noſtra etiam opera uti Reſp. debet.

BELLUM IN] *Aſſumptio* amplificatur, ut dictum eſt, *ab Adjunctis*.

SERVORUM] Ita deinde inſtant *à Comparatione*:

Qualiſcumque ſit noſtra conditio, non erit deterior, quàm Servorum.
Sed Servorum etiam opera utitur Reſp.
Ergo noſtra etiam uti debet.

SERVORUM] *Aſſumptio.*

PRO SERVIS] *Propoſitio* cum *Complexione*; habeat nos Senatus, ut ſervos ad bellum emptos, & pro libertate recuperanda pugnare ſinat.

VIS TU MARI] *Peroratione* ſe promptos ad quælibet ſubeunda pericula offerunt; & adverte vìm in ea *Repetitione* maximam.

UT QUOD AD CANNAS] Ut ſi mori ad Cannas debuimus, quamprimùm in Sicilia pugnantes moriamur, ut glorioſa mors ignominiæ finem imponat.

SENTENTIÆ.

Fatali lege immobilis rerum humanarum ordo ſeritur.

In pœnis etiam ſervanda æquabilitas.

ORATIONIS XCVI.

Annibalis ad Tarentinos de Claſſe paranda

ARGUMENTUM.

CUm Tarentini dubitarent, qua ratione paranda eſſet Claſſis ad obſidendam arcem, Annibal quid ſit agendum exponit.

Loci communes *à Cauſis*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Confidentia*. Mores *prudentis Ducis*.

EVADENT] Non eſſe deſperandum, quin ex portu in apertum mare trahi naves poſſint, ita oſtendit *à Cauſis*:

Conſilio multa fiunt, quæ difficillima videbantur.

Ergo & hoc faciemus, ſi conſilio uti voluerimus.

URBEM] Rationem transvehendi plauſtris in mare naves probat facilem *ab Adjunctis* viarum, quæ planæ, & latæ erant; ſicque *Confidentes* facit, *ex Ariſt. lib. 2. c. 5. t. 61.*

ET MARE] In hac altera parte refert præmia, quæ ex hoc conſilio conſequentur, poſſeſſionem Maris, arcis obſidionem, & celerem victoriam.

SENTENTIA.

Multa, quæ impedita natura ſunt, conſilio expediuntur.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS XCVII.

Legati Syracuſani ad Marcellum de deditione

ARGUMENTUM.

SYracuſani, cùm Præfectos Pœnorum interfeciſſent, Legatos deinde ad M. Marcellum mittunt, qui tali Oratione veniam rerum geſtarum petunt.

Loci communes *à Cauſis*, *ab Effectis*, *à Conſequentibus*, & *Antecedentibus*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Supplicum*.

Duæ ſunt partes, excuſatio rerum geſtarum, & deprecatio pœnæ.

NEQUE PRIMO] Defectionis excuſationem ita adornat *à Cauſis* princeps illius Legationis:

Ii venia digni ſunt, qui non ſponte, ſed coacti defecerunt.

Sed nos coacti à Tyrannis, adeòque non ſponte, defecimus. Ergo.

Propoſitio pendet ab *Ariſt. l.* 1. *c.* 10. *t.* 176.

NEQUE] Oſtendit, Syracuſanos coactos à Hieronymo primùm, deinde ab Hippocrate, & Epicide à Romanis defeciſſe.

NEC QUISQUAM] Altera pars *Aſſumptionis*, ſponte ſua id non feciſſe.

NEQUE PRIMO] Hoc eſt, non defecimus nunc primò auctoribus Epicide, & Hippocrate, ſed jam anteà Hieronymus Tyrannus defecerat.

HINC METU] Metu, vi ſcilicet, & opera mercenarii militis, fraude verò, miſſis falſis nuntiis de Leontinorum cæde.

NUNC CERTE] Deinde confirmat eamdem *Aſſumptionem ab Effectis*:

Ii non ſpontè defecerunt, qui ſtatim, recuperata libertate, ſe vobis dedunt.

Sed

Sed ſtatim recuperata libertate, nos noſtraque vobis dedimus.

Ergo anteà ſponte non defecimus.

Hîc etiam amplificatur *Aſſumptio*.

GLORIAM] In ſecunda *Orationis* parte deprecatur Urbis excidium *à Conſequentibus*:

Majori tibi erit gloriæ ſervata tanta Urbs, quàm everſa.

Ergo ſervare debes incolumem, non evertere.

Probatur *Antecedens*, 1. quia jam maxima illius gloria eſt Urbe expugnata tot triumphis inſigni, 2. quia ſi ſerventur victæ Urbis trophæa, majori erunt admirationi trophæa Marcelli de tale Urbe relata.

QUO QUISQUIS] *Miſericordia* movetur ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 8. *t.* 92.

SUB CLIENTELA] Ita etiam evenit, nam Syracuſæ per multum deinde tempus ſub clientela Marcellorum fuerunt.

NE PIUS] *A meritis Antecedentibus* ultimò arguit:

Plus apud Vos valere debet Hieronis memoria, quàm Hieronymi.

Sed ille amiciſſimus Veſtræ Reip. fuit.

Ergo in ejus gratiam ſervare Syracuſas debetis.

NE PLUS] *Propoſitio*, nam per ſe ſatis manifeſta erat *Aſſumptio*.

DIUTIUS] *Propoſitionis* approbatiò, tùm quia diutiùs fuerat amicus Hiero, quàm inimicus Hieronymus, tùm quia defectio à Romanis Hieronymo auctori perniciem peperit; à ſuis enim interfectus fuerat.

SENTENTIÆ.

Parcendum innoxiæ multitudini.

Glorioſior erit, qui victas Urbes poſteris

Digitized by Google

ris eſſe ſpectaculo, quàm qui, iis exciſis, famæ credi maluerit.

ORATIONIS XCVIII.

L. Martii ad Milites

ARGUMENTUM.

CÆſis in Hiſpania Scipionibus, L. Martius, cui ab exercitu delatum fuerat imperium, milites hortatur, ut noctu facta eruptione invaderent hoſtium Caſtra, quæ negligenter cuſtodiri nuntiabantur.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *ab Adjunctis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Confidentia*. Mores *præclari Ducis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

VEL MEA] Ut ſibi milites benevolos faciat, exorditur ab avertenda ſuſpicione ambitionis, oſtenditque ſibi grave eſſe illud imperium & ex ſua pietate in Scipiones, & ex præſenti fortuna.

QUO ENIM] Probat hanc ſecundam partem ita *ab Adjunctis*:

Difficile eſt, eum, qui mœret, poſſe alios & conſolari, & ſervare.

Sed ego maximè mœreo ob mortem Imperatorum.

Ergo difficile eſt mihi conſolari vos, & ſervare.

NISI METUS] Juxta illud Senecæ: *Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent*. vide *Ariſt. lib. 2. cap. 8. tex. 90.*

ET SCIPIONES] Explicat illud alterum de pietate ſua in interfectos Scipiones, quorum memoria agitatum ait ſe nunquam poſſe quieſcere.

NEU

NEU SE] Proſopopœja, qua inducit Scipiones ſibi loquentes, ut milites ad pugnam inflammet; concluditque deinde exemplo ſuiipſius præſtandam eſſe Ducibus obedientiam licet mortuis, ſed immortali vita donatis, quam vivis præſtitiſſent, & à luctu ad ultionem converti animos oportere.

NEC ALIA] *Confidentes* igitur Milites facit ita *ab Antecedentibus*:

Quos heri viciſtis, hodie quoque facilè ſuperabitis.

Sed heri hos eoſdem hoſtes viciſtis.

Ergo nunc quoque eos facilè ſuperabitis.

Argumentum, quod confirmatur etiam exemplo Cannenſis Cladis, cui non ceſſit Romana Virtus, deſumitur *ex Ariſt. lib. 2. cap. 5. tex.* 57.

NUNC QUI] *Complexio*.

NON ENIM] *Prolepſis*, quòd ipſe heſternam victoriam perſequi milites prohibuerit.

UT POSTMODUM] Reſponſio ad *Prolepſin*.

NEC HUJUS] Reſponſionem ſuprà allatam confirmat *ab Adjunctis*, tali ratione:

Imparati facilè opprimi poſſunt. *ex Ariſt. l. 1. c. 12. tex.* 223.

Hoſtes imparati ſunt.

Ergo facilè opprimi poſſunt. *Ariſt. loco cit.*

A VOBIS] *Propoſitionis* approbatio *à Contrariis*.

ET ITA] *Aſſumptio* ita probatur *à Cauſis*:

Qui negligit, imparatus eſt.

Hoſtes nos negligunt. Ergo ſunt imparati.

AD ID] *Propoſitio* hujus ſyllogiſmi, qui ob proſperam fortunam non timet, minimè cavet.

NIHIL OMNIUM] *Aſſumptio*.

AUDEAMUS] *Complexio* prioris ſyllogiſmi.

TER-

TERTIA] Aperit ſuum conſilium de hoſte noctu invadendo, docetque ſimul qua ratione peragi res debeat.

SCIO AUDAX] Eruptionem, quam expoſuit, ita ſuadet:

Ante certam, & proximam perniciem audendum eſt aliquid.
Sed certa nobis imminet pernicies.
Erumpere igitur debemus.

SED IN REBUS] *Propoſitio* cum ſua probatione.

UNUS] *Aſſumptio* confirmatur à periculo, ne tres hoſtium duces ſimul conveniant, tunc autem nullam amplius futuram ſalutis ſpem docet *à Comparatione*:

Duo Scipiones incolumi exercitu non potuerunt reſiſtere tribus hoſtium Ducibus.
Ergo multò minus ego reſiſtam cum reliquiis illius victi exercitus.

ALIA BELLI] *Complexio* ſyllogiſmi.

ITE DIIS] *Concluſio*, qua jubet eos curare corpora, ut vigentes, & integri caſtra hoſtium invadant, addita ſpe ab heſterno proſpero certamine.

SENTENTIÆ.

Imperium ut amplum judicio hominum, ita re ipſa grave, ac ſolicitum eſt.
Metus mœrorem ſæpè obſtupefacit.
Difficile eſt, cùm ipſe mœreas, alterum conſolari.
Viri fortes vivunt, vigentque memoria rerum geſtarum.
Non lamentis, lacrymiſque, ſed factis hoſtem ulciſcimur.
Virtus ex omni ſævitia fortunæ emergit.

Digitized by Google

Ad id, quod ne timeatur, fortuna facit, minimè cauti ſunt homines.

Quod difficillimum videtur, eo ipſo facillimum ſæpè eſt.

In rebus aſperis, & tenuibus fortiſſima quæque conſilia tutiſſima ſunt.

Si in occaſionis momento, cujus prætervolat opportunitas, cunctatus paulùm fueris, nequicquam mox omiſſam quæras.

Ex Dec. 3. Lib. 6.

ORATIONIS XCIX.

Sempronii Tribuni in Cn. Fulvium

ARGUMENTUM.

CN. Fulvium ob exercitum in Apulia amiſſum ita apud populum accuſat Sempronius Blæſus Tribunus Plebis.

Loci communes *à Cauſis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Odium*. Mores *Viri Æquitatem amantis*.

NEMINEM] Cùm manifeſtum jam eſſet crimen amiſſi in Apulia exercitus, reſtat ut illud aggravet *ex Circumſtantiis*, quod facit primùm *à Cauſis* hoc Syllogiſmo:

Pejus eſt corrumpere vitiis milites, quàm eos objicere interficiendos hoſti.

Sed Fulvius priùs corrupit omnibus vitiis milites, quàm proderet hoſti.

Ergo major eſt ejus culpa.

Aſſumptionem amplificat oſtendens facinus tàm turpe ſingulare eſſe in Fulvio, & à nemine anteà admiſſum. *Ariſt. l. 1. c. 14. t. 255.*

NEMINEM, CUM] Purgat ab omni culpa popu-

populum, qui imperium dederat; non enim novit mores eorum, quibus permittit exercitum.

Quid interfuiſſe] *A Comparatione* deinde *diſſimilium*, tali ratione:

Potuit Sempronius diſciplina, & imperio ad bonam frugem ſervorum exercitum traducere.

Ergo multò major culpa Fulvii, qui liberos, & Romanos corruperit.

Nec hercule] Ex alia circumſtantia reprehendit Fulvium, quòd primus ex acie fugerit, fueritque peſſimo exemplo militibus.

Flaminium] Sic itaque à *comparatione diſſimilium*:

Laudantur tot Duces, qui, ne deſererent circumventos exercitus, cecidere.

Ergo puniendus Fulvius, qui fugiens omnem exercitum hoſti prodidit. *Ariſt. l. 2. cap. 6. tex. 65.*

Facinus] Rursùs à *Comparatione parium*:

Eadem pœna digni ſunt Duces, ac Milites, qui ex acie fugiunt.

Sed reliquiæ Cannenſis exercitus, legionumque ipſius Fulvii relegatæ ſunt propè in exilium.

Ergo & ipſe Fulvius eadem ſaltem pœna dignus eſt.

Adeo imparem] *Concludit* invidiosè Orationem per Epiphonema; grave enim fuiſſet, in libera Civitate poſſe impunè peccare Nobiles, Plebeios non item.

Sententiæ.

Certum eſt, quemlibet in ganea, luſtriſque, ubi juventutem egerit, ſenectutem etiam acturum.

In libera Civitate diti ac pauperi, honorato

rato atque inhonorato impar libertas eſſe non debet.

ORATIONIS C.

Vibii Virii in Senatu Campano de deditione

ARGUMENTUM.

COacto ſenatu Campano, & quibuſdam cenſentibus, mittendos eſſe Legatos de pace, & deditione, Vibius illud conſilium diſſuadet, & ad voluntariam mortem reliquos Patres invitat.

Loci communes *ab Adjunctis*, *ab Antecedentibus*, *à ſimili*, *à Comparatione*.

Motus, *deſperatio*. Mores *Viri fortis*, & *conſtantis*.

Tres ſunt partes, deditionem diſſuadet, ad mortem hortatur, & rationem mortis aperit.

QUID VOS] Ponit *propoſitionem*, quam deinde probat, & *per Comparationem imparium*, ait, deditionem hanc fore ſine ulla ſpe Clementiæ.

JAM E MEMORIA] Id autem confirmat primò *ab Adjunctis* Defectionis:

Defectio cum ſumma perfidia, & crudelitate conjuncta, non meretur Clementiam. *l.2.c.3.tex.16.*

Noſtra defectio ab Romanis talis fuit.

Ergo nullam Clementiam ſperare poſſumus.

Aſſumptio amplificatur.

AGE CONTRA] Secundò *ab Adjunctis* oppugnationis:

Qui pertinaciſſimè, & ſummo cum ſuo periculo Urbem aliquam obſident, eam maximè oderunt. *l.2.c.4.tex.38.*

Sed Capuam Romani pertinaciſſimè, & cum

cum ſummo ſuo periculo jam per duos annos obſident.

Ergo execrabile eſt eorum odium in Campanos.

Cum hostis] *Aſſumptio* comprobatur, quòd ne diſcederent ab obſidenda Capua, omiſerint hoſtem Annibalem, quòd ambo Conſules obſidioni præfuerint, quòd multa, eaque graviſſima in defendendo Vallo perpeſſi fuerint.

Sed omitto] Tandem quòd periculum Romanæ Urbis eos ab obſidione non deterruerit, & per figuram hypotypoſin vehementem facit amplificationem.

Feras] Quod augetur à *ſimili*, tali ratione:

Feræ beſtiæ ad cubilia, ſuoſque catulos defendendos, cæteris omiſſis, accurrunt.

Ergo ſummum eſt Romanorum in nos odium, quos conjuges, liberi, & Patria circumſeſſa ab obſidenda Capua non averterunt.

Tanta aviditas] *Complexio* Syllogiſmi; cùm igitur tantum ſit Romanorum in nos odium, extingui tantùm poteſt noſtro ſanguine, & excidio. *Ex Ariſt. loc. cit.*

Nec injuria] Tertiò, ut ſpem Clementiæ omnem auferat, oſtendit juſtum eſſe hoc odium Romanorum in Campanos, *à Pari*:

Juſtè patimur, quod alteri facere voluimus.

Sed, ſi viciſſent Campani, Romanos omninò perdidiſſent.

Ergo eadem juſtè Romani Victores in Campanos facturi ſunt. *ex Ariſt. lib. 1. cap. 12. tex. 228.*

Itaque quando] In ſecunda parte voluntariam mortem ſuadet, hoc modo:

Cùm

Cum mors eſt inevitabilis, optanda eſt honeſta, & ſine cruciatu.

Sed mortem vitare non poſſumus.

Ergo ea mors optanda eſt, quæ ſit honeſta, & ſine cruciatu.

ITAQUE] *Propoſitio*, quam habet etiam *Cic. Philip. 12. Cùm Dolabella fecerit, ut optanda mors eſſet, modò ſine cruciatu. ex Ariſt. lib. 2. cap. 5. tex. 40.*

NON VIDEBO] Enumerat cruciatus, & dolores, qui à Romanis victoribus immineant, qui ſola voluntaria morte vitari poſſint, quodque ultimo loco ponit, Patriæ everſionem probat *ab Antecedentibus*:

Albæ ſuorum Majorum Patriæ non pepercerunt.

Ergo multò minus Capuæ, quam maximè odere.

ITAQUE QUIBUS] Proponit in tertia parte genus mortis, quæ leniſſima futura ſit, & per Epilogum attingit tùm quæ ſolatia in ea futura ſint, tùm quos cruciatus, doloreſque voluntaria morte effugiant.

HÆC UNA] Ultimò hoc genus mortis non ſolùm neceſſarium, ſed glorioſum etiam ſibi futurum oſtendit & apud hoſtes, & apud Amicum Annibalem.

SENTENTIÆ.

Vetus, atque uſitata res eſt, in oppugnanda hoſtium urbe labores, ac pericula pati.

Vir fortis cruciatus, & contumelias morte honeſta, & leni effugere ſolet.

Ab altero metuas, quod alteri feceris.

Honeſta mors turpi vitæ præferenda.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS CI.

M. Marcelli in Senatu de captis Syracuſis

ARGUMENTUM.

CAptis Syracuſis Marcellus urbem diripuerat, & omnia abſtulerat ornamenta, quæ cùm in Senatu objicerent Siculi, ipſe hac oratione defendit.

Loci communes *ab Effectis*, *ab Antecedentibus*, *& à Conjugatis*.

Motus, *Ira*. Mores *Viri innoxii*, *& imperterriti*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Perorationem*.

NON ADEO] In *Exordio* profitetur, ſe non ut reum cauſam dicturum, quod inconveniens eſt Conſuli Romano, accuſantibus Græcis, cùmque jure belli ſe ipſe ſatis defendat; ſed ſolùm oſtenſurum, Siculos juſtè ea mala paſſos.

QUI SI NON] Probat igitur *ab Effectis*, eos verè hoſtes Pop. Rom. fuiſſe, quod niſi oſtendat, fatetur, ſe infanda admiſiſſe, tali ratione:

Qui facit hoſtilia, pro hoſte habendus eſt.
Syracuſani multa in Romanos hoſtilia fecerunt.
Ergo & pati hoſtilia debuerunt.

SIN AUTEM] *Aſſumptionis* approbatio ab enumeratione rerum omnium, quas inimico animo in Romanos fecere, *ex Ariſt. l.2. c.2. tex. 11.*

QUIS PASSOS] *Propoſitio*, & pulcherrimus locus eſt *à Conjugatis*.

TRADENTES] Alterum *Accuſationis* caput, quòd recuſaſſet tradi ſibi Syracuſas à Viris principibus, & opera potiùs duorum ex Plebe uſus fuiſſet.

Digitized by Google

Sententiæ.

Nemo indignari debet, ſe paſſum hoſtilia, cùm fecerit.

Quæ ſingulis victor aut dat, aut adimit, rata eſſe debent jure belli.

Orationis CII.

Atilii Reguli de Campanis in Senatu

Argumentum.

Cum dubitarent Patres, quid de Campanis ſtatuerent, Atilius Regulus interrogatus ſententiam ita in eos invehitur, remque ad Plebem rejicit.

Motus, *Ira*. Mores *Viri gravis & ſeveri*.

Tres ſunt partes, *Inſinuatio*, *Narratio*, *& ſententia*.

In consilio] Ut fidem ſibi aſtruat, præmittit, ſe fuiſſe conſiliorum omnium participem capta Capua, quippe Legatum Conſulis, proindeque certiſſima eſſe, quæ referret.

Cum quæreretur] Refert, quàm malè de Romana Rep. meriti fuerint omnes Campani, præter duas mulieres, & ſingula manifeſta ſunt.

Per senatum] Rem omnem rejiciendam cenſet ad Plebem, nam ſine rogatione Populi negat quidquam agi poſſe per Senatum contra Cives Romanos; quales erant Campani, idque confirmat exemplo, ut patet.

Notandum tamen hìc eſt, ſi quando maximum Reip. periculum imminebat, ut rogari tutò Plebs non poſſet, tunc licuiſſe Patribus ſummo jure uti, & Romanos etiam Cives morte damnare reos Perduellionis, ſicut Ci-

Digitized by Google

ceronem legimus in Conjuratos animadvertiſſe ex Decreto Senatus.

SENTENTIÆ.

Duces ſæpè plectuntur, non quòd culpa, ſed quòd dignitate emineant.
De Cive Romano injuſſu Populi agi non poterat.

ORATIONIS CIII.

Lævini Conſulis de pecuniis erogandis

ARGUMENTUM.

Cum Plebs ſeditiosè negaret, ſe poſſe erogare pecuniam in ſupplementum remigum, Lævinus Conſul hortatur Patres, ut ad voluntariam collationem animum adjicerent, ipſique præirent cæteris exemplo.

Loci communes *à Cauſis*.

Motus, *Lenitas*. Mores *Viri prudentis*.

Tota hæc Oratio uno Syllogiſmo continetur, *à Cauſis*:

Qui honore præſtat, debet & exemplo præeſſe in ſubeundis oneribus.
Nos honore cæteris Ordinibus præſtamus.
Ergo & exemplo in erogandis pecuniis præeſſe debemus.

MAGISTRATUS] *Propoſitio*.

SI QUID] *Propoſitionis* approbatio, non enim cuipiam gravis erit impenſa, cùm Principes videat ſibi plus capere, quàm eorum ferat conditio.

ITAQUE] *Complexio*.

ITA UT ANNULOS] Explicat, qua ratione facienda ſit ea collatio, quid conferre quilibet, quidque ſibi retinere debeat.

HANC

HANC UNAM] Hortatur Patres ad hujuſmodi voluntariam Collationem ex præſenti neceſſitate, addita ſpe recuperandi omnia, ubi Reſp. reſpiraſſet.

ANNULOS] Annulos habebant omnes ex Senatorio, & ex Equeſtri ordine; bulla verò erat inſigne puerorum prætextatorum, quam filii eorum ferebant, qui equo meruiſſent, & erat plerumque aurea.

LIBRAS PONDO] Iis, qui curulem Magiſtratum geſſerant, duas permittit libras auri, & argenti, ut patella, & ſalino aureo, aut argenteo in privatis ſacrificiis uti poſſent.

SENTENTIÆ.

Qui honore præſtat, debet ad omnia ſubeunda Dux eſſe, quæ dura, atque aſpera ſunt.

Reſp. incolumis & privatas res facilè ſalvas præſtat.

ORATIONIS CIV.

P. Scipionis ad exercitum Hiſpaniæ

ARGUMENTUM.

P. Scipio miſſus in Hiſpaniam, cæſis Patre, & Patruo, veteres milites alloquitur, & ad benè de ſe Imperatore, totoque bello ſperandum hortatur.

Loci communes *ab Antecedentibus, ab Adjunctis*, & *ab Enumeratione*.

Motus, *Confidentia*. Mores *impigri Ducis*.

Quatuor ſunt partes, *Exordium*, *Propoſitio*, *Contentio*, *& Peroratio*.

NEMO] In *Exordio* ſibi benevolentiam conciliat referens Militum merita, tùm in Sci-

Digitized by Google

piones Patrem, & Patruum, tùm in Remp. *Ariſt. lib. 2. c. 4. tex. 27.*

SED CUM JAM] *Propoſitio*, qua docet ſibi eſſe in animo non ſolùm defendere Romanas Provincias, ſed ex omni etiam Hiſpania pellere Carthaginienſes. *l. 3. c. 14. t. 101.*

ADVERSÆ] Sed cùm duæ res tàm audax conſilium maximè diſſuaderent, acceptæ paulò antè clades, & ſuamet Adoleſcentia; utrique Scipio ſatisfacit, & imprimis quoad clades acceptas ita reſpondet *ab Antecedentibus:*

Qualis hactenus fuit fortuna Reip. talis futura eſt.

Sed poſt multas acceptas clades ſæpè anteà vicimus.

Ergo & nunc in Hiſpania vincemus.

ADVERSÆ PUGNÆ] *Propoſitionis* approbatio à ſuamet *Confidentia*, quem tamen mærere luctu oporteret, ex *Ariſt. lib. 2. cap. 5. t. 57.*

EO FATO] *Aſſumptio.*

VETERA] *Aſſumptionis* approbatio *ab Exemplis* conglobatis, quibus Clades omnes aperit in hoc bello acceptas, & mutatam deinde fortunam.

QUID IGITUR] *Complexio*, quam ut magis urgeat, repetit quod & ſuprà innuerat, principium rerum ſecundarum ortum ab exercitu Hiſpano.

NUPER QUOQUE] Tranſit ad alteram partem, & adoleſcentiæ ſuæ perculſæ etiam domeſticis cladibus opponit certa argumenta divini auxilii, hoc modo:

Ii confidere debent, quibus Dii auxilio futuri ſunt.

Sed auguria, auſpicia, & præſaga mens portendunt mihi in Hiſpania victoriam.

Ergo confidere maximè debemus.

Propoſitio pendet ab *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 60.* & amplificatur *Aſſumptio.*

CEN-

CENTURIIS OMNIBUS] Adverte imperia extra ordinem fuiſſe demandata Tributis Comitiis, mittendo autem in Hiſpaniam Proconſule habita tunc fuiſſe contra veterem conſuetudinem Comitia Centuriata, quòd ea res maximi momenti eſſe videretur; videas Quæſt. de Prov. Rom.

QUOD MENS] Idem quoque confirmat *ab Adjunctis* hoſtium:

Hoſtes, qui ſocios habent infidos, & inter ſe diſcrepant, facilè vinci poſſunt.
Tales ſunt Carthaginienſes in Hiſpania.
Ergo eos facilè vincere poſſumus:

VEXATI] *Aſſumptio*.

EADEM IN ILLOS] *Propoſitionis* approbatio *à Pari*, nam & Romani victi ſunt, quòd ab iis defeciſſent Celtiberi, & Duces exercitus diviſiſſent.

NEC DISCORDIA] Alia approbatio *Propoſitionis* quoad ſecundam partem *à Cauſis*, diſcordia ſcilicet inteſtina.

VOS MODO] *Peroratio*, qua milites ſibi conciliat per memoriam Scipionis patris, inflammat autem tùm recordatione rerum anteà egregiè geſtarum, tùm ſpe futuræ victoriæ, ſuæque ipſius virtutis, ut ſe non corpore ſolùm, ſed animo etiam ſimilem Patri filium oſtendat. *l. 3. c. 19. t. 163.*

SENTENTIÆ.

Multis eo fato donata ſors eſt, ut multis bellis victi vicerint.
Una virtus Pop. Rom. ſtrata omnia humi erexit, ac ſuſtulit.
Orbitas, ac ſolitudo frangit animum.
Animus cuique ſuus maximus eſt vates.

Digitized by Google

ORATIONIS CV.

P. Scipionis ad Milites de oppugnanda Carthagine

ARGUMENTUM.

AD obſidionem Novæ Carthaginis oblata rerum magnarum ſpe ita P. Scipio militum animos inflammat.

Loci communes *à Conſequentibus*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Spes*. Mores *prudentis Ducis*.

AD URBEM] Attingit in principio univerſalem *Propoſitionem*, quam deinde probat unico ſyllogiſmo *ab Effectis*, ſeu *Conſequentibus*, tali ratione:

In illius Urbis obſidione toti eſſe debemus, quæ maximas utilitates, & opportunitates importat.

Sed capta Carthago maximas habebit utilitates, & opportunitates.

Ergo in ea obſidenda toti eſſe debemus.

OPPUGNABITIS] *Aſſumptionis* approbatio quoad primam partem; in ea enim Urbe erant obſides totius Hiſpaniæ, pecunia omnis publica, & belli apparatus.

IS MAGIS] Hoc eſt, ille magis oppugnationem ipſam conſiderat, quàm emolumenta ex ea oppugnatione conſecutura.

POTIEMUR] *Aſſumptionis* approbatio, quoad alteram partem, oſtenditque Carthaginem opportuniſſimam eſſe *ab Adjunctis*, à portu ſcilicet, & ſitu.

SED QUONIAM] *Concluſio*, quæ in Argumento locum habet *Complexionis*.

SEN-

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Capta Urbe ſitu opportuna, univerſa capitur regio.
Nervi belli ſunt commeatus, arma, pecuniæ.

ORATIONIS CVI.

P. Scipionis ad Allucium Hiſpanum

ARGUMENTUM.

CUm Scipio Celtiberorum Principi Allucio pulcherrimam Sponſam reſtitueret, tùm ſuam illi benevolentiam oſtendit, tùm illius ſibi conciliat.

Loci communes *à Comparatione*, & *ab Effectis*.

Motus, *Amor*. Mores *pudici Juvenis*.

JUVENIS] *Inſinuatio* ab avertenda verecundia, nam inter Juvenes ſermo de amore maximè pudico nullam parit Verecundiam.

EGO] Duo igitur affert argumenta ſuæ in Allucium *Benevolentiæ*, quòd ejus amori faveat, & quòd ſponſam intactam reſtituat. Primum ſic explicat à *Pari*:

Si ego Sponſam impenſiùs amarem, veniam mihi dari vellem.

Ergo & tibi Sponſam amanti favere debeo. *Ariſt. l. 2. c. 4. t. 26.*

ET NON RESP.] Dat rationem, cur amore Sponſæ non teneatur, ne ſine cauſa videatur diſſimilis Allucio; *loco citato*, *tex.* 30.

FUIT SPONSA] Alterum *Benevolentiæ* Scipionis in Allucium argumentum, cùm pulcherrimam Sponſam reſtituat intactam.

HANC MERCEDEM] In ſecunda *Oratio-*

Digitized by Google

nis parte eum hortatur, ut Pop. Rom. amicus eſſe velit, & ita primùm *à Cauſis*.

Amicus eſſe debes Viris bonis. *Ariſt. l.* 2. *c.* 4. *t.* 29.

Tales plerumque ſunt Romani.

Ergo illis eſſe debes amicus.

ET SI ME] *Aſſumptionis* approbatio *ab Exemplis* ſui, Patris, & Patrui.

NEC ULLUM] Idem confirmat *ab Effectis*:

Illis amicus eſſe debes, qui & hoſtes maximè lædere, & amicis maximè prodeſſe poſſunt; *Ex Ariſt. cap. citato*.

Sed Romani ſi ſint hoſtes, maximè lædere poſſunt, ſi amici, maximè prodeſſe.

Ergo illis amicus eſſe debes.

Capta Carthago, & beneficium Sponſæ reſtitutæ comprobant *Aſſumptionem*.

SENTENTIÆ.

Pudicitia res Sancta eſt.

Inter Juvenes ſermonis de amore recto, & legitimo nulla eſt verecundia.

Venia danda eſt Juveni Sponſam impenſiùs amanti.

Ex Dec. 3. Lib. 7.

ORATIONIS CVII.

Latinorum Militiam detrectantium

ARGUMENTUM.

POpuli Latini nominis irati maximè ob tranſportatos in Siciliam ſuos Milites, ita majus, quàm ferre poſſint, impoſitum ſibi onus queruntur.

Loci communes *à Cauſis*.

Mo-

Motus, *Ira*. Mores *hominum deſperantium*.

DECIMUM] *à Cauſis* conglobatis ſuam oſtendunt miſerrimam eſſe condicionem, ſuoſque cives vel acie, vel morbo omnes abſumi.

MAGIS PERIRE] Per invidioſam *Comparationem* Romanorum injuriam amplificant, quòd in Siciliam reliquias Cannenſis Cladis tranſportari voluerint.

SI VETERES] Itaque ex ſupradictis tali pacto concludunt:

Si veteres milites non redeant, novi legantur, brevi nemo noſtrum ſupererit.

Sed ita fit. Ergo brevi nemo ſupererit. *Ariſt. l. 2. c. 2. t. 12.*

ITAQUE] *Adhortatio* ipſa duplici nititur argumento, *à neceſſario, & ab utili*; ſi enim dent Romanis milites, & pecunias, inevitabilis eſt ſumma egeſtas, & ſolitudo; ſi negent, quamprimùm pax fiet.

SENTENTIA.

Si veteres milites non redeant in Patriam, novi legantur, brevi nemo ſupererit.

ORATIONIS CVIII.

Conſulum ad Populos Latini nominis

ARGUMENTUM.

COnſules caſtigando, increpandoque ita eos Populos à ſententia negandi Romanis auxilia deterrent.

Loci communes *à Comparatione*, *à Simili*, & *à Diſſimili*.

Digitized by Google

Motus, *Pudor*. Mores *Virorum Prudentum*.

EOS AUSOS] Imprimis eos increpant *à Comparatione*:

Turpe eſt, ea vos dicere Conſulibus, quæ Conſules non audeant dicere Senatui.

Sed nos Conſules non audemus hæc Senatui referre.

Ergo turpe eſt, ea vos dixiſſe Conſulibus.

NON ENIM] *Aſſumptionis* approbatio.

REDIRENT] Secundò *à Diſſimili*:

Tarentini, & Campani hæc fecerunt.

Sed Vos eſtis Romani.

Ergo debetis his contraria facere.

INDE ORIUNDOS] Tertiò *à Simili*:

Vos debetis ea Romæ præſtare, quæ Liberi Parentibus.

Sed turpe eſt à Liberis deſeri Parentes.

Ergo turpe eſt à vobis deſeri Romanos.

INDE ORIUNDOS] *Propoſitionis* approbatio.

CONSULERENT] Quamobrem hortatur, ut de integro conſulant, ne & ipſi Romanum imperium Annibali hoſti prodant.

SENTENTIÆ.

Detrectatio munerum militiæ aperta ſæpè defectio eſt.

Coloni ea ſuis debent, quæ Liberi Parentibus.

Digitized by Google

ORATIONIS CIX.

M. Marcelli milites increpantis

ARGUMENTUM.

MIlites ab Annibale prælio victos, & in caſtra pulſos hiſce verbis Marcellus caſtigat.

Loci communes *ab Antecedentibus*, & *ab Effectis*.

Motus, *Verecundia*. Mores *irati Ducis*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

DIIS] *Exordium* habet vehementem militum increpationem, & invidioſa illa gratiarum actione oſtendit, ſolo Deorum auxilio ſervata fuiſſe Caſtra, quæ ipſi per ignaviam prodidiſſent.

QUI PAVOR] Arguit igitur ita *ab Antecedentibus*:

Turpe eſt vinci ab hoſtibus toties victis. *l.* 1. *c.* 9. *t.* 161.

Sed toties à vobis victi ſunt Pœni.

Ergo ab iis vos modò vinci, turpe eſt.

NEMPE IIDEM] *Aſſumptionis* approbatio ab enumeratione rerum proſperè adverſus Annibalem geſtarum tùm priore æſtate, tùm per eos dies, & heſterno maximè prælio.

QUID HÆC NO[illegible] *Propoſitio* confirmatur ex eo, quòd iidem eſſent hoſtes, non numero aucti. Unde concludit ſuos increpans, Romanos non eſſe eoſdem, & qui fortiſſimi anteà fuerant, ignaviſſimos factos.

NON ADHUC] Sic deinde *ab Effectis*:

Illud eſt turpe Romanis, unde novum decus oritur hoſti: videtur deſumptum *ex Ariſt. l.* 1. *c.* 6. *t.* 77.

Sed

Sed ex hac veſtra fuga novum decus Annibali oritur.

Ergo Vobis turpe hoc eſt.

Probatque *Aſſumptionem*, quia cæſæ Romanæ legiones ſæpè anteà gloriam Annibali pepererant, fugatæ nunquam ante eum diem.

EGO VERO] Precantibus Militibus, ut veniam daret, reſpondet ſe tum daturum veniam, ſi craſtina die viciſſent; & hoc modo concludit.

SENTENTIÆ.

Sæpè eodem terrore deſeruntur Caſtra, quo pugna omittitur.

Fortes Milites veniam pavoris impetrare debent victores potiùs, quàm victi.

ORATIONIS CX.

Cl. Neronis ad Milites

ARGUMENTUM.

CL. Nero relicto hoſte Annibale, & in auxilium Collegæ contra Aſdrubalem cum ſex millibus profectus conſilium ſuum Militibus detegit.

Loci communes *à Conſequentibus*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Confidentia*, Mores *impigri Ducis*.

NEGAT] Sic igitur detegendo conſilium non minus tutum, quàm audax ſuorum animos inflammat *à Conſequentibus*:

Illud conſilium alacriter ſuſcipiendum eſt, ex quo certa victoria pendet.

Sed ex hoc conſilio certa pendet Victoria.

Ergo ſuſcipiendum alacriter eſt.

QUIP-

Digitized by Google

QUIPPE] *Aſſumptionis* approbatio; cùm enim magnus, & optimè inſtructus Collegæ exercitus ſatis eſſe per ſe videatur ad obtinendam victoriam, multò erit certior, ſi aliquid addatur virium cum altero Conſule, quod formidini futurum erat hoſtibus in ipſa acie, ex *Ariſt. lib. 2. cap. 5. tex. 59.*

FAMAM] Explicat alterum, quo confirmabatur *Aſſumptio*, adventum ſcilicet alterius Conſulis maximum hoſtibus pavorem allaturum, *à Cauſis. l. 2. c. 5. t. 41.*

GLORIÆ] Probat autem, ipſos magna ex parte participes tantæ Gloriæ futuros, tali pacto:

Iis plerumque victoria aſcribitur, qui ultimi adveniunt.

Ergo victoria magna ex parte nobis accepta referetur.

GLORIÆ] *Complexio.*

SEMPER] *Antecedens.*

CERNERE] *Antecedentis* approbatio *ab Adjunctis*, nam ſi tantus hominum favor eſt euntibus nobis ad prælium, quantus erit redeuntibus poſt victoriam?

SENTENTIÆ.

Fama bellum conficit, & parva momenta in ſpem, metumque impellunt animos.

Semper quod poſtremum adjectum ſit, id rem totam videtur traxiſſe.

Digitized by Google

Ex Dec. 3. Lib. 8.

ORATIONIS CXI.

P. Scipionis ad ſeditioſos Milites.

ARGUMENTUM.

MIlites Romani ad Sucronem relicti, nuntiata falſò Scipionis morte, multa ſeditiosè fecerant, quos Carthaginem revocatus Imperator, ubi valere cœpit, hiſce verbis caſtigat.

Loci communes *ab Adjunctis*, *à Cauſis*, *à Comparatione*, & *ab Effectis*.

Motus *Pudor*, & *Metus*. Mores *Clementis ſimul* & *ſeveri Ducis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

NUNQUAM] In *Exordio* rei atrocitatem attingens *Verecundiam* movet, *ex Ariſt. l.* 2. *c.* 6. *t.* 68. adeò enim fœdè peccaverant, ut ipſe ſolitus verba ſæpè facere militibus, ignoraret, quo tum nomine appellandi forent.

QUID ENIM VOS] Illud in *Contentione* ſemper agit, ut & crimen amplificet, & vulgus militum, transferendo culpam in auctores, à noxa liberet, quod facit imprimis *à Comparatione*:

Magna pœna Ilergetes, & Lacetani rebelles digni ſunt.
Sed veſtra culpa major eſt.
Ergo vos digni majori pœna.

Aſſumptionem confirmat à diverſis defectionis, & ſeditionis auctoribus.

NEGATE VOS] Negare factum jubet, & in paucos culpam transferre, ne omnium piaculo,

culo, ſi peccatum omnes fateantur, expiare tantum ſcelus cogatur; ubi per pulcherrimam Allegoriam dolorem ſuum aperit de hiſce rebus locuturus.

EQUIDEM] Secundò *ab Adjunctis* ſuæmet integritatis:

Ii milites fœdiſſimè peccarunt, qui ſuum Ducem benemeritum, & innoxium peſſimè oderunt.

Vos me peſſimè odiſtis talem Ducem. Ergo.

EQUIDEM] Probat *Aſſumptionem* à Beneficiis non in ſuos tantùm, & ſocios, ſed etiam in hoſtes collatis; ſe ſcilicet Ducem eſſe benemerirum, & innoxium.

IN CASTRIS] Altera pars *Aſſumptionis*.

NON QUOD] Excuſat militum vulgus egregia uſus ſimilitudine à maris mobilitate, cùm ventis agitatur; mari milites, ventis ſeditionis auctores aſſimilat, & ab ingenuitate ſua conjecturam deſumit.

VOS CONTAGIONE] Ut in morbo nimirùm peſtifero ex contactu multi pereunt, ita vos paucorum ſcelus contagione quadam corripuit.

QUIN MIHI] Tertiò *ab Effectis* conglobatis, ubi ſe præterit per modeſtiam; ſic igitur argumentatur:

Ii maximo crimini obnoxii ſunt, qui peccarunt in Patriam, & in Deos, auſpicia, diſciplinam, & majeſtatem Imperii violantes.

Tales Vos eſtis. Ergo maximo crimini obnoxii.

QUIN MIHI] *Aſſumptio*.

DE ME] Seipſe præterit per modeſtiam, quod tamen Argumentum ſuprà tractavit.

PATRIA] *Aſſumptionis* approbatio quoad Patriam.

QUID

poſſe eripere Hiſpaniam Pop. Rom.

Sed vos totidem numero hoc cogitaſtis.

Ergo ſtulto omninò conſilio uſi fuiſtis.

Aſſumptio ſatis patet ex remotione finis habendæ pro domicilio Sucronis.

MENE VIVO] *Propoſitionis* approbatio *à Comparatione* Ducum, & exercituum.

AMOLIOR] Probat, etiamſi ipſe mortuus eſſet, ſtultum tamen id fuiſſe cogitare. Sed detur, inquit, hæc venia, nihil vos ſceleratè contra me cogitaſſe, & ex falſa mortis meæ opinione natam fuiſſe ſeditionem.

QUID?] Hoc alterum primo nititur argumento *à Cauſa formali:*

Urbs in æternum condita Diis auctoribus non eſt æqualis mortali corpori.

Talis eſt Roma.

Ergo, licet ego periiſſem, adhuc Romæ imperium ſtetiſſet.

QUID? SI] *Complexio.*

NE ISTUD] *Propoſitio.*

FLAMINIO] Secundò *ab Antecedentibus:*

Tot Conſulibus, & Conſularibus hoc bello interemptis, ſuperſtes eſt Romanus Populus;

Ergo me quoque mortuo ſuperſtes fuiſſet.

VOS IPSI] Tertiò *ab Exemplo* recens ſervatæ Scipionibus interfectis Hiſpaniæ duce Martio.

ET SIC LOQUOR] Quartò, quòd multi adeſſent, qui ſuas vices explere potuiſſent, Silanus, L. Scipio, C. Lælius.

QUIBUS SI] Quintò *à Cauſa finali:*

Etiam me mortuo tuliſſetis arma pro Pœnis in Patriam.

Sed hoc cogitare ſtulti eſt hominis, & ſcelerati.

Ergo vos ſtultè, & ſceleratè cogitaſtis.

ARMA TAMEN] *Aſſumptio.*

Co-

Quid pop. rom.] Eadem approbatio quoad cætera, nam eo ipſo, quòd Tribunos amoverant, Deos Sacramenti teſtes, auſpicia, diſciplinam, & imperii majeſtatem violaverant; hujus autem rei atrocitatem multifariam amplificat.

Cum eo ipso] Primo ab humilitate generis eorum, quos ſibi Duces elegerant.

In prætorio] Secundò *ab Adjunctis* dignitatis Imperatoriæ.

Lapides] Tertiò *à Comparatione*, & ait hoc fuiſſe portentum omnium maximum, & inexpiabile; & hîc demùm tertium Argumentum concluditur.

Atque ego] Quartò arguit *à Comparatione imparium*:

Legio, quæ Rhegium occupaverat, Romæ in foro ſecuri percuſſa eſt.

Sed veſtra perfidia major fuit.

Ergo vos multò majori pœna digni eſtis.

Rhegium] *Propoſitio*.

Sed illi] Confirmat *Aſſumptionem* tripliciter. 1. comparando Duces inter ſe, & Atrii nomen abominandum dicit, quòd videlicet atrum aliquid, atque adeò abominandum portendere videretur.

Nec cum Pyrrho] 2. comparando ſcelera, quòd Rhegina Legio cum nullo hoſte conſociaſſet conſilia, ut ipſi cum Mandonio, & Indibili.

Illi, sicut] 3. comparando fines, nam illi Rhegium occupaverant, ut eam pro Patria Urbem haberent alios quoſdam Populos imitati, at vos certè Sucrone domicilium habituri non eratis.

Viam consilii] Quinto utitur Argumento à dementia Conſilii, & locus eſſe videtur *à Cauſa finali*, tali pacto:

Stultum eſt putare, octo millia hominum poſſe

poſſe eripere Hiſpaniam Pop. Rom.
Sed vos totidem numero hoc cogitaſtis.
Ergo ſtulto omninò conſilio uſi fuiſtis.

Aſſumptio ſatis patet ex remotione finis habendæ pro domicilio Sucronis.

MENE VIVO] *Propoſitionis* approbatio *à Comparatione* Ducum, & exercituum.

AMOLIOR] Probat, etiamſi ipſe mortuus eſſet, ſtultum tamen id fuiſſe cogitare. Sed detur, inquit, hæc venia, nihil vos ſceleratè contra me cogitaſſe, & ex falſa mortis meæ opinione natam fuiſſe ſeditionem.

QUID?] Hoc alterum primo nititur argumento *à Cauſa formali:*

Urbs in æternum condita Diis auctoribus non eſt æqualis mortali corpori.
Talis eſt Roma.
Ergo, licet ego periiſſem, adhuc Romæ imperium ſtetiſſet.

QUID? SI] *Complexio.*

NE ISTUD] *Propoſitio.*

FLAMINIO] Secundò *ab Antecedentibus*:

Tot Conſulibus, & Conſularibus hoc bello interemptis, ſuperſtes eſt Romanus Populus;
Ergo me quoque mortuo ſuperſtes fuiſſet.

VOS IPSI] Tertiò *ab Exemplo* recens ſervatæ Scipionibus interfectis Hiſpaniæ duce Martio.

ET SIC LOQUOR] Quartò, quòd multi adeſſent, qui ſuas vices explere potuiſſent, Silanus, L. Scipio, C. Lælius.

QUIBUS SI] Quintò *à Cauſa finali*:

Etiam me mortuo tuliſſetis arma pro Pœnis in Patriam.
Sed hoc cogitare ſtulti eſt hominis, & ſcelerati.
Ergo vos ſtultè, & ſceleratè cogitaſtis.

ARMA TAMEN] *Aſſumptio.*

Co-

CORIOLANUM] *Aſſumptionis* approbatiö ab *Exemplo diſſimili*.

INSANISTIS] *Complexio* univerſalis ultimi hujus Argumenti, quæ naſcitur ex quinque illis rationibus ſuprà allatis.

HORRET] *Concluſio*, & tertia pars Orationis, qua ſilentio tegi oportere tàm infanda dicit, ſi non auferri penitus oblivione.

NON NEGAVERIM] *Prolepſi* cuidam occurrit; quare enim quæ tegenda dicat ſilentio, ea tàm atrociter exprobrat? Reſpondet igitur *à Comparatione*:

> Atrociora ſunt veſtra facta, quàm mea dicta.
>
> Ergo ſi pati egò debui atrocitatem veſtri ſceleris, vos quoque atrocitatem orationis meæ æquè ferre debetis.

SED NE EA] Deinde ſatisfacit pollicendo, ſe nunquam impoſterum exprobraturum.

ITAQUE] Ultimò addit, ſe illorum quidem pœnitentia contentum eſſe; auctores verò ſeditionis debere ſuomet ſanguine luere tantum ſcelus, quam juſtiſſimam paucorum pœnam ut læti probent, hortatur.

SENTENTIÆ.

Res potiùs, quàm verba exercenda.

Vitia, ſicut vulnera, niſi tacta, tractataque ſanari non poſſunt.

Quid Principem vita juvat inviſa omnibus?

Multitudo omnis, ſicut natura maris, per ſe immobilis eſt; ut venti, & auræ cient, aut tranquilli, aut procelloſi.

Seditionis culpa penes auctores eſt, cæteri contagione inſaniunt.

ORA-

ORATIONIS CXII.

Saguntinorum in Senatu Romano

ARGUMENTUM.

SAguntini poſt receptam Hiſpaniam reſtituti, & agris Turdetanorum aucti, decem Legatos Romam miſere, qui gratias Senatui agerent pro beneficiis acceptis, & donum coronam auream in Capitolium ferrent.

Loci communes *ab Effectis*, *& ab Adjunctis*.

Motus, *Amor*. Mores *hominum beneficii memorum*.

Tres ſunt partes, *Inſinuatio*, *Contentio*, *& Peroratio*.

ETSI] *Inſinuatio* ſumitur à mutua *Benevolentia*, & *Fide* tùm ſua in Romanos, tùm deinde Romanorum in ſeipſos.

BELLUM] Ea, quæ Saguntini paſſi fuerant pro Rom. Rep. omittunt, ne videantur exprobrare, ex *Ariſt. l.2.c.4. t.46.* Romanos optimè de Saguntinis meritos ita oſtendunt *ab Effectis*:

Qui pro nobis bellum ſuſceperunt, geſſeruntque ſummo cum periculo, & miſere in Hiſpaniam, qui beneficiis cumulatos reſtituerent in Patriam, benemeriti ſunt.

Tales ſe præſtiterunt in nos Romani. Ergo de nobis benemeriti ſunt.

BELLUM] *Aßumptionis* prima pars.

CUM IN ITALIA] Altera pars *Aſſumptionis* amplificata *ab Adjunctis* hoſtium in Italia tunc temporis exiſtentium.

P. ET CN.] Enumeratio beneficiorum, quæ ab Hiſpaniæ Proconſulibus collata fuerant in

Sa-

Saguntinos. *Ariſt. lib. 2. cap. 4.*

OB HÆC] *Peroratio* habet gratiarum actionem, & gratulationem ob res benè geſtas tùm in Hiſpania, tùm etiam in Italia, & oblationem coronæ aureæ; precanturque, ut Imperatorum acta Senatus confirmet.

SENTENTIÆ.

Nullum officium referenda gratia magis neceſſarium.

Vectigalia ex hoſtium agro non tàm fructu jucunda ſunt, quam ultione.

ORATIONIS CXIII.

Q. Fabii de Scipionis in Africam expeditione

ARGUMENTUM.

CUm apertè ferret Scipio Conſul, niſi decerneret Senatus Provinciam Africam, ſe id per Populum acturum, interrogatus ſententiam Q. Fabius non tranſportandum exercitum in Africam ita cenſuit.

Loci communes *ab Adjunctis*, *à Cauſis*, *ab Antecedentibus*, *à Comparatione*.

Motus, *Timor*. Mores *cauti*, *&* *prudentis Senatoris*.

Partes ſunt quatuor, *Exordium*, *Confutatio*, *Contentio*, *&* *Peroratio*.

SCIO MULTIS] *Exordium* habet invidioſam *Prolepſin*, quaſi fruſtrà id in Senatu diſſuadeat, quod niſi obtineat à Patribus, impetraturus ſit Conſul à Populo.

EGO AUTEM] Reſpondet augendo invidiam, & accuſat arrogantiæ Scipionem, ſive certam habeat Provinciam Africam, quam neque Senatus decreverit, neque Populus extra ordi-

ordinem dederit, ſive, cùm certam habeat, per ludibrium Senatus referat de re jam tranſacta.

ATQUE EGO] In ſecunda parte duplici occurrit ſuſpicioni, cunctationis ſibi inſitæ, & invidiæ in gloriam Scipionis.

QUAM METUM] Primæ breviter ſatisfacit *ab Effectis*:

Illud eſt magis probandum, quod eſt magis utile.
Sed mea Cunctatio fuit Reip. utilior, quàm aliorum ferocia.
Ergo mea cunctatio magis probanda eſt, quàm ferocia aliorum.

A QUA SUSPICIONE] Secundæ ſuſpicioni ſatisfacit primò *à Cauſis*:

Homo perſunctus omnibus honoribus, & provectæ ætatis non invidet Juveni.
Sed ego omnibus honoribus perfunctu provectæ ætatis ſum.
Ergo non invideo Scipioni admodum Juveni.

A QUA] *Propoſitio*, quæ pendet ex dictis ab *Ariſt. lib.* 2. *cap.* 10. *tex.* 104., *&* *cap.* 11. *t.* 110.

ME DICTATOREM] Secundò reſpondet *ab Antecedentibus*:

Qui Dictator tulit ſine indignatione injuſtum honorem Mag. Equit. perfunctus honoribus non æmulabitur gloriam Adoleſcentis.
Sed ego Dictator illud præſtiti. Ergo.

Propoſitio patet ex *Ariſt. l.* 2. *c.* 9. *t.* 101. *Aſſumptio* amplificatur *ab Adjunctis*, & à felici exitu.

NEDUM EGO] *Complexio*, & Scipionem vocat adoleſcentem florentiſſimum, admodùm ſcilicet Adoleſcentem.

VIDELICET] Tertiò *à Cauſa finali*:

Il-

Illud homines æmulantur, quod ſperant ſe poſſe conſequi.
Sed ego non ſpero Provinciam Africam.
Ergo non poſſum æmulari Scipioni eam ſibi petenti.

Propoſitio habetur apud *Ariſt. lib.* 2. *cap.* 11. *tex.* 110.

VIDELICET] *Aſſumptio* cum Ironia, quam confirmat tùm à ſua ſenectute, tùm etiam à gloria antè parta.

ILLUD TE] Tranſit ad *Confirmationem*, in qua expeditionem Scipionis in Africam diſſuadet, veniam autem à Scipione petit, non quòd adverſarium magni faceret, ſed ut oſtendat, ſe Reip. cauſa hanc diſſuaſionem ſuſcepiſſe. Sumit igitur argumenta *ab honeſto*, *ab utili*, *&* *à facili*.

QUAMQUAM] Honeſtatem ſic attingit *ab Effectis*:

Illud optare debes, quod tibi maximæ gloriæ futurum eſt; *l.* 1. *c.* 7. *t.* 116.
Sed pulſus ex Italia Annibal erit tibi maximæ gloriæ.
Ergo ut ex Italia pellas Annibalem, magnoperè debes contendere.

CUM VERO] *Aſſumptionis* approbatio ab *Adjunctis* hoſtis, & belli.

ET SICUT] Confirmatur eadem *Aſſumptio à Comparatione*:

Perpetratum primum bellum Punicum fuit Lutatio magnæ gloriæ.
Sed hoſtis hic eſt major, & majus bellum.
Ergo ſi tu] huic bello finem dederis, tua gloria major erit; quàm Lutatii.

NISI AUT] *Aſſumptio* hujus Syllogiſmi.

AB DREPANO] Ejuſdem approbatio ab *Effectis*.

NE TU QUIDEM] Alia utitur *Comparatione* ad primam illam *Aſſumptionem* confirmandam.

Pulſus

Pulſus ab Hiſpania hoſtis magnæ tibi eſt gloriæ.

Ergo pulſus ab Italia hoſtis Annibal multò majori.

NONDUM] Occurrit *prolepſi* cuidam, docetque adeò viribus vigentem adhuc eſſe Annibalem, ut qui talem hoſtem declinet, timere eum, non contemnere videatur, *l. 2.c.5.t.41.* ſicque timoris Scipionem inſimulat.

QUIN IGITUR] *Complexio* illius Syllogiſmi, qui ducebatur *ab Effectis;* debes igitur magnoperè contendere, ut ex Italia pellas Annibalem.

EGREGIAM] Deinde arguit *ab utili*, tali ratione:

Utilius eſt alium oppugnare, cùm tuipſe in tuto es, quàm cùm adhuc times.

Ergo utilius erit Africam invadere, ubi Italiam metu liberaveris.

ET NATURA] *Antecedens.*

PAX ANTE] *Complexio*, quam illuſtrat, oſtendens, majorem futuram gloriam in liberanda Italia, quàm in oppugnanda Africa, idque facit *à Conſequentibus*.

NAM NUNC QUIDEM] Tertio loco rei difficultatem pertractat *à Cauſis*, hoc eſt ab inopia ærarii, & à periculi magnitudine. Sed cùm de ærarii inopia conſtaret apud omnes, periculum multifariam amplificat.

P. LICINIUS] 1. *ab Antecedentibus*, & per *Comparationem Minorum:*

Cùm Annibal ad Urbem acceſſit, obſeſſa Capua, in magno periculo fuimus.

Sed tunc ab obſidione revocavimus Fulvium, te ex Africa non poterimus.

Ergo, ſi te abſente rursùs accedat, in majori periculo erimus.

QUID QUOD IN] 2. ab incerto bellorum exitu; idque confirmat Scipionum exemplo,

qui in Hiſpania poſt multas res benè geſtas cæſi ſuerant.

Athenienſes] Athenienſium deinde exemplo, qui afflicti bello Peloponneſiaco auctore Alcibiade claſſem in Siciliam transmiſerant; & Atilii Reguli, qui primo bello Punico captus fuerat. *Ariſt. l.2.c.5.t.51.*

Næ tibi] 3. *à Diſſimili*, hoc modo:

In Hiſpania, ubi victor fuiſti, multa victoriæ tuæ favebant.

Sed in Africa omnia erunt adverſa.

Ergo maximum periculum eſt gerere in Africa bellum.

Pacato mari] *Propoſitionem* probat *ab Adjunctis* portus, Sociorum, exercitus, Ducis Martii, & ſocordiæ hoſtium, quæ omnia victoriam facilem fecerunt.

Nullo tamen modo] *Aſſumptionis* approbatio pariter *ab Adjunctis*.

An Syphaci] 4. per reſponſionem ad quamdam prolepſin de fœdere icto cum Syphace, quod maximè confidentem Scipionem faciebat; eam igitur unam ſpem eludit.

Satis ſit] Primò reprehendens Scipionem, quòd ſemel crediderit ſe Numidis.

Non hostes] Secundò *à Pari*, ab exemplis ſcilicet Scipionum, qui à Celtiberis ſociis circumventi ſunt, & ipſius Conſulis, à quo in fidem accepti defecerant.

Numidis tu] Tertiò *à Comparatione Majorum:*

Milites à te defecerunt in Hiſpania.

Ergo multò magis in Africa ſocii Numidæ à te deficient.

Et Syphax] Ultimò *à Cauſa finali*, quia Numidæ ineunt ſocietatem cum Romanis, non ut Romanos Pœnis potentiores videant, ſed ut ipſi in Africa imperent.

Aliter] Poſtquam ſatisfecit prolepſi de

fœdere

fœdere icto cum Numidis, urget nunc rursùs Argumentum *à Diſſimili*, addita alia probatione *ab Adjunctis*:

Alia eſt conſtantia pugnantium pro exteris, alia, ſi pro Patria, & ſuis pugnent.

Sed in Hiſpania pro exteris, in Africa pro Patria, & ſuis Pœni pugnabunt.

Ergo multo magis in Africa bellum erit periculoſum, quàm in Hiſpania.

QUID PORRO] 5. arguit *à Conſequentibus*:

Si novus exercitus in Italiam deſcendat, in magno periculo erimus.

Sed deſcendet, ſi tu in Africam trajicias

Ergo in magno periculo futuri ſumus.

QUID PORRO] *Aßumptio* probatur ab hoſtium potentia.

AUT MAGONEM] Deinde ab opportunitate, cùm exiſtat prope Italiam cum Claſſe Mago, unde augetur Metus *ex Ariſt. lib.* 2. *c.*5.*t.*40.

NEMPE IN EODEM] Tandem *à ſimili exemplo*, ubi & Scipionem caſtigat:

Te victore in Hiſpania Aſdrubal Dux inde venit in Italiam.

Ergo, te etiam victore in Africa, poterit Dux alius in Italiam venire.

PATERE] 6. maximum periculum gerendi bellum in Africa oſtendit *ab Adjunctis*, præmiſſo tamen de virtute Scipionis encomio:

Tàm in Italia, quàm in Africa dux belli eſt Annibal.

Sed validior erit Annibal in Africa, quàm in Italia.

Ergo in Africa bellum gerere magis eſt periculoſum.

NON POTES] *Propoſitionis* approbatio à confeſſione Adverſarii.

SIVE IGITUR] *Propoſitio* ipſa.

Digitized by Google

UTRUM ERGO] *Aſſumptio* confirmatur *à Contrariis*, quòd infirmiores futuri ſint Romanorum Duces diviſis exercitibus, adeòque validior Annibal; illud autem oſtendit à recenti exemplo diſſimili Livii, & Claudii.

QUID? ANNIBALEM] Deinde comprobatur eadem *Aſſumptio ab Adjunctis*.

QUOD ISTUC] *Complexio*; in Africa bellum gerere periculoſum eſſe, adeòque potiùs in Italia cùm Annibale, & Pœnis eſſe confligendum.

QUAM COMPAR] *Peroratio* bimembris, qua hortatur tùm Scipionem, ut Patrem imitatus in Italia potius occurrat Annibali, quàm aliò transfert bellum; tùm Patres, ut Conſules, & exercitus ad cuſtodiam Urbis, & Italiæ retineant.

REGIO MORE] Sicut in principio, ſic in fine Orationis arrogantiæ Scipionem inſimulat, qui regio more ipſe ſibi Provincias deſignet, non expectato Senatus decreto, aut Rogatione Populi.

SENTENTIÆ.

Qui de re tranſacta ſimulat ſe referre, Senatum ludibrio habet.

Non ſpecie, ſed uſu ſalutaria conſilia probanda ſunt.

Gloriæ, vitæque ſatur non movetur invidia.

Nunquam pluris fama hominum, quàm Reſp. facienda.

Hoc natura prius eſt, tua cùm defenderis, aliena ire oppugnatum.

Non ſemper temeritas eſt felix.

Fraus Fidem in parvis ſibi præſtruit, ut cùm operæ pretium ſit, cum mercede magna fallat.

Æmu-

Æmulatio eſt cauſa certaminum.
Ad commune reſtinguendum incendium concurrendum.

ORATIONIS CXIV.

P. Scipionis de ſua in Africam expeditione

ARGUMENTUM.

P. Scipio Orationi Fabii reſpondet, ſuamque in Africam expeditionem tùm utilem, tùm neceſſariam Reip. eſſe oſtendit.

Loci communes *à Cauſis*, *ab Antecedentibus*, *& Conſequentibus*, *& ab Adjunctis*.

Motus, *Confidentia*. Mores *magnanimi Ducis*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, *& Peroratio*.

ET IPSE] Se non defendit à crimine Arrogantiæ, quod negare non poterat; neque Cunctationis Fabium inſimulat, quam nemo vir ſapiens objiceret: ſuſpicionem invidiæ auget à purgatione ejuſdem Fabii, tali ratione, ut & ſe ipſe ſtatim in exordio modeſtum præbeat, & malignitatis Adverſarium arguat:

Qui ſe purgare non poteſt, culpæ eſt obnoxius.
Sed Fabius à ſuſpicione invidiæ ſe non purgavit.
Ergo invidiæ obnoxius eſt.

QUAM QUOD] *Aſſumptio*; & per modeſtiam dubitare videtur, idne contigerit, quòd veritatem occultare non potuerit, an quòd neſcierit rem benè dicendo explicare.

SIC ENIM] *Aſſumptionis* ápprobatio, & quoad honores ita *à Cauſis* reſpondet:

Qui ſummum attigit gloriæ apicem, invidet illi, qui eòdem tendit.

Sed ego tendo ad gloriæ faſtigium, quò pervenit Fabius.

Ergo Fabius poteſt mihi invidere.

Propoſitio pendet ab *Ariſt. l. 2. c.* 10. *t.* 105. *Aſſumptio* amplificatur.

SIC SENEM] Quoad ætatem ſic eadem ferè ratione:

Unuſquiſque illis etiam invidet, quos aliquando futuros ſibi pares cenſet, *l. 2. c.* 10. *t.* 107.

Sed ego aliquando futurus ſum Fabio par.

Ergo poteſt ſenex Fabius mihi adoleſcenti invidere.

TANQUAM NON] *Propoſitionem* explicat ab infinita gloriæ cupiditate.

EQUIDEM] *Aſſumptio*.

ILLUD] Hortatur itaque Fabium, ne ſibi invideat; hæc enim invidia non ſingulis modò hominibus, ſed etiam Reip. detrimento eſt.

COMMEMORAVIT] In *Contentione* refellit ſtatim argumentum ex periculo trajiciendi in Africam deſumptum, & hoc utitur Syllogiſmo *à Comparatione*:

Qui mihi non timuit proficiſcenti in Hiſpaniam, non debet eſſe de me ſolicitus trajiciente in Africam.

Sed nemo tunc de me fuit ſolicitus.

Ergo neque modò eſſe debet.

CUM PATER] *Propoſitionem* amplificat, oſtendens *ab Adjunctis*, quantum fuerit periculum tunc temporis adeundæ Hiſpaniæ, & ea omnia comparans cum iis, quæ in bello Africano ait futura multò minora.

FACILE EST] Per ironiam caſtigat Fabium, qui res à ſe proſperè in Hiſpania geſtas elevaverat, additque fore aliquando, ut qui nunc tantas relatas in Hiſpania victorias verbis deprimit, elevet etiam domitam Africam, ubi

Digitized by Google

ubi ipſe Scipio rem feliciter tranſegerit.

NEGAT ADITUM] Quoad difficultatem deſcendendi in Africam, reſpondet exemplo Atilii, quo uſus fuerat Adverſarius:

Atilius tutò deſcendit in Africam, & primo acceſſu felix fuit.

Ergo etiam mihi portus Africæ patebunt.

NIHIL IGITUR] Exemplum Atilii confutat. 1. quia non à Pœnis, ſed à vivo Lacedæmonio victus eſt. 2. quia non hoc bello, ſed priori illud contigit. 3. quia eum non debet terrere Atilius captus, quem non moverunt Scipiones occiſi, argumento à *Comparatione Majorum*. 4. à *Pari*, quia ſi unus Xantippus potuit ſervare Carthaginem, unus Scipio poterit Romam bello liberare.

AT ETIAM] Athenienſibus opponit Agathoclem, & ipſum Annibalem.

MULTUM INTEREST] Arguit deinde *à Cauſis* conglobatis, quòd plus animi ſit aliena oppugnanti, quàm ſua defendenti; inferenti, quàm propulſanti bellum, quòd faciliùs vinci Carthago poſſit, idque probat tali ratione:

Superabitur Carthago, ſi ſocios habeat infidos.

Sed deficient Socii à Carthaginienſibus, ſi Romani trajiciant in Africam.

Ergo ſi Romani trajiciant in Africam, faciliùs Carthago ſuperabitur.

NON SPERAVERAT] *Aſſumptionis* approbatio *à Comparatione*:

Multi Socii in Italia defecerunt à Romanis.

Ergo plures in Africa deficient à Pœnis ſuperbis dominis.

AD HÆC] *Propoſitionis* approbatio, quia cùm Carthagine Cives imbelles ſint, deſerti Pœni à ſociis non poterunt, ut Romani, imperium retinere.

Hic modo] Vertit ſe ad Patres, eóſque hortatur, ut trajiciendum decernant, oblata ſpe victoriæ celeris, allatiſque rationibus, cur adeò confidat, *ex Ariſt. l. 2. c. 5. t. 57. & 60.*

Quorum ego] Cùm Fabius dixiſſet, non eſſe fidendum Numidis, reſpondet hîc Scipio, ita ſe iis fidere, ut etiam caveat ab eorum perfidia.

Habebo] Objectioni de Annibale, qui tàm in Italia, quàm in Africa Dux belli, & hoſtium futurus erat, opponit argumentum ab *Utili*, *Effecta diſſimilia* recenſens:

Si in Italia vincatur Annibal, præmium victoriæ erunt Semiruta Caſtella; ſi in Africa, ipſa Carthago. Ergo utilius eſt eum vincere in Africa, quàm in Italia.

Ne quid] Nullum autem Romæ imminere ab Annibale periculum ſic oſtendit *à Comparatione Majorum*:

Longè difficilius erat Annibalem victorem cohibere, quàm nunc penè fractum.

Sed tu eum victorem cohibuiſti, ne Romam occuparet.

Ergo idem præſtare poterit Collega Licinius, fracto jam, & concuſſo Annibale.

Qui ne a sacris] Aſſignat rationem, cur, ſi decernatur Provincia Africa, eam ſibi certam polliceatur, concedente nimirum Collega, quòd eſſet Pontifex Maximus, quem non neceſſariò, ſed ut plurimum in Urbe, aut in Italia manere oportebat.

Si hercule] Cùm Fabius contendiſſet, maximam ſibi gloriam Scipionem conſecuturum, ſi Annibalem exire Italia coegiſſet; ipſe contrarium probat, glorioſum futurum Pop. Rom. inferre Africæ bellum, *à Conſequentibus*; præclara eſt amplificatio, quam illuſtrat exemplo Annibalis, & prioris belli

Puni-

Digitized by Google

Punici, *à Contrariis* etiam, & *ab Effectis*.

Quæ ad remp.] *Peroratio*, qua concludit, ſe nihil addere prætereà voluiſſe de rebus à ſe geſtis in Hiſpania, quas Fabius elevaverat, ut modeſtiæ famam captaret; cùm tamen eas ſuprà ſatis amplificaſſet.

Sententiæ.

Longiùs, quàm quantum vitæ humanæ ſpatium eſt, cupiditas gloriæ extenditur.

In hominis unius virtute plurimum ſæpè momenti eſt.

Multum intereſt alienos populere fines, an tuos uri, excindique videas.

Plus animi eſt inferenti periculum, quàm propulſanti.

Barbarorum fidei ita innitaris oportet, ut veriturus perfidiam ſis.

Id eſt Viri, & Ducis, non deeſſe fortunæ præbenti ſe, & oblata caſu flectere ad conſilium.

Ex Dec. 3. Lib. 9.

ORATIONIS CXV.

Locrenſium de injuriis Pleminii in Senatu

Argumentum.

Locrenſes accuſant in Senatu Q. Plemnium, qui Legatus Locris relictus à P. Scipione multa in eos Cives avarè, & crudeliter admiſerat.

Loci communes *ab Effectis*, *à Definitione*, *à Comparatione*, & *ab Enumeratione*.

Digitized by Google

Motus, *Miſericordia*. Mores *hominum in ultimis miſeriis exiſtentium*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

Scio] Ut promptiorem Senatum reddant ad ulciſcendas Pleminii injurias, benevolentiam ſibi conciliant avertendo culpam defectionis à conſilio publico, cui meritum aſcribunt reditus in priſtinam ditionem; utrumque tamen omittunt in præſentia oſtendere ob duplicem rationem, quam afferunt.

Non possumus] Amplificant igitur injurias primò *à Comparatione*:

Durum eſt, nos majora paſſos à Romanis, quàm à Pœnis.

Sed ita revera contigit. Ergo.

In discrimine] Hoc eſt, dubitant homines, utrum veſtrum ſibi eligere debeant imperium, an Punicum. Unde ſic ſecundò *à Conſequentibus*:

Eas injurias ulciſci debetis, quæ veſtro imperio maximo detrimento ſunt.

Sed injuriæ Pleminii in Locrenſes veſtro imperio maximo ſunt detrimento.

Ergo eas ulciſci debetis.

Aſſumptio confirmatur argumento *à Comparatione minorum*.

Et tamen] Tertiò oſtendunt, ſe indignos fuiſſe, qui ea paterentur, à fide ſua in Romanos, hoc eſt *ab Effectis*; *Ariſt. lib.* 2. *c.* 8. *t.* 92.

Q. Pleminius] Quartò *à Definitionibus* conglobatis, deſcribentes Pleminium.

Ac si scelus] Quintò *ab Effectis*:

Eum maximè ulciſci debetis, qui non ſolùm ipſe ſceleratus eſt, ſed & alios ſceleratos fecit; id patet *ex Ariſt. l.* 1. *c.* 12. *t.* 225.

Talis eſt Pleminius. Ergo eum maximè ulciſci debetis.

Ac

Ac si scelus] *Propoſitio* explicatur *à Contrariis.*

Nunc omnes] *Aſſumptio.*

Omnes rapiunt] *Aſſumptionis* approbatio itidem *ab Effectis.*

Nego] Alia approbatio ab Enumeratione omnium ſcelerum, quæ à Pleminii militibus in Locrenſes admiſſa ſunt, quam deinde illuſtrat.

Vix ratio] *à Comparatione minorum*, quæ ab hoſtibus paſſi ſunt.

Unum est] Ultimò ad maximum omnium ſcelerum deſcendunt, violatam ſcilicet Religionem, & ſpoliatum Proſerpinæ templum, quod argumentum ita pertractant:

Si quem Deum timere debetis, maximè Proſerpinam Locrenſium, *l.* 2. *c.* 5. *t.* 41.

Sed ejus templum ſpoliavit Legatus veſter.

Ergo timere Deam iratam debetis, adeòque expiare tantum ſcelus.

Qui cum Sicilia] *Propoſitionis* approbatio à Pyrrhi exemplo.

Hæc cum audisset] *Aſſumptio*, & augent ſcelus, quòd præviſa ultione de Pyrrho ſumpta, tamen in Deam Pleminius peccaverit.

Quibus per] *Complexio.*

Quamquam] Confirmatur eadem *Propoſitio* per ea, quæ jam paſſi fuerant auctores ſceleris ab irata Dea.

Majorem quondam] Tandem ex iis, quæ acciderant bello cum Crotonienſibus, oſtendunt, quàm ſeipſum Deæ numen defendat.

Nostras injurias] *Peroratio* duo habet, 1. rogant Senatum, ut ſe à Pleminii crudelitate liberent, à quo majora patiantur,

quàm à Pœnis iratis, & à ſe deſertis ferrent: 2. poſtulant, ut citari jubeant ipſum Plemi-nium, & eo præſente judicium haberi, quò magis pateat, verane ſint, quæ ipſi crimina objecerint.

SENTENTIÆ.

Dant animum ad loquendum liberè ultimæ miſeriæ.

Deus ſuas ſedes, & templa aut defendit, aut à violatoribus gravia piacula exigit.

Ex Dec. 3. Lib. 10.

ORATIONIS CXVI.

Sophonisbæ ad victorem Maſſaniſam.

ARGUMENTUM.

Victo Syphace, Maſſaniſa Cirtam occupat, cui Regiam intranti occurrit in ipſo veſtibulo Sophonisba, & ne Romanis dedatur, ita ſuppliciter orat.

Loci communes *ab Adjunctis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Supplicis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

OMNIA] Benevolentiam ſibi Maſſaniſæ conciliat, illius tùm virtutem, tùm fortunam laudans, quique Deos ſecundos habeat; *ex Ariſt. lib. 2. cap. 4. t. 27.*

SED SI] Precatur Maſſaniſam, ut ipſe potiùs ſtatuat de Sophonisba Captiva, quàm Romanis dedat, precesque ita confirmat *ab Adjunctis*:

Supplicis Reginæ, & uxoris Numidæ Regis miſereri debes.

Talis

Talis eſt Sophonisba, ſupplex, Regina, & Regis Numidæ uxor.
Ergo illius miſereri debes.

Propoſitio pendet *ex Ariſt. l.* 2. *c.* 8. *t.* 91. *Aſſumptio* amplificatur.

SI NIHIL ALIUD] Quò magis ad miſericordiam Maſſaniſam moveat, ut habetur *loco citato, tex.* 83. maximum ſibi à Romanis malum imminere oſtendit *à Comparatione*: Plus eſt à Romanis timendum Carthaginienſi, quàm Numidæ.

Sed mihi timendum eſſet à Romanis, licet Numidæ Regis Uxor tantùm fuiſſem.
Ergo multò magis, quòd Carthaginienſis, & filia Aſdrubalis ſim.

SI NIHIL] *Aſſumptio*.

QUID CARTHAGINIENSI] *Complexio*.

SI NULLA] *Concluſio*, qua petit, ut ſe à Romanorum arbitrio morte ſaltem liberet; ex qua animi conſtantia major oritur Miſericordia, ut habetur apud *Ariſt. eodem libro, & capite, tex.* 92.

SENTENTIÆ.

Subjectis parcendum eſt.
Mors turpitudini anteponenda.

ORATIONIS CXVII.

Scipionis ad Maſſaniſam de Sophonisba

ARGUMENTUM.

MAſſaniſa, capta Cirta, Sophonisbam ſibi Conjugem acceperat, quem proinde Scipio leniter caſtigat, hortaturque, ut

eam

eam Senatus arbitrio relinquat.

Loci communes *ab Effectis*, & *à Contrariis*.

Motus, *Verecundia*. Mores *viri prudentis*, *&* *continentis*.

Partes ſunt tres, *Inſinuatio*, *Contentio*, & *Concluſio*.

ALIQUA TE] *Inſinuatio* à ſuiſmet virtutibus, quarum amore Maſſaniſa amicitiam Scipionis, & Romanorum appetiverit; inter quas maximè ſibi cordi eſſe continentiam dicit, quò eam magis etiam Numidæ commendet.

HANC TE] Hortatur igitur Maſſaniſam ad hanc eamdem virtutem colendam:

Qui habet omnes Virtutes, etiam Continentiam colere debet.

Sed tu aliis omnibus Virtutibus es inſignitus.

Ergo etiam Continentiam colere debes.

Syllogiſmus Epicheremate includitur.

NAM NON EST] Secundò *à Contrariis*:

Illud eſt maxime utile, cujus contrarium maximè eſt perniciosum. *l.* 1. *c.* 6. *t.* 77. *&* *c.* 7. *t.* 103.

Sed incontinentia maximè eſt pernicioſa.

Ergo maximè utilis Continentia.

Aſſumptio illuſtratur *à Comparatione minorum*, & *verecundia* movetur, *ex Ariſt. lib.* 2. *cap.* 6. *tex.* 73.

QUI EAS] Tertiò arguit *ab Effectis*:

Ea virtus tibi cordi eſſe debet, quæ maximam gloriam parit.

Sed continentia maximè gloriam parit.

Ergo ea tibi cordi eſſe debet.

Aſſumptio itidem *per Comparationem Minorum* confirmatur.

QUÆ ME] Tranſit ad alteram *Contentionis* partem, & ut Sophonisbam arbitrio Senatus, & Populi permittat, ita rei æquitatem oſtendit:

Omnia

Omnia bello capta ſunt præda Populi Romani.

Ergo omnia, adeòque etiam Sophonisba Senatus, Populique Rom. arbitrio permittenda.

SYPHAX] *Antecedentis* approbatio.

ITAQUE IPSE] *Antecedens*.

ET REGEM] *Complexio*.

AC SENATUS] *Complexionem* confirmat ex majori Sophonisbæ culpa, quæ illius cum Romanis belli cauſa fuerat.

VINCE] *Concluſio* ſumpta tùm *ab honeſto*, tùm *ab utili*; neque enim pro una fœmina maxima erant ei adeunda pericula.

SENTENTIÆ.

Non eſt tantum ab hoſtibus armatis Adoleſcenti periculi, quantum ab circumfuſis undique voluptatibus.

Vince animum, & ne deformes multa bona uno vitio.

Major ſæpe culpa eſt, quàm cauſa culpæ.

ORATIONIS CXVIII.

Annibalis ad Scipionem de pace.

ARGUMENTUM.

ANnibal reverſus in Africam, & de ſalute Patriæ ſolicitus, impetrato colloquio cum Scipione, ita cum eo de pace agit.

Loci communes *ab Effectis*, *à Cauſis*, *à Genere*, & *Adjunctis*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri Sapientis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

SI HOC ITA] Quàm in ſe ipſo fortuna variaverit,

verit, attingit in *Exordio*, ſimulque innuit gloriam, quæ ex confecto hoc bello, & ex pace petita ab Annibale Scipioni erat conſecutura; ut adverſarii animum partim timore incerti exitus, partim ſpe certæ gloriæ ad pacis conſilium flectat.

OPTIMUM] In *Contentione* primò arguit à deteſtatione belli, ſumpto argumento *ab Effectis*: Illud bellum eſt deteſtabile, quod utrique Populo eſt pernicioſum.

Sed bellum inter Romanos, & Pœnos utriſque pernicioſum eſt.

Ergo eſt deteſtabile.

OPTIMUM] *Aſſumptio*, nam ſi Pax erat utriſque utilis, bellum igitur pernicioſum.

NEQUE ENIM] *Aſſumptionis* approbatio quoad primum Punicum bellum, & reſpondet cuidam *Prolepſi*, oſtendens Siciliam, atque Sardiniam non ſatis digna fuiſſe præmia, propter quæ tantas belli illius calamitates tolerarent.

SED PRÆTERITA] *Effecta* hujus ſecundi belli recenſet, quibus eadem illa *Aſſumptio* confirmatur.

QUOD IGITUR] Secundò pacem ſuadet *ab Adjunctis*, tali ratione:

Eam Pacem recuſare non debes, quæ ſit Romanis honeſta, & tuta.

Sed hæc Pax glorioſa erit, & tuta Romanis.

Ergo eam recuſare non debes.

QUOD IGITUR] Probat glorioſam pacem Romanis futuram, quia Victores erant.

AGIMUSQUE] Stabilem autem, & firmam fore inde concludit, quòd quantum auctoritatis Scipioni apud Romanos, tantumdem ſibi apud Carthaginienſes ſit.

QUOD AD ME] Cùm igitur & belli detrimenta, & pacis utilitatem oſtenderit, ſe quidem rationem potiùs, quàm fortunam ſequi velle

ait

ait; timere autem, ne Scipio contrà ſentiat, ferox tùm propter ætatem, tùm etiam propter perpetuam felicitatem, & ut à nimia Confidentia ſui deterreat, ſe ipſe exemplo proponit, hoc modo:

Qualis ego fui victor, & ferox, talis tu quoque nunc es, & victor, & ferox.
Sed poſt multas victorias ex ea ferocia in maxima ego infortunia decidi.
Ergo id tibi quoque poteſt accidere, adeòque recuſare pacem non debes.

QUOD EGO] *Propoſitio*.

VIX DUM] Quam ut confirmet, Scipionis res geſtas recenſet, & *ab Adjunctis* ubique amplificat.

POTEST] Expoſitio *Propoſitionis* ejuſdem quoad ferociam ex victoriis conceptam. Solet, inquit, animus proſperis rebus inflatus victoriam, & triumphum optare potiùs, quàm pacem; temerè ſcilicet, non ſapienter.

QUOD SI] Caſtigat immodicam in rebus ſecundis Confidentiam.

UT OMNIUM] *Aſſumptio*.

MAXIMÆ CUIQUE] Arguit deinde ab incertitudine eventus:

Certa, & honeſta pax eſt anteponenda incertæ victoriæ.
Sed pax eſt certa, & honeſta tibi, victoria admodùm incerta.
Ergo pacem recuſare non debes.

MAXIMÆ] *Aſſumptionis* approbatio *à Genere*, quoad victoriæ incertitudinem.

IN BONIS TUIS] *Ejuſdem* approbatio *ab Adjunctis*, quoad pacem Scipioni honeſtam.

MELIOR] *Propoſitio*.

HÆC IN TUA] *Propoſitionis* approbatio *à Cauſis*.

NE TOT ANNORUM] Duplici deinde argumento comprobat majorem illam Propoſitio-

tionem, quorum primum eſt *à Genere* :

Certa, & maxima gloria non debet committi dubio prælio.

Sed prælium inter nos futurum incertum, & dubium eſt.

Ergo tuam maximam gloriam huic dubio prælio committere non debes.

NE TOT] *Complexio*.

CUM TUAS VIRES] *Aſſumptionis* approbatio *à Cauſis*.

NON TANTUM] Alterum argumentum ducitur *à Comparatione*, tali pacto:

Illud vitare debes prælium, in quo, ſi vincaris, plus amittis, quàm acquiris victor.

Sed in hoc prælio plus gloriæ tuæ ademeris, ſi vincaris, quàm adjeceris, ſi vincas.

Ergo vitare debes hoc prælium.

Habes *Aſſumptionem* cum ſua approbatione; ex qua colligit, debere Scipionem, quippe prudentem, gloriam antè partam ſtabilire beneficio pacis, non eam rurſus fortunæ, & Deorum voluntati permittere.

INTER PAUCA] Affert exemplum Atilii; ut oſtendat, non eſſe proſperæ fortunæ fidem magnam habendam.

EST QUIDEM] Proponit conditiones pacis cum excuſatione, cur ipſe potiùs, qui petat pacem, eas præſcribat.

HAUD NEGAVERIM] *Peroratio*, qua occurrit cuidam Prolepſi de perfidia Carthaginienſium, ſumpto argumento *à Cauſis* :

Pax illa firma erit, quam Annibal petet.

Sed ego Annibal hanc pacem peto.

Ergo firma erit.

MULTUM] *Propoſitionem* confirmat, 1. à ſuamet auctoritate; ea enim magis firma eſt Pax, quam Viri graves petunt, quod & ipſi Romani probarunt.

QUI

QUI NEQUE] 2. *à fine*; quæ enim utilitas hortatur nunc, ut pacem petam, eadem faciet, ut firmam habeam.

ET QUEMADMODUM] 3. à ſua conſtantia, nam ſapiens Imperator, qua conſtantia bellum gerit, eadem pacem tuetur.

SENTENTIÆ.

Præterita magis reprehendi poſſunt, quàm corrigi.

Id nobis ante omnia optandum, ut in meliore noſtra fortuna de pace agatur.

Non temerè incerta caſuum reputat, quem fortuna nunquam decepit.

Poteſt ferox animus victoriam malle, quàm pacem.

Maximæ cuique fortunæ minimè credendum.

Melior, tutiorque eſt certa pax, quàm ſperata victoria.

Ejus eſt, qui dat, non qui petit, conditiones dicere pacis.

ORATIONIS CXIX.

P. Scipionis ad Annibalem de Pace.

Loci Communes *à Comparatione*, & *à Cauſis*.

Motus *Odium*, & *Confidentia*. Mores *Viri magnanimi*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

NON ME] Quod excuſavit in *Peroratione* Annibal, urget Scipio in *Exordio*, perfidiam Carthaginienſium, qui inducias, ſpemque pacis novis injuriis turbaverant; quod ait eos feciſſe fidentes Annibali, qui proinde alias nunc conditiones dicebat pacis, & à ſuperioribus omninò diverſas.

CÆ-

CÆTERUM) Negat igitur pacem hoc imprimis argumento *à Comparatione* :

Non minorem ego meæ Reip. curam habere debeo, quàm tu patriæ tuæ.
Sed tu Cives tuos levare onere ſtudes.
Ergo primas ego pacis conditiones tueri Romanis debeo.

INDIGNI) Quam eorum perfidiam ſic ſecundò caſtigat :

Perfidia digna eſt pœna, non premio.
Sed vos fraude in pace petenda uſi eſtis.
Ergo iniquioribus conditionibus, quàm anteà, vobis Pax danda eſt.

NEQUE PATRES] Tertiò *à Cauſa* belli, & ſuam de victoria confidentiam exponit: Iis Dii dabunt victoriam, qui injuſtè laceſſiti ſunt.

Sed nos injuſtè à vobis laceſſiti fuimus.
Ergo nobis Dii victoriam dabunt.

NEQUE PATRES] *Aſſumptio* complectens cauſam tùm primi belli Punici, tùm ſecundi.

QUI ET ILLIUS] *Complexio, ex Ariſt. l.2.c.5.t.60.*

QUOD AD ME] Ut purget ſuſpicionem temeritatis, ait ſe optimè conſcium eſſe, quanta ſit rerum humanarum inconſtantia, neque tamen eſſe reprehendendum, quòd oblatam ab Annibale pacem recuſet; ſic *à Comparatione*:

Si ſponte ab Italia diſcedens pacem peteres, non poſſem juſtè abnuere.
Sed invitus, & à me coactus diſceſſiſti.
Ergo juſtè poſſum pacem recuſare.

CÆTERUM] *Propoſitio*.

SIC NUNC] *Aſſumptio* cum *Complexione*.

MANU CONSERTA] Hoc eſt, cùm te quaſi vi, & pugna coegerim Italiam relinquere, non teneor tuas de Pace conditiones admittere; ſed ne audire quidem.

PROINDE] *Concludit* autem rem prælio eſſe decernendam, aut præter primas pacis con-

conditiones aliquam etiam mulctam addendam eſſe ob violatas inducias.

SENTENTIÆ.

Boni Principis eſt, ſuos onere quàm maximè poteſt, levare.
Deus belli exitum ſecundùm jus, faſque dat.
Superbè, & violenter facit, qui venientem ad pacem petendam aſpernatur.
Perfidè, & aſtutè agentes venia indigni ſunt.
Bellum ſentiat, qui pacem habere non poteſt.

ORATIONIS CXX.

Annibalis de riſu ſuo

ARGUMENTUM.

COmplorantibus primam pecuniæ collationem Carthaginienſibus diutino bello exhauſtis, riſiſſe ferunt Annibalem, quem cùm increparet Aſdrubal Hædus, ſic ipſe reſpondit.

Loci communes *à Cauſis*.

Motus, *Verecundia*. Mores *viri turbati*.

Duæ ſunt partes, purgat ſe, & Carthaginienſes coarguit.

SI QUEMADMODUM] Se itaque purgat à *Cauſa* ſui riſus:

Ille riſus non eſt reprehendendus, qui non ex lætitia naſcitur, ſed ex vehementi perturbatione animi.
Talis eſt riſus meus.
Ergo non rectè ab Aſdrubale reprehenditur.

QUI TAMEN] Accuſat deinde intempeſtivum

vum ſuorum Civium fletum pariter à *Cauſa*:

Fletus Civium reprehendendus eſt, lugentium privata non publica mala.

Sed fletus hic veſter privatorum, non publicorum malorum eſt.

Ergo eſt reprehendendus.

TUNC FLESSE] *Aſſumptionis* approbatio, tunc enim flere debuerant, cùm iniquæ pacis conditiones Carthaginienſibus datæ ſunt.

ILLO ENIM] Hæc verba confirmant ſuperiora de inhibitione facta Carthaginienſibus de non gerendo bello in Africa injuſſu Romanorum, quam dicit eſſe Patriæ fatalem, & probat tali ratione:

Magna Urbs aut bellum habere debet externum, aut inteſtinum.

Ergo ſi bella cum exteris gerere non poſſumus, civilibus affligemur.

UT PRÆVALIDA] *Antecedentis* approbatio *à Simili*.

QUAM VEREOR] *Concludit* à timore majoris mali, quod lacrymans ominatur.

SENTENTIÆ.

Non quemadmodum oris habitus cernitur oculis, ſic & animus intus cerni poteſt.

Nulla magna Civitas diù quieſcere poteſt.

Tantum ex publicis malis ſentimus, quantum ad privatas res pertinet.

EX

Digitized by Google

EX

DECADIS QUARTÆ

LIB. I.

ORATIONIS CXXI.

P. Sulpitii ad Populum de Bello Macedonico

ARGUMENTUM.

CUm Populus legem antiquaſſet de bello Macedonico, P. Sulpicius Conſul edictis de integro Comitiis hanc habuit Orationem

Loci communes *ab Antecedentibus*, *&* *à Comparatione*.

Motus, *Timor*, *&* *Confidentia*. Mores *viri prudentis*.

Partes duæ ſunt, *Contentio*, *&* *Peroratio*.

IGNORARE] Omiſſo *Exordio* ad rem ipſam accedit, quia magnitudo periculi, quam ſtatim attingit, ſatis per ſe facit attentos, ex *l*. 1. *c*. 14. *tex*. 104. & hoc utitur *Syllogiſmo ab Utili:* Maximè cavendum eſt, ne in Italia bellum habeamus cum Philippo.

Sed ea eſt una ratio vitandi in Italia belli, ſi trajiciamus in Macedoniam.

Ergo in Macedòniam trajiciendum eſt.

IGNORARE] *Aſſumptio*.

NEQUE ENIM] Ea Parentheſi includitur approbatio primæ partis *Aſſumptionis*, nulla ſcilicet alia ratione vitari poſſe in Italia bellum.

HOC QUANTUM] Approbatio *Aſſumptionis* quoad ſecundam partem, expeditione in Macedoniam ſuſcepta nullum futurum in Italia bellum, quam ſic *ab Antecedentibus* tractat.

Vidi-

Vidimus in Italia Annibalem, quia nòn ſtatim in Hiſpaniam trajecimus; non vidimus Philippum, quia Macedoniæ bellum ultrò intulimus.

Ergo & nunc non habebimus in Italia Philippum, ſi nos viderit in Macedonia.

QUIS ENIM] *Antecedens*.

ET QUOD TUNC] *Complexio*, eamque ſuadet quoad exemplum Philippi *ab Adjunctis* belli Punici, quoad exemplum Annibalis *ab Adjunctis* locorum.

NE ÆQUAVERITIS] *Propoſitionis* approbatio, cùmque videatur concedere Macedonas non eſſe pares Carthaginienſibus, Philippum Annibali, arguit *à Comparatione* Pyrrhi, tali ratione: Pyrrhus in Italia ſummo cum noſtro periculo bellum geſſit.

Sed Pyrrho potentior eſt Philippus, nos minus nunc ad bellum Italiæ parati.

Ergo bellum in Italia cum Philippo periculoſum nobis eſt, adeòque vitandum.

Ariſt. l. 2. c. 5. t. 42.

MINIMA ACCESSIO] approbatio primæ partis *Aſſumptionis*, quòd Epirus minima pars ſit Imperii Macedonici, cui etiam tota Peloponneſus acceſſerit.

NOSTRA] Approbatio ſecundæ partis.

AGGRESSUS PYRRHUS] *Propoſitio*, quæ probatur ex defectione ſociorum, non eorum tantùm, qui magnam Græciam colebant, quaſi Græcum proinde Regem ſecuti, ſed illorum etiam, qui Itali erant origine.

HÆC VOS] Ut argumentum illud *à comparatione* valeat, ita concludit:

Pyrrhus ideò contra nos valebat, quòd Socii noſtri ad ipſum defecerant.

Sed etiam ad Philippum deficient. Ergo.

MANSERUNT] Confirmat *Aſſumptionem* à Ma-

à Majori, ſi enim defecerunt ad Annibalem crudelem, & avarum, multò magis ad Philippum Græcorum diſciplinis eruditum.

SI PIGUISSET] Idem illuſtrat hoc Epiphonemate: adeò non deerant Annibali Socii in Italia, ut etiam nunc eos haberet, niſi bellum Africæ illum ab Italia revocaſſet.

MACEDONIA] *Peroratio*, qua *confidentem* Populum facit duplici ex capite, tùm quòd felicius bellum à Romanis geratur foris, quàm domi, tùm quòd Dii arrideant hujuſmodi expeditioni. *Ariſt. loco citato tex.* 57. & 60.

ITE IN SUFFRAGIUM] Centuriatim videlicet, nam bellum Comitiis Centuriatis, pacem Tributis jubebant.

SENTENTIÆ.

Neceſſitas deliberationem non admittit.
Hoſtium Provinciæ potiùs, quàm noſtræ bellum habeant.
Quos vi deviceris, cùm primùm poſſunt, rurſus deficiunt.

ORATIONIS CXXII.

Legati Philippi Regis in Ætolorum Concilio

ARGUMENTUM.

LEgatus Philippi Regis Ætolos hortatur, ut pacem cum Philippo compoſitam ſervent, neque novam ineant cum Romanis ſocietatem.

Loci communes *ab Effectis*, *ab Adjunctis*, *à Comparatione*, & *Cauſis*.

Motus, *Odium*, & *Metus*. Mores *hominis amici*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

NULLA NOVA'] *Exordii* loco ſunt ea Verba, quæ obliquè afferuntur, & ſic *à congruo* argumentatur:

Ubi nihil novi advenit, ibi nihil novi decerni debet.

In Pace cum Philippo compoſita nihil innovatum eſt.

Ergo nihil novi de ea decerni debet.

QUIBUS ENIM] *Aſſumptionis* approbatio.

AN IMITARI] Ut igitur eos deterreat ab ineunda ſocietate cum Romanis, ita arguit *à Cauſis*:

Cum iis non eſt ineunda ſocietas, qui ſumma utuntur licentia, & levitate.

Sed in Romanis ſumma eſt licentia, & levitas.

Ergo cum iis inire ſocietatem non debetis. *Ariſt. l. 2. c. 4.*

QUI CUM LEGATIS] Oſtenditur Romanorum levitas *ab Effectis*, nam quos poſt pacem factam rejecerant, nunc eoſdem, ut ſuadeant bellum, conveniebant, & pro quibus anteà ſe bellum gerere dicebant, eos in ſocietatem belli trahere conabantur.

MESSANÆ] Licentia Romanorum amplificatur recenſione eorum, quæ doloſè admiſerant in Siculos, & alios quoſdam Italiæ populos, & per *Adjuncta* ſuperbi imperii in Siculos, crudelis in Campanos rem atrociorem reddit.

NE FINITIMAS] Hoc eſt Urbi Romæ finitimas, Albam, Fidenas, Vejos, quas omnes Romani everterant.

FUROR EST] *A Comparatione* deinde ſocietatem cum Romanis diſſuadet:

Multò majus ab alienigenis, quàm à Græcis periculum vobis imminet.

Sed Græci Regis potentiam adeò timetis.

Ergo

Ergo multò magis Romanorum, qui ſunt alienigenæ. *lib.* 2. *cap.* 5. *tex.* 43.

PHILIPPI] *Aſſumptio*.

QUI CUM] *Propoſitionis* approbatio quoad alteram partem de Græcis ſui ipſius exemplo, qui pacem æquam ſponte dederat Ætolis.

ASSUEFACITE] *Propoſitionis* prima pars.

ÆTOLOS] Ejuſdem approbatio *à diſſimili*, quam *à Cauſis* deinde confirmat.

SED UNDE] Quo argumento exorditur, eodem orationem concludit, nihil eſſe in pace cum Philippo mutandum, cùm nihil in ea innovatum ſit.

SENTENTIÆ.

Quibus de cauſis pacem fecimus, compoſitam ſemel ſervare debemus.

Urbs ſine Senatu, ſine Plebe, ſine Magiſtratibus prodigium eſt.

Ejuſdem linguæ homines leves ad tempus ortæ cauſæ disjungunt, conjunguntque: cum alienigenis, & barbaris æternum bellum eſt.

ORATIONIS CXXIII.

Athenienſium in eodem Concilio contra Philippum

ARGUMENTUM.

LEgati Athenienſium injurias ſibi à Philippo factas amplificant, & ab Ætolis opem implorant.

Loci Communes *ab Enumeratione*, & *à Conſequentibus*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *hominum ſupplicum*.

NEQUE ID SE QUERI] Calamitates ſuas exponunt tali ratione:

Ii ſunt miſericordia digni, qui miſera, non ſolùm indigna patiuntur. *Ariſt.* c. 8. *l.* 2. *t.* 89.

Sed quæ paſſi ſumus, non tantùm indigna, ſed & miſera ſunt.

Ergo miſeratione digni apud vos eſſe debemus.

SATA] Enumerant calamitates, & miſerias, quibus affliguntur.

MISERA MAGIS] Vocant miſera ea mala, quæ revera ad interitum perducunt, *l.* 2. *c.* 5. *t.* 41. indigna verò, quæ potiùs quamdam habent ignominiam.

VERUM ENIM] Pergunt recenſere, quæ crudeliter in Athenienſes Philippus fecerat; prima enim populatione ſepulchra diruerat, altera Deorum delubra everterat, ut ex ipſa Hiſtoria patet.

PAGATIM HABITANTES] Athenienſes primis temporibus diviſi per pagos eam regionem colebant, ac deinde unà vivere docti ſunt in eadem Civitate, cui tandem Themiſtocles ſuperato Xerſe mœnia extruxit; ex *Thucydide*.

QUALEM] Quò ſe magis Ætolis commendent, innuunt Philippum eadem facturum reliquæ Græciæ, niſi opportunè ſubveniant; ipſas certè Athenas idem infortunium effugiſſe Deorum ope, & Romanorum, qui auxilio venerant.

ITAQUE] *Concluſionis* loco eſt ipſa Syllogiſmi *Complexio*.

SENTENTIÆ.

Sata exuri, dirui tecta, prædas hominum, pecorumque agi, miſera magis, quàm indigna ſunt.

Prin-

Digitized by Google

Principes ſecundùm Deos plurimum poſſunt.

ORATIONIS CXXIV.

Legati Romani in Concilio Ætolorum

ARGUMENTUM.

ULtimò introductus Romanorum Legatus in Concilium diluit, quæ Macedones objecerant, hortaturque Ætolos ad bellum cum Philippo ſuſcipiendum.

Loci Communes *ab Effectis*, & *ab Antecedentibus*.

Motus, *Amor*, & *Odium*. Mores *Viri gravis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Concluſionem*.

TOTAM] *Exordium* ducitur ab inopinato, quòd nequeat amplius accuſare Philippum, ut inſtituerat, duaſque aſſignat cauſas, tùm quia Macedones primi accuſaverant Romanos, quibus reſpondere opus erat; tùm quia deinde Athenienſes Philippi ſcelera detexerant, quæ non ipſi tantùm, ſed & alii multi Græciæ populi querebantur.

NAM QUOD] Cùm in *Exordio* Philippi crimina attigerit, Romanos purgat in *Contentione*, tali argumento:

Ea non ſunt exprobranda Romanis, quæ gloriam ipſis pariunt.

Sed Rhegium, Syracuſæ, & Capua Romano nomini gloriæ ſunt.

Ergo abſurdum eſt, ea pro criminibus exprobrare Romanis.

RHEGIUM] Probat de Urbe Rhegio, quia ſcelera in Rheginos admiſſa quatuor millibus hominum ſecuri percuſſis ulti fuerant, adeòque gloriam meruerant.

Digitized by Google

Syracuſanis] De Syracuſis, quia ſuos hoſtes merita pœna affecerant, ſibique Siciliam jure belli vindicaverant; omnes enim, prout meriti de Romanis fuerint, bonam, vel malam fortunam ſortientur.

An Campanorum] De Capua, quia ingratos, & peſſimè de ſe meritos ita pœnis affecerant, ut ipſi ſe majoribus dignos judicaverint.

Sed quid] Concludit *Defenſionem* argumento ducto *à Repugnantibus*:

Ii non ſunt crudeles in ſocios, qui ſunt lenes in hoſtes; *Ariſt. l. 2. c. 3. t. 16.*

Sed Romani lenes fuerunt in Carthaginienſes hoſtes acerrimos.

Ergo non ſunt crudeles in ſuoſmet Socios.

Magis illud] Epiphonema, quo illuſtratur Romanorum clementia eo etiam nomine, quòd ipſis Romanis periculoſa ſit. *Ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 25.*

Hæc pro] Poſt abſolutam defenſionem addit privata, ac domeſtica Philippi facinora; nam publica in *Exordio* expoſuit.

Quod ad vos] *Concluſio* habet ſuaſionem belli cum Philippo, & ſocietatis cum Romanis; ubi afferuntur merita, & culpa utriuſque Populi, excuſationes mutuæ, & temporis ad bellum gerendum opportunitas.

Sententiæ.

Periculum eſt, ne facilè ignoſcendo victis plures ad experiendam fortunam belli incitentur.

Odium hoſtis prudenter in vindictæ occaſionem differtur.

Ex

Ex Dec. 4. Lib. 2.

ORATIONIS CXXV.

Ariſtheni Prætoris in Concilio Achæorum

ARGUMENTUM.

AUditis Romanorum, ſociorumque, & Philippi Legatis, cùm nemo Achæorum ad dicendum accederet, ita eorum ſilentium increpat Ariſthenus Prætor.

Loci communes *ab Adjunctis*, & *à Cauſis*, & *Contrariis*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri prudentis*.

Duo præſtat, tacentes coarguit, & ad ſententiam dicendam hortatur.

UBI ILLA] Prima pars talem habet increpationem, *à Contrariis*:

Turpe eſt, eos tacere in publico Concilio, qui in privatis colloquiis multa temere dicebant.

Sed in conviviis, & circulis tanta erant inter vos certamina hac de re, qui nunc in concilio tacetis.

Ergo illud vobis turpe eſt. *Ariſt. l.2.c.6. tex.65.*

Aſſumptionis utramque partem urget *ab Adjunctis*.

SI NON CURA] In altera *Orationis* parte hortatur ad ſententias liberè dicendas, uſus argumento *à Cauſis* conglobatis, quòd hoc ſuadeant publica utilitas, privata ſtudia, temporis, & loci opportunitas.

UBI SEMEL] Ultimò, quia ſi quippiam contra eorum voluntatem decretum fuerit, non amplius repugnandi tempus erit, ſed decreto parendum.

Digitized by Google

Dicendi, ac ſuadendi quod quiſque velit occaſio eſt, priuſquam quicquam decernatur.

Ubi ſemel quippiam decretum eſt, etiam quibus anteà diſplicuerat, pro bono, atque utili defendendum.

ORATIONIS CXXVI.

Ejuſdem Ariſtheni pro ſocietate Romana

ARGUMENTUM.

CUm cæteri adhuc in Concilio tacerent, ipſe tandem Ariſthenus pro Romana ſocietate hanc habuit Orationem.

Loci communes *ab Effectis*, *à Conſequentibus*, *ab Enumeratione*, *ab Adjunctis*, *&* *à Cauſis*.

Motus, *Timor*. Mores *viri de publica ſalute ſoliciti*.

Quatuor ſunt partes, *Exordium*, *Propoſitio*, *Contentio*, *&* *Peroratio*.

NON MAGIS] *Exordium* ducitur *à Cauſis*, cur cæteri taceant, & ipſe verba faciat, non inquit quòd non habeant alii quid dicant, ſed quòd dicere non audeant, quæ ſentiunt; ne privato periculo Reip. conſulant.

FORSITAN EGO] Alteram partem de ſe ipſe hac ratiocinatione exponit:

Si quod reſponſum dandum eſt Legatis, id maximè Prætori curæ eſſe debet.

Sed aliquod reſponſum dandum eſt Legatis.

Ergo id maximè Prætor curare debet.

Sed reſponſum dari non poteſt ſine decre-

to,

to, & ut fiat decretum ſuaderi aliquid debet. Ergo ut detur reſponſum, ſuaderi aliquid à Prætore debet.

FORSITAN] *Propoſitio*, & benevolentiam ſibi conciliat, *ex Ariſt. l.2.c.4.t.29.*

VIDEO AUT] *Aſſumptio*.

RESPONDERE] Prima pars *Subſumpti*, & altera reticetur.

ET QUANDO] *Propoſitio Orationis*, qua diverſa utriuſque partis poſtulata exponit, quaſi diverſæ eæ fuerint ipſorum Achæorum Sententiæ.

NULLINE] In *Contentione* diluit argumenta allata à Philippi Legato, & adverſariorum confirmat. Illud igitur imprimis favebat Philippo, quòd cùm ſocius eſſet, tamen id tantùm peteret, ne alterutris Achæi faverent, poſtulantibus Romanis ſocietatem, & belli communionem; cui ſatisfacit *à Cauſis*:

Qui confidit plura petit, quàm qui timet.
Philippus timet, Romani confidunt.
Ergo jure plura petunt Romani, quàm Philippus.

PHILIPPI] *Aſſumptio* illuſtratur *ab Adjunctis*.

MIRAMINI] *Complexio*.

ACHÆI PORTUS] Hoc eſt, Achæorum portus, qui ſunt bello, & periculis expoſiti, dant fiduciam Romanis, quòd eos invadere parata, & vicina claſſe poſſint, adimit Philippo, qui auxilium ferre nullo modo poſſit.

QUI SI EX EODEM] Alterum Argumentum erat fœdus cum Philippo jurejurando firmatum, quod confutat *à pari*:

Non minus ex fœdere tenetur nos Philippus defendere, quàm nos Philippum.
Sed nos Philippus neque poteſt nunc tueri, neque priore anno voluit.
Ergo & nos neque poſſumus, neque tenemur Philippum tueri.

QUI SI] *Aſſumptionis* prima pars.

NON HERCULE] Altera pars *Aſſumptionis*.

AC MIHI QUIDEM] Tertiò legatus Philippi majores eſſe vires ſui Regis, quàm Romanorum dixerat; eumdemque futurum hujuſce belli exitum, ac prioris fuerit. Primum illud negat, oſtendens contrarium *ab Effectis*:

Ille potentior eſt, qui Urbem hoſtium capit, & diripit.

Romani Urbes Philippi plures cepere.

Ergo ſunt Philippo potentiores. *Ariſt.l.2. c.5.t.48.*

SI SUA] Urget idem argumentum tali dilemmate:

Aut ſponte, aut coactus ea loca deſeruit Philippus.

Si ſponte: ergo & nos jure poſſumus eum deſerere, ut nobis conſulamus.

Si coactus: ergo Romani potentiores Philippo, adeòque etiam nobis. *Ex loco citato.*

AN TIBI] Quoad illud de priore bello Macedonico, reſpondet *à Diſſimili*; probans à diſſimili ratione gerendi belli diverſum hujus exitum futurum:

Priore bello, nullo miſſo exercitu, ſola Claſſe juverunt Ætolos.

Sed nunc & Claſſe, & exercitu Conſulari bellum Philippo inferunt.

Ergo diſſimilis erit hujuſce belli exitus.

ÆTOLOS TUM] *Propoſitio*.

NUNC AUTEM] *Aſſumptio* illuſtrata ab *Effectis*.

TERTIUS JAM CONSUL] Cùm tres Conſules dicat bellum in Macedonia geſſiſſe, duos tantùm nominat, Sulpitium, & Quintium, omittit enim Vilium, qui paucos menſes in Provincia moratus nihil fecerat memoria dignum.

NE

Ne sint vera] Confutatis, quæ pro Philippo adducta fuerant , *ab Enumeratione* ſcelerum ejuſdem Regis contendit ſocietatem cum ipſo irritam eſſe debere, idque argumentum ironicè per figuram Præteritionem pertractat :

Cum Rege crudeli, avaro, & libidinoſo fœdus tueri non debetis.

Talis eſt Philippus. Ergo cum eo fœdus tueri non debetis.

Ne sint] Sed nihil ponderis, inquit, habeant Philippi ſcelera ad hanc ſocietatem dirimendam, remque ipſam conſideremus, quaſi ſocius eſſet Antigonus Rex Macedoniæ juſtiſſimus.

Num id] Probat igitur *à Conſequentibus* fœdus cum Macedone tollendum eſſe: Ab eo fœdere diſcedere debemus, quod nobis certam perniciem importat. *Ariſt.c.5.l.2.t.*41.

Sed fœdus cum Philippo certam nobis perniciem importat.

Ergo illud ſervare non debemus.

Peninsula] *Aſſumptionis* approbatio ab *Adjunctis* ſitus, quem Peloponneſus habebat, Claſſis potentiſſimæ Romanorum, belli cum Lacedæmoniis; quibus impares fore Achæos oſtendit *ab Antecedentibus*.

Nolite, quia] *Prolepſis*, quaſi indigeant Achæorum ſocietate Romani, quam ultrò petunt, proindeque non tanti faciendi ſint; cui reſpondet *à Cauſis*:

Contemnendi eſſent Romani, ſi ex metu peterent. *Ariſt. l.2.c.*11*.t.*117.

Sed non petunt Romani amicitiam veſtram ob timorem.

Ergo quòd eam petunt non ſunt contemnendi.

Metu enim] *Aſſumptio* per Ironiam.

Mare] *Aſſumptionis* approbatio *ab Effectis*.

Digitized by Google

QUIA] Alia approbatio à *Cauſa* finali; id videlicet agere propter inſitam Romanorum genti humanitatem, maximè in Achæos.

NAM QUOD] Altera *Prolepſis* eſt, melius conſultum Achæis fore, ſi armis abſtineant, & neutros offendant; quod ipſe negat, tùm quia ſi Romani non ſint ſocii, futuri ſunt hoſtes, tùm quia neutris faventes utroſque offendent, futuri idcircò certiſſima victoris præda.

NOLITE SI] *Peroratio* habet ſuaſionem pro Romana ſocietate, ab occaſione opportuna, & facili ulciſcendi Philippum, quod erat in votis.

SENTENTIÆ.

Suo quiſque periculo in commune conſultum non vult, adeòque lingua ſæpè deeſt magis, quàm conſilium.

Qui Socios relinquit hoſtibus diripiendos, recuſare non poteſt, quin & Socii ſibi conſulant.

Peninſula nulli apertior, atque opportunior eſt, quàm navali bello.

Non ſunt contemnendi, qui quod rogant, cogere poſſunt.

Non quemadmodum hodie quippiam nobis licet, ſic ſemper liciturum eſt.

Digitized by Google

Ex Dec. 4. Lib. 4.

ORATIONIS CXXVII.

M. Porcii Catonis pro Lege Oppia

ARGUMENTUM.

CUm Tribuni Plebis ferrent de abroganda lege Oppia, quæ ad mulierum cultum ſpectabat, lata à C. Oppio in medio ardore Punici belli, inter cæteros M. Cato tum Conſul ita pro lege diſſeruit.

Loci communes *à Cauſis*, *ab Effectis*, *à Conſequentibus*, *& à Comparatione*.

Motus, *Ira*, *& Indignatio*. Mores *Viri gravis*, *& conſtantis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Epilogum*.

SI IN SUA] In *Exordio* increpat Quirites, quòd ipſi in cauſa ſint, cur mulieres impudenter frequentes in forum venerint; tali pacto:

Si ſuam quiſque fœminam domi continuiſſet, non hùc omnes conveniſſent.

Ergo quòd hoc illæ fecerint, virorum culpa eſt].

Attentionem conciliat à rei magnitudine, *l.3.c.14.t.104*.

EQUIDEM] In *Contentione*, antequam ad ipſam legem accedat, coarguit licentiam illam muliebrem, & ſic imprimis *à Conſequentibus*:

Mulieres habere cœtus, & concilia, periculoſum eſt Reip.

Ergo id maximè prohibere debemus.

EQUIDEM] *Antecedens* confirmat exemplo; dicuntur enim in Lesbo Inſula mares omnes muliebri conjuratione ſublati, quòd illi fœminarum congreſſus quippe malè olentium vitarent.

AB NULLO] *Antecedens*.

At-

Digitized by Google

Atque ego] Sic deinde rem univerſam pertractat *à Cauſis*:

Illud prohibere debemus, quod per ſe turpe eſt, & pejorum cauſa malorum.

Sed hæc mulierum licentia & per ſe turpis eſt, & pejorum malorum cauſa erit. *ex lib.2.c.6.t.65.*

Ergo nunc maximè coercenda.

Atque ego] *Aſſumptio* per dubitationem.

Quorum alterum] *Propoſitionis* approbatio.

Nam utrum] Eamdem approbationem confirmat, Quirites enim cavere debebant, ne ſibi fœminæ jus ferendi ſuffragii uſurparent; Magiſtratus, ne dicerentur Tribuni præſidium ſibi fœminarum ad leges ferendas comparaſſe, Conſules ſeditioſis mulieribus ceſſiſſe, cùm utrumque turpe futurum ſit. *Ex loco citato.*

Equidem] *Aſſumptionis* primam partem amplificat *ab Adjunctis*, maximamque vim addit Proſopopœja.

Quamquam] Idem oſtendit *à Comparatione*, ipſius videlicet rei turpitudinem, tali uſus Enthymemate:

Non debent curare mulieres, quid in foro agatur.

Ergo multò minus in forum venire ad quippiam ſuadendum, aut diſſuadendum.

Majores] *Antecedentis* approbatio pariter *à Comparatione*, nam ſi nihil privatim agere poſſunt ſine auctoritate virorum, multò minus publica curare debent.

Date frænos] Hanc licentiam pejorum malorum cauſam fore, quæ erat altera *Aſſumptionis* pars, ita probat à natura mulierum:

Mulier natura indomita eſt, & immodica appetens.

Ergo

Ergo ſi hoc permittimus, majora deinde extorquebunt.

Recensete] *Antecedens* confirmat *ab Effectis*, cùm tot conſtrictæ legibus ſatis tamen contineri non poſſint.

Quid si] *Complexio.*

At hercule] In Secundo *Contentionis* membro legem Oppiam defendit, & incuſantibus Mulieribus legis iniquitatem multipliciter reſpondet.

Imo ut] 1. ab experientia, uſu enim tot annorum eam utilem Reip. comprobaverant, non igitur eſt iniqua.

Nulla lex] 2. *à Cauſa efficiente:*

Ea lex eſt juſta, quæ majori parti prodeſt, licet quibuſdam detrimento ſit. *Ex Ariſt. l. 1. c. 8. t. 137.*

Sed Lex Oppia fœminis quidem non ſatis commoda, reliquis utiliſſima eſt.

Ergo juſta.

Si quod] *Propoſitionis* approbatio à Conſequenti incommodo.

Volo tamen] 3. *à Cauſa finali:*

Id non eſt fœminis permittendum, quod ad faſtum, & luxuriam petunt.

Sed abrogationem legis Oppiæ fœminæ petunt ad faſtum, & luxuriam.

Ergo ea Lex non eſt in gratiam fœminarum abroganda.

Ut captivi] Urget *Propoſitionem à Diſſimilibus*, & illuſtrat *Comparatione*.

Ut auro] *Aſſumptio* per proſopopœjam allatam ad majorem invidiam.

Sæpe me] Quò magis illius argumenti *Propoſitionem* comprobet, invehitur in luxum Civitatis, ejuſque mala recenſet, hoc *Syllogiſmo ab Effectis*:

Ea vitia non ſunt amplificanda, quæ perniciem important Reip.

Sed

Sed luxus perniciem Reip. importat.
Ergo luxus non eſt augendus in fœminis abrogatione hujus Legis.

Propoſitio, & *Complexio* reticentur, & ſola explicatur *Aſſumptio*.

INFESTA] Alludit ad ſignificationem nominis; Signum enim æquè ſignificat militare vexillum, & ſimulacrum.

ET ANTE FIXA] Laudant, inquit, Deorum ſimulacra ex marmore, aut argento, ut ferè in Græcia ſolebant, illas ex terra factas imagines collocatas in Capitolio à majoribus noſtris vituperant.

PATRUM NOSTRORUM] Reſpondet tacitæ objectioni, quòd per plures annos nulla fuerit lex de cultu mulierum, neque tamen luxus excreverit; ſic itaque *à Cauſis*:

Neceſſe eſt priùs naſci cupiditates, quàm leges.
Sed primis temporibus nullus erat in cultu luxus, nunc maximus eſt.
Ergo nunc Lex Oppia neceſſaria eſt, quæ anteà non erat.

PATRUM] *Aſſumptionis* approbatio *ab Exemplo*.

SICUT ANTE] *Propoſitio* illuſtrata *à Simili*, & exemplis *Similibus* legum Liciniæ, & Cinciæ. Licinia lex de poſſeſſionibus lata eſt à Licinio Stolone, ne quis plus, quàm quingenta jugera agri poſſidere poſſet, *Liv. lib.* 6. *Dec.* I. Cincia de muneribus lata à M. Cincio, ne quis ob cauſam dicendam donum, munuſve acciperet, *Cic.* 2. *de Orat.*

ITAQUE] *Complexio* argumenti.

ATQUE EGO] Legem deinde Oppiam ipſis mulieribus commendat, quippe earum pudori faventem, tali ratione *à remotione Cauſæ*:

Pudor in mulieribus oritur ex diſpari cultu.

Sed

Sed lex Oppia tollit diſparem cultum.
Ergo mulierum pudori lex Oppia favet, adeòque non abroganda.

NAM UT] *Propoſitio*.

SIC ÆQUATO] *Aſſumptionis* approbatio, nam ſub prætextu legis quælibet ſeu parſimoniam, ſeu paupertatem occultare poterit.

HANC INQUIT] Sed quia hujuſmodi querelæ de lege Oppia mulierum erant locupletum, quæ ſibi æquari pauperes nolebant, ita diſſuadet *à Conſequentibus*:

Abrogata lege Oppia, vos Patrimonium, mulieres pudorem amittent.
Sed hoc permittere non debetis.
Ergo neque illud.

VULTIS] *Propoſitionem* amplificat, cùm *Aßumptio* ſit per ſe manifeſta.

NÆ SIMUL] Hoc eſt, ubi mulierem pudebit diſparis cultus, cujus eam pudere non oporteret, eam non ampliùs pudebit amiſſæ pudicitiæ, cujus tamen pudere oportet; malus enim pudor optimum pudorem tollet. *Ariſt. c.6. l.2. tex.67.*

NOLITE] *Peroratio* habet ſententiam de non abroganda lege, additque, multò majorem futurum in mulieribus luxum poſt abrogatam, quàm ante latam legem Oppiam, quod probat *à Similium comparatione*.

SENTENTIÆ.

Mulierem ne domi quidem quæ fiant in foro curare decet.
Impotens, & indomitum animal mulier eſt.
Mulieres ſimul ac pares viris eſſe cœperint, ſuperiores extemplò erunt.
Nulla Lex ſatis commoda omnibus.
Unam tollendo legem cæteras omnes infirmamus.

Diver-

Digitized by Google

Diverſis duobus vitiis avaritia, & luxuria Civitates plerumque laborant.

Sicut antè morbos neceſſe eſt cognitos eſſe, quàm remedia eorum; ſic cupiditates priùs natæ ſunt, quàm leges.

Peſſimus pudor eſt vel parſimoniæ, vel paupertatis.

Hominem improbum non accuſari tutius eſt, quàm abſolvi.

ORATIONIS CXXVIII.

L. Valerii Tribuni Plebis contra legem Oppiam.

Loci communes *à Cauſis*, *à Comparatione*, *ab Effectis*, *ab Adjunctis*, *& Genere*.

Motus, *Lenitas*, *& Gratia*. Mores *viri juſti*, *& moderati*.

Tres itidem ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, *& Peroratio*.

SI PRIVATI] *Exordium* ſumitur *à Cauſa* dicendi, tali pacto:

Si privati tantùm contra Rogationem dixiſſent, neque ego Tribunus Rogationem ſuaderem.

Sed Cato Conſul diſſuaſit.

Ergo etiam ego Tribunus ſuadere debeo.

QUI TAMEN] *Attentos* facit, & *dociles* proponens methodum à Catone ſervatam, quam & ipſe ſervaturus ſit.

COETUM, ET] Antequam mulieres defendat, verborum atrocitatem in adverſario modeſtè reprehendit, quem trucem proinde vocat Oratorem. Cæterùm defenſio ipſa ita ſe habet à *Cauſis*:

Quæ Reip. bono ſæpè apparuerunt in publico, poſſunt id etiam facere in cauſa ad ſe pertinente.

Digitized by Google

Sed Mulieres ſæpè apparuerunt in publico ipſius Reip. bono.

Ergo & in hac cauſa, quæ ad eas pertinet, poſſunt idem facere ſine reprehenſione.

NAM QUID] *Aſſumptio* confirmata pluribus exemplis.

DISSIMILES] Objectio Catonis, cui ſatisfacit, concedens cauſas eſſe diſſimiles, cùm tamen nihil aliud iis exemplis contendat, quàm non eſſe id novum in Urbe Roma; nam rationibus cauſam veniendi in publicum probabit.

CÆTERUM] *Complexio*.

TUAS ADVERSUS] Allegoria ducta à fontibus, ipſe enim Cato iis exemplis uſus fuerat arguens *à Diſſimili*, quæ argumento à *Simili* etiam Valerius uſurpabat.

QUID AUTEM] Adhuc oſtendit non eſſe reprehendendas, quòd in publicum venerint, nunc earum preces non eſſe rejiciendas probat *à Comparatione minorum*:

Magis vereri debemus ingenuas mulieres, quàm ſervos.

Sed ſervorum preces nos faſtidimus.

Ergo multò minus mulierum ingenuarum.

Totum argumentum uno Epicheremate continetur.

VENIO NUNC] Tranſit ad alteram *Orationis* partem, & Rogationem de abroganda lege Oppia ſuadet, præmiſſa Adverſarii methodo, quam & ipſe ſequitur.

Univerſam porrò quæſtionem hoc *Syllogiſmo* complectitur, *à Genere*:

Si qua Lex abrogari poteſt, maximè lex Oppia abroganda eſt.

Sed aliquæ Leges abrogari poſſunt.

Ergo maximè Lex Oppia eſt abroganda.

EGO

EGO ENIM] *Aſſumptio* confirmatur *à Cauſis*, allata diſtinctione legum, quarum aliæ in æternum latæ ſunt; aliæ ad tempus, mutabiles proinde, ut & tempora mutantur; idque illuſtrat *à Simili*.

HÆC CUM ITA] *Propoſitio* ex prædicta diviſione pendet, hoc modo:

Lex Oppia non eſt ex iis, quæ latæ ſunt in æternum, ſed ex iis, quæ ad tempus.

Ergo ſi qua Lex abrogari poteſt, illa eſt abroganda.

AN METUS] Prima pars, nam perpetuæ Leges vel erant natæ cum ipſa Urbe, vel à Decemviris conditæ; inter quas Oppia non erat.

QUIS IGITUR] Secunda pars ita *à Cauſa finali*:

Ea lex mortalis eſt, & ad tempus lata, quæ non ad coercendam luxuriam, ſed ad levandam inopiam lata eſt.

Talis eſt Lex Oppia. Ergo mortalis, & ad tempus lata.

QUIS IGITUR] Primum *Aſſumptionis* membrum *à Contrariis*.

ANNIBAL] Alterum membrum illius *Aſſumptionis*, quod egregiè amplificatur *ab Adjunctis* belli Punici.

NUMERO EX CENSU] Hoc eſt, quilibet noſtrûm ſervos ad remum dabat plures, ſeu pauciores, prout cujuſque cenſus major, vel minor erat, iiſque in ſingulos annos ſtipendium privatim ſolvebat.

TALI EO] Confirmatur ejuſdem *Aſſumptionis* prima pars *à Repugnantibus*:

Ibi nulla eſt luxuria, ubi ſumma eſt inopia, & fletus.

Quando lata eſt lex Oppia in ſumma Matronæ erant inopia, & fletu.

Ergo

Digitized by Google

Ergo nulla erat luxuria, quæ lege coercenda foret.

Cui non] *Complexio*, quæ ſic ſe habet: Ergo ſi ob inopiam Civitatis lata eſt, ea ſublata inopia, lex etiam abroganda eſt.

Nam si] Urget *Complexionem à Pari*:

Quæ innovata ſunt eo tempore ob inopiam Civitatis, omnia finito bello in priſtinum fuerunt reſtituta.

Sed & lex de cultu mulierum lata eſt ob inopiam Civitatis.

Ergo ea etiam abroganda.

Nam si] *Propoſitio*; nam *Aſſumptio* ſatis conſtat ex Antecedentibus.

Omnes alii] *Complexio*.

Purpura] Cùm purpura, & aurum lege Oppia interdicerentur mulieribus, injuſtè utrumque iis adimi oſtendit, & imprimis de Purpura ſic *à Comparatione*:

Purpura magis decet mulieres, quàm Viros,

Sed Viris permittitur.

Ergo non eſt neganda mulieribus.

Propoſitio infrà probatur in reſponſione ad primum Catonis argumentum.

Purpura viri] *Aſſumptio*; Romani enim utebantur veſtibus purpura prætextis in Magiſtratibus, in Sacerdotiis, & uſque ad ætatis annum decimum ſextum, & dicebantur Prætextati.

Foeminis] *Complexio*.

In veste stragula] Stragula veſtis erat quidquid inſternebatur vel lecto, vel equo, vel alii rei, & purpurea eſſe poterat.

Sed in purpura] Probat idem de auro, *ab Effectis*:

Illud concedendum eſt mulieribus, ex quo parvum privatis detrimentum,

ed

Digitized by Google

vum ſuorum Civium fletum pari

Fletus Civium reprehenden
gentium privata non publi

Sed fletus hic veſter privatoru
blicorum malorum eſt.

Ergo eſt reprehendendus.

Tunc flesse] *Aſſumptionis*
tunc enim flere debuerant, cùm i
conditiones Carthaginienſibus dat

Illo enim] Hæc verba confir
riora de inhibitione facta Carthagin
non gerendo bello in Africa inju
norum, quam dicit eſſe Patriæ f
probat tali ratione:

Magna Urbs aut bellum habere
ternum, aut inteſtinum.

Ergo ſi bella cum exteris gerer
ſumus, civilibus affligemur.

Ut prævalida] *Antecedenti*
tio *à Simili*.

Quam vereor] *Concludit* à t
joris mali, quod lacrymans ominat

Sententiæ.

Non quemadmodum oris habi
tur oculis, ſic & animus in
poteſt.

Nulla magna Civitas diù quieſ
eſt.

Tantum ex publicis malis ſe
quantum ad privatas res pert

...liud ornamentum
...tias, & cultum.
... ſibi etiam eripi

...ificatur *ab Enu-*
...ur etiam ea *Pro-*
...n notavi.
...atonis argumen-
...rata abrogatione
...petituras; cui re-

... exuitur ſervitus

... Oppia unicui-
...erunt.
...ea lege ſervitus

...am per ironiam
..., quòd & ipſæ
...iere ſervitutem,
...res, & Viros,
...ninos.
...*e* rejicit per iro-
..., qua uſus fue-
... ſerendis ſuffra-
... ſexum, & qui
...ocat. *Ex Ariſt.*

...Æ.

...et, niſi quam
...it ſtatus aliquis

... alia in ſecun-
...tempeſtate uſui

...ſidium eſt & ad
...tos uſus.
Nun-

EX

DECADIS QUARTÆ

LIB. I.

ORATIONIS CIII.

P. Sulpitii ad Populum de Bello Macedonico

ARGUMENTUM.

CUm *Populus legem antiquaſſet de bello Macedonico, P. Sulpicius Conſul edictus* de integro Comitiis hanc habuit Orationem.

Loci communes ab *Antecedentibus*, & a *Comparatione*.

Motus, *Timor*, & *Confidentia*. *Motus viri prudentis*.

Partes quæ ſunt, *Contentio*, & *Peroratio*.

IGNORARE] Omiſſo *Exordio* ad rem ipſam accedit, quia magnitudo periculi, quam ſtatim attingit, ſatis per ſe facit attentos, ex l. 1. c. 14. *tex.* 104. & hoc utitur *Syllogiſmo ab Utili*: Maximè cavendum eſt, ne in Italia bellum habeamus cum Philippo.

Sed ea eſt una ratio vitandi in Italia belli, ſi trajiciamus in Macedoniam.

Ergo in Macedòniam trajiciendum eſt.

IGNORARE] *Aſſumptio*.

NEQUE ENIM] Ea Parentheſi includitur approbatio primæ partis *Aſſumptionis*, nulla ſcilicet alia ratione vitari poſſe in Italia bellum.

HOC QUANTUM] Approbatio *Aſſumptionis* quoad ſecundam partem, expeditione in Macedoniam ſuſcepta nullum futurum in Italia bellum, quam ſic *ab Antecedentibus* tractat.

Vide-

Digitized by Google

ſed magnum Reip. commodum contingit.

Sed ex aureis mulierum ornamentis parvum privatis incommodum, magnum Reip. commodum contingit. Ergo aurea ornamenta concedenda mulieribus.

In auro vero] Prima pars *Aſſumptionis*; & manus pretium, ſeu manupretium dicitur merces, quæ non pro materia, ſed artis nomine datur Artifici.

Præsidium] *Aſſumptionis* altera pars, quam comprobat ab experientia; nam & bello Gallico, & Punico ſecundo matronæ ornamenta aurea in publicum contulerant, ut ſuprà innuit.

Nullum] Sequitur reſponſio ad duo argumenta Catonis, quorum primum erat tolli omnem mulierum æmulationem lege Oppia non abrogata; ſic igitur Valerius:

Majorem Æmulationem cum Latinis fœminis, quàm inter ſe Romanæ matronæ habent.

Sed ex lege Oppia naſcitur Æmulatio Romanis cum Latinis matronis.

Ergo lex Oppia auget mulierum Æmulationem, non tollit.

Virorum] Juſtam autem illam eſſe Æmulationem ita defendit *à Comparatione:*

Infirmiores ſunt mulierum animi, quàm virorum.

Sed hic diſpar cultus in Latinis viros offenderet.

Ergo multò magis mulieres.

Non magistratus] Juſtam mulierum indignationem ob cultum ſibi ereptum alia ratione oſtendit *à Cauſis:*

Quilibet juſtè dolet eripi ſibi id, quod unum habet ornamentum.

Sed

Sed mulieres nullum aliud ornamentum habent præter munditias, & cultum.

Ergo juſtè dolent eum ſibi etiam eripi lege Oppia.

Aſſumptio egregiè amplificatur *ab Enumeratione*, & hinc probatur etiam ea *Propoſitio*, quam ſuprà omiſſam notavi.

SCILICET] Alterum Catonis argumentum fuerat, mulieres impetrata abrogatione legis Oppiæ alia immodica petituras; cui reſpondet Valerius *à Cauſis*:

Numquam ſuis ſalvis exuitur ſervitus muliebris.

Sed etiam abrogata lege Oppia unicuique mulieri ſui ſalvi erunt.

Ergo etiam abrogata ea lege ſervitus muliebris manebit.

ET IPSE] *Propoſitio*, quam per ironiam affert, confirmatur hîc ex eo, quòd & ipſæ mulieres deteſtantur ſuam exuere ſervitutem, ſuoſque habere malunt Patres, & Viros, quàm per legem Oppiam Dominos.

INVIDIOSIS] In *Concluſione* rejicit per ironiam atrocitatem Verborum, qua uſus fuerat Cato; & quò leniores in ferendis ſuffragiis Tribus faciat, infirmum ſexum, & qui omnia pati debeat mulieres vocat. *Ex Ariſt. l. 2. c. 3. t. 16.*

SENTENTIÆ.

Nulla lex abrogari debet, niſi quam aut uſus coarguit, aut ſtatus aliquis Reip. inutilem fecit.

In navis adminiſtratione alia in ſecunda, alia in adverſa tempeſtate uſui ſunt.

In aureis ornamentis præſidium eſt & ad publicos, & ad privatos uſus.

Nun-

Digitized by Google

Munditiæ, ornatus, cultus, hæc fœminarum inſignia ſunt.

Numquam ſalvis ſuis exuitur ſervitus muliebris.

Quò plus quis poteſt, eò moderatiùs imperio uti debet.

ORATIONIS CXXIX.

Catonis Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

Conſul Cato adverſus rebelles Hiſpanos caſtra moturus, milites excurſionibus, levibuſque præliis exercitos ſic ad expeditionem inflammat.

Loci communes *ab Effectis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Egregii Ducis*.

Tres ſunt partes, *Inſinuatio*, *Contentio*, & *Concluſio*.

TEMPUS [*Inſinuatio* ſumitur à militum deſiderio, & ab anteà factis excurſionibus; non enim difficile eſt cupientibus pugnam ſuadere, & qui ſunt de gloria ſoliciti dedignantur prædari potiùs, quàm pugnare.

NON AGROS] Primum argumentum eſt *ab Utili*:

Illud agendum, ex quo maxima præda dependet.

Sed victis hoſtibus, opulentæ Urbes præda erunt.

Ergo id agendum, ut hoſtes vincamus.

PATRES NOSTRI] Alterum *à Comparatione*, & *ab honeſto*:

Turpe eſt, nos armatos amittere, quod ſine armis Patres noſtri obtinuerunt.

Sed Hiſpaniam amiſimus tot noſtris exerciti-

citibus, & Ducibus munitam, quam Patres noſtri ſine armis primo bello Punico obtinuerant.

Ergo id nobis turpe eſt. *Ariſt.l.2.c.6.t.65.*

Utramque *Aſſumptionis* partem eò magis urget, quòd tunc Carthaginienſes imperium haberent in Hiſpania, nunc in provincia nullus eſſet Carthaginienſis; ſimulque benè ſperare jubet milites, *ex Ariſt.l.2.c.5.*

HOC ARMIS] *Concludit*, ut hæc tollatur ignominia, pugnandum eſſe ſumma cum virtute adverſus rebelles, qui temeritate potiùs, quàm conſtantia in bellis utuntur.

SENTENTIÆ.

Fortes ſunt, qui per injuriam erepta virtute, & armis recuperant.

Rebellantes temerè magis, quàm conſtanter bellum gerunt.

ORATIONIS CXXX.

T. Quintii in Concilio Græcorum

ARGUMENTUM.

Reddita Græciæ libertate, T. Quintius Proconſul Græcos conſulit, velintne bellum ſuſcipi contra Nabin ob recuperandos Argos, necne; cùm ipſe tamen videatur ſententiæ affirmanti ſubſcribere.

Loci communes *à Cauſis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *viri Candidi*, & *prudentis*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

BELLUM] *Exordium* cauſas habet belli adverſus Philippum, ubi Græcorum benevo-

lentiam captat, oſtendens, quanti fecerint Romani eorum injurias. *Ariſt.l.2.c.4.t.26.*

Hodierna] Cùm bellum Macedonicum dixerit ſuſceptum communi conſilio, hoc alterum contra Nabin Lacedæmonium ex ſola Græcorum voluntate pendere vult, quos proinde ſibi rursùs facit *benevolos. Ex Ariſt.l.2. c.4.t.25.*

Refero] *Proponit* cauſas ſuſcipiendi hujus belli, tàm quoad Græcos, quam quoad Romanos; quoad Græcos quidem tali pacto:

Indigna res eſt, nobiliſſimam Græciæ Civitatem ſervire, cùm reliquæ omnes libertatem recuperaverint.

Ergo ſuſcipiendum eſt contra Nabin bellum, ut & ipſa in libertatem vindicetur.

Romanos] Quoad Romanos autem ſic:

Romani nunquam habebunt perfectam gloriam redditæ univerſæ Græciæ libertatis, niſi & Argi ſint liberi.

Ergo & ipſos contingit hoc bellum pro Argis ſuſcipere.

Videtur tamen Quintius negare id quicquam Romanos contingere, nimirum ut oſtendat, cauſam hanc propriè ad Græcos ſpectare.

Cæterum] *Concluſio* rem integram Græcis permittit, inſertis tamen omnibus argumentis, quæ bellum ſuadere poterant.

Sententia.

Liberatæ Provinciæ gloriam unius Civitatis ſervitus nec plenam, nec integram eſſe ſinit.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS CXXXI.

Ariſtheni de bello contra Nabin

ARGUMENTUM.

CUm Ætoli in concilio Græcorum bellum pro Argis ſibi arrogarent, & Romanos excluderent, Ariſthenus de bello Romanis deferendo ita cenſuit.

Loci communes *à Comparatione*, *&* *à Cauſis*.

Motus, *Odium*. Mores *viri ingenui*, *&* *conſtantis*.

Tota hæc Oratio uno Enthymemate continetur, à *Comparatione*:

Majus periculum tùm Argis, tùm reliquæ Græciæ imminet ab Ætolis, quàm à Nabide, & Lacedæmoniis.

Ergo tùm bellum contra Nabidem, tùm tutela contra Ætolos deferenda Romanis.

NEC ISTUC] *Antecedens* quoad primam partem de Argis.

MARE] *Antecedentis* approbatio continet periculum imminens univerſæ Græciæ, à *Comparatione Minorum*, tali pacto:

Imminet Græciæ periculum ab Ætolis, licet mari à nobis disjunctis.

Ergo multò magis, ubi Argos obtineant in media Græcia. *Ariſt.l.*1.*c.*12.*t.*222.

LINGUAM] Secundò arguit *à Cauſis*:

Ab iis imminet maximum periculum, qui barbari, & immanes ſunt. *l.*2.*c.*5.*t.*41.

Tales ſunt Ætoli.

Ergo ab iis maximum imminet Græciæ periculum.

ITAQUE] *Complexio* primi Enthymematis.

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Sunt, qui ſpeciem hominum habeant, & moribus, ritibuſque efferatioribus ſint, quàm rapaciſſimæ belluæ.

Tyrannis, & barbaris gentibus non fidendum.

ORATIONIS CXXXII.

Nabidis Tyranni ad T. Quintium

ARGUMENTUM.

CUm cœptum eſſet bellum contra Nabin Lacedæmonium, hic, impetrato colloquio à T. Quintio, injuſtè ſe bello à Romanis peti ita queritur.

Loci communes *à Diſſimili*, *& ab Adjunctis*.

Motus, *Lenitas*, *& Gratia*. Mores *viri innocentis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Perorationem*.

SI IPSE] *Exordium* ſumitur à cauſa dicendi, ut ſciat, quare ſibi pereundum ſit innocenti. *l.3.c.14.t.102.*

ET HERCULE] Queritur ſibi injuſtè bellum illatum, ſic a *Diſſimili*:

Si Carthaginienſes fœderum ruptores mihi arma moverent, tacerem.

Sed vos Romani eſtis, qui tueri fœdera conſueviſtis.

Ergo jure vobiſcum expoſtulo de bello mihi contra fœdus illato.

AT ENIM] Purgat crimen occupatæ Civitatis Argivorum, *ab Adjunctis* rei & temporis, quod & Argos acceperit, ipſis Civibus

cam

eam tradentibus, & Philippo, non Romanis ademerit, & poſt occupatos Argos ſocietatem cum Romanis fecerit.

CÆTERUM] 2. purgat crimen Tyrannidis à teſtimonio Romanorum, ſimulque eos levitatis accuſat, quòd Tyrannum vocent, quem anteà Regem appellaverint.

QUOD AD MULTITUDINEM] 3. Refellit id, quod objiciebant, ſervos à ſe fuiſſe libertate, Civitate, & Agris donatos.

POSSUM QUIDEM] Se defendit *ab Adjunctis* temporis; fœdus enim inter ſe, & Romanos initum poſterius his erat.

SED SI NUNC] Deinde *à diſſimili* utriuſque Civitatis inſtituto:

Apud Romanos hæc eſſent vituperanda; qui diverſos Civium Ordines admittunt.

Sed Spartæ Lycurgus omnes vult eſſe æquales.

Ergo hæc Spartæ reprehendenda non ſunt.

PLURIBUS] In *Peroratione* duas rursùs aſſignat cauſas, cur prolixiùs non dicat, tùm quia Lacedæmones breves in dicendo eſſe ſolent, tùm quia non opus eſt plura addere, cùm poſteriori fœdere omnia antè facta ſatis defendi poſſe videantur, neque ipſe poſteà quicquam mali egerit.

SENTENTIÆ.

Quilibet ſcire cupit, priuſquam pereat, cur periturus ſit.

Ille injuriam non facit, qui Civibus vocantibus, ac tradentibus Urbem accipit.

Ubi æquatio fortunæ, ac dignitatis eſt, ibi etiam multi ſunt, qui arma pro patria ferant.

ORATIONIS CXXXIII.

T. Quintii ad Nabin de juſtitia belli.

Loci communes *à Comparatione*, *ab Effectis*, *& à Cauſis*.

Motus, *Ira*, & *Pudor*. Mores *viri gravis*.

Refellit argumenta, quibus ſe Nabis purgaverat.

Amicitia] Ad primum de fœdere icto cum Lacedæmoniis reſpondet hoc modo:

Nobis fœdus eſt cum regibus Spartæ legitimis, non cum Tyrannis.

Sed tu Tyrannus es.

Ergo nobis nullum tecum fœdus eſt.

Omittit autem diſputationem de ſocietate inita cum ipſo Nabi, quia nihil habebat, quod reſponderet.

Nobis vero] Ad ſecundum de occupatis Argis ſic *ab honeſto*:

Qui liberatores Græciæ dici volunt, Argos, & Lacedæmonem ſervire pati non debent.

Sed nos liberatores univerſæ Græciæ dici volumus.

Ergo ſervire duas illas nobiliſſimas Civitates pati non debemus.

An ut ab Jaso] *Propoſitionis* approbatio *à Comparatione Minorum*.

At enim] Ad illud, quòd cum Philippo Argivi conſenſerint, reſpondet *à Cauſis*:

Quod paucorum dolo, non publico actum eſt, non debet nocere Civitati.

Sed paucorum culpa, non publico conſilio & pro Philippo Argivi ſteterunt, & ſe deinde tibi dediderunt.

Ergo neutrum nocere debet Argivorum libertati.

Sic-

Sicque & ea defenſio tollitur, quaſi ſpontè Argivi in Nabidis poteſtatem venerint.

REMITTIMUS] Nos, inquit, ab hac te cura liberamus, ne velis pro nobis iraſci Argivis; nos enim, ſi quid peccarunt, iis ſuccenſere debemus.

THESSALOS] Idem urget *à Comparatione*:

Magis alii populi peccarunt, quàm Argivi.

Sed iis etiam libertas data eſt.

Ergo multò magis dari debet Argivis.

QUI INSONTES] *Propoſitionis* approbatio, quòd Argivi publico conſilio non adhæſerint Philippo, ut ſuprà habetur.

SERVORUM] Ad tertium de Servis manumiſſis, & diviſis agris reſpondet, & hæc magna eſſe ſcelera, & eum pejora feciſſe; hinc objicit Cædem Argivorum per Pythagoram factam, & eorum, quos in cuſtodia ſe habiturum pollicitus fuerat captis Argis; idque ex eo amplificat, quòd ipſe Quintius ferè præſens eſſet, *Ariſt.l.2.c.2.t.*10.

AT ENIM] Ultionem horum omnium ad Romanos ſpectare ait, qui, ut liberarent Græciam, mare trajecerunt.

VOS TAMEN] Ad ultimum de non violata à Nabide ſocietate, quam cum Romanis habebat, ſic *ab Effectis*:

Ille amicitiam violat, qui ſocios amici lædit, & cum illius hoſtibus ſe jungit.

Tu utrumque feciſti.

Ergo amicitiam violaſti, quam cum Romanis habebas.

NAM ET] *Aſſumptionis* approbatio quoad primam partem.

ET CUM PHILIPPO] *Aſſumptionis* ſecunda pars confirmata ab enumeratione eorum,

Digitized by Google

quæ Nabis patraverat prò Philippò cóntra Romanos.

PROINDE] *Concluſio*, qua hortatur, ut omiſſa Oratione, quæ virum popularem, & juſtitiæ ſtudioſum deceat, ea potiùs dicat, quæ Tyranno conveniant.

SENTENTIÆ.

Qui prò libertate bellum gerit, cum Tyranno inſtituere amicitiam non debet.

Ii cives venia digni ſunt, qui non publico conſilio peccarunt.

Amicitia violatur, ſi ſocios amici pro hoſtibus habeas, ſi cum hoſtibus te conjungas.

Popularis oratio Tyrannum non decet.

ORATIONIS CXXXIV.

T. Quintii de obſidione Lacedæmónis

ARGUMENTUM.

T. Quintius, ut à cónſilio obſidendæ Lacedæmonis averteret Socios, ita rei difficultatem expoſuit.

Loci communes *à Cauſis*, & *ab Adjunctis*.

Motus, *Timor*. Mores *Ducis de futuro ſolliciti*.

BENE] Fingit, ſe quóque velle in gratiam Sociorum Lacedæmonis obſidionem aggredi.

CÆTERUM] Prima difficultas à neceſſitate hybernandi circa mœnia Lacedæmonis, quam probat *à Cauſis*, quia lentæ eſſe ſolent urbium oppugnationes.

QUÆ MORA] Secunda à labore, ac periculo

culò, quod tàm ardua obſidio importabat.

NUNC IMPENSA] Tertia à pecuniæ, & commeatuum inopia, hortaturque ſingulos, ut obſidio ſine periculo ſuſcipiatur, ſcribere ad ſuas Civitates, an neceſſaria ſuppeditare poſſint.

AUXILIORUM] Urget hanc difficultatem *ab Adjunctis*, quòd multitudo maxima militum, & auxiliorum ſibi ſit, quòd nihil in agro hoſtium ſuper ſit, quòd hyems accedat.

SENTENTIÆ.

Oppugnatio urbium lenta res eſt, & obſidentibus priùs ſæpè, quàm obſeſſis tædium affert.

Quò plures ſunt in exercitu, pluribus rebus egent.

Hyems difficilis eſt ad comportandum ex longinquo.

ORATIONIS CXXXV.

T. Quintii in Concilio Græcorum

ARGUMENTUM.

CUm haberetur Corinthi Græcorum Concilium, Quintius, antequam in Italiam proficiſceretur, ita de rebus à ſe geſtis diſſeruit.

Loci communes *à Cauſis*, & *ab Effectis*.
Motus, *Amor*. Mores *Viri boni*, & *amici*.
Quatuor autem præſtat: Excuſat, Coarguit, Admonet, Petit.

SI SINE] Excuſatio de tyranno Nabide relicto, quam ſic pertractat *à Cauſis*: Utilius eſt relinqui Tyrannum, quàm cum Tyranno nobiliſſimam Civitatem ſimul perire. *Ariſt. l. 1. c. 6. t. 73.*

Sed ſimul cum Nabide etiam Lacedæmon periiſſet.

Ergo utilius fuit eum relinqui.

DEBILITATUM] *Propoſitionem* confirmat ex eo, quòd Tyrannus relictus ſit, qui cæteris nocere nequeat.

PROFICISCI] Objurgatio in Ætolos, qui Romanos accuſaverant perfidiæ, & ambitionis, eoſque ſic coarguit, *ab Effectis*:

Qui exercitum ex Græcia, præſidia ex Urbibus deducit, falsò accuſatur perfidiæ, & ambitionis.

Sed utrumque ego ſtatim præſtabo.

Ergo falsò me, & Romanos perfidiæ, & ambitionis Ætoli accuſarunt.

DISTULERINT] Hoc eſt, vanis ſermonibus vulgaverint.

RELIQUAS] Admonitio, eaque quadruplex. 1. ut, quod ad Romanos ſpectat, majorem in poſterum factis, quàm dictis fidem habeant.

LIBERTATE] 2. ut libertate moderatè utantur.

CONCORDIÆ] 3. ut concordiam inter ſe tueantur, allato argumento ex illius commodis, & ab incommodis, quæ ex diſcordia oriuntur.

ALIENIS] 4. ut libertatem fide, & armis Romanorum partam ipſi per ſe cuſtodirent, quò ſe dignos accepto beneficio præberent.

SILENTIO] Petit, ut ſibi gratis reddantur Cives Romani, qui venundati vel ab Annibale, vel à Philippo, apud eos erant in ſervitute.

SENTENTIÆ.

Vehementioribus, quàm quæ pati poſſit, remediis Civitas ſuccumbit.

Ex factis, non ex dictis amici penſandi ſunt.

Libertate modicè utendum.

Adverſus conſentientes nullus Rex ſatis validus eſt: diſcordia, & ſeditio omnia opportuna inſidiantibus faciunt.

Solatium eſt, cùm Beneficium benè ponitur.

Ex Dec. 4. Lib. 5.

ORATIONIS CXXXVI.

Minionis ad Legatos Romanos

ARGUMENTUM.

ROmanis Legatis poſtulantibus reſtitui libertatem Græcorum Civitatibus, pro Antiocho princeps amicorum Minio ita reſpondet.

Loci Communes *à Comparatione*.

Motus, *Ira*, & *Pudor*. Mores *Viri candidi*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

SPECIOSO] Hic eſt *Syllogiſmus* totius Orationis:

Romani, quod ipſi faciunt, in aliis reprehendere non debent.

Sed Romani armis ſuperatas plures ex Græcis civitatibus tenent.

Ergo reprehendere non debent Antio-

Digitized by Google

chum, quòd idem faciat.

Speciosos] *Propoſitio*, quam loco *Exordii* uſurpat.

Qui enim] *Aſſumptio*.

Eamdem] *Complexio*.

Itaque] *Concluſio*, qua Romanos inſimulat, quaſi juſtitiam nihili faciant, & ex ambitione belli cauſam utcumque quærant.

Sententiæ.

Bellis ut plurimum ſpecioſus titulus prætenditur.

Quod alteri juris ſtatuis, eo ipſe utere.

Qui ex æquo diſceptari non vult, belli cauſam quærit.

Orationis CXXXVII.

Legati Romani ad Minionem.

Loci Communes *à Diſſimili*, & *à Comparatione*.

Motus, *Indignatio*. Mores *Viri prudentis*.

Partes, ut in ſuperiori, in hac etiam tres ſunt.

Fecit] *Exordium*, quo dictorum impudentiam coarguit, laudans Antiochum, qui hac de cauſa præſens eadem illa dicere non auſus fuerit.

Quid enim] *Contentio* hujuſmodi *Syllogiſmum* habet *à Diſſimili*:

Romani idcircò Græcas aliquot Civitates jure obtinent, quia tot annorum nunquam intermiſſo ſpatio eas tenuerunt.

Sed Smyrnam, & cæteras Antiochus paucis abhinc annis occupavit.

Ergo non eas jure obtinet.

Digitized by Google

AB RHEGINIS] *Propoſitio.*

POTESNE] *Aſſumptio.*

ET NON ALIAS] *Aſſumptionis* approbatio.

NAM SI] *Prolepſis*, quaſi idcircò in eas jus habeat Antiochus, quia & Alexandro Macedoni, & Seleuco ſucceſſori anteà ſervierant, cui reſpondet *à Pari*:

Non minus Philippus, ejuſque filii repetendi amiſſa jus habent, quàm Antiochus majorum ſuorum poſſeſſiones.
Sed nullum jus Philippi filii habent. Ergo nec Antiochus.

SED QUID EGO] *Concluſio*, qua rem integram diſputandam permittit legatis Civitatum, qui ad eam rem illùc convenerant.

SENTENTIÆ.

Facit verecundè, qui malam cauſam alium quemlibet, quàm ſe agere mavult.
Valere debet jus, perpetuo tenore ſemper uſurpatum, ac nunquam intermiſſum.

ORATIONIS CXXXVIII.

Annibalis ad Antiochum de ſua fide

ARGUMENTUM.

ANnibal ſuſpectus Antiocho propter colloquia cum Villio Legato Romano habita, ita ſe apud Regem purgat.

Loci communes *ab Effectis*, & *à Cauſis*.
Motus, *Confidentia*. Mores *Viri Conſtantis*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

PA-

PATER AMILCAR] Orationis *Syllogiſmus* talis eſt:

Immeritò illius tibi fides ſuſpecta eſt, qui odium alit acerrimum in Romanos. *Ariſt. c. 4. l. 2. t. 24.*

Talis ego ſum.

Ergo immeritò mea tibi fides ſuſpecta eſt.

PATER] Approbatio prima *Aſſumptionis à Cauſis*, & ſupplet vicem *Exordii*.

SUB HOC] Altera approbatio *ab Effectis*; cùmque dicat, ſe xxx. & ſex annos militaſſe, patet undecim annorum natum miſſum in Hiſpaniam ad Aſdrubalem, ut in principio Dec. 3. Livius.

ITAQUE] *Complexio*, & omnia in ſe crimina vera eſſe poſſe ait potiùs, quàm benevolentiam in Romanos.

ODI] Poſt duplicem approbationem ponitur ipſa *Aßumptio*, quam præterea confirmat patris Amilcaris, & Deorum teſtimonio.

SENTENTIA.

Multis libet apud Principem alienis criminibus creſcere.

ORATIONIS CXXXIX.

T. Quintii in concilio Achæorum contra Ætolos

ARGUMENTUM.

CUm Legatus Antiochi, & Ætoli ſuas vires apud Achæos extollerent, ut ſecum in ſocietatem eos contra Romanos pertraherent, ita reſpondet Quintius.

Loci communes *ab Effectis*, *à Simili*, & *à Cauſis*.

Motus, *Contemptus*. Mores *Viri gravis*.

Par-

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

Coram quibus] In *Exordio* arguit dicta ab Archidámo, quippe qui non Achæis, ſed Antiochi Legatis verba fecerit; quod probat ſic:

Qui falſa de ſe prædicat, non ſtudet ſe commendare iis, qui eum optimè norunt.

Sed vos optimè noſtis Ætolos talia de ſe falſa prædicantes.

Ergo non Vobis illi ſe commendare, ſed Legatis Antiochi voluerunt.

Achæos] *Aſſumptio*.

Itaque] *Complexio*.

Quod siquis] In *Contentione* infirmat ſocietatem Antiochum inter, & Ætolos, ut ab ea deterreat Achæos, ſic *à Cauſis*:

Ea ſocietas infirma eſt, quæ nullis innititur fundamentis.

Talis eſt ſocietas inita inter Ætolos, & Antiochum.

Ergo infirma eſt.

Mentiendo] Explicat *Aſſumptionem* exponens, quæ ſibi falſa mutuò polliciti eſſent Antiochus, & Ætoli.

Est autem] Cùm autem eorum, quæ jactaſſet Archidamus, Achæi ipſi ſatis per ſe teſtes eſſent, Quintius & promiſſa Regis falſa eſſe oſtendit à *ſimili*; ſicut in cœna multa varietas, & ſpecies ferinæ carnis fieri ſolet condimentis ex manſueto ſue, ſic inauditis exterarum gentium nominibus Syros mancipia Regis verbis extolli, ibi ad delectationem, hîc ad terrorem.

Et utinam] Idem probat etiam *ab Effectis*:

Si tanta foret Regis potentia, non veniſſet in Græciam ſine exercitu, ſine com-

commeatu, ſine pecunia.

His omnibus deſtitutus venit in Græciam Antiochus.

Ergo falſa ſunt, quæ de ſua maxima potentia prædicat.

Aſſumptio egregiè amplificatur per figuram hypotypoſin.

MALE] *Complexio* argumenti, cui & alteram ſubdit; non debere Achæos permittere, ſe quoque decipi, ut Ætoli, & Antiochus decepti ſunt.

NAM QUOD] In *Concluſione* affirmat, omnium maximè periculoſum Achæis eſſe, ſi bello abſtineant, fore enim victoris certam prædam.

SENTENTIÆ.

Qui feroces apparent in conciliis, & concionibus, tales in acie non ſunt.

Condimentis varietas ciborum multa, & ſpecies ferinæ carnis fit ex manſueto ſue.

Barbari haud paulò mancipiorum melius propter ſervilia ingenia, quàm militum genus.

Ex Dec. 4. Lib. 6.

ORATIONIS CXL.

Annibalis ad Regem Antiochum de bello

ARGUMENTUM.

CUm ab Antiocho conſultatio haberetur de Theſſalis in ſocietatem accerſendis, Annibal interrogatus ſententiam ita de univerſo bello diſſeruit.

Digitized by Google

Loci communes *à Cauſis*, *& à Comparatione*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Viri prudentis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

SI EX QUO] *Exordium* habet conſtantiam conſilii ad auctoritatem conciliandam.

ANTE ENIM] In *Contentione* duo probat, accerſendum eſſe in ſocietatem belli Philippum, & in Italiam arma eſſe movenda. De Philippo ita diſputat *à Cauſis*:

Ii Socii ſunt accerſendi, qui fideles, & utiles tibi ſint; *Ariſt. cap. 5. l. 2. tex. 56.*

Cæteri inconſtantes, & infirmi, Philippus & conſtans, & utilis Socius tibi erit.

Ergo Philippus maximè in ſocietatem belli eſt accerſendus.

NAM QUOD] *Aſſumptionis* prima pars.

QUANTO IGITUR] Altera pars *Aſſumptionis*, & utilem futurum ad victoriam conſequendam ſic oſtendit *à Comparatione*:

Philippus unus ſuperiori bello tùm Romanis, tùm Ætolis reſtitit.

Ergo ſi non ſolùm Ætolos, ſed & Philippum ſocios habeas, non poterunt Romani reſiſtere.

UT MEAM] *Complexionem* urget ab exemplis ſui ipſius, & Pyrrhi.

QUÆ IGITUR] Exponit, quare confidat fore, ut Philippus non recuſet ſocietatem inire cum Antiocho, quomodo ſit invitandus, quid agendum, ſi abnuat.

DE PHILIPPO] Tranſit ad alteram partem, & diſſerit de ratione belli gerendi; quo modo ſcilicet anteà oportuerit, & quo nunc geri debeat.

HÆC SUADEO] *Peroratio*.

SEN-

SENTENTIÆ.

Qui viribus inferiores ſunt, quem metum in conciliis habent, eodem ad impetrandam veniam utuntur.

Is conſtans in bello eſt, cui, ſi ſemel in cauſam deſcenderit, nihil integri futurum ſit.

Communis utilitas ſocietatis maximum vinculum eſt.

Ille peritus eſt belli, qui bellare bonis, maliſque ſuis didicit.

ORATIONIS CXLI.

Acilii Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

CUm Antiochus metu Romanorum intra ſaltum Thermopylarum ſe recepiſſet, invitatis etiam Ætolis ad cacumina montium defendenda, Acilius milites ad pugnam inflammat, rei facilitate, & magnitudine præmiorum propoſita.

Loci Communes *à Comparatione*, *à Cauſis*, & *à Conſequentibus*.

Motus, *Confidentia*. Mores *Viri fortis*.

Facilitas oſtenditur *à Comparatione Majorum*:

Difficilius fuit ſaltum ſuperare Macedonico bello, quàm hunc.

Sed vos ipſi tunc ſuperaſtis, ſaltum ad Aoum flumen in Epiro.

Ergo hunc multò faciliùs ſuperabitis.

PLEROSQUE] *Aſſumptio*, & *omnium ordinum* dicit, hoc eſt peditum, Equitum, Du-

Digitized by Google

Ducum, qui contra Macedones ad Aoum pugnaverant.

Macedonico] *Propoſitio.*

Quippe] *Propoſitionis* approbatio per quadruplicem *Comparationem*, ſaltuum, munitionum, militum, Ducum.

Summa virium] Sic deinde argumentatur à *Cauſis:*

Ab eo non eſt timendum, qui maximè timet, & ſociis infidis confidit. *Ariſt. c. 5. l. 2. t. 41.*

Sed Antiochus maximè timet, & Ætoli, quibus fidit, infideles ſunt.

Ergo nihil nobis eſt ab Antiocho timendum.

Summa] *Aſſumptionis* ſecunda pars, quam confirmat *ab Effectis.*

Rex ipse] Prima pars *Aſſumptionis*, itidem *ab Effectis*, quam prætereà urget *à Comparatione* Spartanorum, qui contra Xerſem pugnaturi non intra ſaltum, ut Antiochus, ſed ante fauces conſtiterant.

Quod quantum] Eumdem ſcilicet timorem oſtenderunt recipientes ſe intra ſaltum, ac ſi muris alicujus Urbis incluſiſſent.

Illud] A præmiis victoriam conſequentibus ſic milites inflammat:

Ad eam victoriam aſpirare debetis, cujus præmia ſunt Græciæ libertas, maxima præda, & terrarum imperium.

Sed hæc omnia conſequentur victoriam, quam ex Antiocho reportabitis.

Ergo ad eam aſpirare totis viribus debetis.

In hæc] *Complexio* Argumenti.

SENTENTIÆ.

Dux ille ignavus eſt, qui novus maritus, velut ſaginatus nuptialibus cœnis, ad pugnam procedit.

Ingratis, & vanis ſociis non eſt fidendum.

ORATIONIS CXLII.

T. Quintii de Zacynthò in conciliò Achæorum

ARGUMENTUM.

CUm diſceptatio de Inſula Zacynthò, quam Achæi occupaverant, Quintii arbitrio permiſſa eſſet, ita ille inſulam Romanis adjudicavit.

Loci communes *à Cauſis*, *& à ſimili*.

Motus, *Amor*. Mores *viri juſti*, *& prudentis*.

Argumentum Orationis tale eſt *à Cauſa finali*:

Si utilis eſſet Achæis poſſeſſio Zacynthi, eam illis adjudicarem.

Sed non eſt utilis.

Ergo nec poſſum adjudicare.

SI UTILEM] *Propoſitio; auctor eſſem*, inquit, id nimirum ſuaderem Senatui, populoque Romano.

CÆTERUM] *Aſſumptionis* approbatio *à Simili*.

ORA-

ORATIONIS CXLIII.

T. Quintii ad Conſulem pro Ætolis

ARGUMENTUM.

HOrtatur Quintius Atilium Conſulem, ne Urbem Ætolorum Naupactum, quam vi ſumma obſidebat, evertat, ſed petentibus veniam det.

Loci communes *à Cauſis.*

Motus, *Timor*, & *Æmulatio*. Mores *viri de Rep. ſoliciti.*

Tota admonitio hoc uno *Syllogiſmo* continetur *à Cauſis*:

Id tibi curæ eſſe debet, quod è Rep. noſtra eſt.

Sed è Rep. noſtra eſt hanc, obſidionem ſolvere.

Ergo id maximè facere debes.

UTRUM] *Aſſumptio.*

ECQUID] *Aſſumptionis* approbatio, amplificans enim res à Philippo geſtas æmulationem, & timorem movet, *ex Ariſt.l.2.c.11.t.116. & c.5.* ejuſdem *lib. t.*41.

SENTENTIA.

Non tàm intereſt Reip. hoſtis imbecillioris vires, & opes minui, quàm ſuſpectum, eumque potentem ſocium non ſupra modum creſcere.

ORA-

ORATIONIS CXLIV.

T. Quintii ad ſupplices Ætolos

ARGUMENTUM.

CUm in urbe Naupacto obſidione preſſi impenſiùs oraſſent Quintium, ut gentis ſuæ misereretur, hac oratione eis Quintius reſpondet.

Motus, *Amor*. Mores *viri clementis*.

FORTUNA] Eos coarguit, quòd ipſi ſibi cauſa fuerint tot malorum, ſimulque ſe & moderatum, & prudentem exhibet.

EGO TAMEN] Teſtatus egregiam ſuam in omnes Græcos voluntatem, jubet Oratores mittere, ſeque iis offert apud Conſulem deprecatorem.

SENTENTIÆ.

Fortuna delinquentium facit, ut vir ſapiens iræ, & Orationi temperet.

Vir bonus ne ingratis quidem benefacere abſiſtit.

Ex Dec. 4. Lib. 7.

ORATIONIS CXLV.

Eumenis in Concilio de Pace

ARGUMENTUM.

CUm Æmilio Prætori, & Rhodiis videretur non abnuenda pax Antiocho petenti, eam Eumenes tali oratione diſſuaſit.

Loci

Loci communes *ab Adjunctis*, *& ab Effectis*.

Motus, *Pudor*, *& Metus*. Mores *viri Conſtantis*.

Diſſuadens igitur hoc imprimis utitur argumento:

Eam pacem rejicere debemus, quæ neque eſt honeſta, neque certa.

Pax cum Antiocho neque honeſta nobis eſt, neque certa.

Eam igitur rejicere debemus.

EUMENES] *Aſſumptio*.

QUI ENIM] *Aſſumptionis* approbatio *ab Adjunctis* quoad utramque partem.

QUÆRO] Inde aliam deducit rationem *ab Effectis*:

Ea Pax rejicienda eſt, quæ maximum nobis parit incommodum.

Sed hæc pax maximo nobis incommodo futura eſt.

Ergo rejicienda.

Probat *Aßumptionem*, quia cùm neceſſe ſit etiam pace compoſita adhuc in Aſia manere, ſocios exhaurient præbendis commeatibus; ſi verò pacem Conſul abnuat, opus erit rursùs reparare bellum, quod nunc facili negotio confici poſſit.

SENTENTIÆ.

Nulla eſt ea Pax, quæ rei exitum impónere non poteſt.

Ratum non eſt, quod ſine auctoritate Senatus, ſine juſſu Populi peragitur.

ORA-

ORATIONIS CXLVI.

P. Scipionis ad Legatum Antiochi

ARGUMENTUM.

P. Scipio fratris Legatus promittenti Legato Antiochi pro pace impetranda magnum auri pondus, & regni ſocietatem ita reſpondet.

Loci communes *à Diſſimili*.

Motus, *Timor*. Mores *viri humani*, *&* *prudentis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, *&* *Concluſio*.

QUOD ROMANOS] In *Exordio* caſtigat petulantiam Legati, tùm quia Romanos auro corrumpi poſſe ſperaverat, tùm quia victis dari æquam pacem petebat.

LYSIMACHIA] Ad utrumque reſpondet in *Contentione*, & imprimis quoad conditiones pacis tali ratione *à Diſſimili*:

Si par nobis bello eſſet Antiochus, jure æquas peteret belli conditiones.

Sed non eſt.

Ergo non debet à nobis æquam pacem petere.

LYSIMACHIA] *Propoſitio*.

CONCESSO] *Aßumptio cum Complexione*.

EGO] Quoad munera, ait ſe filium ſuum donum ab Antiocho accepturum, alia nequaquam, & privatam gratiam inde promittit, publicè nihil.

QUOD IN PRÆSENTIA] *Concluſio*, qua hortatur, ut quamlibet potiùs pacem accipiat, quàm rem armis rursùs permittat.

SEN-

SENTENTIÆ.

Alios noſcere non poteſt, qui ſuam fortunam ignorat.
Nulla eſt diſceptatio ex æquo, ubi imperium victis patiendum ſit.
Privata gratia, non publica pro privato beneficio debetur.

ORATIO CXLVII.

Zeuſis Legati Antiochi pacem à Romanis petentis.

Loci communes *à Comparatione*.
Motus, *Lenitas*. Mores *viri ſupplicis*.

NON-TAM] Ad quaslibet pacis conditiones accipiendas ſe paratum oſtendit, ut eò magis ſibi Romanos placet; & ut magis ad lenitatem inclinent, tali utitur Syllogiſmo à *Comparatione*:

Romani victores Regibus, Populiſque victis parcere ſolent. *Ariſt.l.2.c.3.t.16.*
Sed hæc eſt maxima omnium victoriarum.
Ergo victo Antiocho maximè placati eſſe debent.

MAXIMO] *Propoſitio*.
QUANTO] *Aſſumptio* cum *Complexione*.
POSITIS JAM] *Complexionem* urget, quòd cùm jam nulli ſint hoſtes, quippe domini generis humani, parcere ſuis debebant.

ORATIO CXLVIII.

P. Scipionis conditiones pacis recenſentis.

Loci communes *ab Effectis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Timor*. Mores *viri in victoria moderati*.

Duo præſtat, Romanorum moderationem commendat, & conditiones pacis affert.

ROMANI] Magna igitur, & eadem tàm in adverſis, quàm in ſecundis rebus uſos eſſe Romanos ait animi Moderatione, quod probat *ab Effectis*; nam & Annibali victori non ceſſerant, & victo pepercerant, ipſi verò Antiocho jam victo eamdem pacem dabant, quam obtulerant, priuſquam vinceretur.

EUROPA] Pacis conditiones præſcribit.

IN DETERIORE] Minatur pejora, niſi hæc accipiat, uſus tali argumento à *Comparatione*: Iniquas pacis conditiones habet Antiochus, quia ſerò pacem fecit. Ergo iniquiores habebit, ſi ſeriùs faciat.

SI NUNC] Id autem confirmat, quia Romani, qui maximam Regis potentiam deprimere potuerunt, multò faciliùs fractam jam, ac debilitatam omninò tollent.

SENTENTIÆ.

Sapientum virorum animos neque ſecundæ res efferunt, neque adverſæ minuunt.

In deteriore ſua fortuna plerumque pacem facit, qui ſeriùs facit.

Regum majeſtas difficiliùs à ſummo faſtigio ad medium detrahitur, quàm à mediis ad ima præcipitatur.

ORA-

Digitized by Google

ORATIONIS CXLIX.

Eumenis in Senatu Romano

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ARGUMENTUM.

PAce cum Antiocho compoſita, Eumenes ſua in Pop. Romanum merita apud Patres recenſet, petitque præmia, contradicentibus Rhodiis.

Loci communes *à Cauſis*, *ab Enumeratione*, *à Comparatione*.

Motus, *Gratia*. Mores *viri modeſti*, *&* *benemeriti*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

PERSEVERASSEM] Sumitur *Exordium* à cauſa dicendi, quæ talis eſt:

Neceſſe eſt, ut vel ante, vel poſt Rhodios dicam.

Sed difficilior erit oratio mea, ſi dicam poſt Rhodios.

Ergo debui ante eos verba facere.

PERSEVERASSEM] *Propoſitio*.

QUÆ QUIDEM] *Aſſumptio*, & ejus approbatio, difficile enim futurum erat reſpondere Rhodiis, qui libertatem Græcis Civitatibus petituri videbantur, neque inimico in me animo, neque ex privata aliqua utilitate.

QUO IMPETRATO] Oſtendit igitur *ab honeſto*, antequam de ſe ipſe loquatur, non eſſe admittenda Rhodiorum poſtulata, tali ratione:

Non debetis ex Sociis veſtris alios nimium deprimere, alios nimium extollere.

Sed admittentes Rhodiorum poſtulata eos nimium extollitis, me nimium deprimitis.

Ergo eorum poſtulata admittere non debetis.

Digitized by Google

Quo impetrato] *Aſſumptionis* approbatio quoad utramque partem.

Hæc vos] *Propoſitio*; eamque magis urget, quod ſic melior futura eſſet conditio Civitatum, quæ contra Romanos bellaverant, quàm Eumenis ſocii Regis.

Quod ad me] *In contentione* ſuam modeſtiam præfatus, qui tria maximi faceret, amicitiam, & benevolentiam cum Romanis, & honorem, qui ſibi ab iis haberetur, *ex Ariſt.l.2. c.4.t.23.* oſtendit ſe de Romana Rep. optimè meritum, recenſens quæcumque ipſe, & Pater ſuus pro Romanis fecerant.

Hanc ego] Merita Patris amplificata *ab Adjunctis* temporis, conſtantiæ, & mortis. *Ariſt.l.2.c.7.t.81.*

Hujus ego] Suipſius merita, eaque amplificat à commodis, quæ recuſaverat ab Antiocho oblata, ab incommodis, quæ paſſus fuerat, à promptitudine, qua Romanis Imperatoribus ſemper paruerat. *Ex eodem loco citato Ariſt.*

Non sum hoc] Hæc eſt *Complexio* argumenti *à partium Enumeratione*; affirmat enim, quod negare per modeſtiam videtur.

Massanisa] Sua deinde extollit merita *a Comparatione* minorum:

> Multò majori dignus eſt præmio, qui voluntate ſemper Vobis fuit ſocius, quàm qui ex hoſte factus eſt neceſſitate ſocius,
>
> Sed Maſſaniſa ex hoſte factus vobis neceſſitate ſocius tàm multa obtinuit.
>
> Ergo mihi, qui Patris exemplo ſemper Vobis voluntate fui ſocius, multò majora debentur.

Massanisa] *Aſſumptionis* approbatio.

Quo tandem] *Complexio*.

Quid ergo] *Peroratio* habet Regis poſtulata, & refutat, quod deinde Rhodii petituri

erant;

erant; magis enim conveniens eſſe videbatur benemeritis ſociis conſulere, quàm Civitatibus hoſtium.

SENTENTIÆ.

Moderati ii ſunt, qui non ſolùm nihil, quod contra alios ſit, ſed ne quod ad ipſos quidem pertinet, petunt.

Satius eſt cedere aliquando intra fines ſui juris, quàm nimis pertinaciter tendere in eo obtinendo.

Æquius eſt ſociis benemeritis, quàm hoſtibus conſuli.

ORATIO CL.

Rhodiorum in Senatu contra Eumenis poſtulata.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *à Cauſis*, *à Comparatione*, *à Diſſimili*, *&* *ſimili*.

Motus, *Amor*, & *Lenitas*. Mores *hominum libertatem amantium*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *&* *Perorationem*.

NIHIL NOBIS] In *Exordio* invitos ſe dicunt cum Eumene hoſpite diſceptare, cauſam autem diverſæ hujus voluntatis eam eſſe, quòd ipſe Rex omnia imperio ſubjecta, Rhodii libera Civitas libertatem omnibus eſſe vellent; utrumque ad conciliandam benevolentiam, *ex Ariſt.l.2.c.4.t.23.*

UTCUMQUE] Cæterùm minimè perplexam futuram deliberationem, maximè ſe confidere oſtendunt, hoc argumento:

Perplexa eſſet deliberatio, ſi non alia præmia dari Eumeni poſſent.

Sed alia multa ſunt, quæ obtinere à Uobis poteſt, præter Civitates Græcorum.

Ergo minimè perplexa hæc Vobis deliberatio futura eſt.

Sicque refelluntur rationes omnes Eumenis, ex ſuis, Patriſque meritis petitæ.

NAM SI] *Propoſitio*, & ejus approbatio.

SED AB HAC] *Aſſumptio*, & recenſentur omnes Provinciæ, quas pro liberis Civitatibus Romani dare poterant Eumeni.

LICET ERGO] *Complexio*.

ET MEMINISSE] *Complexioni* ſuperioris Argumenti aliud annectitur ſumptum *ab Antecedentibus*, & eſt hujuſmodi:

Quod victo Philippo feciſtis, idem victo Antiocho facere debetis.

Sed victo Philippo omnes Civitates liberas eſſe voluiſtis.

Ergo & victo Antiocho Græcorum Civitates vindicare in libertatem debetis.

QUEM TITULUM] Approbatio quædam eſſe videtur *Propoſitionis*, quoad *Comparationem Parium*, ſed & alia ratione confirmatur *à Cauſis*:

Poſt victoriam tueri debetis, quod bello quæſiviſtis.

Sed utroque bello gloriam Vobis, & libertatem Græcis Civitatibus paraſtis.

Ergo victo Antiocho æquè, ac victo Philippo libertatem Græcorum tueri debetis; adeòque & gloriam à Vobis partam.

ALIA ENIM] *Aſſumptionis* prima pars illuſtrata *à Diſſimilibus*.

QUE PARARE] *Propoſitionis* quædam expoſitio; non minus laborandum Romanis eſt, ut tueantur poſt victoriam, quæ bello pararunt.

GENTIS] Altera *Aſſumptionis* pars.

Hoc

HOC PATROCINIUM] *Complexio*.

NON QUÆ] Occurrit *Prolepſi*, quaſi Græcorum Coloniæ in Aſia revera Græcæ urbes non ſint, quod negat ſumpto argumento *à Cauſis*:

Græcæ Civitates ſunt, quæ Græcorum artibus, & virtutibus delectantur.
Sed Coloniæ Græcorum in Aſia Græcas artes, ac virtutes colunt.
Ergo ſunt Græcæ Urbes æquè, ac eæ, quæ ſunt in Europa.

CERTARE] *Aſſumptio*, Rhodii quoque erant in Aſia, & Coloni Græcorum.

ADISTIS] *Aſſumptionis* approbatio à teſtimonio Romanorum.

MASSILIENSES] Idem confirmat *à Comparatione* Maſſilienſium:

Si qua Colonia Græcorum mutaſſet mores, maximè Maſſilienſes inter tot barbaras Gentes conſtituti.
Sed & hi non mutarunt.
Ergo multò minus Coloniæ in Aſia exiſtentes.
Maſſiliam ædificarunt Phocenſes Aſiatici, teſte Ammiano.

TERMINUS EST] Tandem arguit *à Simili*:

Romani tales ſunt in ultimis terrarum partibus æquè, ac Romæ.
Sed Græci Romanorum animos gerunt.
Ergo æquè ſunt Græci in Aſia, ac in Europa.

TERMINUS] *Propoſitio*.

BARBARI] *Aſſumptionis* approbatio *à Diſſimili*.

GRÆCI] Ipſa *Aſſumptio*, habent ſcilicet Græci Romanorum animos pro tuenda libertate, non fortunam, ut aliorum etiam imperium ſuis viribus amplectantur.

Digitized by Google

AT ENIM] *Confutat* id, quod Eumenes dixerat, non eſſe relinquendam libertatem Græcis Civitatibus, quia contra Romanos arma tulerunt; ſic à *Comparatione Majorum*: Inter alias Carthago ipſa contra vos toties arma tulit.

Sed tùm cæteris, tùm etiam Carthagini libertatem reliquiſtis.

Ergo multò magis Græcis Aſiæ Urbibus.

HUIC VESTRO] *Complexio*.

RHODII] *Peroratio*, qua modeſtè attingit commemoratìonem rerum omnium à Rhodiis pro Romana Rep. geſtarum, & gloriam innuit, quæ ex data Græcis omnibus libertate Romanis conſecutura eſt.

SENTENTIÆ.

Reges, & liberas Civitates natura ipſa, quæ potentiſſima eſt, disjungit.

Illa perfecta victoria, quæ glorioſa pariter, & dives eſt.

Alia aliis & honeſta, & probabilis armorum cauſa eſt.

Quæ parare, & quærere arduum fuit, tueri ſæpè eſt difficilius.

Terra mutata non mutat genus, & mores.

Mores, leges, & ingenium ſincerum, atque integrum à contagione accolarum ſervare difficile eſt.

Ex

Ex Dec. 4. Lib. 8.

ORATIONIS CLI.

Manlii Conſulis ad Milites

ARGUMENTUM.

MAnlius Conſul ducturus in Gallogræcos exercitum, qui Antiochum armis juverant, ita milites hortatur, ne Gallorum nomen inane timeant.

Loci communes *ab Antecedentibus*, *à Comparatione*, *à Cauſis*.

Motus, *Contemptus*. Mores *magnanimi Ducis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

NON ME] *Prolepſis* eſt in *Exordio* de Gallorum virtute, & cauſæ afferuntur, cur eam ſibi inclytam famam apud minimè feroces Aſiæ gentes paraverint, omnia in contemptum, ex *Ariſt. l. 2. c. 11. t. 117.*

SED HÆC]In *Contentione* reſpondet *Prolepſi*, non eſſe timendos Romanis Gallos, qui Aſiæ populis terrori ſint, idque probat multis argumentis.

SEMEL] 1. *ab Antecedentibus*:

Timere non debemus Gentem, quam toties vicimus; *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 41.*

Sed Gallos per ducentos jam annos toties vicimus.

Ergo eos nunc timere non debemus.

JAM USU] 2. *à Cauſis*:

Ii minimè terrori eſſe debent, qui primo impetu feroces, ſtatim deinde propter mollitiem corporum demittunt animos.

Tales ſunt Galli. Ergo ii nobis terrori eſſe non debent. *Ex citato Ariſt. loco.*

NON LEGIONIBUS] 3. *à Comparatione*:

Ut in ſingularibus certaminibus ſinguli milites, ita in pugna Exercitus ſe habet.

Sed in ſingularibus certaminibus Romani Gallis meliores ſunt.

Ergo & in pugna.

ET ILLIS] 4. *à Comparatione Majorum*:

Majores noſtri feroces illos, & veros Gallos toties vicerunt.

Sed hi longè inferiores ſunt, & degeneres.

Ergo multò facilius nobis erit eos vincere. *Ariſt. l. 2. c. 5. t. 43.*

SICUT IN] *Aſſumptionis* multiplex Approbatio, & primò *à Simili*.

MACEDONES] *Ab Exemplis*.

GENEROSIUS] *A Cauſa* virtutis efficiente.

PHRYGES] Hæc eſt argumenti *Complexio*.

ATTALUS] Confirmatur eadem *Aſſumptio ab Effectis*.

NOLITE] Deinde *à Simili*, & *diſſimilibus Cauſis*.

VOBIS] Tandem *à Comparatione*:

Vobis Aſiæ amœnitas officeret, qui Romulum Marte genitum auctorem gentis habetis.

Ergo multò magis Gallos eadem amœnitas corrupit.

HOC TAMEN] *Concluſio*, qua occurrit alteri *Prolepſi*, quaſi minimè glorioſum Romanis futurum ſit Gallogræcos vincere tot illecebris depravatos. Reſpondet igitur, tales quidem eos revera eſſe, fama tamen apud timidos Græcos eadem valere; ſicque rem non modò facilem, quàm apud ſocios glorioſam oſtendit.

SEN-

SENTENTIÆ.

Multa in bellis etiam de induſtria compoſita ad terrorem valent.

Barbarorum primus impetus gravis eſt, quem fervido ingenio, & cæca ira effundunt.

Non tantum ſemina ad ſervandam indolem valent, quantum terræ proprietas, cœlique, ſub quo aluntur, mutat.

Peregrinæ voluptates ad extinguendum vigorem animorum plurimum poſſunt.

ORATIONIS CLII.

L. Furii, & L. Æmilii contra Manlium de Triumpho

ARGUMENTUM.

Victis Gallogræcis Cn. Manlius triumphum à Senatu petebat, cui L. Furius, & L. Æmilius duo ex decem Legatis miſſis in Aſiam ita adverſantur.

Loci Communes *à Comparatione*, *ab Adjunctis*, & *à Diſſimili*.

Motus, *Ira*, & *Indignatio*. Mores *hominum juſtitiæ*, & *paci ſtudentium*.

Partes ſunt tres, *Narratio*, *Contentio*, & *Epilogus*.

LEGATOS] *Narratio* habet duo Manlii crimina, quòd pacem cum Antiocho factam turbare voluerit, & quòd arma intulerit Gallogræcis injuſſu Populi, & ſine auctoritate Senatus.

QUOD QUEM] Primum crimen omittunt,

Digitized by Google

quia perficere non potuerat, quod optabat; alterum ſic pertractant *ab honeſto*:

Qui de ſua ſententia bellum movit, & temerè adminiſtravit, triumphum non meretur.

Manlius de ſua ſententia bellum Gallogræcis movit, illudque temerè adminiſtravit.

Ergo non meretur triumphum.

QUOD QUEM] *Propoſitionis* approbatio quoad primam partem, *à Comparatione* aliorum bellorum, quæ paulò antè à Romanis geſta fuerant.

QUID EORUM] *Aſſumptionis* prima pars.

AT EO IPSO] Amplificat ſecundam partem *Aſſumptionis ab Adjunctis*:

Qui duxit exercitum, quò non debuit, is temerè bellum geſſit.

Manlius in gratiam Attali duxit exercitum, quò non debuit.

Temerè igitur bellum geſſit, non juſtè, & legitimè.

Non enim rectâ ad hoſtes movit, ſed per devias Provincias quaſi Attali Mercenarius profectus eſt.

BELLUM AUTEM] Proſequuntur idem argumentum, hoc modo:

Qui iniquo loco cum hoſtibus pugnavit, temerè bellum geſſit.

Sed bis iniquo loco cum hoſtibus Manlius pugnavit.

Ergo temerè bellum geſſit.

TU VERO] Ne parta victoria Manlius ſe excuſet, eam aſcribunt tùm Deorum patrocinio, tùm illius Gentis, quæ victa fuerat, timiditati. *Ariſt. l. 3. c. 15. t. 115.*

BIS CUM IIS] Tum deinde *Aſſumptionem* ſubjiciunt.

QUIA

QUID IGITUR] Repetunt reſponſionem ſuprà allatam ad *Prolepſin* de parta victoria; timiditatem hoſtium in cauſa fuiſſe, cur Romani vicerint, eamque probat *à Diſſimili*: A Thracibus cladem magnam accepit.

Ergo à Gallogræcis victus fuiſſet, ſi non in timidos hoſtes incidiſſet.

PRO HIS] *Complexio* primi *Syllogiſmi*.

SI NIHIL] Quam *Complexionem* urget ab *Exemplis Diſſimilibus*.

AN SATIS ESSET] Bello enim cum Antiocho conſulti ſunt Feciales, ipſine Regi bellum indicendum foret, an ſatis eſſet alicui ex illius præſidiis nuntiari.

VULTIS ERGO] *Epilogus* eorum, quæ ſuprà recenſentur, & orationem recenti, & diſſimili exemplo concludunt.

SENTENTIÆ.

Antequam arma inferantur, mitti Legati, res repeti, & indici bellum debet.

Prudens Imperator loco æquo, & ſuo tempore pugnare debet.

Meritò triumphum à Patribus petit bello geſto, qui iis auctoribus geſſit.

ORATIO CLIII.

Cn. Malii pro triumpho in Senatu.

Loci communes *à Cauſis*, *à Comparatione*, *à Genere*, & *ab Enumeratione*.

Motus *Invidia*. Mores *Viri innocentis*, & *benemeriti*.

Partes ſunt quatuor, *Exordium*, *Propoſitio*, *Contentio*, & *Concluſio*.

TRI-

TRIBUNI] *Exordium* malignitatis accuſat & Adverſarios, & Patres Conſc. per *Comparationem imparium*: Adverſarios quidem tali ratione:

Turpe eſt, decem Legatos negare Imperatori, quod non negatur à Tribunis Plebis.

Sed Tribuni non modò mihi triumphum non negant, ſed parati ſunt etiam referre.

Ergo id mihi negare Decem Legatos turpe eſt.

TRIBUNI] *Propoſitionis* approbatio quoad Tribunos.

QUIBUS EGO] *Aſſumptio*.

EX DECEM] *Propoſitio*, & ejus approbatio quoad Legatos.

NULLIUS] Leniter deinde, & modeſtè Patres ipſos perſtringit, hoc modo:

Qui Fabio Labeoni triumphum conceſſere negatum à Tribunis, non debent eum mihi negare.

Sed Patres triumphum conceſſere Fabio negatum à Tribunis.

Ergo eum mihi negare non debent.

Propoſitio probatur diſſimilitudine rerum ab utroque geſtarum, & ſic benevolentiam ſibi conciliat, qui per invidiam debito honore fraudetur. *Ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 25.*

DUPLEX] *Propoſitio* tùm univerſalis totius Orationis, tùm deinde particularis primæ partis; & allata diviſio *Dociles* Auditores facit. *Ariſt. l. 3. c. 14. t. 104.*

NON SUM] Per figuram *Præteritionem* primum argumentum pertractat de jure belli, *à Genere*: Omnes Galli acerrimi hoſtes ſunt Populi Romani.

Sed & Gallogræci ex iis ſunt.

Ergo hoſtes Pop. Romani, adeòque juſto bello oppreſſi.

Gallos] Idem probat *à Cauſis*:

Juſtum eſt bellum, quod ſuſcipitur pro liberandis à graviſſima ſervitute Sociis. *Ariſt. l. 1. c. 13. t. 244.*

Sed Gallogræci graviſſima ſervitute oppreſſos ſocios tenebant.

Ergo juſtum fuit bellum contra ipſos ſuſceptum.

Aſſumptio amplificatur *ab Effectis*.

At enim] *Prolepſis* ſumpta *à Simili Exemplo*, quæ ſic ſe habet:

Quòd Galli Delphicum templum ſpoliaverint, non eos idcircò Romani ulti ſunt.

Ergo neque ulciſci debuerunt, quòd Aſiam popularentur.

Equidem] Reſpondet *à Cauſis*:

Noſtra defendere debemus, non aliena.

Sed Aſia tunc aliena erat, nunc noſtra eſt.

Ergo eam defendere modò ſuſcepto bello debuimus.

Equidem aliquid] *Aſſumptio* illuſtrata *ab Effectis*.

An nisi] Urget idem argumentum *à Comparatione minorum*:

Minus vexabant Aſiam quieta Antiochi præſidia, quàm armati Gallorum exercitus.

Sed pro liberanda Aſia deduci præſidia Antiochi voluiſtis.

Ergo multò magis cohibere Gallorum impetus debuimus.

Sed quid ego] Hactenus oſtendit juſtè à ſe bellum ſuſceptum contra Gallogræcos, nunc probat bellum, quod ipſe adminiſtraverit, indictum fuiſſe decreto ſenatus, & lege Populi:

Qui bellum indixit Antiocho, indixit &

cæteris, qui pro Antiocho pugnabant.

Sed Galli maximè in exercitu Antiochi erant.

Ergo & iis indictum eſt publica auctoritate bellum.

TE L. SCIPIO] *Propoſitionis*, & *Aſſumptionis* approbationes à teſtimonio L. Scipionis, qui vicerat Antiochum.

SED SIMUL] *Propoſitio*.

IN QUA CAUSA] *Aſſumptio*; ſimulque exponit, ſe priùs omnia tentaſſe, quàm arma tractaret, ſed recuſaſſe Gallos quamlibet conditionem.

NUNC QUONIAM] Deſcendit ad ſecundam *Contentionis* partem, diluitque alterum, quod objiciebant Adverſarii, temerè à ſe geſtum bellum fuiſſe. *Ariſt. l.* 3. *c.* 15. *t.* 117. argumentum autem eſt hujuſmodi, quod videtur eſſe *ab Adjunctis*:

Temerè bellum non geſſit, qui proſpero eventu, & optimo conſilio illud geſſit.

Sed ego bellum geſſi proſpero eventu, & optimo conſilio.

Ergo non temerè.

IN QUO] Oſtendit, ſe cauſæ maximè confidere. *l.* 2. *c.* 5. *t.* 60. quamobrem hîc etiam licet non expreſſa, tamen latet *Aſſumptio*.

SED EGO] Sic igitur quoad proſperum eventum argumentatur, quæ erat *Aßumptionis* prima pars, ex veteri inſtituto Romanorum:

Romani improbare non ſolent, quod Dii comprobarunt.

Ergo in me improbare non debetis, quod Dii comprobaverunt.

INIQUO ENIM] Confirmat ſecundam partem *Aſſumptionis*, quòd alia ratione vinci non potuerint, ut qui ſunt incluſi mœnibus, ſola oppugnatione; quòd loco iniquo alii quoque

Im-

Imperatores ſine reprehenſione pugnaverint.

EQUIDEM] Tandem hoc utitur contra Adverſarios *Dilemmate*:

Aut ignavi erant hoſtes, aut maximè timendi.
Si ignavi: nullum ergo erat periculum nobis etiam iniquo loco cum iis pugnantibus.
Si timendi: ergo tantæ victoriæ triumphus non eſt negandus.

CÆCA] Adverſariorum invidam mentem hoc *Epiphonemate* objurgat.

AN ETIAM] Præmiſſa petitione veniæ, quòd longiori uteretur Oratione, purgat & cladem in Thraciæ montibus acceptam, duplici ex cauſa; tùm quòd in locis iniquis vitare inſidias non potuerit, tùm quòd ipſe deinde hoſtes ita cæciderit, ut illi ſoli victoriæ Triumphus debeatur.

SED JAM] *Concluſio* totius Orationis.

SENTENTIÆ.

Rei per ſeipſi æſtimandi ſunt, remota univerſæ gentis infamia, atque invidia.
Indomiti, atque implacabiles vi, & armis cohibendi ſunt.
Nullius calumniæ ſubjicienda, quæ Dii comprobaverunt.
Cæca invidia eſt, nec quicquam aliud ſcit, quàm detrectare virtutes, corrumpere honores ac præmia earum.
Nemo ſaltus patentes, qui anguſti ſint, & plana ex arduis, & culta ex ſilveſtribus facere poteſt.

ORA-

ORATIONIS CLIV.

P. Scipionis ad Populum contra Tribunos

ARGUMENTUM.

ACcuſatus P. Scipio à Tribunis, cùm roſtra aſcendiſſet, ſic Populum allocutus eſt.

Motus, *Amor*. Mores *Viri magnanimi*.

HOC DIE] Commemorat prælium, quod eo ipſo die in Africa cum Annibale, & Pœnis commiſerat.

ITAQUE] Optimum eſſe ait, & ſe ire in Capitolium ad gratias Diis agendas pro tot rebus feliciter geſtis, & ſequi Populum pro ſimilibus impetrandis.

ITA SI] Non magis ait, ſe fuiſſe à Populo ornatum, quàm ipſe honoribus, rebus gerendis egregiè reſponderit; ad captandam benevolentiam. *l. 2. c. 4. t. 23. & 25.*

SENTENTIÆ.

Feſtis diebus litibus, & jurgiis ſuperſederi æquum eſt.

Orandus Deus eſt, ut ſemper bonos Principes habeamus.

ORATIONIS CLV.

Tribunorum contra P. Scipionem ad Populum

ARGUMENTUM.

CUm non compareret citatus P. Scipio, qui in Liternum conceſſerat, Tribuni ita

Digitized by Google

ita in eum Populi iram concitare conantur.

Loci communes *A Comparatione*.

Motus, *Ira*, & *Pudor*. Mores *hominum inimicorum*.

Habetis] Increpant Populum, qui ſequutus Africanum in Capitolium, Tribunos reliquerat, & meritò ait, eos à ſuo illo Duce relictos eſſe.

Et tantum] Hortantur, ut Scipionem è villa revocent ad judicium; argumento *à Comparatione majorum*:

Difficilius eſt revocare quempiam è Provincia armatum, quàm inermem è Villa.

Sed Scipionem armatum è Provincia, qui revocarent, miſiſtis.

Ergo mittere etiam poteſtis, qui è Villa revocent inermem.

Reprehendunt autem Populum, quòd non audeat id facere.

ORATIONIS CLVI.

Ti. Gracchi Tribuni pro P. Scipione

Argumentum.

Ti. Gracchus non ſolùm prohibuit revocari è villa Scipionem, ſed pro illo etiam hanc habuit ad Populum ſtomachi plenam orationem.

Loci communes *à Repugnantibus*.

Motus, *Indignatio*. Mores *viri juſti*.

Sub pedibus] Hujuſmodi igitur utitur argumento *à Repugnantibus*:

Qui ſæpè vicit hoſtes Populi Romani, non debet à Tribunis opprimi.

Talis eſt Scipio.

Ergo turpe eſt eum opprimi à Tribunis.

Nul-

NULLISNE] *Propoſitionem* cônfirmat ab *honeſto*, ſenectus enim eorum inviolata eſſe debebat, qui plures honores, & triumphos conſecuti fuerant.

ORATIONIS CLVII.

P. Scipionis Naſicæ pro L. Scipione

ARGUMENTUM.

CUm Scipionem Aſiaticum peculatus damnaſſet Prætor, & in vincula duci juberet, P. Scipio Naſica appellans Tribunos hanc habuit Orationem.

Loci communes *à Comparatione*, *& ab Adjunctis*, *& ab Effectis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *viri innocentis*.

Partes ſunt tres, *Narratio*, *Contentio*, *& Peroratio*.

PARENTES] *Narrat* ea omnia, quæ pro Rep. geſſerant Cn. & P. Scipiones, Africanus deinde, & L. Scipio, cujus victoriam de Rege Antiocho relatam amplificat *ab Adjunctis*.

IN PACE] Exponit accuſationem, quam infirmat à ſimili Cn. Manlii exemplo, & duo crimina recenſet de non relata in publicum pecunia, & pace facta in gratiam Antiochi.

AN NON] Crimen de pecunia diluit *ab Effectis Repugnantibus*:

In triumpho Scipionis plus auri latum eſt, quàm decem aliis triumphis.

Ergo pecuniam publicam in privatum uſum non vertit. *l.1.c.5.t.114.*

NAM QUID] Alterum de pacis conditionibus eadem ratione:

Qui plures Provincias ademit Antiocho, pacem non vendidit,

L. Sci-

L. Scipio plurimas Provincias Antiocho ademit.
Ergo illi pacem non vendidit.

Asiam omnem] *Aſſumptio* illuſtrata *ab Adjunctis*.

Quid si] *Complexio*, plura enim adimi Antiocho non potuere, etiamſi, ut Adverſarii contendunt, non accepta mercede, ſed gratam pacem feciſſet.

Philippo] *à Comparatione* Scipionem excuſat, quòd Regi victo regni partem reliquerit, & quare accuſatur exponit, ob invidiam fratris Africani.

Tantum auri] Ad utrumque tandem reſpondet eodem, quo ſupra, argumento:
Si tantum auri illatum eſſet in domum Scipionis, illud adhuc extaret.
Sed ea pecunia non apparet.
Ergo falsò id Adverſarii objiciunt. *Ex l. & c. citato t. 113.*

Quantum venditis] *Aſſumptio*.

Ubi ergo] *Propoſitionis* approbatio, nam tantas opes & augere multæ acceptæ hæreditates debuerant, neque imminuere nulli facti ſumptus potuerant.

At enim] *Peroratio*, qua *Miſericordiam* movet. *Ariſt. c 14. l. 3. t. 166.*

Sententiæ.

Gloria apud ſocios comparatur non tàm bello, quàm temperantia, & fide.
Poſteris non ſolùm gloria majorum aliquando non prodeſt, ſed & nocet invidia.

Ex

Ex Dec. 4. Lib. 9.

ORATIONIS CLVIII.

Poſtumii Conſulis ad Populum de Bacchanalibus

ARGUMENTUM.

CUm in Bacchanalibus celebrandis multa infanda ſcelera committerentur, vocata concione Poſtumius Conſul rem omnem Populo aperit.

Loci communes *à Comparatione*, *ab Effectis*, *& à Repugnantibus*.

Motus, *Timor*. Mores *viri religionis*, *& Reip. amantis*.

Partes ſunt quatuor, *Exordium*, *Narratio*, *Contentio*, *& Peroratio*.

NULLI UNQUAM] In *Exordio* facit attentos ex rei magnitudine, juxta *Ariſt. l.3.c.14. t* 104. Diſcrimen affert inter veras, & falſas religiones, ut in vituperandis Bacchanalibus crimen impietatis effugiat.

BACCHANALIA] *Narratio*, ſimulque *Propoſitio* ſcelerum, quæ in iis Sacris admittebantur, & periculi, quod inde Reip. imminebat.

MAJORES VESTRI] *Contentionis* tale eſt argumentum à *Comparatione*:

Populi cœtus ſine publica auctoritate fieri prohibentur ex veteri inſtituto.

Sed hi nocturni cœtus nocent etiam Reip.

Ergo multò magis tolli, & puniri debent.

CUM AUT VEXILLO] *Propoſitio*, nam tribus ex cauſis vocabatur ad Concionem populus, aut propter Centuriata Comitia, quibus habendis poſito in Capitolio vexillo comparabatur exercitus, aut propter Tributa, aut ſi Magiſtratus aliquis agere cum Populo vellet.

QUA-

Digitized by Google

QUALES] *Aſſumptio*, quam ille confirmat *ab Effectis*:

Ii cœtus nocent Reip. qui militiæ diſciplinam corrumpunt.
Tales ſunt cœtus in Bacchanalibus fieri ſoliti.
Ergo nocent maximè Reip.

Aſſumptio amplificatur *à Repugnantibus*, quam interrogationibus ornat.

MINUS TAMEN] Rurſus *ab Effectis* ſic arguit:

Ii cœtus nocent Reip. ex quibus omnia ſcelera, & Conjurationes emanant.
Tales ſunt Bacchanalium cœtus.
Nocent ergo Reip.

NUMQUAM] *Aſſumptionis* prima pars quoad privata ſcelera.

NECDUM] Altera pars de conjurationibus, ex quibus quantum immineat periculi Reip. exponit, & cauſam affert, cur nondum ea perfecerint.

CONCIONANTES] Sicut Concio tùm cœtum populi ſignificat, tùm orationem habitam à Magiſtratu, ſic concionari dicitur & Populus, qui in concionem vocatur, & Magiſtratus, qui verba facit.

OPTARE IGITUR] *Complexio* primi *Syllogiſmi*, hortaturque ad ſupplicium eorum, qui hujuſmodi ſacris initiati fuerint, etiamſi affines, & cognati ſint.

NE QUIS] *Prolepſis*, quaſi impium ſit prohibere Deorum cultum, cui ſatisfacit auctoritate Pontificum, & Majorum externa ſacra vetantium, quòd ea ſcilicet diſſolvant, non augeant Religionem.

HÆC VOBIS] In *Peroratione* tria facit, 1. exponit hujus concionis habendæ conſilium, 2. felicem rei exitum ominatur ex Deorum voluntate, & Senatus decreto, 3. hortatur, ut Conſulum vigilantiæ & ipſi pari ſedulitate reſpondeant.

Ex

Digitized by Google

EXTRA ORDINEM] Hujus enim rei cognitio ad Prætorem potiùs pertinere videbatur; quare extra ordinem demandata eſt Conſulibus.

SENTENTIÆ.

Pravis religionibus captæ mentes velut furialibus ſtimulis ad omne ſcelus, & ad omnem libidinem trahuntur.
Ubicumque multitudo eſt, ibi & legitimus rector multitudinis eſſe debet.
Nihil in ſpeciem fallacius eſt, quàm prava religio.
Nihil æquè religionem diſſolvit, quàm ubi non patrio, ſed externo ritu ſacrificatur.

ORATIONIS CLIX.

Philippi Regis ad Legatos Romanos

ARGUMENTUM.

PHilippus Rex cauſam ſuam agit apud Legatos Romanos, qui ex Urbibus Theſſaliæ, & Perrhæbiæ deducere eum præſidia juſſerant.

Loci communes *ab Effectis*, *& ab Adjunctis*.

Motus, *Pudor*, *& Indignatio*. Mores *viri injuſte læſi*.

Orationis talis eſt *Syllogiſmus ab Effectis*:

Is injuſtè agit, qui amicum, & benemeritum injuriis afficit. *l.1.c.12.t.226. & c.9.t.156.*

Sed vos Romani me novis ſemper injuriis afficitis Socium Regem, & de Rep. benemeritum.

Ergo injuſtè mecum agitis.

NON

Non cum] *Aſſumptionis* prima pars.

Civitates] Quam ut confirmet, injurias recenſet poſt pacem à Romanis acceptas.

Pro non dubio] *Aſſumptionis* ſecunda pars *per Comparationem* Eumenis, eamque ſic probat *ab Adjunctis*:

Ille benè meretur de aliquo, qui majus confert beneficium, quàm accipit.

Eumenes majora à Vobis accepit, quàm dedit, at ego contrà.

Ergo de Vobis ego benemeritus ſum, non Eumenes.

Eumenes] *Aſſumptionis* approbatio de Eumene, hic autem ſenſus eſt, Antiochus antè fuit hoſtis Eumenis, quàm Romanorum, qui niſi bellum pro Eumene ſuſcepiſſent contra Antiochum, nunquam ille retinere ſua potuiſſet.

Mei autem] Sua porrò merita amplificat, quòd recuſaverit pacis conditiones ampliſſimas oblatas ab Antiocho, quòd illi arma intulerit ante Romanorum in Græciam adventum, quòd Acilio, & Scipioni in omnibus favere non deſierit.

Pro hoc studio] *Complexio* primi *Syllogiſmi*, cui addit repetitionem injuriarum, quas ſibi à Romanis fieri queritur.

Et si diis] Eumenis rationem retorquet in Adverſarium tali pacto, quoad Civitates, de quibus præſens erat controverſia:

Eumenes habere non debet, niſi quæ à Decem Legatis obtinuit.

Sed non obtinuit, niſi Cherſoneſum, & Lyſimachiam.

Ergo Ænum, Maroneam, & Thraciæ Civitates habere ipſe non debet.

Quo in] *Concluſio* plena indignationis, & ſtomachi, non debere eum tanta injuria à Romanis affici, ſi ſocius, & amicus Rex ſit.

N Sen-

Multum ad reliquos Populos continendos unius exemplum pertinet.

Nullum officium referenda gratia magis neceſſarium eſt.

ORATIONIS CLX.

Lycortæ Achæorum Prætoris ad Legatos Romanos

Argumentum.

Legati Romani in concilio Achæorum queſti fuerant de injuriis in Lacedæmonios, Lycortas Prætor Achæos tali Oratione defendit.

Loci communes *à Cauſis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Pudor*. Mores *Viri ingenui*, *&* *magnanimi*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, *&* *Epilogus*.

Difficilior] In *Exordio* queritur iniquitatem judicii, quòd iidem ſibi futuri eſſent accuſatores, & Judices; confidentiam tamen præſefert, ut aliquam apud Legatos captet benevolentiam. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25.

Cædem] Duo objiciebantur Achæis, cædes Spartæ facta, & muri diruti, legeſque Lycurgi ſublatæ. Quoad cædem eorum, qui evocati ad cauſam dicendam interfecti fuerant, duplicem adhibet defenſionem; prima eſt *à Cauſis*:

Ea Vos reprehendere non debetis, quæ bello geſſimus pro vobis ſuſcepto.

Sed

Sed bellum cum Lacedæmoniis pro vobis ſuſcepimus.

Ergo ea reprehendere non debetis, quæ tunc geſſimus.

QUIA IN VESTRO] In *Aſſumptione* approbanda tria oſtendit, 1. violatum fuiſſe fœdus à Lacedæmoniis, 2. debuiſſe Romanos eam injuriam ulciſci, 3. iis abſentibus, hoc jure præſtitum per Achæos.

PRO VOBIS] *Complexio* approbationis.

QUOD CUM ALII] *Propoſitionis* approbatio.

QUORUM TAMEN] Altera defenſio, qua crimen cædis purgat: talis eſt pariter *à Cauſis*, ſed *efficientibus*, cùm primum argumentum ſit *à finali*:

Hoc crimen objici debet iis, qui eam cædem patrarunt.

Sed ea cædes facta eſt ab exulibus Lacedemoniis, non ab Achæis. *l.* 3. *c.*15. *t.*113.

Ergo Lacedæmoniis objici debet crimen cædis, non Achæis.

NOSTRUM EST] *Aſſumptio*, quam confirmat *à Cauſa finali*, exponens, quare exules Lacedæmonios interfecerint, in ultionem ſcilicet erepti ſibi domicilii.

LACEDÆMONII] *Complexio* ejuſdem approbationis.

AT ENIM] Alterum crimen erat, diruti muri, & ſublatæ Lycurgi leges; de muris quidem ſic diſputat:

Servari debent Lycurgi leges.

Sed mœnia Spartæ ſunt contra leges Lycurgi.

Ergo diruenda erant.

CUM MURI] *Aſſumptionis* approbatio, non enim Lycurgus, ſed Tyranni muros exſtruxerant; itaque ſine muris ſemper liberi,

Digitized by Google

aliquando principes muris circumdatis ſervi tyrannorum fuerant.

NON PHILOPÆMENA] *Complexio.*

QUOD AD LEGES] Leges etiam ait non ademptas ab Achæis, ſed à Tyrannis; Achæos autem non feciſſe injuriam, qui ſuas Lacedæmoniis leges dederint, quibus univerſa Peloponneſus utebatur, non alienas.

SCIO EGO] Abſoluta defenſione, accuſat Romanos quippe non æquo jure agentes cum Achæis, quos veluti ſervos cauſam dicere coram ſe velint, & ſic arguit *à Comparatione*:

Liberi ſumus, & fœdus nobis cum Romanis æquum eſt.

Sed nos non quærimus, quid capta Capua vos feceritis.

Ergo neque vos quærere debetis, quid Sparta capta nos fecerimus.

NAM SI] *Propoſitionis* approbatio.

CUR ERGO] *Aſſumptio* illuſtrata *à Comparatione imparium.*

SPECIE] Etiamſi non liberi, ſed ſervi Romanorum Achæi ſint, adhuc probat agi ſecum iniquè, tali ratione:

Socii, & hoſtes non debent eſſe in æquo apud Romanos.

Sed hoſtes Spartani non ſolùm in æquo, ſed etiam meliore jure apud vos ſunt, quàm nos ſocii.

Ergo id maximè iniquum eſt.

QUANTUMLIBET] *Propoſitio*; ſimus inquit, Vobis Romani inferiores, at certè pares hoſtibus eſſe non debemus.

NAM UT IN] *Aſſumptionis* approbatio.

PARUM EST] *Aſſumptio* ipſa.

QUE JUREJURANDO] *Concluſio* negat poſſe mutari, quæ jurejurando compoſita fuerint, quòd Achæi Deos multò magis timeant, quàm Romanos. *l.2.c.5.t.50.*

SEN-

SENTENTIÆ.

Difficilis oratio eſt apud eumdem actorem, & judicem.

Arces, & propugnacula liberis populis deformes veluti cicatrices ſervitutis ſunt.

In amicitia, & ſocietate par libertas eſſe debet.

Iniquum eſt, plus petere hoſtes, quàm Socii habeant.

Deus verendus magis, & timendus, quàm homines.

Ex Dec. 4. Lib. x.

ORATIONIS CLXI.

Philippi de filiis judicium exercentis

ARGUMENTUM.

CUm Perſeus accuſaret Demetrium fratrem tùm intentatæ ſibi mortis, tùm initæ cum Romanis amicitiæ, antequam ii cauſam agerent, æger animo Philippus Pater hæc iratus locutus eſt.

Loci communes *ab Adjunctis*, *à Cauſis*, *à Comparatione*, *& Effectis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *Patris miſeri & turbati*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Concluſio*.

SEDEO] *Exordium* ſumitur *ab Adjunctis* Judicis, actoris, Rei, & criminis, quibus omnibus ſe miſeratione dignum oſtendit. *l.* 2. *c.* 8. *t.* 192.

JAMPRIDEM] Sic igitur in *Contentione* arguit *à Comparatione:*

Leviores debent eſſe inimicitiæ inter fratres, quàm inter hoſtes, *l. 2. c. 3. t. 16.*
Sed & hoſtes pacem aliquando faciunt.
Ergo neque fratrum æternæ eſſe debent inimicitiæ.

SED INTERDUM] *Complexio.*
ETIAM HOSTES] *Aſſumptio.*
SUBITURAM] *Propoſitionis* approbatio *à Cauſis*; memoria enim germanitatis, puerilis conſuetudinis, & præceptorum Patris ad reconciliationem plurimum valent.
QUOTIES] Deinde utitur argumento *ab Effectis*:

Concordia fratrum regna, & familias tuetur, diſcordia perdit.
Ergo concordes vivere debetis.

Antecedens confirmatur exemplis, eorum maximè fratrum, qui beneficio mutuæ benevolentiæ regna, & privatas familias ad ſummos honores, & potentiam evexerunt.
INTER BINOS] Duo Spartæ regnabant, quia duo fuerant Ariſtodemi filii, qui cum Dorienſibus Regnum occupaverant; alterius familiæ Reges Agidæ, alterius Proclidæ primùm, mox Eurypontidæ dicti ſunt à Nepotibus Ariſtodemi. *Pauſanias in Lacon.*
VIVO] Tertiò implacabiles illas inter fratres inimicitias deteſtatur *à Cauſis*:

Turpe eſt quidquid ex ambitione naſcitur. *Ex Ariſt. l. 2. c. 4. t. 65. & 65.*
Sed hæc veſtra inimicia ex ambitione naſcitur.
Ergo multò magis Vobis turpis eſt.

Id autem inde amplificat, quòd vivo Patre regnum cernant, & ambiant, quòdque non in ſe tantùm, ſed in Patrem etiam regnandi cauſa amorem exuerint.

AGI-

Agite] *Concluſio* plena triſtitiæ, & indignationis.

Sententiæ.

Concordia res parvæ creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur.

Impium eſt vivo, & ſpirante Patre hæreditatem cernere.

Regni amor inſatiabilis, cui nihil cari, nihil ſancti eſt.

Oratio CLXII.

Perſei fratrem Demetrium accuſantis

Loci communes *à Conſequentibus*, *à Cauſis*, *ab Adjunctis*, *à Repugnantibus*, *ab Enumeratione*.

Motus, *Miſericordia*, *Odium*, *& Metus*.

Mores *viri de ſuamet vita ſoliciti*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Perorationem*.

Aperienda] *Exordium* habet ſimulatam indignationem in Patrem, quòd iniquiùs acceperit querelam filii, & ad excitandam miſericordiam hoc utitur argumento à *Conſequentibus*:

Miſerum eſt, ſi me & mori velis, & filium tuum eſſe neges. *l.2.c.8.t.90*.

Sed utrumque annuis, ſi me deſpicias, manifeſtas deferentem inſidias.

Ergo miſerrimum eſt mihi, accipi à te iniquiùs querelas meas.

Amplificatur quoad utramque partem *Aſſumptio*.

Neque futuro] Nam multò magis mihi frater impoſterum inſidiabitur, ſi nunc impunè ſit illi inſidias feciſſe.

Itaque] Ad captandam *Benevolentiam* ſe non tàm de ſuo, quàm de patris periculo ſolicitum exhibet. *l.2.c.4.t.25.*

Sin autem] Attentionem parat à magnitudine periculi, quod egregia ſimilitudine, & figura hypotypoſi illuſtratur. *l.3.c.14.t.104.*

Frater] In *Contentione* duo facit, probat crimen inſidiarum, & ut ſibi Pater auxilio ſit, precatur, de fratris cum Romanis amicitia multa attingens. Sic igitur *à Cauſis* crimen probare nititur:

Frater Macedoniæ regnum affectat.
Sed conſequi non poteſt, niſi me interfecto.
Ergo me vult interficere, ut regnum obtineat.

Frater] *Propoſitio* per apoſtrophen ad fratrem, ubi addit comeſſatorem Perſeo eſſe non poſſe, qui regnum eidem debitum affectet.

Huic spei] *Aſſumptionis* approbatio.

Hesterna die] Arguit primò ſibi paratas inſidias in ludo Equeſtri, quas ea ratione ſe ait effugiſſe, quòd victoriam fratri ultrò conceſſerit.

Ab hostili] Secundò, cùm ad cœnam invitavit, idque ſic oſtendit *à Repugnantibus*:

Amicè me non invitavit ad cœnam, qui inimicus venit ad me comeſſatum.
Sed Frater venit ad me comeſſatum inimicus, & armatus.
Ergo non amicè, ſed inſidiosè me ad cœnam invitaverat.

Credis me] Prima interrogatio inſidias probat, ſecunda periculum ſuæ vitæ ex iis inſidiis manifeſtum.

Quid hoc noctis] Tertiò ad ſe interficiendum veniſſe Comeſſatorem Demetrium probat *ab Adjunctis*:

Qui

Qui inimicus noctu venit armatus ad iratum fratrem, ad interficiendum fratrem venit.

Sed ad me iratum frater inimicus noctu, & armatus venit.

Ergo ſicarius, non comeſſator ad me venit.

Quid hoc] *Aßumptio.*

Convivam] *Propoſitionis* approbatio, ſi enim comeſſator non venit, ut oſtendit, ergo venit inſidiator.

Si aperta] Idem confirmat ab eorum confeſſione, qui ferro ſuccincti venerant, ſicque concludit *à Pari*:

Deprehenſi cum telo crimen eſt manifeſtum.

Fatentes pro deprehenſis habendi ſunt.

Ergo fatentis ſe fuiſſe cum telo crimen eſt manifeſtum.

Criminose] Hoc eſt ſuſpicioſè, & per conjecturas.

Execrare] Tranſit ad alteram *Contentionis* partem, & jure ait execrari Patrem Regni cupiditatem, quæ fratres ad hæc tanta ſcelera pertrahat; eo tamen diſcrimine, ut inſidiatorem meritis pœnis afficiat, tueatur, cui factæ ſint inſidiæ.

Quo enim] Sibi deberi perfugium in Patris miſericordia, & juſtitia ſic oſtendit:

Filium, cui nullibi patet perfugium, pater tueri debet.

Sed mihi nullibi niſi in te perfugium patet.

Ergo tu Pater tueri debes.

Cui non] *Aſſumptionem* probat *à partium enumeratione*, 1. nullo in loco neque in exercitu, neque domi, neque in convivio: hæc autem omnia ex iis, quæ ſuprà habentur, ſatis patent.

Solemne] In ſolemni ſcilicet ludo, quem

cùm luſtrares, exercitum inſtituiſti.

QUO ME] 2. Non in Romanis, & cauſas affert, propter quas inimici ſibi, amiciſſimi fratri ſint, & ad odium excitandum valent.

SI QUID] 3. Non in populis Macedoniæ finitimis.

AT IN] 4. Non in Macedonibus; quod confirmat ex heſterno ludicro prælio, & ex benevolentia Macedonum erga Romanos, adeòque erga Demetrium, quem proinde Patri etiam timendum eſſe hoc argumento demonſtrat:

Eum timere debes, qui plurimum valet auctoritate apud Macedonas, & Romanos ſibi faventes habet. *ex Ariſt. l.2. c.5.t.41.*

Sed talis eſt Demetrius.

Ergo eum maximè timere debes.

ISTE ENIM EST] *Aſſumptionis* approbatio quoad primam partem *à Cauſis*.

QUO SPECTARE] Alterius partis approbatio, & malignè interpretatur Quintii conſilium de mittendo Romā Demetrio cum primoribus Macedonum, ut nimirùm qui Philippum Regem in Macedonia habent, Romæ ſervi Demetrii fiant.

HÆC SI] *Peroratio*, quæ eandem habet, ac *Exordium* querelam; & de regni cupiditate, quam Pater execrabatur, ita diſputat *à Cauſis*:

Ille ſceleratè cupit regnum, cui jure non competit.

Sed mihi jure regnum competit, Demetrio nequaquam.

Ergo ſcelerata regni cupiditas non in me eſt, ſed in Demetrio.

EGO VERO] *Complexio* quoad Perſeum; Ego, inquit, ſi in medium afferatur hoc crimen, video me eſſe innoxium.

QUEM ENIM] *Aſſumptionis* prima pars.

CUPIT

CUPIT REGNUM] *Propoſitio*.

OBSTAT] *Aſſumptionis* ſecunda pars cum *Complexione.*

NON PRIMUS] Affert rationes, quibus adductus Demetrius cædem fratris moliatur; exempla aliorum, impunitatem à Patre, comprobationem à Romanis.

HÆ SPES] Sic igitur *concludit*: ſi cupis me eſſe ſalvum, punias eos, qui me occidere voluerunt, nam ubi ſcelus admiſerint, vindictam ſumere non poteris.

SENTENTIÆ.

Circumventis in ſolitudine natura ipſa ſubjicit, ut hominum, quos nunquam viderint, fidem tamem implorent.

Accuſator plerumque criminosè, & dubia argumentis colligendo agit.

Cupit ſcelleratè regnum, qui tranſcendere feſtinat ordinem ætatis, naturæ, juris gentium.

Non ſemper qui prohibere poteſt, idem & perſequi ſcelus admiſſum poteſt.

ORATIO CLXIII.

Demetrii ſe apud Patrem purgantis.

Loci communes *ab Adjunctis*, *à Repugnantibus*, *à Cauſis*, *à Contrariis*.

Motus, *Miſericordia*. Mores *viri innocentis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

OMNIA] Statim in *Exordio* accuſationem fratris infirmat, eique fidem adimit, *c.* 14.*l.*3. *t.*103. ſumpto *à Cauſis* argumento, tali ratione:

Digitized by Google

Nihil apud Judicem valere debent, quæ per calumniam, & malitiam finguntur.

Sed omnia frater accuſatoriè confinxit, lacrymas, metum, tempus judicii, & crimina.

Ergo ea nihil apud te valere debent.

CIRCUMVENTUM] Hoc eſt, cùm circumventus, & inops ſim, ſuperbum tamen facit, & Romanis fidentem, quaſi eorum gratia non obſit mihi potiùs, quàm proſit.

OPORTUIT] Per apoſtrophen ad fratrem accuſationis ordinem reprehendit, quòd duo diverſa crimina proditionis, & inſidiarum ſimul malitioſè detulerit ad Patrem, quæ ſeparari debuerunt.

OCCIDENDI] Proponit primum argumentum fratris, cui ſic reſpondet *à Repugnantibus*:

Is regnum ſcelere non quærit, qui ſperat ſe poſſe illud conſequi à Romanis. *Ex l. 33. c. 15 t. 113.*

Sed fateris me conſecuturum à Romanis regnum.

Ergo illud ut obtinerem non opus fuit parricidio.

QUID ERGO] *Aſſumptio* cum *Complexione*.

AN UT] *Propoſitionis* approbatio *à Contrariis*, quòd Romani virtutem, aut virtutis certè imaginem colentes ſcelera, & parricidia ſummo odio proſequuntur, maximè Quintius mutua cum fratre benevolentia inſignis.

IDEM NON] Ex dictis ab Adverſario hujuſmodi colligit argumentum, quo fratrem fuiſſe inſidiatorem oſtendat, *à Cauſis*:

Ille inſidiator eſt, qui ſe non parem futurum in certamine cenſet.

Frater ſe mihi in certamine de regno omninò imparem judicat.

Ergo

Ergo ille eſt inſidiator.

IDEM NON] *Aſſumptio.*

IDEM TANQUAM] *Propoſitio*, quam urget vehementi illa interrogatione, velitne frater eum eſſe reum inſidiarum, qui certaminis exitum timuerit.

EXEQUAMUR] Refert tria tempora, quibus dicuntur inſidiæ à ſe fratri comparatæ, ludi, cœnæ, comeſſationis.

TEMPORA] Refelluntur crimina, 1. *ab Adjunctis* temporis; ubi enim ludis, & conviviis datur opera, ibi nullus inſidiis locus eſt.

QUID DIES] 2. *ab Adjunctis* diei, quo dicuntur cogitata, hoc modo:

Probabile non eſt, me eo die infanda ſcelera cogitaſſe, quo ſolemne luſtrationis, & expiationis ſacrum peragebatur.

Sed eo die expiationis, & luſtrationis ſolemne ſacrum peragebatur.

Ergo non eſt probabile, me tum ſcelera adeò fœda cogitaſſe.

QUO LUSTRATUS] *Aſſumptio*; vide cæremonias in Sacro adhiberi ſolitas *c.3.*

HOC EGO] Latet *Complexio*, & hoſtia dicitur itineri circumdata; quia diviſæ hoſtiæ pars una ad dexteram, altera ad lævam viæ ponebatur.

UT QUIBUS] *Propoſitionis* approbatio.

SED CÆCUS] 3. *à Repugnantibus*, an enim te, inquit, irritaſſem in ludo, quem parato veneno invitaturus eram ad cœnam? an non ad aliud tempus venenum reſervaſſem, neque ſtatim veneno ferrum ſubſtituiſſem? an ſperarem, te me ad cœnam recepturum comeſſatum, qui metu mortis meam evitaveras cœnam?

NON EST RES] 4. Rurſus *à Circumſtantiis* hac ratione:

Qui vino largiùs indulget, nullas parat in-

inſidias.

Sed nos lætitiæ, & vino largiùs in convivio indulſimus.

Ergo tum nullas inſidias paravimus.

NON EST] *Aſſumptio* comprobata *à Cauſis*, diei ſcilicet feſti, & victoriæ.

QUÆ SI NON] *Propoſitio*.

ET NE EGO] Exponit, quod ultimò objiciebatur in crimine inſidiarum, fuiſſe quoſdam ex comitatu Demetrii cum ferro, idque multis rationibus infirmat.

SI QUÆRAM] 1. Exprobrat fratri malevolentiam, qui ſedulò nimium aliorum facta ſpeculetur.

ET NE QUID] 2. Negat ſe auctore, & ſciente ſumptum ferrum ab iis fuiſſe, eoſque ſe tuendi, non Perſei occidendi cauſa veniſſe ait armatos.

AUT EXPLICA] 3. id confirmat *ab Adjunctis*.

QUIN TU] Univerſam deinde accuſationem infringit ducto à *Cauſis* argumento:

Ea accuſatio rejicienda eſt, quæ oritur ex invidia.

Sed tu hæc in me crimina fingis propter invidiam.

Ergo rejicienda ſunt.

Probatur *Aſſumptio*, & figura proſopopœja egregiè exornatur, ubi præthereà ſe modeſtum, & bonorum artium ſtudioſum deſcribit.

ROMANOS] Initam cum Romanis amicitiam excuſat *à Cauſis*:

Ea mihi Gratia crimini eſſe non debet, quam Patre jubente quæſivi.

Sed patre jubente Gratiam mihi Romanorum quæſivi.

Ergo ea mihi crimini eſſe non debet.

EGO NEC] *Aſſumptionis* approbatio, juſſit enim Pater me ire Romam, ſicque cum Roma-

Digitized by Google

Romanis me gerere, ut haberent illi quæ laudarent, non quæ reprehenderent, unde mihi eorum gratia parta eſt.

ITAQUE] *Complexio* hujus approbationis, cui ſuum addit conſilium, quibus in rebus, ac temporibus inita cum Romanis gratia uti velit.

NEC HODIE] *Peroratio* plures complectitur Demetrii querelas, ejuſdemque deprecationes, quarum prima eſt, quòd ſibi crimini ſint, quæ gloriæ eſſe deberent. *Ariſt. cap.*8. *l.*2.*t.*89.

NON HODIE] 2. quòd ex invidia frater major accuſet, quem apud iratum patrem deprecatorem eſſe oportebat. *ex Ariſt. lib.* 2. *c.*8.*t.*89.

E CONVIVIO] 3. quòd raptus è convivio pro ſe ipſe cogatur dicere cauſam parricidii, idque amplificat *à Comparatione*.

ILLE DIU] 4. quòd ipſe ex tempore ſe defendere debuerit, cùm frater diù antè meditatam accuſationem attulerit.

QUID MIHI] Tandem miſericordiam Patris implorat à perſona filii, qui reus agitur, & fratris, qui per ſummam crudelitatem accuſat.

SENTENTIÆ.

Civibus Gratia externa obeſt potiùs, quàm prodeſt.

Gratia apud Principes comparatur aut vera, aut certè ſimulata probitate.

Cæcus criminandi cupiditate animus, dum omnia ſuſpecta facere vult, aliud alio confundit.

Turpe non eſt, ſi die feſto inter æquales largiore vino utamur.

Miſeria, & metus crapulam facilè excutiunt.

Gra-

Gratia, quæ nōn in bello cœpit, plerumque neque reſervatur ad bellum.

Qui pro alio cauſam dicit, ſola ingenii fama periclitatur.

ORATIONIS CLXIV.

Tib. Sempronii in Senatu

ARGUMENTUM.

Q. Fulvius per legatum L.Minutium ſuadebat in Senatu miſſionem Hiſpanienſis exercitus, quaſi debellatum eſſet cum Celtiberis, id ne fieret interrogando Minutium contendit Tib. Sempronius, cui Hiſpania Citerior obtigerat.

Loci communes *à Cauſis*, *& à Genere*.

Motus, *Timor*. Mores *providi Ducis*.

Tota Oratio hoc *Syllogiſmo* continetur *à Cauſis*:

Celtiberi non manebunt in fide ſine Exercitu.

Sed Exercitus Tyro retinere eos in fide non poteſt.

Ergo veteres Milites retinendi in Provincia.

QUÆRO DE TE] Prima interrogatio habet *Propoſitionem Syllogiſmi*.

SI NEQUE] *Complexio*.

AN DEDUCTIS] In hac altera parte ſecundæ interrogationis latet *Aſſumptio*, quam confirmat *à Genere*, tali pacto:

Omnes barbari tyronem exercitum contemnunt.

Ergo etiam Celtiberi inter reliquos barbaros ferociſſimi.

PAUCÆ] *Propoſitionis* approbatio: multò enim minus in fide manebunt Celtiberi, cùm maxi-

maxima eorum pars adhuc in armis ſit.

Quæ cum] Juxta decretum, quod factum fuerit, exponit quàm diverſa ratione ipſe bellum adminiſtraturus ſit.

Sententiæ.

De fide barbarorum nihil recipi, aut affirmari poteſt.

Contemptum tyrocinium etiam mitiores barbaros excitat ad rebellandum.

Dictu, quàm re facilius eſt, provinciam ingenio ferocem rebellantem conficere.

Orationis CLXV.

Q. Metelli ad Cenſores de reconciliatione

Argumentum.

Creati fuerant Cenſores M. Æmilius, & M. Fulvius, inter quos veteres erant inimicitiæ. Ad eos igitur venere principes Civitatis, quorum unus Q. Metellus ita de gratiæ reconciliatione loquutus eſt.

Loci communes *ab Effectis*, *& à Comparatione*.

Motus, *Amor*, *& Lenitas*. Mores *viri probi*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, *& Concluſio*.

Non obliti] In *Exordio* veniam petit, quòd eos ipſe admoneat, à quibus Cives omnes regi, & admoneri æquum eſſet; ſumit autem argumentum à bonorum omnium conſenſu.

Singulos] Captat eorum *benevolentiam*, quorum virtutem, & merita laudat. *Ariſt. l.2.c.4.t.28.* ſimul etiam deſcendit ad inimicitias,

micitias, quæ mala Reip. ominarentur, & *malè comparatos* dicit, hoc eſt conjunctos, & eumdem Magiſtratum ſimul gerentes.

INIMICITIAS] Ut igitur inimicitias deponant hortatur ſic primò *ab Effectis*:

Illud omittere debetis, quod Reip. perniciosſum futurum eſt.

Sed inimicitiæ veſtræ maximè erunt Reip. pernicioſæ.

Ergo eas deponere in gratiam Reip. debetis.

DE QUIBUS] *Aſſumptionis* approbationem attingit, ſed non proſequitur.

HAS UT HODIE] Secundò idem ſuadet *ab honeſto*, quòd nimirum deceat, tùm conjungi reconciliatione gratiæ, quos P. R. honore conjunxerit, tùm etiam utrumque velle ex animo id evenire collegæ, quòd in omnibus precationibus ex veteri inſtituto verbis nuncuparent.

T. TATIUS] Tertiò utitur argumentò *à Comparatione Majorum*:

Difficilius eſt reconciliari hoſtes, quàm Cives inter ſe. *l.2.c.4.t.*30.

Sed ex hoſtibus plerumque ſocii fideles & Cives etiam fiunt.

Ergo etiam Cives reconciliari inter ſe debent.

Aſſumptio probatur *exemplis*.

VULGATUM] *Concluſio*, qua ſuprà allata confirmat à teſtimonio veteris ejuſdem Proverbii. Oratio tamen imperfecta eſt, quippe interpellata.

SENTENTIÆ.

Principum inimicitiæ Reip. graves ſunt.

Non modò ſimultates, ſed bella quoque finiuntur.

Ami-

Amicitiæ immortales, inimicitiæ mortales eſſe debent.

ORATIONIS CLXVI.

Philippi ad Antigonum de ſucceſſione Regni

ARGUMENTUM.

IRatus Perſeo Philippus, quòd ejus fraude Demetrium filium amiſiſſet, Antigonum regiæ virum majeſtatis ſibi ſucceſſorem deſtinat.

Loci communes *à Cauſis*.

Motus, *Indignatio*. Mores *triſtis parentis*.

Hujuſce Orationis tale eſt argumentum à *Cauſis*:

Tibi regnum debetur, ſi eo indignus eſt Perſeus.

Sed regni hæreditate Perſeus indignus eſt.

Ergo tibi regnum debetur.

QUANDO] *Aſſumptionis* prima approbatio, quòd ſuis ſceleribus Perſeus optabilem fecerit Patri orbitatem, cæteris deteſtabilem.

REGNUM QUOD] *Propoſitionis* prima approbatio ex meritis Patrui Antigoni.

TE UNUM] *Complexio*.

SI NEMINEM] *Aſſumptionis* ſecunda approbatio, ne præmium parricidii Perſeo regnum ſit.

DEMETRIUM] Altera approbatio *propoſitionis*, quòd illi debeatur regnum, qui ſolus mortem innocentis, & errores Patris illacrymaverit.

SENTENTIÆ.

Nullos, quàm improbos, liberos habere præſtat.

Regna, & patrimonia virtutis, non ſceleſtæ fraudis præmia eſſe debent.

Ex

Ex Dec. 5. Lib. 1.

ORATIONIS CLXVII.

Callicratis ad Achæos

ARGUMENTUM.

SOcietatem, quam cum Achæis Perſeus Macedoniæ Rex inire cupiebat, ita in Concilio gentis ſuæ Callicrates diſſuaſit.

Loci communes *ab Effectis*, & *Conſequentibus*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri providi*, & *de Rep. ſoliciti*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

PARVA] *Exordium Attentos* facit à magnitudine rei, *l.* 3. *c.* 14. *t.* 104. & ut à ſocietate cum Perſeo Achæos deterreat, ipſam ſocietatis petitionem pernicioſam fuiſſe ſic oſtendit *ab Effectis*:

Pernicioſum eſt Achæis patere aditum Perſeo in Peloponneſum.

Sed per Societatis petitionem jam habet in Peloponneſum aditum.

Ergo ipſa petitio ſocietatis pernicioſa fuit Achæis.

NAM QUI] *Propoſitionis* approbatio *à Cauſa*.

II CONCIONANTEM] *Aſſumptio*, quam illuſtrat *à Simili*.

QUIS ENIM] In *Contentione* probat *à Conſequentibus* rejiciendam eſſe Perſei ſocietatem, tali argumento:

Ea ſocietas nobis rejicienda eſt, quæ fœdus Romanum violat.

Sed per hanc Societatem fœdus Romanum violabitur.

Ergo eſt rejicienda.

QUIS

QUIS ENIM] *Aſſumptio*.

NISI HOC] *Aſſumptionis* approbatio, quòd bellum Perſeo futurum quamprimùm ſit cum Romanis; idque confirmat *ab Effectis*.

EGO NIHIL] *Concluſio* Orationis.

SENTENTIA.

> Feræ beſtiæ ad fraudem ſuam poſitum cibum ſæpè aſpernantur, nos cæci ſpecie parvi beneficii ineſcamur.

ORATIO CLXVIII.

Qua Arco ſocietatem cum Perſeo ſuadet.

> Loci communes *à Contrariis*, *à Cauſis*, & *à Comparatione*.
>
> Motus, *Confidentia*. Mores *hominis ſinceri, & non ingrati*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

DIFFICILEM] In *Exordio* ad avertendam invidiam, negat ullum eſſe periculum, ne ſocietate cùm Perſeo fœdus Romanum violetur; ubi etiam Callicratem calumniæ, & malignitatis accuſat. *l.* 3. *c.* 14. *t.* 103. *&* 104.

AC PRIMUM] *Contentio* ſtatim habet refutationem ejuſdem Argumenti, quod præcipuum fuerat adverſario, & ſic arguit *à Cauſis*:

> Quæ certa ſunt majorem vim habent, quàm quæ ſunt incerta.
>
> Sed quæ pacem inter Macedonas, & Romanos pollicentur certa ſunt, quæ bellum incerta.
>
> Ergo ſperare potiùs pacem debemus, quàm bellum timere.

CUR QUIDEM] Probat deinde non eſſe

Digitized by Google

Achæis rejiciendam amicitiam cum Perſeo *à Comparatione Minorum:*

Amicitia Macedonum minus eſt pericu-
loſa nobis, quàm aliis Græcis.

Sed alii Græciæ populi eam amicitiam
colunt ſine periculo.

Ergo nos multò magis.

Opportuni] *Propoſitio* confirmatur primò à ſitu, & potentia Achajæ, & per *comparationem diſſimilium.*

Nihilo plus] Secundò, quòd fideliores amici Romanorum ſint, quibus proinde minus ſuſpecti ſint, quàm Ætoli.

Fecerit] Sequitur argumentum *à Contrariis*, tali ratione:

Inimici eſſe non debemus illi, qui amicè nobiſcum agit. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 24.

Sed amicè nobiſcum agit Perſeus.

Ergo eidem inimici eſſe non debemus.

Fecerit] *Propoſitionis* approbatio *à Contrariis.*

Quid Perseus] *Propoſitio* ipſa cum *Aſſumptione.*

Cur] *Complexio.*

Quamquam] Idem confirmat *ab antecedentibus* meritis Regum Macedoniæ cum Achæis *per Comparationem Majorum:*

Eorum meritorum memoria valuit vivo etiam Philippo.

Ergo multò magis regnante Perſeo.

Ne id quod] *Peroratio* habet repetitionem eorum, quæ ſuprà dicta ſunt, utilem fore amicitiam Macedonum Achæis, & nullum adeſſe periculum violandi Romani fœderis. *Ex Ariſt. l.* 3. *c.* 19. *t.* 167.

Sententiæ.

Beneficiorum, quàm injuriarum memoria diuturnior eſſe debet.

Com-

Commercium juris præbendi, repetendique etiam inter hoſtes eſſe poteſt.

In pace, etiam ſi odia non finiuntur, intermitti debent.

Ex Dec. 5. Lib. 11.

ORATIONIS CLXIX.

Eumenis in Senatu Romano de Perſeo

ARGUMENTUM.

REx Eumenes, cùm multa de conſiliis, & potentia Perſei dixiſſet, Patres adhortatur, ut maturè illius conatis occurrant.

Loci communes *ab Enumeratione*.

Motus, *Timor*. Mores *Viri Amici*, & *Fidelis*.

Partes ſunt tres, *Inſinuatio*, *Narratio*, & *Concluſio*.

NON EGO] Avertit ſuſpicionem calumniæ, & malevolentiæ.

CERNEBAM] Exponit, & narrat quæcumque Perſeus inimico in Romanos animo patraverat. *l.* 3. *c.* 16. *t.* 127. neque alia opus erat adhortatione ad bellum, cùm ſuprà potentem, & præmunitum, hîc inimicum exhibuerit.

HOC QUAM] *Concluſio* habet ſtudium Eumenis in Romanos, & votum Reip. ſalutare.

SPE NOVARUM TABULARUM] Quibus debitores non cogerentur perſolvere creditoribus pecunias creditas cum uſuris.

SEN-

SENTENTIÆ.

Qui vana affert, fidem ſibi abrogat.
Turpe eſt non præmonere amicum, ut caveat.

ORATIONIS CLXX.

Sp. Liguſtini ad Populum

ARGUMENTUM.

CUm in delectu habendo multi appellaſſent Tribunos Plebis, Sp. Liguſtinus Magiſtratuum permiſſu hæc ad populum loquutus eſt.

Motus, *Gratia*. Mores *Viri modeſti*, & *benemeriti*.

SP. LIGUSTINUS] Suæmet vitæ militiæque ordinem exponit, quot & quanta cum virtute ſtipendia fecerit, ut ſe dignum oſtendat, qui primum ordinem habeat. *l.* 2. *c.* 4. *t.* 25. hîc tamen ſcire opus eſt, quomodo divideretur Exercitus apud Romanos.

SED HÆC] Paratum ſe præbet ad quemlibet ordinem capeſcendum, qui ſibi attributus fuerit, & ad idem ſuos commilitones hortatur.

SENTENTIÆ.

Ea uxor optanda, quæ libera, pudica, & fœcunda ſit.
Omnem locum honeſtum ducas, quo Remp. defendas.

ORA-

ORATIONIS CLXXI.

Martii ad Perſeum de belli cauſa

ARGUMENTUM.

CUm Legati Romani in colloquium cum Perſeo veniſſent, ita eorum unus Martius belli, quod Macedoniæ imminebat ab Romanis, cauſas exponit.

Loci communes *à Cauſis*, & *à Simili*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Narratio*, & *Epilogus*.

EXPECTARI] In *Exordio* liberam orationem excuſat à neceſſitate, quærenti enim Perſeo, cur armati in Græciam venirent, non poterat veras talis adventus cauſas non aperire; deinde *à Cauſa finali*, ne punire armis neceſſe ſit, quem verbis non caſtigaverit, & illuſtratur *à ſimili*.

EX QUO] Narrantur Perſei crimina.

HÆC NE] In *Epilogo* reperit eamdem excuſationem, ſuumque in Perſeum ſtudium patefacit.

SENTENTIÆ.

Orationis acerbitas etiam adverſus amicos ſubeunda; ſicut & Medici ſalutis cauſa triſtiora remedia adhibent.

Aut verbis caſtigandus eſt, aut armis, qui fœdus rumpit.

ORATIO CLXXII.

Perſei objecta à Martio crimina diluentis.

Loci communes *à Cauſis*, & *à Comparatione*.

Motus, *Lenitas*. Mores *ſimulantis innocentiam*.

Partes ſunt tres, *Exordium*, *Contentio*, & *Peroratio*.

BONAM CAUSAM] *Exordium* habet querelam, quòd iidem Romani ſibi futuri ſint accuſatores, & Judices; tria deinde genera criminum proponuntur.]

QUID ENIM] De Eumene, Rammio, & Thebanis negat ſe reum eſſe poſſe, tali argumento:

Crimina, quæ probari non poſſunt, conviciantis ſunt, non accuſantis.

Sed hæc mihi objecta crimina probari non poſſunt.

Ergo iis, quippe conviciis reus eſſe non debeo.

SCILICET] *Aſſumptionis* approbatio *à Cauſis*.

ET ARTETARI] De Artetaro, quòd ejus interfectores exulare in Macedonia permiſerit, ita primò ſe defendit *à Pari*:

Romæ, & in Italia tuti ſunt Exules ſine ulla veſtra culpa.

Ergo, quòd & in Macedonia tuti ſint, non ſum reprehendendus.

ET HERCULE] 2. quia fruſtrà exilii pœna daretur, ſi nullo in loco tuto Exules eſſe poſſent.

EGO TAMEN] 3. quia ſtatim ac fuerat admonitus à Romanis, eos ex Macedonia abire coegerit.

ET

ET HÆC QUIDEM] De Abrupoli, jure ſe feciſſe contendit *à Cauſis*:

Vim vi repellere licet.

Sed Abrupolis mihi vim, & bellum intulit.

Ergo vi, & armis licuit mihi eum repellere.

NAM SI EST] *Propoſitio.*

CUM ABRUPOLIS] *Aſſumptio.*

AT ENIM] *Prolepſis* de atroci nimiùm vindicta, cui ſatisfacit *à Comparatione*, hoc argumento:

Gravius eſt venari bello victorem, & innocentem, quàm victum, & nocentem.

Sed mihi victori, & innocenti hæc eadem acciderunt.

Ergo ille victus, & injuſtè lædens ea ſibi accidiſſe queri non debet.

NON SUM EODEM] Expeditionem in Dolopas Duplici ratione defendit, tùm quia regno Macedoniæ attributi fuerant à Romanis, tùm quia Euphranorem præfectum à ſe impoſitum interfecerant.

AC CUM PROCESSISSEM] Iter Delphicum purgat *à Cauſa finali*, quam fuiſſe juſtam oſtendit, & à temperantia in itinere à ſuis militibus ſervata.

ÆTOLIS] Reliqua crimina, quippe nullius ferè momenti ſe jam diluiſſe per Legatos ait in Senatu Romano; ſimul Eumenem accuſat calumniæ, & malevolentiæ, de quo ſimilia aliquando dicenda prædicit.

EGO HÆC] In *Peroratione* queritur de purgatione ſui minimè efficaci propter præjuditia Romanorum; deinde Romanis nimium exprobrat ſeveritatem, qui armis leviſſimas etiam culpas puniant.

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Bona Cauſa apud quoslibet agi poteſt.

Quæ verbo objecta ſunt, verbo negare ſatis eſt.

Qui multis gravis, & moleſtus eſt, multos etiam habet inimicos.

Ne in ſervos quidem ſæva, & injuſta imperia probantur.

Crimina talia eſſe ſolent, quales aures, & animi audientium ſunt.

ORATIONIS CLXXIII.

Perſei Regis ad Milites

ARGUMENTUM.

PErſeus equeſtri prælio ſuperior magnificè fortunam ſuam apud milites extollit, & inde totius belli eventum ominatur.

Loci communes *ab Antecedentibus*.

Motus, *Confidentia*. Mores *ferocis Juvenis*.

Orationis talis eſt *Syllogiſmus ab Antecedentibus*.

Qui Romanum vicit Equitatum, certus eſt de belli eventu.

Sed nos vicimus Roma nos Equites.

Ergo de felici belli eventu certi ſumus.

PRÆJUDICATUM] *Complexio*, quam deinde conſequitur *Propoſitionis* approbatio *ab Adjunctis*, & *Effectis*, fuga ſcilicet Legionum.

SED FACILIUS] Exponit, qua ratione impoſterum perſequi hoſtes velit.

SEN-

Digitized by Google

SENTENTIÆ.

Sæpè ex initiis eventus belli præjudicatur.

Vis, ac robur exercitus Equitatus eſt.

Ex Dec. 5. Lib. 4.

ORATIONIS CLXXIV.

L. Æmilii ad Populum

ARGUMENTUM.

PRofecturus ad bellum Macedonicum Æmilius contra Vulgi rumores hac ad populum oratione ſe præmunit.

Loci communes *à Cauſis* , *à Diſſimili* , & *ab Effectis* .

Motus, *Confidentia* . Mores *Viri Sapientis* .

Tres ſunt partes , *Exordium* , *Contentio* , & *Concluſio* .

ANIMADVERTISSE] *Exorditur* à ſpe tùm ſua , tùm populi de belli proſpero eventu , quam non inanem fore arguit à *Cauſis* .

VOS QUÆ] Hortatur, ne vanis rumoribus fidem habeant , & alant credulitate , & ſermonibus; argumentum eſt *ab Effectis*:

Illud pernicioſum eſt, adeòque vitandum, quod victoriam corrumpit.

Sed vani vulgi ſermones victoriam ſæpè corrumpunt , & impediunt.

Ergo pernicioſi, & vitandi.

NAM NUNC] *Aſſumptionis* approbatio *à Cauſis* , quòd plerique famæ inſervientes Remp. malè adminiſtrent; eam deinde amplificat figura

gura hypotypoſi, & exemplo de Fabiana Conſtantia reſpondet.

NON SUM IS] Secundò arguit *à Diſſimili*, tali ratione:

Duces admonendi ſunt in caſtris à Viris prudentibus.

Ergo non Romæ à Vulgo.

ITAQUE] Concluſio Orationis.

SENTENTIÆ.

Rumores, quorum nemo eſt auctor, tua crudelitate ne alas.

Nemo tàm famæ contemptor eſt, cujus non debilitari animus poſſit.

Qui de ſua unius ſententia omnia gerit, ſuperbus eſt magis quàm ſapiens.

ORATIONIS CLXXV.

Æmilii ad Milites de dilatione pugnæ

ARGUMENTUM.

CUm multis viſus eſſet Æmilius imprudenter pugnam recuſaſſe oblatam ab hoſtibus, ille vocata poſtero die concione rationem reddit ſui conſilii.

Loci communes *à Cauſis, ab Adjunctis, à Repugnantibus*.

Motus, *Timor*, & *Confidentia*. Mores *prudentis ducis*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, & *Perorationem*.

P. NASICA] *Exordium* ſumitur à cauſa dicendi; reddenda eſt enim ratio illius conſilii, quod reprehendatur à multis. *l*. 3. *c*. 14. *t*. 102.

NAM

NAM TANTUM] Duò facit in *Contentione*, benè dilatam pugnam oſtendit, & argumento adverſariorum reſpondet. Primum illud ſic pertractat *à Cauſis*:

Prudenter recuſatur pugna, ubi iniquō Marte pugnandum ſit.

Sed heri nobis iniquis conditionibus pugnandum erat.

Ergo prudenter heſternam pugnam recuſavi.

IN QUA ME] *Aſſumptio*, quam amplificat *ab Adjunctis*, comparando ſemper Romanos cum hoſtibus.

JAM OMNIUM] 1. à diſpari militum numerō.

SED FUERIMUS] 2. quòd feſſi longo itinere pugnaturi fuerant cum iis, qui animo, & corpore vigerent.

QUID QUOD] 3. quòd incompoſiti cum multò antè inſtructis.

AT HERCULE] 4. quòd non antè munitis caſtris pugna conſerenda foret, idque oſtendit admodùm periculoſum ex inſtituto majorum, & *cauſa finali* muniendi caſtra ante prælium.

HIS DIFFICULT:] Argumentum, quò uſus fuerat Naſica in admonendo Conſule, ne ſcilicet ea nocte interpoſita abiret hoſtis, & tutò evaderet; cui ſic ipſe ſatisfacit *à Repugnantibus*:

Ille noctu abire noluit, qui & manſit venientibus nobis, & ſponte in aciem venit.

Sed hoſtis & manſit venientibus nobis, & in aciem copias eduxit.

Ergo certum erat, eum nolle clam noctu abire.

EGO AUTEM] *Propoſitio*.

QUANTO ENIM] *Propoſitionis* approbatio *ab Adjunctis*.

Digitized by Google

Hæ dilatæ] *Peroratio*, & ut rationes ſuprà allatas magis confirmet, *ab Antecedentibus* probat, ſe pugnam, ſi non iniquis conditionibus conſerenda ſit, nullo modo detrectaturum. *l.* 3. *c.* 19. *t.* 165.

Sententiæ.

- Non ignaviſſimus quiſque ad cuſtodiam ſarcinarum relinqui debet.
- Inertes etiam, & imbelles benè comparati fortiſſimos vicerint feſſos, & incompoſitos.
- Caſtra ſunt victori receptaculum, victo perfugium.

Ex Dec. 5. Lib. 5.

Orationis CLXXVI.

L. Æmilii ad Perſeum victum

Argumentum.

PErſeum captum cum filio, & in tabernaculum introductum ita primùm caſtigat, deinde ſolatur Conſul Æmilius.

Prima percontatio] Imprimis igitur verbis caſtigat ejus temeritatem, quòd ſine juſta cauſa, ætate virili, proindeque non per imprudentiam, expertus tùm Romanorum fidem, tùm belli incommoda, potentiſſimo Populo arma intulerit.

Utrumque] Secundò eum conſolatur, jubetque benè ſperare, deducto argumento à Romanorum clementia, quæ multos alios ſervaverit. *Ariſt. l.* 2. *cap.* 5. *t.* 56.

Digitized by Google

Exemplum] Tertiò ſuos milites hortatur, ut memores quàm inconſtantes ſint res humanæ, ſe modeſtè gerere velint.

Sententiæ.

Temeritas eſt, quorum & vim bello, & fidem in pace expertus es, cum iis bellum, quàm pacem malle.

Is demum vir erit, cujus animum nec proſpera fortuna flatu ſuo efferet, nec adverſa infringet.

Orationis CLXXVII.

Rhodiorum in Senatu Romano

Argumentum.

RHodii, qui bello Macedonico faviſſe Perſeo arguebantur, proindeque omnia ſibi Romæ infeſta animadvertebant, ita ſuam cauſam agunt in Senatu.

Loci communes *à Cauſis*, *à Comparatione*, *à Diſſimili*, *& ab Effectis*.

Motus, *Miſericordia*, *& Lenitas*. Mores *hominum ſupplicum*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Contentio*, *& Peroratio*.

Peccaverimusne] In *Exordio* ſe miſericordia dignos exhibent, quòd omnes hoſtium pœnas patiantur, cùm ſit adhuc incertum, an peccaverint. *Ariſt.l.2.c.8.t.90.& 91.* hoc autem amplificant *à Comparatione* Macedonum, & Illyriorum.

Certe quidem] Defenſionis hunc ordinem ſervant, ut probent, 1. ſe nihil hoſtile admiſiſſe. 2. non defuiſſe Sociorum officio. 3. non publicè peccatum fuiſſe. 4. excuſandam

eſſe Legationis ſuperbiam. Prima igitur pars ita pertractatur *à Cauſæ remotione*:

Iis non debetis inferre bellum, qui nihil in vos hoſtile admiſerunt. *l.1.c.12. t.227.*

Sed nihil in vos hoſtile admiſimus.

Ergo hoſtes à vobis judicari non debemus.

CERTE] *Propoſitio*, & ejus approbatio pluribus exemplis illuſtrata.

QUEM TANDEM] *Aſſumptio*, quæ ſic probatur *à Diſſimili*:

Cùm vobis favimus, Imperatores veſtros egregiè adjuvimus.

Sed Perſeum nulla re juvimus.

Ergo illi non favimus, adeòque nihil in vos hoſtile admiſimus.

QUÆMADMODUM] *Propoſitio* comprobata à teſtimonio Ducum Romanorum, à rebus geſtis, & à præmiis, quæ fuerunt conſecuti.

SI QUÆ VESTRA] *Aſſumptio*.

QUAMQUAM] Secundam partem probant *ab Effectis*, tali ratione:

Ii non defuere ſociorum officio, qui omnia ſociis obtulere.

Sed ad omnia nos paratos Vobis exhibuimus.

Ergo ne ſociorum quidem officio defuimus.

NEQUE FECIMUS] *Complexio* utramque partem concludit.

QUID IGITUR] Tertiò privatorum culpam à publica cauſa ſejungunt, argumento à *Genere*:

Omnis Civitas habet improbos Cives, qui Plebem corrumpant.

Ergo & in noſtra Civitate fuerunt.

ETIAM] *Antecedens* autem confirmatur *per comparationem Majorum*.

NON PRÆTERIBO] Quartò Legationis ſuperbiam excuſant multis rationibus, 1. quòd priva-

privato conſilio Legatus tàm ſuperbè locutus fuerit.

SED TAMEN] 2. Quòd non inimico in Romanos animo, cùm eodem omninò & apud Perſeum fuerit.

TAM CIVITATUM] 3. *à cauſis*, quòd cùm ſingulæ gentes ſua peculiaria vitia habeant, Rhodii natura ſuperbi ſint, cujus etiam ſuperbiæ ſatis jam pœnæ, & ignominiæ penderint.

SUPERBIAM] 4. Quòd ſuperbia verborum nemini unquam fuerit capitalis, idque oſtendit *à Cauſis*, *& Exemplo Deorum*.

VOLUNTATIS] Pravæ in Romanos voluntatis culpam defendunt dupliciter, tùm quia minimè hoc crimen capitale eſt, tùm quia non omnes peccarunt, & ipſa Rhodiorum Civitas meritas de ſontibus pœnas jam ſumpſerat. Omnia ita ſunt per ſe manifeſta, ut non alia indigeant expoſitione.

PRIORUM NOSTRORUM] *Peroratio* lenes Judices facit, commemoratis Rhodiorum meritis, & oblata deditione voluntaria. *Ariſt. l.2. c.3.t.16.*

SENTENTIÆ.

Ideò ſæpè felicia bella eſſe ſolent, quia juſta ſunt.

Nulla eſt Civitas, quæ non improbos cives aliquando, & imperitam multitudinem ſemper habeat.

Superbiam verborum præſertim iracundi oderunt, prudentes irrident.

Si quis velit inimicum perire, ſi nihil faciat, quo id fiat, capitis damnandus non eſt.

ORATIONIS CLXXVIII.

Theodoti ad ſuos Cives

ARGUMENTUM.

CUm Paſſaronem oppidum Epiri Anicius Prætor obſideret, Principes Civitatis clauſerant Romanis portas: deditionem ſuadet Theodotus quidam nobilis Juvenis.

Loci communes *ab Effectis*.

Motus, *Odium*. Mores *viri increpantis*.

Hujus Orationis talis eſt *Syllogiſmus ab Effectis*:

Id recuſare non debetis, quod & utile eſt, & nullam turpitudinem habet.

Sed deditio utilis eſt Civitati, & nullam habet turpitudinem.

Ergo dedere nos Romanis debemus.

QUÆ VOS] *Aſſumptionis* approbatio quoad primam partem.

QUIN APERIMUS] Secunda pars, non enim turpe nobis eſt id facere, quod iam fecerit orbis terrarum.

SENTENTIÆ.

Rabies eſt, paucorum hominum noxæ Civitatis acceſſionem facere.

Nos mori pro Patria, non Patria pro nobis perire debet.

ORA-

ORATIONIS CLXXIX.

M. Servilii pro L. Æmilii triumpho

ARGUMENTUM.

Cum auctore Ser. Galba Tribus antiquarent Legem de Triumpho Pauli, facto concurſu Principum Civitatis in Capitolium, M. Servilius hanc ad Populum Orationem habuit.

Loci communes *à Cauſis*, *à Comparatione*, *ab Adjunctis*, *& Effectis*, *& à Diſtributione partium*.

Motus, *Pudor*, *& Ira*. *Mores viri juſti*, *& ingenui*.

Dividitur in tres partes, *Exordium*, *Contentionem*, *& Perorationem*.

QUANTUS] *Exordium* ſumitur à laude Æmilii, & reprehenſione Galbæ, ut alterum amore, alterum odio dignum exhibeat. *lib.3. c.14.t.98.*

SERVIUS QUIDEM] Increpat Galbam imprimis, quòd non legitimè accuſaverit Æmilium, ubi advertendum diſcrimen, quo privati apud Prætorem, Magiſtratus apud Populum accuſationes inſtituebant, deinde quòd malignè, per quatuor horarum ſpatium innocentiſſimum reum vexando.

QUID INTERIM] Prima defenſionis pars eſt ad togatum Populum, quam ſic pertractat ſumpto argumento *à Cauſis*:

Quæ ſunt digna laude, ſunt digna præmio.
Sed crimina Æmilio objecta ſunt laude digna.
Ergo non pœna, ſed præmio eum afficere debetis.

IN STATIONE] Criminum enumeratio,

ex quibus veram laudem proficiſci oſtendit ab *Effectis*, & *Exemplis* Fabii, & Minutii.

TRANSEATUR] Alterum defenſionis membrum eſt ad milites, quos coarguit, quippe de ſuo imperatore, & de Rep. peſſimè meritos. Cæterùm & hujus partis primum Argumentum tale eſt *ab Effectis*:

> Illud prohibere non debetis, quod vobis, & Pop. Romano glorioſum eſt.
>
> Sed hic triumphus non tàm Æmilio, quàm vobis, & Populo Romano glorioſus erit.
>
> Ergo illum impedire non debetis.

ERRATIS] *Aſſumptio*, quæ primò probatur ex eo, quòd potuerat Paulus ſine auctoritate Senatus in monte Albano triumphare, ut alii etiam Duces fecerant, niſi hoc ad Militum etiam, & Populi gloriam pertinere judicaſſet.

PRIMUM NE] 2. ex nota invidiæ, & ingrati animi, in quam Populus incurreret, ſi triumphus Æmilio negaretur. *l.1.c.9.t.149.* idque confirmat multis exemplis.

SI INFAMIA] 3. *à pari*; nam ſicut non de duce tantùm hoſtium, ſed de omni gente victa triumphus agitur, ita non ſolus Dux victor, ſed univerſus Populus triumphat.

MILITUM QUIDEM] Quoad Milites eamdem *Aſſumptionem* confirmat ab honore, quem ex Triumpho conſequuntur, ubi utitur figura hypotypoſi, & *à Cauſa finali*, cur ex Provincia deportati ſint, & non ſtatim Urbem ingrediantur.

TRIUMPHATUM] Secundum argumentum eſt *à Comparatione Minorum*:

> Non eſt negandum dignioribus, quod minus dignis conceditur. *l.2.c.6.t.66.*
>
> Sed Æmilius longè dignior eſt triumpho, quàm alii multi.

Ergo

Ergo ſi iis triumphus conceſſus eſt, negari non debet Æmilio.

Aſſumptionem amplificat *ab Adjunctis* Regis Perſei, Macedoniæ, & militum per comparationes Minorum, & illuſtrat figura Proſopopœja.

QUID DEIN] Tertium eſt *à Cauſa materiali*:

Tunc non eſt negandus Triumphus, ubi omnia adſunt triumphi conſtitutiva.

Sed Æmilio adſunt omnia neceſſaria ad nobiliſſimum Triumphum.

Ergo non eſt Æmilio negandus Triumphus.

Aſſumptionem pariter probat *à Diſtributione* partium accurata, & urget *à Comparatione* Regis Syphacis.

IPSUM I.] Quartum itidem eſt *à Cauſis*, à meritis videlicet ipſius Imperatoris, & fine mittendi eum in Provinciam.

ET QUIDEM] Quintum eſt *ab indignitate rei*, res enim erat indigna, tùm Deos privari ſuomet honore, victimis, & epulis, quæ dari ſolebant à triumphantibus, tùm etiam clariſſimum imperatorem privatum urbem ingredi, tanquam redeuntem rure, relictis tot opimis ſpoliis.

ET TU CENTURIO] *Peroratio*, qua per apoſtrophen ad milites ſe ipſe comparat cum Galba, ne majoris apud eos auctoritatis ſint leviſſimi hominis verba, quàm Oratio fortiſſimi viri, & Senatus univerſi preces.

HOC QUOQUE] Hoc eſt, cùm in caſtris omnem vitam meam traduxerim, ex militiæ laboribus hujuſmodi etiam vitium corporis contraxi.

SEN-

SENTENTIÆ.

Severitas Imperii milites in officio continet.

Purum, & integrum debet eſſe juditium à favore, & odio.

Triumphus non imperatoris tantùm, ſed & militum, & univerſi Populi decus eſt.

Omnium magnarum rerum & principia exordienda à Deo, & idem finis ſtatuendus eſt.

Sunt, qui nihil præterquam loqui, & ipſum maledicè, & malignè didicerunt.

ORATIONIS CLXXX.

L. Æmilii ad Populum

ARGUMENTUM.

Æmilius poſt triumphum, quem duorum filiorum morte funeſtum egerat, data concione à Tribuno, hæc de rebus à ſe geſtis, & luctu domeſtico ad Populum loquitur.

Loci communes *ab Adjunctis*, *& à Comparatione*.

Motus, *Miſericordia*, *& Amor*. Mores *viri Conſtantis*.

Tres ſunt partes, *Exordium*, *Narratio*, *& Concluſio*.

QUAMQUAM] In *Exordio* veniam petit diſſerendi de rebus jam Populo notis, ut quo animo ipſe ſit omnes intelligant.

PROFECTUS]Exponit ordinem rerum à ſe geſtarum, eaſque amplificat à *Comparatione* aliorum Ducum, qui bellum Macedonicum adminiſtraverant, & *ab Adjunctis* temporis, & loci.

Poſt-

POSTQUAM] Domus etiam ſuæ luctum refert, & qua conſtantia tantæ excidium familiæ pertulerit, unde naſcitur *Miſericordia*. *Ariſt.l.2.c.8.t.89.*

DUOS ENIM] Ex duobus Filiis, quos in adoptionem dederat, alter Africanus, & Numantinus dictus eſt, alter Allobrogicus à rebus deinde geſtis, ut patet ex Epitome.

SED HANC] *Concluſio*, qua oſtendit in privatis infortuniis ſibi ſolatio eſſe publicam felicitatem.

SENTENTIÆ.

Nimia fortuna ſuſpecta eſſe debet, nam ex ſummo retrò volvi ſolet.

Privatas clades felicitas, & ſecunda fortuna publica conſolari debet.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX

Locorum communium, ex quibus Orationum argumenta deſumpta ſunt.

A Definitione.

IN Orat. 115.

A partium Enumeratione.

In Orat. 76. 83. 84. 104. 115. 123. 126. 149. 153. 162. 169. 179.

A Conjugatis.

In Orat. 101.

A Genere.

In Orat. 118. 128. 153. 164.

A ſimilitudine.

In Orat. 13. 21. 22. 31. 46. 55. 100. 108. 132. 137. 139. 142. 146. 150. 152. 171. 174. 177.

A Contrariis.

In Orat. 3. 7. 14. 17. 32. 38. 40. 43. 79. 117. 125. 163. 168.

Ab Adjunctis.

In Orat. 1. 2. 5. 7. 8. 9. 12. 16. 18. 24. 31. 33. 42. 44. 45. 47. 48. 49. 54. 59. 69. 70. 71. 73. 79. 80. 81. 84. 85. 87. 89. 92. 95. 96. 98. 100. 104. 105. 110. 111. 112. 113. 114. 116. 118. 122. 125. 126. 128. 132. 134. 145. 152. 157. 159. 161. 162. 163. 175. 179. 180.

Ab Antecedentibus.

In Orat. 16. 24. 32. 33. 36. 37. 44. 54. 60. 62. 64. 66. 68. 69. 81. 84. 87. 89. 90. 91. 92. 93. 97.

Digitized by Google

97. 98. 100. 101. 104. 109. 113. 114. 121. 124. 150. 151. 173.

A Conſequentibus.

In Orat. 9. 12. 13. 16. 27. 32. 42. 43. 50. 51. 55. 63. 64. 65. 69. 72. 75. 76. 81. 85. 90. 97. 105. 110. 114. 123. 126. 127. 141. 162. 167.

A Repugnantibus.

In Orat. 6. 17. 23. 87. 156. 158. 162. 163. 175.

A Cauſis.

In Orat. 3. 4. 5. 8. 11. 21. 22. 29. 41. 46. 57. 63. 65. 69. 82. 94. 96. 97. 99. 103. 107. 111. 113. 114. 118. 119. 120. 122. 125. 126. 127. 128. 130. 131. 133. 134. 135. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 149. 150. 151. 153. 160. 161. 162. 163. 164. 166. 168. 171. 172. 174. 175. 177. 179.

Ab Effectis.

In Orat. 4. 10. 13. 17. 19. 21. 22. 26. 27. 40. 43. 58. 61. 67. 70. 78. 82. 93. 97. 101. 106. 109. 111. 112. 115. 117. 118. 122. 124. 126. 127. 128. 129. 133. 135. 138. 139. 145. 148. 157. 158. 159. 161. 165. 167. 174. 177. 178. 179.

A Comparatione.

In Orat. 2. 3. 7. 9. 11. 13. 14. 20. 22. 27. 29. 32. 41. 44. 52. 61. 62. 64. 66. 68. 70. 71. 73. 79. 81. 82. 89. 92. 95. 98. 99. 100. 106. 108. 111. 113. 115. 116. 119. 121. 122. 127. 128. 129. 131. 133. 136. 137. 140. 141. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 155. 157. 158. 160. 161. 165. 168. 172. 177. 179. 180.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX DESCRIPTIONUM,

Quæ apud T. Livium habentur.

A

ACiei Romanæ inſtructio ad Cannas. Tom. 2. pag. 155
Aciei Carthaginienſis inſtructio. ibid.
Aciei Romanæ diſpoſitio contra Pœnos in extremo conflictu. tom. 2. pag. 765
Aciei Pœnorum inſtructio contra Ro. eadem occaſione. ibid. & pag. 768
Aciei Rom. inſtructio contra Antiochum. tom. 3. pag. 418
Aciei Antiochi in Rom. apparatus. ibid.
Acies ejuſdem ad Thermopylas. tom. 3. p. 327
Acies Rhodiorum, & Macedonum. tom. 3. pag. 121
Ambitio petentium Magiſtratum. tom. 1. p. 221
Ambraciæ ſitus. tom. 3. pag. 454
Arma Samnitium auro & argento fulgentia. tom. 1. pag. 708
Arma Gallogræcorum. tom. 3. pag. 479

B

BAccanalium, nefarii ſacri ritus. tom. 3. pag. 542, & pag. 547

C

CAſtra Volſcorum oppugnata ab Rom. tom. 1. pag. 206.

Caſtra Samnitum expugnata. tom. 1. p.664
Caſtra Rom. incœpto audaci, nec omninò vano, aggrediuntur Samnites, tom. 1. pag. 775
Caſtra Pœnorum petita ab Rom. tom.2.p. 346
Caſtra Syphacis ferro ignique abſumpta. tom.2. pag. 721
Cenſus. tom. 2. pag.61
Cenſura Catonis aſpera. tom.3.pag.591
Ceræmoniæ jus repetendi per fæciales, traditæ ab Anco Rege. tom.1.pag.47
Certamen inter Conſulem, & Trib. tom. 1. pag. 166
Concitatio Collatinorum ob nefarium facinus Tarquinii Superbi. tom.2.pag. 84
Conjuratio Athamanum in præſidium Macedonum. tom.3.pag.450
Conſternatio militum Rom. detrectantium pugnam cum Samnitibus. tom.1.pag.779
Contentio in Senatu Rom. tom.1.pag.770
Contentiones Competitorum. tom. 3.pag.574 & inferiùs pag. 584
Cuniculus ab Rom. inſtructus, & captatus ab Ambracienſibus. tom.3.pag.459

D

DElectus Militum. tom.1.pag.212
Direptio Romanæ Urbis. tom.1.pag.422
Dolii pluma oppleti adverſus Romanos Cuniculum agentes ab Ambracienſibus excogitati deſcriptio. tom.3.pag.460
Druentiæ fluminis deſcriptio. tom.2.pag.45

E

ELogium P. Sempronii. tom.2.pag.716
Elogium M. Furii Camilli. tom.1.p.510
Elogium Papirii Curſoris. tom.1.pag.668
Elogium Annibalis. tom.2.pag.12

Eo

Digitized by Google

Elogium Catonis. Tom.3.pag.586
Elogium Africani. Tom.3.pag.323
Elogium Fabii Maximi. Tom.2. pag.753
Eruptio ſubita Auxiliarium Nabidis in Quintium. Tom.3.pag.191
Exercitus inſtructio ad quatuor portas caſtrorum. Tom.1.pag.643
Eruptio Marcelli in Annibalem. Tom. 2. pag. 199
Eruptio Præſidii Rom. in Pœnos. Tom.2. pag. 631
Expeditio Rom. in Fidenates. Tom.2.pag.21
Expeditio laborioſa Annibalis per Alpes. Tom. 2. pag. 47. & ſequentibus.
Expeditio Manlii, Cos. in Gallogræcos. Tom. 3. pag. 465. & pag. 478
Expeditio Philippi Regis in Montem Æmum ſatis ardua. Tom. 3. pag.637
Expugnatio Caſtrorum Carthaginienſium per T.Martium memorabilis. Tom. 2.pag.389

F

FAcinus atrox Paſtorum in Tarquinium. Tom. 2.pag.59
Facinus ſævum Cos. Rom. Tom.3. pag.591
Facinus Theoxenæ egregium. Tom.3.pag.613
Falaricæ forma. Tom.2.pag.18
Familiaritas Valerii cum militibus. Tom. 1. pag. 559
Fremitus Senatus in Conſulem Plebeium. Tom.1.pag.518
Fremitus Militum in Dictatorem differentem pugnæ aleam. Tom. 1.pag.526
Fremitus Plebis ob creatos Coſs. ambos ex Patritiis. Tom.1.pag.535
Fuga effuſa Rom. Tom.2.pag.96
Fuga effuſa è caſtris. Tom.4.pag.481
Fundæ genus quo Rom. uſi, ſunt in Samæos. Tom.3.

Tom.3.pag.488
Furor & rabies Q. Pleminii Legati, & Militum inter ſe deſævientium. Tom.2.p.668
Furor effrænis Achæorum in Lacedæmones. Tom.3.pag.492

G

GAlli Capitolium ſubeuntes, indeque præcipites deturbati deſcrib. Tom. 1. pag.429
Gallorum Aſiam incolentium Origo, diviſio, & imperium. Tom.3 pag.470
Gaudium ingens Ro. Plebis ob datum primo ſtipendium. Tom.3.pag.359
Gaudium effuſum propter victoriam de exercitu Aſdrubalis reportatam. Tom. 2. pag.570
Genealogia Romuli, & Remi. Tom.1.pag.7
Gordii oppidi Gallogræciæ ſitus. Tom. 3. pag.476

H

HAbitus Albanæ multitudinis diſcedere Urbe, Romamq. adire juſſæ. Tom.1.p.42
Habitus Rom. peſte graſſante. Tom.1.pag.184
Habitus pacificus Tuſculanorum, cùm ab Ro. bello peterentur. Tom.1.pag.480
Habitus exercitus Rom. in locum arctum ad Caudinas Furcas, unde evadendi nulla ſpes erat, pertracti. Tom.1.pag.644. & 645
Habitus ejuſdem diſcedentis à Furcis Caudinis poſt fœdam deditionem. Tom.1.pag.610 & 611
Habitus Gallorum per Etruſcas paludes tranſeuntium ductu Annibalis. Tom.1.pag.91
Habitus Annibalis ex Italiæ poſſeſſione detracti. Tom.2.pag.745

Impe-

I

IMpetus Æquorum in Rom. Tom.1.pag.18
Inauguratio Numæ Pompilii. Tom.1.p.27
Indignatio,& fremitus P.Ro.ob ſecretos Senatores à Plebe in ludis ſpectandis. Tom.3.p.223
Inſidiæ Gallorum in Rom. ad Sylvam Litanam. Tom.2.pag.211
Iter Catonis ab Roma in Hiſpaniam. Tom.3. pag.219.& è Græcia Romam. Tom.3.pag.331
Iter Claſſis è Roma in Græciam. Tom.3.p.355
Iter Quintii è Græcia Romam. Tom.3.pag.219
Iter Antiochi ex Aſia Demetriadē.Tom.3.p.290
Iter Claſſis Ro.è Samo in Lyciam. Tom.3.p.387
Iter Exercitus Rom. præda onuſti ex Helleſponto in Macedoniam. Tom.3.p.502 & ſequent.

L

LÆtitia ingens Rom. ob reditum incolumis exercitus, qui periiſſe credebatur. Tom.1. pag.328.
Lætitia Rom. Civitatis ob ſpecioſa promiſſa Equitum. Tom.1.pag.371
Lætitia Grçciæ ob libertatem voce præconis promulgatam. Tom.3.pag.139
Latrocinium infame Pœnorum. Tom.3.p.634.
Ludi Scenici primò Romæ inſtituti. Tom.1. pag.511
Ludicrum Iſthmiorum. Tom.3.pag.138
Luctus ingens. Tom.2.pag.98
Luxus Antiochi, & ejus Militum. Tom.3.p.316

M

MÆſtitia in Urbe ob pacem ignominioſam factam ab exercitu cum Samnitibus. Tom.1.pag.653
Maritima expeditio Scipionis è Sicilia in Africam. Tom.2. pag.693
Mulicbris concurſus in forum, quò lex Oppia abro-

abrogaretur, Tom.3.pag.159
Murmur, & indignatio Lacedæmoniorum ob leges pacis à Quintio propoſitas. Tom. 3. pag.203
Mutua indignatio Militum, & Appii. Tom.1. pag.169
Myonneſi Promontorium. Tom.3.pag.405

N

NAvalis pugna Rom. cùm Tarentinis. Tom.2. pag.462
Rom. cum Adherbale. Tom.2.pag.621
Scipionis cum Carthaginienſibus. Tom.2.p.729
Rom. & Polyxenidæ. Tom.2.pag.356
Rhodiorum, & Antiochi. Tom.2. pag.397
Rom. cum claſſe Antiochi. Tom.2.pag.406

O

OBſidio Tarentinæ arcis. Tom.2.pag.339
Occupatio Tarenti per proditionem. Tom.2.pag.514.
Occupatio Locrorum in Brutiis.Tom.2.pag.664
Occupatio Syracuſarum magna ex parte. Tom.2. pag.365
Olympi Montis natura, & Gallogræcorum caſtrorum inibi conſtitutorum ſitus. Tom. 3. pag 487
Oppreſſio Etruſcorum in direptione Sutrii. Tom.1. pag.446
Oppugnatio Caſtrorum Rom. per Æquos, & ex his eruptiones Rom. in hoſtes. Tom.1.p.182
Oppugnatio Cominii Opp. Tom.1.pag.793
Oppugnatio, & propugnatio Sagunti. Tom.2. pag.16.& 17
Oppugnatio Syracuſarum per Marcellum, & propugnatio valida opera Archimedis. Tom.2.pag.299.300

Oppu-

Oppugnatio, & expugnatio incruenta Argivorum per Fabium Coſs. Tom.2.pag.316
Oppugnatio Carthaginis novæ. Tom.2.p.472. 473. & expugnatio 474.
Oppugnatio valida, & propugnatio Ambraciæ. Tom.3.pag.456.& 457
Oppugnatio vehemens terra marique Gythei Lacedæmonum oppidi. Tom.3.pag.193
Oppugnatio, & propugnatio Leucadis. Tom.3. pag.119
Oppugnatio Spartæ ſatis valida. Tom. 3. pag.205
Ordo inſtruendi exercitus apud Rom. & Latinos. Tom.1.p.588.589
Ordo Sacrificii in honorem Junonis Reginæ Romæ inſtituti. Tom.2.pag.150

P

PAtavinorum eruptiones in Græcos agros depopulantes. Tom.3.pag.725
Peſtilentia ingens. Tom.2.pag.269
Plebis Rom. perturbatio ob impotentem audaciam Voleronis. Tom.1.pag.165
Plebis tumultus ob iniquum Decemvirorum dominatum. Tom.1.pag.224
Phoceæ urbis ſitus, & oppugnatio, Tom. 3. pag.309
Pomærium. Tom.1.pag.63
Prælium Rom. cum Sabinis anceps interventu fæminarum diremptum. Tom.1.pag.18
Prælium atrox Ro. cum Tarquiniis ad Lacum Regillum. Tom.1.pag.112
Prælium Volſcorum,& Rom. Tom.1.pag.128
Prælium Ro. cum Sabinis. Tom.1.pag.260
Prælium atrox Ro. & Volſcorum. Tom. 1. pag.314
Prælium incautè commiſſum à Ro. cum Volſcis. Tom.3.pag.326

Prælium Ro. cum Antiatibus. Tom.1.pag.453
Prælium Rom. cum Volſcis. Tom.1.pag.460
Prælium Rom. ira frementium cum Samnitibus. Tom.1.pag.664
Prælium Ro. cum Etruſcis. Tom.1.pag.695
Prælium aliud eorumdem. Tom.1.pag.700
Prælium eorumdem rursùs. Tom.1.pag.707
Prælium Ro. cum Samnitibus. Tom.1.pag.709
Prælium Ro. cum Samnitib. rursùs atrociſſimum, in quo vires penè omnes Samnitium conſternantur ad Aquiloniam. Tom.1. pag.789
Prælium Lelii, & Maſſaniſæ cum Syphace. Tom.2.pag.730
Prælium Scip. cum Pœnis. Tom.2.pag.595
Prælium Ro. cum Hiſpanis. Tom.2. p.655
Prælium Rom. cum Pœnis Duce Marcello ad Bæculam. Tom.2.pag.510
Prælium Scip. cum Amilcare in Hiſpania. Tom.2.pag.519
Prælium Ro. cum Aſdrubale ad Metaurum. Tom.2.pag.567
Prælium Ro. cum Gallis in agró Bojórum. Tom.3.pag.215
Prælium Ro. cum Boiis. Tom.3.pag.238
Pugna memorabilis inter duós fratres Trigeminos Horatios, Curatioſque. Tom.1.pag.35
Pugna Ro. cum Fidenatibus, & Vejentibus. Tom.1.pag.39
Pugna Ro. & Volſcorum. Tom.1.pag.257
Pugna Ro. cum Etruſcis. Tom.1.p.153
Pugna Ro. cum Sabinis, & Vejentibus. Tom.1. pag.161
Pugna Ro. cum Volſcis. Tom.1.pag.174
Pugna Ro. cum Etruſcis, in qua facinus egregium Cornelii Coſſi enarratur. Tom.1.p.301
Pugna Ro. cum Hernicis. Tom.1.pag.519
Pugna Ro. cum Gallis. Tom.1.pag.530. & pag. 543

Pu-

Pugna Ro. cum Samnitibus. Tom.1.pag.560
Pugnæ aliæ Rom. cum Samnitibus. Tom.1. pag.687. & p.743
Pugna Annibalis cum Saguntinis. Tom. 2. pag.17
Pugna ejuſdem cum Ro. ad Trebiam. Tom. 2. pag.76
Pugna ejuſdem cum iiſdem ad Traſymenum. Tom.2.pag.95
Pugna eorumdem ad Cannas. Tom.2.pag.151. 152
Pugna Ro. ad Iberum. Tom.2. p.217
Pugna Ro. ad Beneventum cum Annone. Tom.2.pag.271
Pugna eorumdem cum eodem, & Campanis ſub Capuam. Tom.2. pag.404
Pugna ſupradicta Ro. cum Annibale. Tom.2. pag.766
Pugna Ro. cum Antiocho ad Thermopylas. Tom.3.pag.327
Pugna acerrima Ro. cum eodem ad Phrygium amnem. Tom.3. pag.422
Pugna Ro. cum Gallogræcis in Olympo Monte. Tom.3.pag.479
Pugna Ro. & Hiſpanor. ad Tagum acerrima. Tom.3.pag.572
Pugna Ro. & Celtiberorum ad Eburam atrociſſima. Tom.3.pag.648.649
Pugna eorumdem ad Saltum Manlianum. Tom.3.pag.660
Pugnas tumultuarias habes. Tom. 3. pag. 44. 47. pag. 192. & 416. Item pag. 452. 485. & pag.503
Pugnas navales, vide: Navalis pugna.

Digitized by Google

Q

QUæ,& quanta decora fœda cupiditas regni non ingrata ſolùm, ſed etiam inviſa reddiderit apud Ro. oſtenditur exemplo Manlii Capitolini de Rupe Tarpeja præcipitati. Tom.1 pag.471

Quadrigarum falcatarum armatura. Tom.3. pag.420

æ ad militem excitandum valent exiſtentia in Liguribus deſcrib. Tom.3.pag.533

R

RAbies Abydenorum ſimilis Saguntinæ deſcr. Tom.3.pag.22

Ritus deditionis Urbium. Tom.1.pag.56

Rogatio Athenienſium in Phil. Tom.3.pag.56.

Romuli Elogium. Tom.1.pag.22.

S

SAngarii fluminis ſitus. Tom.3. pag.445

Sem na & origo luxus Romam ex Aſia invecti. Tom. 3.pag.540.

Seditiones ingentes P. R. Tom.1.pag.118.119 & pag.123.& 465

Sanciendi fœdus formula. Tom.1.pag.33.

Seditio militaris. Tom.2.pag.149

Seditio inter Patres, & rixa. Tom.1.pag.191

Seditio inter P. R. cum clamore tumultu, & rixa. Tom.1.pag.240

Situs Emposiarum. Tom 3.pag.170

Situs Leucadis. Tom.3.pag.119

Situs Thermopylarum. Tom.3.pag.323

situs Heracleæ. Tom.3.pag.333

Situs Crotonis. Tom.2.pag.254

Situs Furcularum Caudinarum. Tom. 2. pag.

Digitized by Google

pag.664
Simulatio Maſſaniſæ, ut ad pugnam hoſtes eliceret. Tom.2.pag.708
Simulatio & Hypocriſis Moagetis Tyranni. Tom.3.pag.468
Solertia ſingularis Philopœmenis in ducendo exercitu. Tom.3.pag.269
Sollicitudo Scipionis in apparandis terra marique adverſus Pœnos viribus. Tom.2.pag.483
Stupor & pavor Rom. ob adventum Gallorum ad Urbem. Tom. 1.pag.417
Superbia inexorabilis, crudelitaſque Papirii. Tom.1.pag.631
Severitas Manlii. Tom.1.pag.514
Superba crudelitas Pleminii in Locrenſes. Tom.2.pag.661
Superbus apparatus, congruenteſque mores Hieronymi Syracuſanorum Regis. Tom. 2. pag.257

T

TEmpeſtas atrox. Tom.2.pag.79
Turpitudo Carthaginienſium Claſſem raptim, & præproperè adornantium. Tom. 2. pag.115
Trepidatio Syracuſanórum poſt cædem Tyranni. Tom.2.pag.282
Trepidatio Africæ ob adventum Scipionis. Tom.2.pag.698
Tumultus atque clamor haud procul à ſeditione in exercitu Ro. propter iram effrænem Dictatoris in Q. Fabium Magiſtrum Equitum. Tom.1.pag.628

V

VEjorum oppugnatio. Tom.1.pag.390
Expugnatio. Tom.1.pag.292
Via nivibus obruta inſuperabilis in Alpibus. Tom.2.pag.51
Virtus Aſdrubalis. Tom.2.pag.568
Virtus Horatii Coclitis contrà Porſenam Romam invadentem. Tom.1.pag.100
Veris ſacri inſtituendi formula. Tom.2.pag.101.

F I N I S.

Digitized by Google

INDEX LEGUM

Quæ in Titi Livii Hiſtor. & L. Flori Epitom. continentur.

A

LEx *Acilia* de coloniis deducendis, lata à C. Acilio Trib. plebis anno 553. C. Cornelio Cethego, Q. Minucio Rufo Coſs. ut quinque coloniæ in oram maritimam deducerentur, duæ ad oſtia fluminum Vulturni, Liternique, una Puteolos, una ad caſtrum Salerni: his Buxentum adjectum: tricenæ familiæ in ſingulas colonias jubebantur mitti. Tom. 3. pag. 106

Atilia Marcia de re militari, lata à L. Atilio, C. Marcio Tribunis pleb. anno 443. Coſs. C. Junio Bubulco II. Q. Amilio Barbula II. Ut tribuni militum ſenideni in quatuor legiones à populo crearentur, quæ anteà perquàm paucis ſuffragio populi relictis locis, Dictatorum, & Conſulum fermè fuerant beneficia. Tom. 1. pag. 691

Atilia de Dedititiis, lata à L. Atilio Trib. pleb. anno 540. Coſs. M. Claudio Marcello IV. M. Valerio Lævino II. quid Quirites fieri vellent de Campanis, Attellanis, Calatinis, Sabatinis, qui ſe dediderant in ditionem pop. Rom. Tom. 2. pag. 453

Atilia de Tutelis, lata, ut videtur quibuſdam, ante Q. Marcii Philippi, & Spurii Albini conſulatum, qui incidit in annum 564. Ut mulieribus, & pupillis, tutores tum habentibus, à Prætore, & majore parte Tribunorum, pleb. darentur. Hoc memoratur in referenda hiſtoria ejuſdem anni. Tom. 3. pag. 543

Ælia

Ælia de Coloniis deducendis, lata à Q. Ælio Tuberone Tribuno pleb. anno 556. Coſs. P. Cornelio Scipione Africano II. Tit. Sempronio Longo: Ut Latinæ duæ coloniæ, una in Brutios, altera in Thurinum agrum, deducerentur. Tom. 3. pag. 221. 244

Æmilia de Cenſoribus, lata à Mamerco Æmilio Dictatore anno 320: Ne cenſura, quæ uſque eò quinquennalis fuerat, pluſquam annum, ac ſemeſtris eſſet. Tom. 1. pag. 307

B

B*Æbia* de Prætoribus: Ut alternis annis quaterni Prætores crearentur. Creati autem anno 570. Coſs. A. Poſtumio Albino, C. Calpurnio, cùm lex multos annos ante lata fuiſſet. Tom. 3. pag. 666

Bæbia Cornelia de ambitu multiplex, ſed cujus ſententiæ incertum, lata à M. Bæbio, & P. Cornelio Cethego Coſſ. anno 569. To. 3. p. 635

C

C*Anuleja* de jure connubiorum plebi cum patribus conceſſo, lata à C. Canulejo Tribuno pleb. anno 309. coſſ. M. Genutio, C. Curatio. Tom. 1. pag. 283

Caſſia agraria primùm, promulgata à Sp. Caſſio Viſcellino tertiùm cos. cum Proculo Virginio Tricoſto, anno 266: Ut ex agro, Hernicis, quibuſcum fœdus ictum erat, ademto, dimidium Latinis, dimidium plebi divideretur. Tom. 1. pag. 143

Caſſia lata à Q. Caſſio Prætore, coſs. Q. Ælio Peto, M. Junio Bruto anno 563. ut Paulo Anicio, & Cn. Octavio ex bello Macedonico cum victoria redeuntibus, quo die Urbem triumphantes ingrederentur, imperium eſſet. Tom. 4. pag. 283

Cincia de donis, lata à M. Cincio Trib. pleb.

M.

M. Cornelio Cethego, P. Sempronio Tuditano coſs. anno 546. Ne quis ob cauſam orandam donum, munuſve caperet. Mentio hujus legis eſt Tom.3.pag.163

Claudia de ſociis nominis latini, lata à C. Claudio Pulchro cos. cum Ti. Sempronio Graccho, anno 573: Ut qui ſocii, ac nominis latini ipſi, majoreſque eorum M. Claudio T. Quintio cenſoribus, poſtque ea apud ſocios nominis latini cenſi eſſent, omnes in ſuam quiſque civitatem ante Kal. Novembris redirent. Tom.4.pag.14

Claudia de Senatorum quæſtu, lata à Q. Claudio Trib. pleb. coſs. P. Cornelio Scipione, Ti. Sempronio Longo, adjuvante uno Patrum C. Flaminio, anno 532: Nequis ſenator, quive Senatoris pater fuiſſet, maritimam navem, quæ pluſquam trecentarum amphorarum eſſet, haberet. Tom.2.pag.85

Clodia de vi, lata à P. Clodio trib. pleb. coſs. C. Calpurnio Piſone, A. Gabinio anno 692: Ut de iis, qui cives Romanos ſine judicio populi, indictaque cauſa necaſſent, quæſtio haberetur. Tulit autem ob Ciceronem, & alios, à quibus necati erant Catilinarii: in Flori Epit. Tom.4. pag.384

Clodia de Provinciis, lata ab eodem, ut Cyprus in provinciæ formam redigeretur; pecunia Ptolemæi Regis publicaretur; atque huic rei M. Cato Quæſtor cum jure Prætorio præficeretur, in Flori Epit. Tom. 4. p.385

Cornelia de bello indicendo regi Antiocho lata à P. Cornelio Scipione Naſica cos. cum M. Acilio Glabrione anno 559. Tom.3.p.265

Cornelia de Judiciis lata à P. Cornelio Sulla Dictatore, & cos. II. cum Q. Metello Pio anno 670: Ut Judicia equeſtri ordini adempta in ſolum ordinem Senatorum transferrentur. In Flori Epit. Tom.4.pag.375

Corne-

Digitized by Google

Cornelia de Magiſtratibus, lata ab eodem L. Cornelio Sulla Dictatore anno eodem: qua poteſtatem Tribunis plebis ademit: Ne Tribunis pleb. ferendarum legum, concionandive jus eſſet, neve ad eos provocatio eſſet; ut ne iis intercedere liceret, neve iis, qui Tribunis plebis fuiſſent, alios poſteà Magiſtratus capere liceret. In Flori Epit. Tom.4.pag.382

Curiata, lata ex decreto Senatus, qua M. Furius Camillus ab exilio revocatus eſt, Dictatorque abſens dictus anno 365. Q. Fabio Ambuſto, Q. Sulpicio Longo &c. tribunis milit. conſulari poteſtate. Tom.1.pag.428

De *Ambitu* lata, L. Piſcario Mamerco, L. Furio Medullino &c. Trib. milit. conſul. pot. anno 322: Ne cui album in veſtimentum addere petitionis cauſa liceret. Tom.1. pag.310

De *Civitate Romana* Mutini Lybophœnici danda, qui Agrigentum Romanis prodiderat: lata à Tribuno pleb. ex auctoritate Patrum, cos. M. Valerio Lævino II. M. Claudio Marcello anno 540. Tom.2.pag.491

De *Dictatore primùm creando* ſine provocatione, ex conſularibus lata eſt anno 253. coſs. Poſtumo Cominio, & T. Lartio: à quo verò lata non additur. Tom.1.pag.111

De *Obæratis*, lata à cos. L. Papirio Mugillano, & C. Pætelio anno 429. Ne quis, niſi qui noxam meruiſſet, donec pœnam lueret, in compedibus, aut in nervo teneretur. Tom.1.pag.622

De *Tribunis militum* conſulari poteſtate promiſcuè ex patribus, & ex plebe creandis memoratur anno 330. Vim autem habere cœpit anno 355. Tom.1.pag.380

De *Vacatione*: Ut Sacerdotes, & ſenes militiæ vacationem haberent, præterquàm ſi tu-

Digitized by Google

tumultus Gallicus oriretur. Hujus legis mentio fit. Tom.1.cùm alibi, tùm pag.609

D

DEcemvirales leges, quibus Tabulis duodecim eſt nomen, in æs inciſæ in publico proponuntur anno 304. à Coſs. L. Valerio, & M. Horatio. Tom.1.pag.254

Decia de Duumviris navalibus, lata à M. Decio Trib. plebis, Coſs. C. Junio Bubulo III. & Q. Æmilio Barbula II. Ut Duumviros navales claſſis ornandæ, reficiendæque cauſa populus juberet. Tom.1. pag.691

Duillia de Provocatione, lata à M. Duillio Trib. plebis coſſ. L. Valerio, & M. Horatio anno 304. Qui plebem ſine tribunis reliquiſſet, quique magiſtratum ſine provocatione creaſſet, tergo, ac capite puniretur. Tom.1.pag.250

Duillia Mænia de fœnore, lata à M. Duillio, & L. Mænio Tribunis pleb. coſſ. C. Marcio, & Cn. Manlio, anno 398: Ut fœnus ne majus unciario exerceretur. Tom.1.pag.531

F

F*Lavia* de pœna Tuſculanorum, lata à M. Flavio Tribuno pleb., coſſ. C. Sulpitio, & Q. Æmilio, anno 431. Sed antiquata. Tom.1. pag.637

Furia de Ædilibus curulibus lata à M. Furio Camillo Dictatore anno 388. ut duo Ædiles ex Patribus crearentur. Tom.1.pag.509

Furia (ut licet conjicere) lata ab eodem M. Furio Dictatore de Prætoribus, anno eodem 388. Ut Prætor unus, qui jus in Urbe diceret, quod antea Conſulum munus fuerat, Patritius crearetur. Tom.1. pag.508

Ga-

Digitized by Google

G

G*Abinia* de re militari, lata ab A. Gabinio tribuno pleb. anno 682. coſſ. L. Cæcilio Metello, Q. Marcio Rege, ut bellum adverſus Piratas Cn. Pompejo mandaretur. Flor. in Epit. Tom.4.pag.382

Genutia de fænore, lata à Genutiô Tribuno plebis anno 413. coſſ. C. Marcio IV. Quinto Servilio Hala: Ne fænerari liceret. Tom.1.pag. 575

Genutia de Magiſtratibus, lata ab eodem, eodem anno. Ne quis eumdem Magiſtratum intra decem annos caperet; Neu duos Magiſtratus uno anno gereret. ibidem.

Genutia de Conſulibus lata ab eodem, eodem anno: ut liceret conſules ambos plebejos creari. ibidem.

Genutia Æmilia de clavo pangendô, lata à Cn. Genutio, & L. Æmilio Mamerco II. coſſ. anno 392. Ut qui Prætor maximus eſſet, Idibus Septembris clavum pangeret. Tom.1.pag. 513

H

H*Oratia* de magiſtratibus, lata à M. Horatiô Barbato cos. cum L. Valerio Poplicola anno 30[illegible]: Ut qui Tribunis plebis, ædilibus, judicibus nocuiſſet, ejus caput Jovi ſacrum eſſet: familia ad Cereris, liberi, liberæque venum iret. Tom.1.pag.250

Horatia Valeria de Plebiſcitis, quam tulere iidem coſſ. M. Horatius Barbatus, & L. Valerius Poplicola eodem anno, ut quod, tributim plebs juſſiſſet, populum teneret. Tom.1. pag.249

Icilia

I

ICilia de Aventino monte publicando, lata à L. Icilio tribuno plebis M. Valerio, & Sp. Virginio coſs. anno 296: Ut Aventinus mons plebi ad ædificia concederetur. Tom. 1. pag. 217

Icilia de ſeceſſione, lata ab eodem Icilio tribuno plebis. cos. L. Valerio, & M. Horatio anno 304: Ne cui fraudi eſſet ſeceſſio ab Decemviris facta in Aventinum. Tom. 1. pag. 249

Julia agraria, lata à Julio Cæſare cos. cum M. Calpurnio Bibulo anno 691. Ut ager Stellas, majoribus conſecratus, item Campanus ad ſubſidia Reip. vectigalis relictus plebi divideretur. Flor. in Epit. Tom. 4. pag. 384

Junia de Tarquiniis, lata à L. Junio Bruto primo cos. ſolo anno 245: Ut omnes Tarquiniæ gentis exules eſſent. Tom. 1. pag. 89

Junia ſacrata, quam tulit. L. Junius Brutus (ut ait Dionyſius) Tribunus plebis primus creatus Spu. Caſſio, Poſtumio Cominio coſs. anno 261: Ut plebi ſui Magiſtratus eſſent ſacroſancti; quibus auxilii latio adverſus coſs. eſſet; neve ſui Patrum capere eum Magiſtratum liceret. Tom. 1. pag. 131. Hujus rogationis carmen recitatur Tom. 1. pag. 263

L

LIcinia de magiſtratibus, lata à C. Licinio Stolone, & L. Sextio Tribunis plebis anno 379. L. Æmilio, Serv. Sulpicio tribunis militaribus cons. pot: Ne eo anno Tribunorum militum comitia fierent, ſed conſulum.

Digitized by Google

lum. Tom.1.pag.494

Licinia agraria, lata ab iiſdem eòdem annò: Ne quis plus quàm quingenta jugera agri poſſideret. ibidem.

Licinia item alia de ære alieno, lata ab iiſdem eodem anno: Ut, deducto eo capite, quod uſuris pernumeratum eſſet, id quod ſupereſſet, trienio æquis portionibus perſolveretur. ibid.

Licinia Caſſia de re militari lata à P. Licinio Craſſo, & C. Caſſio Longino Coſs. anno 579. Ne Tribuni militum eo anno ſuffragiis populi crearentur, ſed conſulum, Prætorumque in iis faciendis judicium, arbitriumque eſſet. Tom.4.pag.85

Licinia de Religione, quam tulit P.Licinius Pręt. urbanus, Coſs. M. Claudio Marcello V. & T. Quinctio Criſpino, anno 542. Ut ludi Apollinares, qui die incerta fiebant, in perpetuum in ſtatum diem voverentur. Tom.2.pag.527

Livia de Judiciis, lata à M. Livio Druſo Trib. plebis, anno 695. Coſs. L. Marcio Philippo, Sex. Tulio Cæſare. Ut æqua ex parte Judicia penes Senatum, & Equeſtrem ordinem eſſent: ideſt trecenti Equites, & trecenti Senatores judicarent. Flor. in Epit. Tom.4. pag. 367

M

MAnilia de re militari, lata à C. Manilio Trib. plebis Coſs. M. Æmilio Lepido, L. Volcatio Tullo anno 684. Ut Pompeio bellum Mithridaticum mandaretur. Flor. in Epit. Tom.4. pag.383

Manlia de manumiſſionibus, lata à Cn. Manlio Capitolino Coſs. cum C. Martio Rutilio anno 398. Ut ii, qui manumitterentur, fortunarum ſuarum viceſſimam ærario darent.

Digitized by Google

Tom.1.pag.532

Martia de Deditis, quam tulerunt M. Martius ſermo, & Q. Martius Scylla tribuni plebis, Coſs. C. Popilio Pænate, P. Ælio Ligure anno 578. Ut qui ex Statellis deditis in libertatem ante Kal. Sextiles primas reſtitutus non eſſet, cujus dolo malo is in ſervitutem veniſſet, ut juratus Senatus decerneret, qui eam rem quæreret, animadverteretque. Tom.4.pag.71

Martia Atinia de pace cum Rege Philippo, promulgata à Q. Marcio, C. Atinio Tribunus pleb. qui tulerunt ad plebem: Vellent, juberentque cum Rege Philippo pacem eſſe, anno 554. Coſs. L. Furio Purpurcone. M. Claudio Marcello. Tom.3. pag.130

Metilia de Magiſtratibus lata à M. Metilio trib. pleb. anno 533. Coſs. Cn. Servilio Gemino, C. Flaminio II. Ut Magiſtri Equitum, & Dictatoris vis æquaretur, quæ fuit in gratiam M. Minutii Magiſtri equitum contra Fabium Maximum Dictatorem. Tom.2.pag.125

O

O*Gulnia* de Religione, lata à Q. & Cn. Ogulniis tribunis pl. anno 452. Coſs. M. Valerio Corvo, & Q. Appuleio Panſa: Ut cùm quatuor augures, quatuor pontifices, ea tempeſtate eſſent, placeretque augeri ſacerdotum numerum; quatuor pontifices, quinque augures, de plebe omnes adlegerentur. Tom.1. pag.730.731

Oppia de ſumptibus, lata à C. Oppio tribuno pleb. Coſs. Q. Fabio Maximo. Ti. Sempronio Graccho II. anno 537. in medio ardore ſecundi Punici belli, de fingendo matronarum cultu. Tom.3.pag.159

Papir

Digitized by Google

P

P*Apiria* de civitate, lata à L. Papirio Prætore anno 423. Coſs. Cor. Coſſo Arvina II. Cn. Domitio Calvino: Ut civitas Acerranis ſine ſuffragio daretur. Tom.1.pag.605

Pætelia de Ambitu primùm lata à C. Pætelio trib. plebis anno 397. Coſs. C. Fabio, & C. Plautio, adverſus eos qui nundinas, & conciliabula prenſandi cauſa obirent. Tom.1. pag.531

Petilia de peculatu lata à duob. Q. Q. Petiliis Tribb. pleb. anno 563. Coſs. M. Æmilio Lepido, C. Flaminio Nepote: Vellent, juberent, quæreretur de pecunia capta ex Antiocho, non relata in publicum à L. Scipione. Tom. 3. pag.524

Porcia de jure civium Rom. lata à M. Porcio Trib. pleb. anno 452. coſſ. M. Valerio Corvo V. Q. Appulejo Panſa: Ne quis Magiſtratus civem Rom. virgis cæderet, necaretque: Sed damnato exilium permitteret: cùm anteà nudorum cervix insereretur furcæ: corpus virgis ad necem cæderetur. Tom.1.pag.735

Publilia de legibus, lata à Q. Publilio Philone Dictatore anno 416: Ut legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initum ſuffragium Patres auctores fierent. Tom.1.pag.597

Publilia de plebiſcitis, lata ab eodem, anno eodem: Ut plebiſcita omnes Quirites tenerent. ibid.

Publilia lætoria de Magiſtrat. lata à Publilio Volerone, & Lætorio Trib. plebis: anno 281. coſſ. Appio Claudio Regillenſi, & T. Quintio Barbato; Ut plebeii Magiſtratus, qui anteà Curiatis comitiis fiebant, deinceps remotis patribus, Tributis crearentur. Tom.1.pag. 168

Roſcia

R

ROſcia theatralis, lata à L. Roſcio Othone Trib. plebis, anno 682. Coſs. L. Cæcilio Metello, Q. Marcio Rege: Ut in Theatro Equitibus Rom. qui HS. quadraginta poſſiderent, XIV gradus ſpectandi cauſa aſſignarentur; exceptis iis, qui ſive ſuo, ſive fortunæ vitio decoxiſſent; cui generi certum locum aſſignavit, pœna irrogata, ſi in XIV ſediſſent. Flor. in Epit. Tom. 4. pag. 382

S

SAcrata militaris: Ne cujus militis ſcripti nomen, niſi ipſo volente, deleretur: ne quis, ubi tribunus militum fuiſſet, poſteà ductor ordinum eſſet. Quidam opinantur latam à M. Valerio Corvo Dictatore anno 412. Tom. 1 pag. 574

Sempronia de fœnore, lata à M. Sempronio Trib. pleb., anno 557. coſs. L. Cornelio Merula, Q. Minucio Thermo: Ut, cùm eſſent lucri cupidi, qui nomina in ſocios tranſcriberent, quod non tenerentur legibus de fœnore, cum ſociis, ac nomine latino pecuniæ creditæ jus idem, quod cum civibus Rom. eſſet. Tom. 3. pag. 242

Sempronia de re frumentaria, lata à Ti. Sempronio Graccho Trib. pleb., coſſ. M. Fulvio Flacco, M. Plautio Hypſeo, anno 625: Ut ſemiſſe, & triente frumentum menſtruum plebi ex publico viritim daretur. Flor. in Epit. Tom. 4. pag. 360

Sempronia agraria multiplex, lata ab eodem, coſs. P. Mutio Scævola, C. Calpurnio Piſone Frugi, anno 617: Ne quis ex publico agro plus quàm quingenta jugera poſſideret;

ret; quorum tamen dimidium filiis habere liceret: Ut ſi quis latiùs agrum patefaceret, iidem omninò triumviri judicarent, quà publicus ager, quà privatus. Vide reliqua in Flori. Epit. Tom.4.pag.357

Servilia de Judiciis, lata à Q. Servilio Cæpione Cos. cum C. Atilio Serrano anno 644. Ut Judicia, quæ lege Sempronia ad ſolos equites translata erant, ordini Senatorio communicarentur. Hæc, inquam, Servilia lex, potius quàm Sempronia, quam commemorat Florus in Epit. Tom.4.pag.360. cùm teſte Appiano lib.1.de Bello civ. Vellejo lib.2.Tac.lib.11. C. Gracchus Senatui iniquior legem tulerit; Ut Judicia, quæ ſemper anteà penes Senatorium ordinem fuerunt, ad ſolos equites transferrentur.

Sextia Licinia lata à C. Licinio Stolone, L. Sextio Trib. plebis, anno 388. M. Furio Dictatore, & M. Cornelio iterùm, M. Geganio &c. trib. mil. coſ. poteſ. ut Conſulum alter de plebe crearetur. Tom.1. pag.508

Sextia Licinia de Sacerdotibus, lata ab eiſdem anno 387. L. Quinctio, Serv. Cornelio Q. trib. mili. conſu. pot: Ut pro Duumviris ſacris faciundis, Decemviri ita crearentur, ut pars ex plebe, pars ex patribus fieret. Tom.1.pag.507

Sulpitia Sempronia lata à P. Sulpitio Saverrone cos. cum P. Sempronio Sopho, anno 449: Ne quis templum, aramve injuſſu Senatus, aut Tribunorum plebis dedicaret. Tom.1. pag.722

Sulpitia de re militari, lata à P. Sulpitio Galba cos. cum C. Aurelio Cotta anno 550. de bello indicendo Philippo regi Macedonum. Tom.3.pag.9

Teren-

T

T*Erentia* de imminuenda poteſtate conſulari, lata à C. Terentio Arſa Trib. pleb. anno 290. coſs. T. Lucretio Tricipitino, & T. Veturio Gemino: Ut Quinqueviri crearentur legibus de conſulari imperio ſcribendis, ne ipſi libidinem ac licentiam ſuam pro Lege haberent. Tom. 1. pag. 187. Quæ lex perlata non fuit.

Trebonia de magiſtratibus, lata à L. Trebonio trib. plebis anno 306. coſs. Lat. Herminio, T. Virginio Cœlimontano: Ut qui plebem Romanam Tribunos plebis rogaret, is uſque eo rogaret, dum decem Tribunos plebis faceret; qua Tribunorum cooptatio collegio adempta in Pop. Rom. translata eſt. Tom. 1. pag. 264.

Trebonia de Provinciis, lata à L. Trebonio Trib. plebis, coſs. Cn. Pompeio Longo II. M. Licinio Craſſo II. anno 695. Ut Cæſari imperium in Gallia in aliud quinquennium, quàm quod ex Vatinia lege conceſſum erat, prorogaretur. Flor. in Epit. Tom. 4. pag. 386.

V

V*Aleria* lata primùm de Provocatione, à P. Valerio Poplicola cos. ſolo, Bruto collega mortuo anno 245. Ut adverſus omnes magiſtratus ad populum provocatio eſſet. Tom. 1. pag. 97.

Valeria de Provocatione tertiò lata à M. Valerio Corvo v Conſule cum Q. Appuleio Panſa anno 452. Ne quos qui provocaſſet, virgis cæderetur, ſecurive necaretur: ſi quis adverſus ea feciſſet, improbè facturum. T. 1. p. 735

Valeria de militum ſeceſſione lata à M. Valerio Dictatore anno 413. Ne cui militum ſeceſſio,

 ceſſio,

ceſſio, quam metu ſupplicii fecerant, quæ de Capua, quæ ipſorum præſidio commiſſa erat, occupanda, conſpiraſſent, eorumque conſilium detectum eſſet, fraudi eſſet.

Valeria de Civitate danda cum ſuffragio, lata à C. Valerio Tappo Trib. plebis, anno 562. coſs. M. Valerio Meſſalla, C. Livio Salinatore: Ut Formianis, Fundanis, Arpinatibus ſuffragii latio eſſet, nam anteà ſine ſuffragio habuerant civitatem. Tom.3.p.495

Vatinia de Provinciis lata à C. Vatinio tribuno plebis anno 691. C. Julio Cæſare, Calpurnio Bibulo coſs. Ut C. Cæſari Gallia Ciſalpina cum Illyrico in quinquennium ſine ſenatus decreto, & extra ſortem mandaretur. Memoratur à Flor. in Epit. T.4.p.388

Villia annalis, quam tulit L. Villius annalis, Trib. plebis anno 571. coſs. L. Manlio Acidino, Q. Fulvio Flacco: Quot annos nati quemque magiſtratum peterent caperentque. Tom.3.pag.666. Quæ autem ætas cuique magiſtratui capiendo definita eſſet, quamvis Livius non exprimat, tamen facilè aliunde colligi poteſt. Quæſturæ enim fuit XXVII. Tribunatui plebis XXX. Ædilitati XXXVII. Præturæ XL. Conſulatui XLIII.

Voconia de mulierum hæreditatibus lata à Q. Voconio Saxa Trib. pleb., anno 581. coſs. Q. Martio Philippo II. Cn. Servilio Cæpione: Ne qui cenſus eſſet, virginem, neve mulierem ſupra quadrantem ſuorum bonorum hæredem inſtitueret, pluſque cuiquam legaret, quàm ad hæredem, hæredeſque perveniret. Ne fœminæ ultra conſanguineos ab inteſtato ſuccederent. Meminit legis hujus Flor. in Epit. Tom.4.pag.339. ubi Volumnius, pro, Voconius legitur.

F I N I S.

TA-

TABULA

OMNIUM MAGISTRATUUM

P. Romani, eorumque Miniſtrorum, quorum paſſim mentio eſt apud T. Livium, & alios Scriptores; hîc fusè, & lucidè appoſita ad majorem rei Romanæ notitiam.

Quæ ſunt ex Livio habes ſingula ſuo loco in Indice generali.

Magiſtratus Majores Ordinarii.

R*Ex* Primus Rómulus.
Præfectus, vel Tribunus celerum.
Conſules duo: primùm creati anno CCXIV.
Cenſores duo: primùm creati anno CCCXI.
Prætor unus Urbanus: creatus anno CCCLXXXIIX.
Prætor urbanus, &) *Prætor Peregrinus*) creati anno DXII.
Prætor Siciliæ) *Prætor Sardiniæ, & Corſicæ*) creati anno DXXVII.
Prætor Hiſpaniæ citerioris) *Prætor Hiſpaniæ ulterioris*) creati anno DLVII.

Poſt quæſtionibus publicis inventis, earumque numero à Sulla Dictatore aucto, duo Prætores veteribus additi; eorumque numerus ad octo auctus; omneſque in urbe anno præturæ retenti, poſt annum verò præturæ, proprætoribus in provincias miſſi.

Fuerunt autem
I. *Prætor urbanus.*
II. *Prætor peregrinus.*
III. *Prætor de Majeſtate.*
IV. *Prætor de vi.*
V. *Prætor de peculatu*, vel *de repetundis.*

VI. *Prætor de crimine inter ſicarios.*
VII. *Prætor de ambitu.*
VIII. *Prætor de veneficio*, vel *de falſo*.
IX. *Prætor cerealis*) à Cæſare Dictatore additi.
X. *Prætor cerealis*)
XI. *Prætor*) ab Auguſto additi.
XII. *Prætor*)
XIII. *Prætor*) à Claudio Imperatore additi, qui
XIV. *Prætor*) de fideicommiſſo jus dicerent.
XV. *Prætor tutelaris*, à Marco Imp. factus.
Imperatores Cæſares Auguſti: quorum primus Cæſar Auguſtus.
Nobiliſſimi Cæſares: vel
Principes juventutis.
Præfectus urbis ab Auguſto inſtitutus.

Magiſtratus Majores extra Ordinem.

Præfectus Urbis abſente ordinario Magiſtratu: à Romulo inſtitutus.
Interrex: poſt mortem Romuli factus.
Dictator, &) primùm creati anno CCLIII.
Magiſter Equitum)
Decemviri legibus ſcribendis conſulari poteſtate creati anno CCCI.
Tribuni militum conſulari poteſtate. Primùm tres, poſt quatuor, deinde ſex creati anno CCCX.
Triumviri Reipublicæ conſtituendæ: creati anno DCCX.

Magiſtratus Minores Ordinarii.

Quæſtores urbani duo, aliàs
Quæſtores ærarii. Creati ſub regibus, vel à primo Coſ. Poplicola anno CCXLV.
Tribuni plebis X. Hi primùm duo fuerunt creati anno CCLXI. poſt V. poſtremò X. facti.
Ædiles plebis II. eodem anno quo primi tribuni

buni plebis creati.
Ædiles curules II. creati anno CCCLXXXIIX.
Ædiles cereales: creati è Cæſare Dictatore.
Curatores omnium Tribuum.
Triumviri Capitales: creati circa annum CDLXV.
Triumviri nocturni.
Triumviri valetudinis.
Triumviri monetales.
Triumviri viarum curandarum.
Quinqueviri cis, & ultra Tiberim.
Decemviri litibus judicandis.
Centumviri litibus judicandis.
Præfecti ærarii.
Curatores operum publicorum, ab Auguſto inſtituti.
Curatores alvei Tiberis, & cloacarum, ab Auguſto creati.
Curatores viarum ſingularum extra urbem.
Præfectus prætorio, ab Auguſto lectus.
Præfectus frumenti populo dividendi, ab Auguſto inſtitutus.
Præfectus vigilum
Curatores regionum
Denuntiatores regionum
Magiſtri vicorum urbis regionum
Advocatus Fiſci
} XIV ab Auguſto inſtituti.

Magiſtratus Minores extra Ordinem.

Duumviri perduellionis. A Julio Hoſtilio rege primùm creati.
Quæſtores parricidii, vel *rerum capitalium.*
Præfectus annonæ.
Quinqueviri menſarii. Primùm creati anno CDIII.
Triumviri menſarii.
Duumviri navales.
Triumviri, qui conquirerent juvenes idoneos ad arma ferenda, militeſque facerent.

Digitized by Google

Quinqueviri turribus, muriſque reficiendis.
Decemviri, qui judicant ſuper ſacramento, & libertate.
Decemviri diſtribuendornm donativorum.
Triumviri legendi ſenatus.
Triumviri cognoſcendi turmas eq; Rom. à Cæſare Auguſto excogitati.

Magiſtratus Extra Urbem, vel Provinciales.

Proconſulibus.
Propraetoribus.
Legati proconſulum.
Legati propraetorum.
Quæſtores provinciales XIIX. Primùm II. deinde ſex: poſtremò XIIX à Sulla facti.
Pro quæſtoribus.
Præfectus Ægypti.
Præfecti præfecturarum.
Conſulares quatuor, qui per Italiam jus dicerent ab Hadr. Imp. creati.
Juridici Italiæ à Marco creati.
Triumviri)
Quinqueviri) Coloniæ deducendæ.
Septemviri)
Decemviri)
Quinqueviri)
Septemviri) agris dandis, adtribuendis.
Vigintiviri)
Quinqueviri) agrorum metiendorum, dividendorumque.
Quindecimviri)
Triumviri) ad inſpiciendos fines, liteſque dirimendas.
Quinqueviri)

Digitized by Google

Nomina Miniſtrorum Magiſtratuum Roman.

Scribæ.
Accenſus, vel *Ad cenſus.*
Præcones.
Lictores.
Viatores.
Carnifices.
Diribitores.
Rogatores.
Cuſtodes.
Nomenclatores.
Diviſores.
Magiſtri curiarum.

FINIS.

Digitized by Google

TABULA
OMNIUM SACERDOTIORUM

Populi Romani, eorumque miniſtrorum, quorum Nomina tùm ex Livio, tùm aliunde collecta ſunt.

LUperci Panos lycæi) ab Euandro ex Arca-
Inui ſacerdotes) dia profecto inſtituti.

Cæreris Græca Sacerdos: ab eodem Euandro creata.

Potitii, *& Pinarii*, Herculis Sacerdotes; ab eodem Euandro facti.

Reges.

Fratres Aruales XII. A Romulo facti.

Sexaginta Sacerdotes publici. Bini ex ſingulis curiis, quæ XXX erant. A Romulo rege ordinati.

Augurum XV *collegium*. Primùm tres à Romulo facti ſinguli ex ſingulis tribubus, quæ tres erant. Deinde à Serv. Tullio quatuor facti: poſteà rogatione Ogulnia additis quinque ex plebe, ad novem numerum aucti. Poſtremò à Sulla Dictatore XV effecti.

Octo Haruſpices: à Romulo inſtituti.

Tribunus celerum. A Romulo inſtitutus, à Numa ſacerdos factus.

Curiones XXX: qui totidem Curiis præerant, quorum primus dicebatur

Curio Maximus: cujus auctoritate cæteri curiones regebantur. Sacerdotium à Romulo inſtitutum fuit.

Sodales Titii, aliàs *Titienſes*.

Flamines quindecim à Numa inſtituti.

Qui

Qui ſunt

Flamen Dialis, Jovi *Flamen Martialis*, Marti *Flamen Quirinalis*, Romulo	qui Majores, & patricii dicebantur, quòd ſemper ex patriciis fuerint.
Flamen Volcanalis, Volcano *Flamen Carmentalis*, Carmentæ *Flamen Floralis*, Deæ Floræ *Flamen Palatualis*, Deæ Palatuæ *Flamen Falacer*, Divo patri Falacri *Flamen Furinalis*, Deæ Furinæ *Flamen Volturnalis*, Deo Volturno *Flamen Virbi*, aliàs *Deo Virbio*, ideſt Hippolyto *Flamen Laurẽtialis*, Accæ Laurẽtiæ *Flamen Lavinalis*. *Flamen Liguralis*, vel *Lucullaris* *Flamen Pomonalis*, *Deæ Pomonæ*, omnium poſtremus.	Qui Minores, plebeii.

Flaminicæ quindecim.

Virgines Veſtales V *cum*

Virgine Veſtali maxima. Quatuor à Numa rege factæ, duæ à Servio Tullio rege additæ, & ſex factæ.

Salii **XII** ***cum***

***Magiſtro collegii Saliorum*.** **Hi ſemper ex patriciis lecti ſunt, à Numa ordinati, martique ſacrati.**

***Virgines Saliares*..**

Fecialium **XX.** ***collegium*, *&* *Pater Patratus*.** **A Numa inſtituti, ut eſſent fœderum, pacis, belli, induciarum, oratorum judices.**

Collegium Pontificum **XV.** **A Numa quatuor primùm Pontifices inſtituti ſunt, omnes patricii: poſt rogatione Opulnia, quatuor de plebe additis, octo facti ſunt, qui majores dicti. Deinde à Sulla alii præterea, qui minores vocabantur creati, eorumque nume-**

rus

rus ad quindecim auctus.

Pontifex Maximus. A Numa inſtitutus. Hic omnibus Pop. Rom. ſacris præerat, ejuſque ſuprema poteſtas in omnem ſacerdotes.

Salii Agonenſes, aliàs Collini. A Tullo Hoſtilio ordinati.

XV *Viri Sacris faciundis cum magiſtr*. Hi fuerunt primò II viri à Tarquinio inſtituti; qui librorum Sibyllinorum curam gerebant, poſt anno 388 facti quinque patricii, totidem è plebe: poſtremò XV viri à Sulla Dictatore aucti.

Rex Sacrorum: aliàs Sacrificulus, cujus uxor *Regina Sacrorum* dicebatur. Sacerdotium anno primo partæ libertatis à Populo Romano inſtitutum, ſemper ex patriciis.

Sacerdotes fœminæ Bonæ deæ.

Galli, ſacerdotes deæ Cybelis cum Archigallo.

Septemviri Epulonum. Hi primò III viri creati fuerunt anno 558. Poſt à Sulla Dictatore VII facti.

II *Viri ædis locandæ*.

II *Viri ædis faciundæ*.

II *Viri ædis dedicandæ*.

III *Viri ædificandis ædibus ſacris incendio conſumptis*.

III *Viri ſacris conquirendis, doniſque perſequendis*.

Sacerdotes deorum ſingulorum.

Antiſtites templorum ſingulorum.

Nomina Miniſtrorum Sacerdotum pop. Romani.

Camilli.

Camillæ. Pueri, puellæ, patrimi, & matrimi à Romulo inſtituti.

Flaminii.

Flami-

Flaminiæ, Flaminum, Flaminicarumque mi-
niſtri.
Æditimi, aliàs
Æditui.
Scribæ publici pontificum.
A Commentariis XV *virorum ſacr. fac.*
Adjutores Haruſpicum.
Kalatores ſacerdotiorum.
Tibicines, qui ſacris publicis præſto ſunt.
Tibicines.
Pullarii.
Popæ.
Victimarii.
Lictor Flaminius.
Flaminis Dialis præcia, aliàs
Præclamitator.
Lictores VI *Virginum Veſtalium*.
Præfica.
Deſignator.
Veſpa, aliàs
Veſpillo.

FINIS.

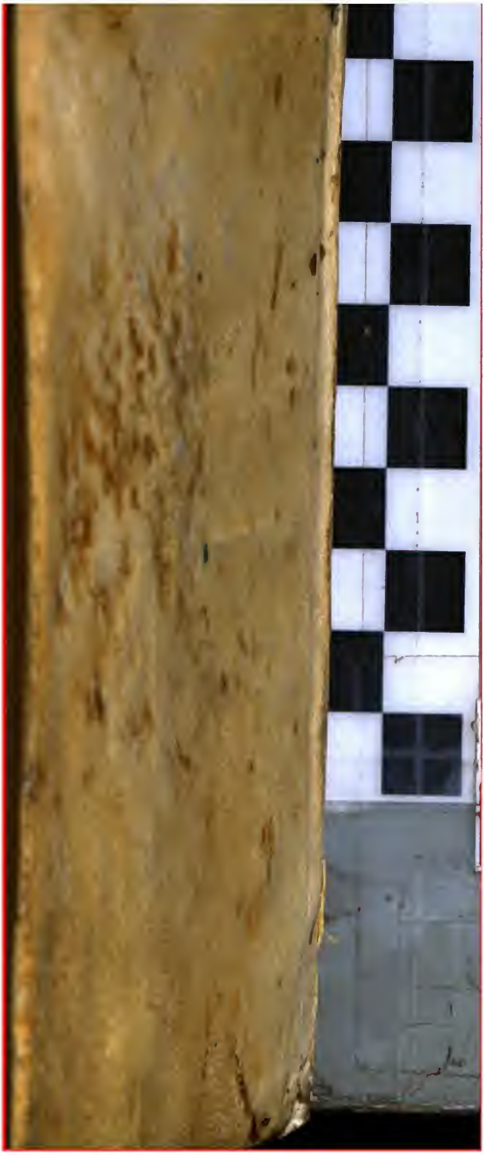
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google